KARAHİNDİBA ŞARABI

RAY BRADBURY

Ray Bradbury

Fantazi, korku ve bilimkurgu edebiyatına damga vuran yazarlardan biri olan Ray Bradbury, 1920'de doğdu. Uzun yaşamına F*ahrenheit 451* gibi bir distopya-nın yanında sayısız öykü sığdırdı. Tüm hayatını kitaplara ve yazmaya adayan Amerikalı yazar, 5 Haziran 2012'de öldüğünde, arkasında *Mars Yıllıkları*, *Resimli Adam* ve *Sonbahar Ülkesi* gibi başucu kitabı olmaya aday birçok unutulmaz eser bıraktı. Stephen King ve Neil Gaiman gibi ustalar ondan ilham aldı. Uygarlığa yön veren toplumsal meseleler ile modern insanın bireysel sorunlarını bir arada işleyebilmesi ve insanın ruhunu donduran öyküleri eşsiz bir sıcaklıkla kaleme alması, Bradbury'nin en önemli özelliği oldu.

Karahindiba $arabı Ray Bradbury

Orijinal Adı: *Dandelion Wine*

lthaki Yayınları - 1012

Yayına Hazırlayan: *Alican Saygı Ortanca & Meli*s *OJlas* Kapak Tasarımı: $üfcrü *Karakoç* Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *Kübra Tekeli* 1. Baskı, Mayıs 2015, İstanbul

ISBN: 978-605-375-456-5

Sertifika No: 11407

lthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.’nin yan kuruluşudur. Bahariye Cad. Dr. İhsan Ûnlüer Sok. Ersoy Apt. A Blok No: 16/15 Kadıköy - İstanbul Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34 editoı@ithaki com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Kapak, iç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık Gümüşsüyü Cad. Topkapı Çenter, Odin İş Merkezi No: 403/2 Topkapı-lstanbul Tel: (0212) 613 30 06 - Faks: (0212) 613 51 97 Sertifika No: 29652

RAY BRADBURY

Karahindiba Şarabı

Çevirenler:

Zeynep Kayalıoğlu - Ozan Kayalıoğlu

BİZANS’IN SADECE BU YANI

giriş

Birçok kitabım ve öyküm gibi, bu kitap da bir sürpriz oldu. Tanrı’ya şükür, yazar *olarak çok genç olduğum zamanlardan beri böyle sürprizlerin doğasını öğrenmeye başlamıştım. Sanırım önceleri, her yeni başlayan kişi gibi, bir fikri var edebilmek için onu dövebilir, yumruklayabilir ve kırbaçlayabilirsiniz. Elbette, böyle bir davranış karşısında her iyi fikir tırnaklarını geriye çeker, size sırtım döner, gözlerini sonsuzluğa diker ve ölür.*

Yirmili yıllarımın başlarında, her sabah yatağımdan kalkarak masama gidip sadece kafamda oluşmuş olan bir sözcüğü veya sözcük dizilerini kâğıda aktarmaya uğraştığım sözcük ilişkilendir-me çabalarım bana büyük rahatlık sağladı.

O zaman, sözcüğe karşı ya da onun için silahlanmış olurdum, ve bu sözcüğü kaldıracak ve onun yaşamımdaki anlamını bana öğretecek karakterlerin düzenlemesini yapmaya koyulurdum. Bir ya da iki saat sonra, beni afallatarak, yeni bir öykü bitmiş ve tamamlanmış olurdu. Bu tam ve

çok hoş bir sürprizdi. Kısa süre sonra tüm hayatım boyunca böyle çalışmam gerektiğini anladım.

Önceleri kişisel karabasanlarımı, çocukluk gecelerimin gece ve zamana karşı korkularını tasvir edebilecek sözcükler için zihnimi dikkatle araştırır ve bunlardan öyküler derlerdim.

Sonra, yeşil elma ağaçlarına, doğduğum eski eve, büyükbabamla büyükannemin yaşadığı bitişik eve ve büyüdüğüm yerdeki yazların bütün yeşil çayırlarına uzun uzun bakar ve bunlar için sözcükler bulmaya çalışırdım.

Bu kitapta okuyacaklarınız tüm o yılların karahindibalarının bir derlemesinden ibarettir. Bu sayfalarda tekrar tekrar ortaya çıkan şarap metaforu da yerine son derece oturuyor. Tüm yaşamım boyunca görüntüleri topluyor, onları bir yere depoluyor ve unutuyordum. Anıları çıkartıp açmak ve bana neler önerebileceklerini görmek için sözcükleri katalizör olarak kullanarak bir şekilde kendimi geriye göndermek zorundaydım.

Böylece, yirmi dört yaşımdan otuz altı yaşıma kadar, yarı yanmış bir kestane fişeğine, paslanmış bir oyuncağa veya yaşlanınca olacağım insana geçmişini, yaşamını, insanlarını, oyuncaklarım ve unutulmuş pişmanlıklarını hatırlatmak için gençlik yıllarımın birinde yazmış olduğum bir mektubun parçasına rastlamak umuduyla büyük ebeveynlerimin Kuzey Illinois çayırını düşünmediğim bir gün bile geçmedi.

Karahindibaları, babam ve erkek kardeşimle yabani üzümleri toplayışımızı, bir sivrisinek üreme yeri olan cumba penceresinin kenarındaki yağmur varilini yeniden keşfetmeyi ya da arka verandamızın civarında dolanan altın-tüylü arıların kokusunu ne kadar hatırlayabileceğimi görmek, büyük bir iştahla ele aldığım bir oyun oldu. Biliyorsunuz, arılar gerçekten kokar; eğer kokmuyorlarsa, kokmaları gerekir çünkü ayakları milyonlarca çiçeğin baharatıyla tozlanmıştır.

Ve sonra koyağın nasıl olduğunu hatırlamak istedim. Özellikle Lon Chaney'in güzel korku filmi *Operadaki Hayalet*'i gördükten sonra geç saatlerde eve dönerken, kardeşim Skip'in önden koşarak tıpkı Yalnız Adam gibi koyak-deresi köprüsünün altında saklandığı, sonra haykırıp sıçrayarak

beni yakaladığı, bu nedenle ağzımda bir şeyler geveleyerek kaçtığım, düştüğüm, kalkıp yeniden eve kadar kaçmaya başladığım o geceleri. Bu harika bir malzemeydi.

Sözcük-ilişkilendirmem boyunca aldığım yolda eski ve gerçek arkadaşlıklara tosladım. Arizo-na'daki çocukluğumdan arkadaşım John Huff'ı ödünç aldım ve onunla uygun şekilde vedalaşabilmek için onu doğuya, Green Town'a postaladım.

Yol boyunca kendimi çoktan ölmüş ve çok sevilmiş olanlarla kahvaltılara, öğlen ve akşam yemeklerine oturttum. Çünkü ebeveynlerini, büyük ebeveynlerini ve kardeşini (bu kardeş onun "kuyusunu kazdığı" zaman bile) gerçekten seven bir çocuktum.

Yol boyunca kendimi bir bodrumda babamla üzüm cenderesini çalıştırırken veya Bağımsızlık Günü akşamı Bion amcamın ev yapımı pirinç topunu doldurup ateşlemesine yardım ederken buldum.

Böylece şaşkınlık içinde kaldım. İlave etmeliyim ki kimse bana kendimi şaşırtmamı söylememişti. Bilgisizlik ve deneme yoluyla yazmanın eski ve en iyi yollarına ulaşmış ve gerçekler, tıpkı silah ateşlenmeden kaçan bir bıldırcın gibi çalılıklardan dışarı fırlayınca şaşırmıştım. Bir çocuğun yürüme ve görmeyi öğrenmesi gibi, körlemesine yaratıcılığa takılmıştım. Duygularımı serbest bırakmayı öğrenmiştim ve Geçmişim bunların hepsinin bir şekilde doğru olduğunu söylüyordu.

Bu nedenle kendimi, evin yanındaki o fıçıdan bir maşrapa yağmur suyu getirmek için koşan o çocuğa çevirdim. Ve elbette, ne kadar su alsanız o kadar su akar fıçıya. Akıntı hiçbir zaman kesilmez. Tekrar tekrar o zamanlara dönmeye devam etmeyi öğrendiğim zaman, üzerinde oynayacağım (çalışacağım değil, hayır) bir sürü anım olmuştu. Eğer büyümenin ve yaşlanmanın ortasındayken başka ağustosların yeşil çayırlarındaki Tanrı'nın otlaklarında oynayan ve kanı tohumlamak için ağaçların altında bekleyen karanlığı hisseden "bir adamın içinde saklanan çocuk" olmasaydı, *Karahindiba Şarabı* da olmazdı.

Birkaç yıl önce, *Karahindiba Şarabı* ve Sinclair Lewis'in daha gerçekçi çalışmaları üzerine makale yazan bir eleştirmen, nasıl olup da kitabım için

Green Town olarak yeniden isimlendirdiğim Waukegan'da doğup büyümüş olabileceğimi, körfezin ne kadar çirkin ve şehrin aşağısındaki kömür rıhtımlarının ve tren manevra alanlarının ne kadar kasvetli olduğunu nasıl fark etmediğimi merak ederek beni hem eğlendirmiş hem de şaşırtmıştı.

Ama elbette onları fark etmiştim ve bir genetik büyücü olarak onların güzelliğine hayran kalmıştım. Trenler, furgonlar, kömür ve ateşin kokusu çocuklar için çirkin değildir. Çirkinlik sonradan rastladığımız ve ondan utanç duyduğumuz bir kavramdır. Furgonları saymak çocukların önde gelen işlerinden biridir. Büyükleri onlara engel olan trenlere söylenirler, öfkelenirler ve alay ederler, ama çocuklar uzak yerlerden bile geçen furgonları mutlulukla sayar ve adlarını söylerler.

Ve yine, sabah karanlığının beşinde tuğla kaldırımları buhar tüten müthiş asitli sularla yıkayan karnavalların ve filleriyle sirklerin geldiği şu sözde çirkin tren manevra alanları.

Rıhtımlardaki kömüre gelince, kamyonun ve onun çınlayarak aşağıya inen, beni karanlık definesinin altına gömmekle tehdit ederek bodrumumun uzak bir alanına bir ton güzel meteor bırakan metal borusunun gelişini beklemek için her sonbaharda aşağıya, bodruma inerdim.

Başka bir deyişle, eğer oğlunuz bir şairse, at gübresi onun için sadece çiçek anlamına gelebilir, ama elbette, hangi at gübresi daima böyle olabilir.

Belki de yeni şiirim, hayatımın bütün yazlarının bir kitapta filizlenmesini bu takdim yazısından daha iyi anlatabilir.

Şiirin başlangıcı şöyle:

Bizans değil geldiğim yer,

Ama başka bir zaman ve yerden geldim Irkı sade, çalışkan ve doğru olan;

Çocuk olarak

Kendimi dışarıya, IlUnois'ye bıraktım.

Sevgi ve zarafeti olmayan bir isim Waukegarı'dı, işte oradan geldim Ve hayır, iyi dostlarım, Bizans değil.

Şiir, doğum yerimle ömür boyu süren ilişkimi tarif ederek devam ediyor:

Yine de en uzak ağaçların en yüksek noktalarından

Geriye baktığımda gördüğüm Her Yeats'in doğrulayacağı gibi Parlak, sevgili ve mavi bir ülke.

O zamandan beri sıklıkla ziyaret ettiğim Wa-ukegan, diğer orta batı şehirlerinden ne daha gösterişli ne de daha güzeldir. Çoğu kısmı yeşildir. Ağaçlar sokakların ortasına dokunur. Evimin önündeki sokak hâlâ kırmızı tuğlalarla döşeli. O halde burayı özel kılan şey nedir? Ben orada doğdum. Bu benim hayatimdi. Onu gördüğüm gibi yazmak zorundaydım:

İşte biz efsanevi ölülerle büyüdük Orta batının ekmeğini kaşıklamak için Ve eski tanrıların parlak marmeladım Fıstık yağı gölgelere yaymak için,

Orada, göklerimizin altındakini Afrodit'in kalçası zannederek...

Sundurma parmaklıklarının yanında sakin ve cesur

Sözleri saf bilgelik, bakışları saf altın Büyükbabam, gerçek bir efsane

Tüm Platonlann yerine geçen,

Büyükannem salıncaklı sandalyesindeyken Onarırdı sökülmüş yenleri özenle Nadir ve parlak kar taneciklerini Örerdi yaz gecesinde bizi kışlamak için.

Ve dumanlarıyla bir araya gelen amcalar Şakalarda gizlenen bilgelikler yayar Ve Delfi bakireleri kadar zeki teyzeler Dağıtır efsunlu limonatalar Ve çocuklar orada rahip çömezleri gibi diz çöker

Yaz gecelerinde Yunan kemeraltında;

Sonra yatağa gidiş, orada tövbe etmeye Masumiyetin kötülüklerine;

Kulaklarında cızırdayan sineğimsi-günahlara

Geceler ve yıllar boyunca kulaklarına söylenen

Ne *Illinois ne de Waukegan*

Ama şen gökyüzü ve şen güneş

Tüm kaderimizin sıradanlığı boyunca

Ve Yeats kadar parlak olmayan Belediye

Başkanı

Ancak, hâlâ kendimizi tanıyoruz. Sonuç? Bizans.

Bizans.

Waukegan/Green Town/Bizans.

O zaman, Green Town var mı?

Evet, ve yeniden, evet.

John Huff adında gerçek bir çocuk var mıydı?

Evet, vardı. Ve bu onun gerçek adı. Ama o benden aynlıp gitmedi, ben ondan ayrılıp gittim. Ama mutlu son, o hâlâ sağ, kırk iki yıl sonra, ve hâlâ sevgimizi hatırlıyor.

Yalnız Adam var mıydı?

Vardı. Ve bu onun adıydı. Ve ben altı yaşlarındayken memleketimde geceleri etrafta dolaşarak herkesi korkuturdu ve hiç yakalanmadı.

En önemlisi, içindeki Büyükbaba, Büyükanne, pansiyonerler, amcalar, dayılar, teyzeler ve halalarla büyük ev var mıydı? Buna zaten yanıt verdim.

Koyak gerçek miydi ve geceleri gerçekten derin ve karanlık mıydı? Öyleydi. Şimdi de öyle. Birkaç yıl önce, koyağın zaman içinde sığlaşmış olabileceğinden korkarak kızlarımı oraya götürdüm. Çok rahatladım ve koyağın eskisinden daha derin, daha karanlık ve daha gizemli olduğunu bildirmekten mutluluk duyuyorum. Şimdi bile, *Operadaki Hayalet'i* izledikten sonra oradan geçerek eve gitmezdim.

Böylece, işte hepsi sizin. Anlam kazandıkları tüm mutluluklarla ve ima ettikleri tüm kederlerle Waukegan, Green Town'dı ve Bizans'tı. Oradaki insanlar tanrılar ve cücelerdi, ölümlü olduklarını biliyorlardı; bu nedenle tanrıları utandırmamak için cüceler uzun boyluymuş gibi yürüyor ve tanrılar da ufak olanların rahat etmeleri için çömeliyorlardı. Ne de olsa hayatın kendisi, arkadan dolanıp lanet bir mucize aramak için başka insanların kafasına girmek, ve şöyle demek: Hey, demek sen böyle görüyorsun? Eh, şimdi, bunu hatırlamam gerek.

O zaman, işte benim, bir zamanlar ağzında şekerleme, köpek dişleriyle yarasa elbisesi giymiş ve ağaçlarda tepetaklak asılı duran, sonunda on iki yaşlarında ağaçlardan yere düşerek kendine oyuncak bir daktilo makinesi bulup ilk "romanım"; yaşamı olduğu kadar ölümü, ışığı olduğu kadar karanlığı, genci olduğu kadar yaşlıyı, akıllı ve aptalı birlikte, tam dehşet kadar saf neşeyi de yazan çocuğu kutlayışım.

Son bir anı.

Ateş balonları.

Bugünlerde onları nadiren görürsünüz. Ancak duyduğuma göre bazı ülkelerde hâlâ yapılıp, altlarında asılı küçük saman ateşinin sıcak soluğuyla dolduruluyorlar.

Ama 1925 lllinois'sinde, bizde hâlâ vardı ve büyükbabamla ilgili son anılarımdan biri de buydu. Kırk sekiz yıl önce, Dört Temmuz gecesinin son saatinde büyükbabam ve ben çayıra yürüyüp küçük bir ateş yakmış ve armut biçimindeki kırmı-zı-beyaz ve mavi çizgili kâğıt balonu sıcak havayla doldurmuştuk ve titreşen bu parlak-melek varlığı verandanın önünde sıralanan amcalar, halalar, kuzenler, anneler ve babaların önünde son bir an için başımızın üstüne kaldırmıştık; sonra yaşam, ışık ve

gizemden oluşan bu şey, bahar havasında çok yavaşça parmaklarımızın arasından kurtulup yukarıya, uyumaya başlamış evlerin üstünden yıldızların arasına doğru kırılgan, harikulade, hassas ve hayatın kendisiymiş gibi güzel bir şekilde yükselmişti.

Büyükbabamın, kendi düşünceleri arasında, yukarıda sürüklenen bu tuhaf ışığa baktığını gördüm. Kendimi gözlerim yaşlarla dolu olarak gördüm, çünkü bitmişti, gece sona ermişti. Bir daha asla böyle bir gece olmayacağını biliyordum.

Kimse bir şey söylemedi. Hepimiz sadece gökyüzüne baktık, soluk alıp verdik ve hepimiz aynı şeyi düşündük, ama kimse söylemedi. Yine de birinin sonunda söylemesi gerekirdi, değil mi? Ve bu da bendim.

Şarap hâlâ aşağıdaki mahzenlerde duruyor.

Sevgili ailem hâlâ karanlık verandada oturuyor.

Ateş balonu, henüz gömülmemiş olan o yazın gece semalarında hâlâ sürükleniyor ve yanıyor.

Neden ve nasıl?

Çünkü ben öyle olduğunu söylüyorum.

Ray Bradbury Yaz*, 1974*

KARAHİNDİBA ŞARABI

Sessiz bir sabahtı, şehir karanlıkla örtülmüştü ve yatağında dinleniyordu. Yaz havada toparlandı; rüzgârın uygun bir dokunuşu vardı, dünyanın soluğu uzun, sıcak ve yavaştı. Sadece kalkmanız, pencerenizden dışarı sarkmanız yeterliydi ve bunun aslında özgürlüğün ve yaşamın ilk gerçek zamanı, yazın ilk sabahı olduğunu anlardınız.

On iki yaşındaki Douglas Spaulding dipdiri uyandı, yazın bu ilk sabah akıntısının onu ay-laklaştırmasına izin verdi. Üçüncü kattaki küçük kubbeli yatak odasında yatarken onun kendisine verdiği yüksek gücü hissetti; haziran rüzgârında yükseklerde, şehirdeki en yüksek kulede dolandı.

Geceleyin, ağaçlar birlikte yıkanırken, deniz fenerinden gelen bir işaret ışığı gibi bakışlarını her yöne, denizin üstündeki karaağaç, meşe ve akçaa-ğaç sürülerine çevirmişti. Şimdi...

“Vay canına,” diye fısıldadı Douglas.

Takvimde günbegün karalamak için önünde tüm bir yaz. Seyahat kitaplarındaki tanrıça Şiva gibi, ellerinin her yere uzandığını, ekşi elmaları, şeftalileri ve gece yarısı eriklerini kopardığını gördü. Ağaçların, çalıların ve nehirlerin içinde giydirilecekti. Donmuş kırağı buzundan evin kapısında memnuniyetle donacaktı. Büyükannenin mutfağında on bin piliçle beraber mutlulukla pişecekti.

Ama şimdi, bildik bir görev onu bekliyordu.

Haftada bir gün, annesini, babasını ve küçük kardeşi Tom’u bitişikteki küçük evlerinde uyurken bırakıp buraya kaçması, karanlık spiral merdivenlerde koşarak büyük ebeveynlerinin küçük kubbeli yatak odasına çıkması ve süt şişelerinin kristal şıngırtısından önce uyanıp sihirli ayinine başlaması için bu büyücü kulesinde fırtınalar ve hayallerle birlikte uyumasına izin verilmişti.

Açık pencerenin önünde durdu, derin bir nefes aldı ve üfledi.

Sokak ışıkları siyah bir pastanın üzerindeki mumlar gibi söndü. Tekrar tekrar üfledi ve yıldızlar kaybolmaya başladı.

Douglas gülümsedi. Bir parmağını uzattı.

Şurada ve şurada. Şimdi tam orada ve orada...

Ev ışıkları yavaşça göz kırparken, soluk sabah toprağında sarı kareler kazındı. Şafak ülkesinde bir pencereler serpintisi aydınlanarak kilometreler boyunca uzandı.

“Herkes esnesin. Herkes kalksın.”

Altındaki büyük ev kımıldadı.

“Büyükbaba, dişlerini su bardağından al!” Uygun bir ara verdi. “Büyükanne ve Büyük-büyükan-ne, sıcak çörekler kızartın!”

Kızarmış sulu hamurun ılık kokusu, kiracıları, halaları, amcaları, ziyaretçi kuzenleri odalarında canlandırmak için esintili koridorlarda yükseldi.

“Tüm yaşlı insanların yaşadığı cadde, uyan! Bayan Helen Loumis, Albay Freeleigh, Bayan Bentley! Öksürün, kalkın, haplarınızı yutun, dolaşın! Bay Jonas, atınızın ipini bağlayın, çöp arabanızı alın ve yola koyulun.”

Şehir koyağının ötesindeki kasvetli konaklar, uğursuz canavar gözlerini açtılar. Yakında, aşağıdaki sabah caddelerinde iki yaşlı kadın, tüm köpeklere el sallayarak elektrikli Yeşil Makinelerini süreceklerdi. “Bay Tridden, araba hangarına koşun!” Yakında, üstünde sıcak mavi kıvılcımlar çıkartarak, şehir tramvayı tuğla caddeler nehrinde yüzecekti.

Douglas, Çocuklar Caddesi’ne, “John Huff, Charlie Woodman, hazır mısınız?” diye fısıldadı. Islak çayırlardaki sünger gibi ıslanmış beyzbol toplarına; ağaçlarda bomboş asılı salıncak iplerine: “Hazır!”

“Anne, Baba, Tom, uyanın.”

Saat alarmları hafifçe çıngırdadı. Adliye binasının saati gümledi. Onun elinden fırlatılmış bir ağ gibi kuşlar ötüşerek ağaçlardan fırladı. Bir orkestrayı yöneten Douglas, doğu göklerini işaret etti.

Güneş yükselmeye başladı.

Kollarını kavuşturdu ve bir sihirbazın gülümsemesiyle gülümsedi. Evet, efendim, diye düşündü, ben bağırınca lıerkes sıçrıyor, herkes koşuyor. Güzel bir mevsim olacak.

Şehre son kez parmaklarını şıklattı.

Kapılar çarpılarak açıldı; insanlar dışarı çıktı.

1928 yazı başlamıştı.

O sabah çayırlığı geçerken, Douglas Spaulding yüzüyle bir örümcek ağını kopardı. Havadaki tek ve görünmeyen bir iplik onun kaşına dokundu ve sessizce koptu.

Böylece, olaydan sonuç çıkarınca, bugünün farklı olacağını biliyordu. Evet, bugün farklı olacaktı, çünkü Douglas ve on yaşındaki kardeşini arabasıyla şehir dışına, kırsala götürürken babasının açıkladığına göre, tümüyle kokulardan oluşan, dünya dışında her şeyin sadece burun deliğinin birinden girip diğerinden çıktığı bazı günler vardı. Ve bazı günler tatmak için iyiydi, bazıları da dokunmak için. Ve bazı günler de aynı anda tüm duyular için iyiydi. Bugün şimdi, başıyla onayladı, sanki büyük ve isimsiz meyve ağaçları tüm görünürdeki toprakları sıcak tazelikleriyle doldurmak için bir gecede tepelerin arkasında büyümüşler gibi kokuyordu. Hava yağmur yağacakmış hissi veriyordu, ama ortalıkta bulut yoktu. Bir an bir yabancı, ormandan gülüp geçebilirdi ama sessizlik hakimdi...

Douglas hareket halindeki toprağı izledi. Hiç meyve ağacı kokusu almıyordu ve yağmur gelecekmiş gibi de hissetmiyordu, çünkü elma ağaçları ve bulutlar olmadan bunların hiçbirinin gerçek olamayacağını biliyordu. Ve ormanın derinliklerinde gülen yabancıya gelince...

Yine de gerçek değişmemişti. Douglas titredi. Bu, bir nedeni olmaksızın, özel bir gündü.

Araba sessiz bir ormanın tam ortasında durdu.

“Tamam çocuklar, rahat durun.”

Birbirlerini dirsekleriyle dürtüyorlardı.

“Peki, efendim.”

Dışarı çıktılar, mavi teneke kovaları ıssız toprak yoldan düşen yağmurun kokusuna taşıdılar.

“Arıları arayın,” dedi Baba. “Arılar üzümlerin çevresinde dolanır, tıpkı çocukların mutfağın çevresinde dolanmaları gibi, değil mi Doug?”

Douglas birden yukarı baktı.

“Milyonlarca kilometre uzaktasın,” dedi Baba. “Canlan. Bizimle yürü.”

“Evet, efendim.”

Ve orman boyunca yürüdüler. Baba çok uzundu, Douglas onun gölgesinde hareket ediyordu ve çok küçük olan Tom da kardeşinin gölgesinde koşturuyordu. Ufak bir yükseltiye geldiler ve ileriye baktılar. İşte, işte, görmüşler miydi? Baba işaret etti. Burası büyük sakin yaz rüzgârlarının yaşadığı ve yeşil derinliklerde görünmeyen hayalet balinalar gibi geçip gittiği yerdi.

Douglas hızla baktı, hiçbir şey görmedi ve babasının da Büyükbaba gibi bilmecelerle yaşamasından rahatsız olduğunu hissetti. Ama... Ama, yine de... Douglas durakladı ve dinledi.

Evet, bir şeyler olacak, diye düşündü. Biliyorum.

“İşte, baldınkara otu,” Baba yürürken teneke kovalar elinde tıngırdadı. “Bunu hissettiniz mi?” Toprağı ayağıyla kazıdı. “Bir milyon yıllık yararlı yaprak çürüğü aşağıya döşenmiş. Bunu yapmak için geçen sonbaharları düşünün.”

“Vay canına. Bir Kızılderili gibi yürüyorum,” dedi Tom. “Hiç ses yok.”

Douglas hissetti, ama toprağın derinliğini hissedemedi; dinliyordu, tetikteydi. Etrafımız sarıldı, diye düşündü. Olacak! Ne? Durdu. Her neredey-şeniz, her neyseniz, çıkın ortaya! diye sessizce haykırdı.

Tom ve Baba ilerideki sessiz topraklarda dolaşıyorlardı.

Baba usulca, “İşte en iyi dantel,” dedi.

Ve ağaçların arasından yukarıyı, onların gökyüzü boyunca nasıl örülmüş olduklarını ya da gökyüzünün ağaçların üstüne nasıl örüldüğünü işaret

ediyordu; hangisi doğru emin değildi. Ama işte oradaydı, Baba gülümsedi; eğer izlerseniz, ormanın uğultulu dokuma tezgâhını değiştirdiğini görürsünüz ve örgü devam eder, yeşil ve mavi. Baba, şundan bundan konuşurken çok rahat davranıyor, sözcükler ağzından rahatça dökülüyordu. Kendi açıklamalarına sıklıkla gülerek bunu daha da rahat bir hale sokuyordu. Sessizliği dinlemeyi sevdiğini söyledi, eğer sessizlik dinlenebilirse, çünkü, diye devam etti, bu sessizlikte kır çiçeği poleninin arı-kızartan havada aşağı doğru serpe-lendiğini işitebilirsiniz; vay canına! Arı-kızartan hava! Şu ağaçların arkasındaki kuş cıvıltısı çağlayanını dinleyin!

Şimdi, diye düşündü Douglas, işte geliyor! Koşarak! Onu görmüyorum. Koşuyor! Neredeyse tam üstüme!

‘Tilki üzümleri!” dedi Baba. “Şanslıyız, şuraya bakın!”

Yapma! Douglas nefesini tuttu.

Fakat Tom ve Baba eğilerek ellerini hışırdayan çalının derinliklerine soktular. Büyü paramparça olmuştu. Korkunç sinsi avcı, muhteşem koşucu ve sıçrayıcı, ruhların sarsıcısı yok olmuştu.

Douglas, kayıp ve bomboş, dizlerinin üstüne düştü. Parmaklarının yeşil gölgeye girdiğini ve sanki bir şekilde ormanı yarıp elini açık yaraya daldırmış gibi bir renkle lekeli olarak geriye çıktığını gördü.

“Yemek zamanı, çocuklar!”

Tilki üzümleri ve yaban çilekleriyle yarıya kadar dolmuş olan sepetler ve onları izleyen arılarla (ne çok fazla ne de çok az, dedi Baba, dünya kendi nefesi altında uğulduyor) sandviçlerini çiğneyerek ve Baba’nın yaptığı şekilde ormanı dinlemeye çalışarak yeşil yosun kaplı bir kütüğe oturdular. Douglas, Baba’nın sessizce ve eğlenerek onu izlediğini hissetti. Baba aklından geçen bir şeyi söylemeye başlamıştı, ama bunun yerine sandviçinden bir ısırık daha aldı ve onun üstüne fikir yürüttü.

“Açık havada sandviçler, sandviç olmaktan çıkıyorlar. Evin içindeki sandviçlerinden farklı bir tatları var, fark ettiniz mi? Daha baharatlı. Nane

ve çam özsuyu tadı var. İştah için harikalar yaratıyor.

Douglas’m dili ekmeğin dokusu üzerinde duraksadı ve sonra jambonu ezdi. Hayır... Hayır... Bu sadece bir sandviçti.

Tom çiğnerken onayladı. “Ne demek istediğini biliyorum, Baba.”

Neredeyse oluyordu, diye düşündü Douglas. O her neyse Büyüktü, aman Tanrım, Büyüktü. Bir şey onu korkuttu. Şimdi nerede? Şu çalılığa geri gitti! Hayır, arkamda! Hayır burada... Neredeyse *burada*... Sinsice midesinden tekmelenmişti.

Eğer beklersem, geri dönecek. Canımı yakmayacak; bir şekilde beni incitmek için burada olmadığını biliyorum. O zaman ne? Ne? Ne?

“Bu sene, geçen sene, evvelki sene kaç kez beyzbol oynadığımızı biliyor musun?” dedi Tom, damdan düşercesine.

Douglas, Tom’un hızla oynayan dudaklarına baktı.

“Bunları yazdım! Bin beş yüz altmış sekiz oyun! On yılda dişlerimi kaç kez fırçaladım? Altı bin! Ellerimi yıkadım: on beş bin. Uyudum: dört bin bazı-tuhaf küsur kere, şekerlemeleri saymadım. Altı yüz şeftali, sekiz yüz elma yedim. Armutlar: iki yüz. Armut sevmiyorum. İstediğini sor. İstatistiklerim var! Milyar milyonlara uzanıyor; on yılda yaptığım şeyleri ekleyerek.”

Şimdi, diye düşündü Douglas, yeniden yaklaşıyor. Neden? Tom konuşuyor. Ama neden Tom? Ağzı tıka basa sandviçle dolu olan Tom durmadan konuşuyor. Babam orada kütüğün üstünde bir dağ kedisi kadar tetikte ve Tom ağzında soda baloncukları varmış gibi sözcükleri sıralıyor.

“Okuduğum kitaplar: dört yüz. Gündüz matineleri: kırk Buck Jones, otuz Jack Hoxy, kırk beş Tommiks, otuz dokuz Hoot Gibson, yüz doksan iki tek ve ayrı Kedi Felix çizgi filmi, on Douglas Fairbanks, Lon Chaney’in *Operadaki Hayalet’inin* sekiz kez tekrarı, dört Mil ton Silse ve bir tane de şu aşkla ilgili Adolph Menjou şeyi; orada, sinemanın tuvaletinde, herkesin birbirinin elini sıkıca tutup hiç bırakmadan çığlıklar attığı *Kedi ve Kanarya*’yı veya *Yarasa*’yı görebilmek için bu aşırı duygusallığın bitmesini

bekleyerek doksan saat geçirdim. Bu süre içinde dört yüz lolipop, üç yüz Tootsie şekerlemesi, yedi yüz dondurma külahı. "

Tom beş dakika kadar sakince bu şekilde devam etti ve sonra Baba sordu: "Şimdiye kadar kaç çilek topladın, Tom?"

Tom anında, "Tamı tamına iki yüz elli altı," dedi.

Baba güldü, yemek sona ermişti ve yeniden tilki üzümü ve minik yaban çilekleri bulmak için gölgelere gittiler üçü birden, eğildiler; eller gidip geliyor, kovalar ağırlaşıyordu ve Douglas nefesini tutmuş, düşünüyordu. Evet, evet yine yakında! Ensemde soluyor, neredeyse! Bakma! Çalış, sadece topla, kovayı doldur. Eğer bakarsan onu korkutup kaçırırsın. Onu bu kez kaybetme! Ama onu şuraya, görebileceğin ve doğruca gözlerine bakabileceğin yere nasıl getireceksin? Nasıl? Nasıl?

Tom elindeki şarap pırıltısına gülümserken, "Bir kibrit kutusunda kar tanem var," dedi.

Kapa çeneni! diye bağırmak istedi Douglas. Ama hayır, bağırtı yankıları ürkütürdü ve Şey'in kaçmasına neden olurdu!

Ve, bekle... Tom ne kadar çok konuşursa, büyük Şey daha da yaklaşıyordu; Tom'dan korkmuyordu, Tom onu nefesiyle çekiyordu, Tom onun bir parçasıydı!

"Geçen şubat," dedi Tom ve kıkırdadı. "Bir kibrit kutusunu kar fırtınasında havaya kaldırdım, bir tek kar tanesinin içine düşmesine izin verdim, onu kapadım ve evin içine koştum, buzdolabında sakladım."

Yakın, çok yakın. Douglas, Tom'un titreşen dudaklarına baktı. Zıplayıp dönmek istiyordu, çünkü ormanın arkasında yükselen muazzam dalgayı hissediyordu. Bir anda şiddetle aşağı inecek ve onlara sonsuza dek eziyet edecekti...

Tom, üzümleri toplarken, "Evet, efendim," diye söylendi. "Tüm Illinois'de yazın bir kar tanesine sahip olan tek kişi benim. Elmas kadar değerli gerçekten. Yarın onu açacağım. Doug, sen de bakabilirsin..."

Başka bir gün olsa, Douglas homurdanabilir, çekip gidebilir veya her şeyi reddedebilirdi. Ama şimdi, hızla yaklaşan büyük Şey üstündeki berrak havadan düşerken sadece gözleri kapalı, başıyla onaylayabilirdi.

Tom şaşırdı, çilek toplamayı bıraktı ve kardeşine bakmak için döndü.

Eğilen Douglas ideal bir hedefti. Tom bağırarak sıçradı, yere indi. Didişerek ve yuvarlanarak düştüler.

Havır! Douglas zihnini kapatmak için sıkıştırdı. Hayır! Ama birden... Evet, zararı yok! Evet! Didişme, vücutların teması, düşerek yuvarlanma şimdi çarpan, taşkınıyla onları çimenlerin sahilinde ormanın derinliklerine sürükleyen deniz dalgasını korkutup kaçırmamıştı. Ağzına yumruklar çarptı. Douglas paslı sıcak kanı tattı, Tom'u sertçe kavradı, sıkıca tuttu ve böylece kalpleri çalkantılı ve burunları tıslarken sessizlikte uzanıp kaldılar. Ve sonunda, yavaşça, hiçbir şey bulamayacağından korkarak, Douglas tek gözünü açtı.

Ve her şey, kesinlikle her şey oradaydı.

Henüz açılmış ve her şeyi kavramak için gerinen çok daha devasa bir gözün büyük irisi gibi dünya da ona baktı.

Ve artık burada kalıp kaçmamasını sağlamak için üzerine sıçrayan şeyin ne olduğunu biliyordu.

Yaşıyorum, diye düşündü.

Kanla parlayan parmakları titredi, tıpkı yeni bulunmuş ve daha önce hiç görülmemiş tuhaf bir bayrağın parçası gibiydi ve o bunu hangi ülke veya hangi birliğe borçlu olduğunu merak etti. Tom'u tutarak, ama onun orada olduğunun farkında olmadan, sanki o kan soyulup atılacak bir şeymiş gibi serbest olan eline dokundu, destekledi, döndürdü. Sonra Tom'u serbest bırakarak bir eli yukarıda sırtüstü yattı; gözleri, tuhaf bir şatonun demir parmaklıklı kapısından bir nöbetçi gibi ışıkta parlak kan flamalarının titreştiği parmaklarına kadar dışarıdaki köprüyü, kolunu gözetleyen bir kafaydı.

“İyi misin, Doug?” diye sordu Tom.

Tom’un sesi, suyun altında bir yerlerde gizli ve yer değiştirmiş yeşil yosun kuyusunun dibindey-di.

Çimen vücudunun altından fısıldadı. Üstündeki tüy kılıfını hissederek kolunu aşağıya indirdi ve çok uzakta, aşağıda parmakları ayakkabılarının içinde gıcırdadı. Rüzgâr soyulmuş kulaklarına uğuldadı. Tıpkı kristal bir kürede görüntülerin pırıldaması gibi, dünya camsı göz küresi çevresi boyunca rengârenk süzülerek kaydı. Çiçekler birer güneşti ve gökyüzünün ateşten noktaları orman boyunca yayılmıştı. Kuşlar, gökyüzünün tersine çevrilmiş muazzam havuzunda kaydırak taşları gibi sekiyorlardı. Dişlerinin üstünden süzülen soluğu, içine buz olarak girip ateş olarak dışarı çıkıyordu. Böcekler elektriksel berraklığıyla havayı şoke ediyorlardı. Başında milyonda bir santim uzunluğunda on bin saç teli büyüdü. İkiz kalplerin her iki kulağında attığını hissetti, üçüncü bir kalp de boğazında atıyordu; iki kalp bileklerinde çarparken gerçek kalbi göğsünde gümlüyordu. Vücudunun üstündeki milyonlarca gözenek açıldı.

Gerçekten yaşıyorum! diye düşündü. Bunu daha önceden hiç bilmiyordum, eğer biliyorsam da hatırlamıyorum!

Bunu bir düzine kez yüksek sesle ama sessiz haykırdı! Bir düşünün, bir düşünün! On iki yaşındayım ve ancak şimdi! Bir ağacın altına bırakılmış bu nadir kronometreyi, bu altın gibi parlayan ömürlük garantili saati şimdi, güreşirken keşfediyorum.

“Doug, iyi misin?”

Douglas haykırdı, Tom’u yakaladı ve yuvarlandılar.

“Doug, sen kaçıksın!”

“Kaçık!”

Güneş ağızlarında, tıpkı parçalanmış bir cam limon gibi gözlerinde, sahile fırlatılmış bir alabalık gibi soluk almaya çalışarak, bağrışmcaya kadar gülerek, tepeden aşağı düştüler.

“Doug, kızgın değilsin, değil mi?

“Hayır, hayır, hayır, hayır, hayır.”

Douglas, gözleri kapalı, benekli leoparların karanlıkta sessizce yürüdüğünü gördü.

“Tom.” Sonra daha alçak sesle, “Tom... acaba dünyadaki herkes... canlı olduğunu biliyor mudur?”

“Elbette. Kahretsin, evet!”

Leoparlar sessizce göz yuvarlarının izleyemeyeceği karanlık bölgelere koşturdular.

“Umarım biliyorlardır,” diye fısıldadı Douglas. “Ah, umarım gerçekten biliyorlardır.”

Douglas gözlerini açtı. Babası onun çok üstünde, yeşil yapraklı gökyüzünde, elleri belinde, gülerek duruyordu. Göz göze geldiler. Douglas canlandı. Babam biliyor, diye düşündü. Bunların hepsi planlıydı. Bizi buraya tüm bunları yaşayabilmem için getirdi. Her şeyin farkında ve hepsini biliyor. Ve şimdi benim bunu bildiğimi de biliyor.

Bir el uzandı ve onu yukarı çekti. Douglas hâlâ bereli, altüst, şaşkın ve hayranlık içinde, Tom ve Baba’nm yanında sallanarak ayakları üstünde durdu, tuhaf kemikli dirseklerini hafifçe kavradı, dudağındaki ince kesiği diliyle hoşnutça yaladı. Sonra Baba ve Tom’a baktı.

“Kovaları ben taşıyacağım,” dedi. “Bir defalık, her şeyi yüklenmeme izin verin.”

Muzip gülümsemelerle kovaları ona verdiler. Hafifçe sallanarak ayakta durdu, orman tüm ağırlığıyla toplanmış, şurupla daha ağırlaşmış ve aşağı sarkan ellerine sıkıca perçinlenmişti. His-sedilebilecek her şeyi hissetmek istiyorum, diye düşündü. Bırakın yorgun hissedeyim, şimdi, bırakın kendimi yorgun hissedeyim. Unutmamalıyım. Yaşıyorum, yaşadığımı biliyorum; bunu bu gece veya yarın ya da öbür gün unutmamalıyım.

Douglas, ağır yüküyle ve yarı sarhoş halde ilerlerken arılar peşinden geldi, tilki üzümlerinin ve sarı yazın kokusu onu izledi; parmakları olağanüstü şekilde nasırlaşmıştı, kolları uyuşmuştu, ayakları tökezliyordu, bu nedenle babası omzunu kavradı.

“Hayır,” diye mırıldandı Douglas. “Bir şeyim yok. İyiyim...”

Çimenin, köklerin, taşların, yosunlu kütüğün derisini sıyırmasının, kollarında, bacaklarında ve sırtında bıraktığı izleri hissetmesinin zayıflaması yarım saat sürdü. Bunları düşünerek zihninden kaymasına, akıp gitmesine ve çözülmesine izin verirken kardeşi ve sessiz babası arkadan izlediler; yalnız başına ormanda iz sürüp onları şehre götürecek o inanılmaz yola çıkarmasına izin verdiler...

Şehir, sonra, günün daha geç saatinde.

Ve yine başka bir hasat.

Büyükbaba geniş ön verandada bir kaptan gibi dosdoğru ileri bakıp, bir mevsimin muazzam, ha-

reketsiz dinginliğini inceleyerek durdu. Rüzgârı ve dokunulmaz gökyüzünü sorguladı. Douglas ve Tom avluda sadece ona soru sormak için duruyorlardı.

“Büyükbaba, hazırlar mı? Şimdi mi?” Büyükbaba çenesini kaşıdı. “Beş yüz, bin, iki bin rahatça. Evet, evet, güzel malzeme. Onları rahatça toplayın, hepsini toplayın. Cendereye teslim edilecek her kasa için on sent.”

“Hey!”

Çocuklar gülümseyerek eğildiler. Altın çiçekleri topladılar. Dünyayı sel gibi kaplayan, tuğla caddelerin üstünde süzülüp akan, kristal bodrum pencerelerini yavaşça tıklatan ve her yanlarında erimiş güneşin göz kamaştırıcılığının ve parıltısının sergilenmesi için kendilerini dalgalandıran çiçekler.

“Her yıl,” dedi Büyükbaba, “çıldırırlar; onlara dokunmam. Avluda bir aslan sürüsü. Gözünüzü dikip bakarsanız retinanızda bir delik açarlar. Sıradan bir çiçek, kimsenin görmediği yabani bir ot, evet. Ama bizim için, asil bir şey, karahindiba.” Böylece, dikkatle kopartılarak, kasalardaki karahindibalar aşağıya taşındılar. Karanlık bodrum onların gelişiyle aydınlandı. Üzüm cenderesi ağzı açık ve soğuk duruyordu. Çiçeklerin hızlı akışı onu ısıttı. Büyükbaba tarafından döndürülen basıncı değiştirilmiş cendere, mahsulü hafifçe sıkıştırdı.

“İşte... böylece...”

Altın dalga, bu berrak, güzel ayın özü aktı, sonra aşağıdaki musluktan fışkırdı, kaplara alındı, maya köpüğü sıyrıldı ve temiz ketçap şişelerine dolduruldu ve ardından bodrum loşluğunun pırıl pırıl raflarına dizildi.

Karahindiba şarabı.

Sözcükler dile yaz mevsimini getirmişti. Şarap, yakalanan ve tıpalanan yaz mevsimiydi. Ve şimdi Douglas biliyordu, gerçekten yaşadığını ve her şeyi görüp dokunmak için döne döne dünya çevresinde hareket ettiğini biliyordu; yeni bilgilerinden bazılarının, bu özel hasat gününün bir kısmının, karın hızla yağdığı ve güneşin haftalarca veya aylarca görünmediği bir ocak günü açılmak için mühürlenip saklanması kesinlikle doğru ve uygundu ve belki, mucizenin bir kısmı o zamana kadar unutulmuş olur ve yenilenme ihtiyacı duyardı. Bu öngörülemeyen harikalarla dolu bir yaz olacağından, Douglas bunların hepsinin kurtarılıp etiketlenmesini istiyordu, böylece ne zaman isterse alacakaranlığın serinliğinde parmaklarının ucuna basarak aşağıya inip parmaklarıyla onlara erişebilirdi.

Ve orada, rafların üstünde, sabahları açan çiçeklerin solgun parıltısıyla, tozun solgun derisinin içinden geçerek ışıldayan bu haziran gününün ışığıyla birlikte karahindiba şarabı duruyor olacaktı.

Kışa benzer bir günde içine dikkatle bakıldığında kar eriyerek çimen olurdu; rüzgârda nefes alan bir kelebek kıtası gibi kuşlar, yapraklar ve çiçeklerle birlikte ağaçlar yeniden tomurcuklarla canlanırdı. Ve içinden dikkatle bakınca, gökyüzünü çivit mavisine boyardı.

Yaz mevsimini elinin içinde tut, yaz mevsimini bir bardağa doldur, minik bir bardağa elbette, çocuklar için küçücük ürpertici bir yudum; bardağı dudağına götürüp yaz mevsimini içeri göndererek damarlarındaki kanın mevsimini değiştir.

“Hazır, şimdi, yağmur fıçısı!”

Dünyadaki hiçbir şey, uzaklardaki göllerden ve sabahın erken saatinin güzel çimenli çiy tarlalarından alınıp gök kubbeye yükselerek steril kümeler halinde bin dört yüz kilometre yol alan, rüzgârla fırçalanan, yüksek voltajla elektriklenen ve soğuk havada yoğunlaşan saf sudan daha iyi olamazdı. Bu su, düşerken, yağarken göklerden çok şeyi kristallerine katardı. Doğu rüzgârından, batı rüzgârından, kuzey rüzgârından ve güneyden bir şeyler alan su, yağmur yapardı ve bu yağmur, ayinlerin bu saati içinde şaraba dönüşürken güzel olurdu.

Douglas maşrapayla koştu. Yağmur fıçısının derinliklerine daldırdı. “İşte başlıyoruz!”

Su, kabın içinde bir ipekti; berrak, maviye çalan bir ipek. İçilirse dudağı, boğazı ve kalbi yumuşatırdı. Bu suyun orada, karahindiba hasadının üstünde denize dökülen akarsularda, dağ ırmaklarında mayalanması için muhakkak bir maşrapa veya kovayla cendereye taşınması gerekirdi.

Büyükanne bile, kar hızla yağıp dünyanın başını döndürürken, pencereleri körleştiririrken, nefes alan ağızlardan soluğu kaparken, bir şubat günü bodrumda gözden kaybolacaktı Büyükanne bile.

Yukarıda, geniş evde, öksürmeler, aksırmalar, hırıltılar ve inlemeler, çocuksu ateşlenmeler, bir kasap eti kadar çiğ gırtlaklar, şişelenmiş kirazlar gibi burunlar, her yerde sinsi mikroplar olacaktı.

Sonra, bir haziran tanrıçası gibi bodrumdan yükselerek, gizlenmiş fakat örgülü şalının altından belli olan bir şeyle Büyükanne gelirdi. Bu şey, yukarıdaki her mutsuz odaya taşınır ve zevkle, bir yudumda dikilen zarif bardakların içindeki aroma ve durulukla, mutsuzluk dağılırdı. Başka bir zamanın ilaçları, güneşin tembel ağustos ikindilerinin merhemi, tuğla caddelerden geçen buz arabalarının hafiften işitilen sesi, gümüş havai

fişeklerin koşturmacası ve karınca ülkeleri boyunca hareket eden çim biçme makinelerinin püskürmesi; hepsi, hepsi bir bardağın içindeydi.

Evet, Büyükanne bile Büyükbaba, Baba, Bert Amca ya da kiracıların bazları gibi, kendi ruh ve özüyle yaptığı gizli bir toplantıda tek başına ve sessizce bir haziran macerası yaşamak için kış bodrumuna çekilip piknikleri ve ılık yağmurlarıyla; buğday tarlalarının, taze mısır patlağının ve ezilmiş kuru otların kokusuyla, çoktan çekip gitmiş olan bir takvimin son dokunuşlarıyla söyleşirdi. Büyükanne bile, her kış ve zaman içindeki tüm beyaz kışlarda tekrarlanmış olsa da, şimdi, şu anda, çiçekler cendereye düşerken, o güzel altın sözleri tekrar tekrar söylerdi. Onları dudaklarında bir tebessüm gibi, karanlıkta ani bir güneş lekesi gibi, defalarca tekrarlardı.

Karahindiba şarabı. Karahindiba şarabı. Karahindiba şarabı.

Geldiklerini duyamazsınız. Gittiklerini zar zor duyarsınız. Çimenler eğilir ve sıçrayarak yeniden doğrulurlar.

Tepe aşağı inen bulut gölgeleri gibi geçerler... yaz çocukları, koşarak.

Douglas, geride kalmış, kaybolmuştu. Soluyarak, koyağın kenarında, hafifçe esen uçurumun yanında durdu. Burada, kulakları bir geyik gibi tetikte, milyarlarca yıllık eski bir tehlikenin kokusunu aldı. Burada şehir bölünür, iki ayrı parçaya ayrılırdı. Burada uygarlık sona ererdi. Burada sadece büyüyen toprak ve her saat bir milyon ölüm ve yeniden doğuş olurdu.

Ve burada, oluşmuş veya henüz oluşmamış patikalar, bir erkek olmak için yolculuk yapmanın, her zaman yolculuk yapmanın gerekli olduğunu çocuklara anlatırdı.

Douglas döndü. Şu büyük tozlu yılanın içindeki patika, sarı günlerde kışm yaşadığı buz eve uzanırdı. Şu patika, temmuzda göl kıyısının yakıcı-sıcak kumlarına koştururdu. Şu, çocukların yaprakların arkasında saklanan ekşi ve hâlâ yeşil yaban elmaları gibi yetiştiği ağaçlara giderdi. Şu, şeftali bahçesine, üzüm kütüklerine, güneşte pinekleyen kaplumbağa kabuklu kediler gibi görünen karpuzlara. Terk edilmiş fakat çılgınca dönen şu patika

da okula! Şu, bir ok gibi dümdüz olan, cumartesi gösterilen kovboy matinelerine. Ve şu, derenin suları boyunca şehrin ötesindeki yabana...

Douglas gözlerini kıstı.

Şehrin ya da yabanın nerede başladığını kim söyleyebilirdi? Kimin neye veya neyin kime sahip olduğunu kim söyleyebilirdi? Her zaman ve daima, bu ikisinin çatıştığı ve bir tanesinin, belirli bir caddeyi, küçük bir vadiyi, bir dere yatağını, bir ağacı, bir çalıyı bir mevsimliğine ele geçirdiği tanımlanamayan bir yer vardı. Uzaklarda, ıssız çiftlik topraklarında başlayan, mevsimlerin dürtmesiyle içeri doğru yayılan büyük bir kıtasal çayır ve çiçek denizinin ince örtüsü. Her gece yaban, çayırlar, ıssız topraklar ve dere kanalıyla koyak boyunca su ve çimen kokusuyla akarak şehri doldururdu ve şehir, terk edilmiş, ölü ve toprağa dönmüş olurdu. Ve her sabah koyağın bir kısmı, garajları su sızdıran bir sandal gibi batıracağı, dökülen yağmurun ve dolayısıyla pasın merhametine bırakılmış olan eski arabaları yutacağı tehdidiyle şehre yanaşırdı.

“Hey! Hey!” John Huff ve Charlie Woodman, koyak, şehir ve zamanın gizemi içinde koştular. “Hey!”

Douglas patikada yavaşça ilerlemeye başladı. Aslında koyak, hayatın iki şeyine bakmak için geldiğiniz yerdi: insanların yollan ve doğal dünyanın yolları. Ne de olsa şehir sadece, devamlı hareket ederek çimenleri kovalarla çeken ve pası ufalayan kazazedelerle dolu büyük bir gemiydi. Ara sıra bir cankurtaran sandalı, bir kulübe, ana geminin bir yakını mevsimlerin sessiz fırtınalarında kaybolur; termit ve karıncaların sessiz dalgalarında batarak sıcak yabani otların üstündeki kuru bir kâğıt gibi hışırdayan çekirgelerin titreşimini duymak, örümcek tozuyla ses geçirmez hale gelmek ve sonunda, fırtınaların mavi yıldırımlarla ateşlenerek yabanın zaferinin flaşlı fotoğrafını çektiği tahta kiremit ve katran heyelanında yanan tapınaklardan bir kamp ateşine çökmek için koyak tarafından yutulurdu.

O zaman bu, insanın araziye zorla el koymasının ve toprağın onu yıllar geçtikçe geri almasının gizemiydi. Bu da Douglas’ı, şehirlerin aslında hiç kazanamadığı, sadece sakin bir tehlike içinde yaşadıkları; çim kesiciler, böcek ilaçları ve çit budama makaslarıyla tümüyle silahlandıkları ve uygarlık onlara yüz dediği sürece muntazaman yüzen ama son insan yok

olup malalar ve biçme makineleri pasın tahıl gevreklerine dönüştüğü zaman da her evin yeşil dalgalarda batıp sonsuza kadar gömüleceği düşüncesine sürükledi.

Şehir. Yaban. Evler. Koyak. Douglas rastgele gözlerini kırpıştırdı. Ama ikisini nasıl ilişkilendire-ceği, yer değiştirmek anlamına geliyordu ki bu...

Gözleri aşağıya, toprağa çevrildi.

Yazın ilk ayini, yani karahindiba toplayıp şarap yapımına başlama kısmı bitmişti. Şimdi ikinci ayin harekete geçmek için onu bekliyordu. Ama o çok durgundu.

“Doug... Haydi... Doug!” Koşan çocuklar gözden kayboldular.

“Canlıyım,” dedi Douglas. “Ama ne yararı var? Onlar benden daha canlı. Nasıl olur? Nasıl olur?”

Ve orada tek başına dururken, cevabı biliyordu; aşağıya, hareketsiz ayaklarına bakarken...

O gecenin geç saatinde, annesi, babası ve kardeşi Tom’la birlikte sinemadan eve dönerken, Douglas dükkânın ışıklı vitrinindeki spor ayakkabıları gördü. Hemen gözlerini kaçırdı, ama ayak bilekleri ele geçirilmiş, ayakları durdurulmuş, sonra koşturmaya başlamıştı. Dünya fırıl fırıl döndü; onun koşan vücudunun birden atılışıyla dükkânın asma tenteleri kumaş kanatlarını çırptılar. Annesi, babası ve kardeşi iki yanında, sessizce yürüyordu. Douglas geride kalan gece yarısı vitrinindeki spor ayakkabılarına bakarak geri geri yürüyordu.

“Güzel bir filmdi,” dedi Anne.

Douglas mırıldandı, “Öyle...”

Haziran ayındaydılar ve sokaklara düşen yaz yağmuru kadar sessiz, özel bir ayakkabı satın alma zamanı çoktan geçmişti. Haziran ve toprak ham güçle

dopdoluydu ve her yerde her şey hareket halindeydi. Çimen hâlâ kırsaldan içeri akıyor, kaldırımları çevreliyor, evlerde kıyılaşıyordu. Şehir her an alabora olacak, aşağı inecek ve yoncalarla yabani otların üstünde hiçbir iz bırakmayacaktı. Ve Douglas burada, renksiz çimento ve kırmızı-tuğla sokaklarda mahsur kalmış, zorlukla hareket edebiliyordu.

“Baba!” diye söyleyiverdi. “Geride, o vitrinde, şu Cream-Sponge Para Litefoot ayakkabılarından...”

Babası dönüp bakmadı bile. “Belki de bana neden yeni bir spor ayakkabıya ihtiyacın olduğunu açıklarsın. Bunu yapabilir misin?”

“Şey...”

Bu onların verdikleri hisle ilgiliydi, her yaz ayakkabılarınızı ilk kez çıkarıp çimenlerde koşarken hissettiğiniz bir duygu. Bu sanki, kışın ayaklarınızı sıcak örtülerden dışarı uzattığınızda açık pencereden giren soğuk havanın ayaklarınıza birden üflemesi ve ayaklarınızı uzun süre dışarıda bıraktıktan sonra yeniden hissedebilmek için örtünün altına geri çekmeniz gibi bir histi, sıkıştırılmış kar gibi. Spor ayakkabılar böyle hissedilirdi; her yıl daima ilk defaymış gibi derenin yavaş sularında zorlukla yürümeniz ve aşağıya bakarak önce ışığın kırılmasıyla akıntıya ancak bir santim batmış ayağınızı, sonra da suyun üstünde kalan gerçek sizi görmeniz gibi bir duygu.

“Baba,” dedi Douglas, “açıklamak zor.”

Spor ayakkabılarını yapan insanlar bir şekilde çocukların neye ihtiyaçları olduğunu ve ne istediklerini biliyor olmalıydılar. Ayakkabı tabanlarına şekerlemeler ve sarmal yaylar yerleştiriyorlar, yabanda beyazlaşıp yanan çimenlerin dışında kalanları örüyorlar. Ayakkabıların yumuşak tabanının derinliklerinde bir yerde bir erkek geyiğin ince, sert tendonları gizlenmiş. Ayakkabıları yapan insanlar, ağaçları üfleyen bir sürü rüzgârı, göllere doğru inen bir sürü nehri gözlemlemiş olmalılar. O her neyse, ayakkabıların içindeydi ve o yaz mevsimiydi.

Douglas bunların hepsini sözcüklere dökmeye çalıştı.

“Evet,” dedi Baba. “Fakat, geçen yılki spor ayakkabılarının nesi var? Neden dolabı eşeleyip onları çıkarmıyorsun?”

Eh, tümüyle kar ve yağmurla dolu demir deriden ayakkabıları çıkartarak ayaklarını kıştan kurtarıp bir günlüğüne çıplak ayakla koşmanın ve sonra, çıplak ayaktan daha da iyisi, mevsimin ilk yeni spor ayakkabısını giyerek bağlamanın ne demek olduğunu bilmeyen, bütün yıl boyunca spor ayakkabı giyen Kaliforniya’da yaşayan çocuklar için üzüntü duydu. Büyü her zaman bir çift yeni ayakkabıdaydı. Büyü 1 Eylül’de sona erebilirdi, ama şimdi, haziran sonlarında hâlâ bol miktarda büyü vardı ve böyle ayakkabılar sizi ağaçların, nehirlerin ve evlerin üzerinden atlatabilirlerdi. Ve eğer isterseniz, sizi çitlerin, kaldırımların ve köpeklerin üstünden sıçratabilirlerdi.

“Görmüyor musun?” dedi Douglas. “Geçen yıl-ki çifti kullanamam.”

Çünkü geçen yılki çiftin içi ölüydü. Geçen yıl onlarla başladığında iyiydiler. Fakat yazın bitmesiyle, her yıl, artık bunların içinde ağaçların, nehirlerin ve evlerin üzerinden atlayamayacağınızı, ayakkabıların ölmüş olduklarını daima anlar, daima bilirdiniz. Ama bu yeni bir yıldı ve bu kez, bu yeni ayakkabılarla her şeyi, ama her şeyi yapabileceğini biliyordu.

Evlerinin basamaklarından yukarı çıktılar. “Paranı biriktir,” dedi Baba. “Beş veya altı haftada...” “Yaz bitmiş olur!”

Işıklar sönmüş ve Tom uyurken, Douglas orada, ondan çok uzakta, yatağın ucunda, ağır demir ayakkabılardan kurtulmuş ve kışın büyük parçalar halinde üzerinden döküldüğü ayaklarına baktı ay ışığında.

“Nedenler... Ayakkabılar için nedenler düşünmem gerek.”

Eh, herkesin bildiği gibi, inekleri isyana kışkırtan, atmosfer değişiklikleri için barometreyle oynayan, güneşi alan ve daha fazla güneş yapmak için her gün takvimler gibi soyulan dostlarıyla şehrin etrafındaki tepeler vahşiydiler. Bu dostları yakalamak için, tilkilerden ya da sincaplardan daha hızlı koşmanız gerekirdi. Şehre gelince, sıcakla birlikte öfkeleri de artan ve böylece her kış tartışmasını ve hakaretini hatırlayan düşmanlarla tütüyordu. *Dostları bul, düşmanlan hendeğe ati* İşte bu Cream-Sponge Para Litefoot

kuralıydı. *Dünya çok hızlı mı dönüyor*? *Onu yakalamak mı istiyorsun ? Tetikte olmak* ve *tetikte kalmak mı istiyorsun*? *Litefoot o zaman\ Litefootl*

Kendi para kumbarasını kaldırdı ve zorlukla işitilen tıngırtıyı duydu, paranın hafifliğini hissetti.

Her neyi istiyorsan, diye düşündü, kendi yolunu çizmek zorundasın. Şimdi gece boyunca, şu ormandan çıkan yolu bulalım...

Şehir merkezinde, dükkân ışıkları söndü, teker teker. Vitrinde bir rüzgâr esti. Bu, aşağı doğru akan bir nehir gibiydi ve ayakları onunla birlikte gitmek istiyordu.

Rüyasında bir tavşanın derin ve yumuşak otlarda koştuğunu, koştuğunu, koştuğunu duydu.

Yaşlı Bay Sanderson ayakkabı dükkânına, dünyanın her yerinden getirilip kafeslere konmuş hayvanlara yol boyunca dokunan bir evcil hayvan dükkânı sahibi gibi girdi. Bay Sanderson eliyle vitrindeki ayakkabıların tozunu aldı. Onun için bazı ayakkabılar kedi, bazıları da köpek gibiydi; bağcıklarını bağlayarak, dillerini düzelterek her çifte ilgiyle dokundu. Sonra halının tam ortasında durdu ve başını eğerek etrafına bakındı.

Gitgide büyüyen bir fırtınanın sesi vardı.

Bir an, Sanderson’ın Ayakkabı Mağazası’nın kapısı boştu. Bir an sonra, Douglas Spaulding, sanki bu ağır şeyler betondan hiç sökülemeyeceklermiş gibi ayaklarındaki deri ayakkabılara bakarak orada beceriksizce duruyordu. Ayakkabıları durduğunda fırtına sona ermişti. Şimdi, azap veren bir yavaşlıkla, sadece sıkılmış avucundaki paraya bakmaya cesaret eden Douglas, cumartesi öğleninin parlak güneşinin dışına çıktı. Son hamlesinin onu dışarıdaki güneşe veya gölgelerin derinliğine yollamasından kaygılanan bir satranç oyuncusu gibi, beş sentleri, on sentleri ve çeyrek dolarları dikkatle tezgâhta istifledi.

“Tek kelime etme,” dedi Bay Sanderson.

Douglas dondu.

“Biir, neyi satın almak istediğini biliyorum,” dedi Bay Sanderson. “İkii, her ikindi seni vitrinimin önünde görüyorum; görmediğimi sandın, değil mi? Yanıldın. Üüç, tam adını söylersek, sen Royal Crown Cream-Sponge Para Litefoot Spor Ayakkabılarını istiyorsun: ‘AYAKLARINIZDAKİ MENTOL GİBÜ’ Döört, kredi istiyorsun.”

Douglas, sanki rüyasında bütün gece koşmuş gibi, nefes nefese, “Hayır!” diye bağırdı. “Önermek için krediden daha iyi bir şeyim var!” diyerek nefes aldı. “Söylemeden önce, Bay Sanderson, bana küçük bir yardımda bulunmanız gerek. Siz, bizzat, en son ne zaman Litefoot spor ayakkabısı giydiğinizi hatırlayabilir misiniz, efendim?”

Bay Sanderson’m yüzü karardı. “Oh, on, yirmi, otuz yıl önce diyelim. Neden...?”

“Bay Sanderson, nasıl bir his verdiklerini bilmek için, sattığınız ayakkabıları sadece bir dakikalığına denemeyi müşterilerinize borçlu olduğunuzu düşünmüyor musunuz? İnsanlar eşyaları denemeye devam etmezlerse unuturlar. Tütün dükkânındaki adamlar sigara içer, değil mi? Şekerci dükkânındaki adamlar da kendi şekerlerini tadarlar, sanırım. Yani...”

“Fark etmiş olmalısın,” dedi yaşlı adam. “Ayakkabı giyiyorum.”

“Ama spor ayakkabı değil, efendim!” dedi Douglas. “Onlar hakkında övgü dolu sözler söylemeden spor ayakkabılarını nasıl satarsınız ve onları bilmeden nasıl övgü dolu sözler söylersiniz?”

Bay Sanderson gerileyerek çocuğun ateşinden biraz uzaklaştı. Bir eli çenesinde, “Şey...” dedi.

“Bay Sanderson,” dedi Douglas, “bana bir şey satın, ben de size aynı değerde bir şey satayım.” “Satmak için bir çift spor ayakkabı giymem kesinlikle gerekli mi, çocuk?” dedi yaşlı adam. “Yapabilmenizi çok isterdim, efendim.”

Yaşlı adam içini çekti. Bir dakika sonra sessizce soluyarak oturdu ve uzun ince ayaklarına spor ayakkabılarını geçirdi. Orada, iş kıyafetinin koyu

pantolon paçalarının yanında, ayrıksı ve yabancı görünüyorlardı. Bay Sanderson ayağa kalktı.

“Nasıl bir *his* veriyorlar?” diye sordu çocuk. “Nasıl bir his veriyorlar, diye soruyor bir de! İyi bir his veriyorlar.” Oturmak için davrandı.

“Lütfen!” Douglas elini uzattı. “Bay Sanderson, şimdi biraz ileri geri sallanabilir misiniz, ben size durmanızı söyleyinceye kadar biraz dolanır ve zıplarmış gibi yapabilir misiniz? İşte böyle; ben size paramı vereceğim, siz de bana ayakkabıları vereceksiniz. Size bir dolar borçlanacağım. Fakat, Bay Sanderson, *fakat* o ayakkabıları ayağıma geçirir geçirmez, ne *olacağını* biliyor musunuz?”

“Ne?”

“Pat! Paketlerinizi teslim edeceğim, paketlerinizi alacağım, kahvenizi getireceğim, çöplerinizi yakacağım, postaneye, telgraf bürosuna, kütüphaneye koşacağım! Her dakika on iki tane beni içeri girip çıkarken, girip çıkarken göreceksiniz. O ayakkabıları hissedin, Bay Sanderson, onların beni nasıl hızlandıracaklarını *hissedebiliyor* musunuz? İçindeki bütün yayları? İçindeki tüm akımı hissedebiliyor musunuz? Bir şekilde sizi nasıl ele geçirdiklerini, bir daha asla yalnız bırakamadık-larını ve orada öylece *dikilip durmanızdan* hoşlanmadıklarını hissedebiliyor musunuz? Sizin kendinizi sıkmamayı yeğlediğiniz işleri yapmamda beni nasıl hızlandıracaklarını hissedebiliyor musunuz? Ben şehrin her tarafında sıçrayıp dururken siz serin güzel dükkânınızda oturacaksınız! Ama aslında ben değil elbette, ayakkabılar! Dar sokaklarda, kestirme yollarda çılgın gibi gidip dönecekler! İşte gidiyorlar!”

Bay Sanderson bu sözcük seli karşısında şaşkınlıkla kalakaldı. Sözcükler artık ilerlemediği zaman, sel onu taşıdı; parmaklarını bükmek, kaslarım esnetmek, bileklerini oynatmak için ayakkabıların derinliklerine batmaya başladı. Açık kapıdan gelen hafif esintiyle yavaşça, içten içe, ileri geri sallandı. Spor ayakkabıları, bir çayır ormanındaymış ya da balçık veya esnek çamurdaymış gibi batarak halının derinliklerinde kendilerini sessizce gizlediler. Bay Sanderson, mayalı hamurda, gevşek ve konuksever toprakta topuklarıyla vakur bir sıçrama yaptı. Bir sürü renkli ışık yakılıp söndürülü-yormuş gibi, duygular hızla yüzünde dolaştı. Ağzı bir an hafifçe açık kaldı.

Kendini yavaşça yatıştırdı ve sallanarak durdu. Çocuğun sesi zayıflayarak kayboldu, müthiş ve doğal bir sessizlik içinde orada durup birbirlerine baktılar.

Dışarıda, güneşin altında, birkaç kişi kaldırımdan geçti.

Yine de adam ve çocuk orada durdular; çocuk heyecanla, adam yüzünde her şeyi açığa vuran bir ifadeyle.

Adam sonunda, "Çocuk," dedi. "Beş yıl içinde, bu mağazada ayakkabı satma işi hoşuna gider mi?" "Vay be, Teşekkürler Bay Sanderson. Ama henüz ne olacağımı bilmiyorum."

"Ne olmak istiyorsan, evlat," dedi yaşlı adam, "o olacaksın. Kimse seni asla durduramayacak." Yaşlı adam mağaza boyunca sessizce ilerleyerek on bin kutunun bulunduğu duvara gitti, çocuk için bazı ayakkabılarla döndü ve çocuk ayakkabıları ayağına geçirdikten sonra ayağa kalkıp beklerken bir kâğıdın üstüne bir liste yaptı.

Yaşlı adam listesini uzattı, "Bu ikindi benim için yapman gereken bir düzine şey. Onları bitir, ödeşmiş oluruz Stephen ve kovuldun."

"Teşekkürler, Bay Sanderson!" Douglas uzağa sıçradı.

"Dur!" diye bağırdı yaşlı adam.

Douglas durdu ve döndü.

Bay Sanderson öne doğru eğildi. "Nasıl bir *his* veriyorlar?"

Çocuk aşağıdaki ayaklarına, nehirlerin derinliklerine, buğday tarlalarına, onu çoktan şehir dışına fırlatmış olan rüzgâra baktı. Yukarıya, yaşlı adama baktı; gözleri yanıyor, ağzı kımıldıyordu ama hiç ses yoktu.

Yaşlı adam çocuğun yüzünden ayakkabılarına bakarak, "Antiloplar?" dedi. "Gazeller?"

Çocuk bunu düşündü, tereddüt etti ve hızla başıyla onayladı. Neredeyse o anda gözden kayboldu. Sadece bir fısıltıyla dönmüş ve gitmişti. Kapı

bomboştu. Spor ayakkabılarının sesi ormanın sıcağında yavaş yavaş azaldı.

Bay Sanderson güneşten yanan kapıda durarak dinliyordu. Çok eski bir zamandan, bir çocuk olarak hayal kurduğu günlerden hatırlıyordu bu sesi. Gökyüzünün altında zıplayan, çalıların arasında, ağaçların altında kaybolup giden ve geride sadece koşularının yumuşak yankıları kalan harika yaratıklar.

“Antiloplar,” dedi Bay Sanderson. “Gazeller.” Çocuğun bıraktığı, unutulmuş yağmurlar ve çoktan erimiş karlarla ağırlaşmış kış ayakkabılarını almak için eğildi. Yakıcı güneşe çıkıp sakince, kaygısızca, yavaşça yürürken uygarlığa geri döndü...

Douglas nikel bloknotunu çıkardı, bir tane de sarı, Ticonderoga marka kalem aldı. Kâğıtları açtı. Kalemi yaladı.

“Tom,” dedi, “sen ve istatistiklerin bana bir fikir verdiniz. Ben de kaydını tutarak aynını yapacağım. Örneğin, her yaz, bir önceki lanet yaz boyunca yaptığımız bazı şeyleri durmadan tekrarladığımızın farkında mısın?”

“Ne gibi, Doug?”

“Karahindiba şarabı yapmak gibi, bu yeni spor ayakkabılarını satın almak gibi, yılın ilk kestane fişeğini fırlatmak gibi, limonata yapmak gibi, ayaklarımıza kıymık batması gibi, yabani tilki üzümlerini toplamak gibi. Her yıl aynı şeyler, aynı yol, değişiklik yok, fark yok. Bunlar yazın yarısı eder, Tom.”

“Diğer yarısı ne?”

“Şimdiye kadar ilk kez yaptığımız şeyler.” “Zeytin yemek gibi mi?”

“Ondan daha büyük. Belki de Büyükbaba ve Baba’mn dünyadaki her şeyi bilmediklerini keşfetmek gibi.”

“Bilinecek her lanet şeyi biliyorlar, sen de bunu unutma.”

“Tom, tartışmayalım. Bunu Keşifler ve Açıklamalar başlığı altında zaten kaydettim. Her şeyi bilmiyorlar. Fakat bu bir suç değil. Bunu da keşfettim.”

“Orada başka hangi çılgın saçmalıklar var?” “Ben yaşıyorum.”

“Amaan, bu eski!”

“Bunu *düşünmem, fark etmem* yeni. Bazı şeyler yaparsın ama izlemezsin. Sonra bakar ve ne yapmış olduğunu görürsün ve bu bir ilk demektir, gerçekten. Yazı iki kısma ayıracağım. Bu kâğıdın ilk kısmının başlığı AYİNLER VE TÖRENLER. Yılın ilk buzlu alkolsüz-bira şekerlemesi. Yılın ilk çıplak ayakla çayırda koşuşumuz. Yılın ilk gölde neredeyse boğulacak olmamız, ilk karpuz. İlk sivrisinek. Karahindibaların ilk hasadı. Bunlar, tekrar, tekrar, tekrar yaptığımız ve hiç düşünmediğimiz şeyler. Şimdi, arkada işte, söylediğim gibi, KEŞİFLER VE AÇIKLAMALAR ya da belki AYDINLANMALAR, bu güzel bir kelime, veya SEZGİLER, tamam mı? Başka bir deyişle, karahindiba şarabını şişelemek gibi eski bildik bir şeyi yaparsın ve bunu AYİNLER VE TÖRENLER’in altına yazarsın. Sonra bunun üzerinde düşünürsün ve ne düşünürsen, çılgınca veya değil, onu da KEŞİFLER VE AÇIKLAMALAR’ın altına yazarsın. İşte benim şarap hakkında düşüncem: *Onu şişelediğin her zaman, 1928’den koca bir parça alıp saklamış olursun.* Buna ne dersin, Tom?”

“Bir kilometre geride bir yerlerde kayboldum.” “Sana başka birini göstereyim. Önde, TÖRENLER’in altına şunu yazmışım: *Babamla,*

24 *Haziran sabahı 1928 yazının ilk tartışması ve dayağı.* Arkada, AÇIKLAMALAR’ın altına da şunu yazmışım: *Büyükler ve çocukların kavga etmesinin tek nedeni, farklı ırklara ait olmalarıdır. Onlara bakın, bizden farklılar. Bize bakın, onlardan farklıyız. Ayrı ırklar ve ‘bu ikili asla anlaşamayacak.'* Bunu pipona koy ve tüttür, Tom!”

“Tam isabet, Doug, tam isabet! Bu doğru! Annem ve Babamla bir türlü anlaşamayışımızın nedeni kesinlikle bu. Sorunlar, sabahtan akşam yemeğine kadar sorunlar! Vay be, sen bir dâhisin!” “Gelecek üç ay içinde tekrar tekrar yaptığımız bir şey görürsen, bana söyle. Üstünde düşün ve bana *onu* söyle. İşçi Bayramı yaklaşıyor, yaza ekler ve neyimiz olduğuna bakarız.”

“Şimdi senin için bir istatistiğim var. Kalemini al, Doug. Dünyada beş milyar ağaç var. Araştırdım. Her ağacın altında gölgesi olur, değil mi? Şu

halde, geceyi yapan nedir? Sana söyleyeyim: Beş milyar ağacın altından sürünerek çıkan gölgeler! Bir düşün! Havada koşuşturan, suları bulandıran gölgeler diyebilirsin. Eğer şu beş milyar lanet gölgeyi o ağaçların altında tutabilecek bir yol bulabilseydik, gecenin yarısı boyunca ayakta kalabilirdik Doug, çünkü hiç gece olmazdı! Al işte; eski bir şey, yeni bir şey."

"Tamam, bu eski ve yeni." Douglas adını çok sevdiği sarı Ticonderoga marka kalemi yaladı. "Tekrar söyle."

"Beş milyar ağacın altındaki gölgeler..."

Evet, yaz her birinin doğal bir zamanı ve yeri olan ayinlerden ibaretti. Limonata veya buzlu-çay yapma ayini, şarap ayini, ayakkabılar ya da ayakkabı olmayanlar, ve son olarak, diğerlerini sessiz bir saygınlıkla hızla izleyen ön veranda salıncağı ayini.

Yazm üçüncü gününde, öğleden sonra geç saatlerde, Büyükbaba ön kapıda yeniden belirerek verandanın tavanındaki iki boş halkaya sakince bakardı. Sardunya saksıları dizili parmaklığa ilerleyerek, tıpkı Ahab gibi ılık günü ve ılık görünümlü gökyüzünü inceler, rüzgân ölçmek için parmağını ıslatır, sonra günbatımı saatlerinde gömlek kollarının nasıl hissettiğini görmek için ceketini sıvardı. Siyah veranda pencerelerinin arkasına gizlenmiş cıvıltılı ya da süs köpekleri gibi ısırmaya çalışan eşlerinin farkında bile olmadan, topraktan hafifçe kabaran havayı ayırt etmek için dışarı çıkmış olan diğer çiçekli verandalardaki kaptanların selamlarına karşılık verirdi.

"Tamam, Douglas, haydi kuralım."

Garajda buldular, tozunu aldılar ve sakin yaz-gecesi festivalleri için sanki bir saltanat tahtıymış gibi dışarıya taşıdılar; Büyükbaba salıncağı verandanın tavanındaki halkalara zincirle bağladı.

Daha hafif olduğu için salıncağa ilk binen Douglas oldu. Ardından, bir an sonra, Büyükbaba dikkatle o kutsal ağırlığını çocuğun yanma yerleştirdi.

Böylece birbirlerine gülümseyerek yan yana oturdular ve başlarıyla onaylayarak ileri geri, ileri geri sessizce sallandılar.

On dakika sonra, Büyükanne verandayı yıkayıp süpürmek için kovalar ve süpürgelerle gözüktü. Diğer iskemleler, sallanan koltuklar, dik sırtlılar evden çıkarıldı.

“Mevsimin ilk vakitlerinde oturmaya başlamayı her zaman severim,” dedi Büyükanne. “Sivrisinekler çoğalmadan önce.”

Eğer yemek odası penceresinin dışında durup dinlerseniz, saat yediye doğru iskemlelerin sürtülerek masalardan geri çekildiğini, birinin sarı dişli piyanosuyla çalıştığını duyardınız. Kibritler yakılır, ilk bulaşıklar sabunlu suda fokurdayıp duvardaki raflarda tıngırdar, bir yerlerden belli belirsiz bir gramofon sesi gelirdi. Ve sonra akşam, birbiri ardına alacakaranlık sokaklardaki evlerde, muazzam meşeler ve karaağaçların altında, gölgeli verandaların üstünde saati değiştirirken, tıpkı havanın yağ-murlu-veya-güneşli saatlerini, iyi veya kötü olacağını söyleyebilen kişiler gibi, insanlar belirmeye başlardı.

Bert Amca, belki Büyükbaba, sonra Babam ve kuzenlerden bazıları. Önce erkeklerin hepsi, sigaralarını tüttürerek, kendi evrenlerini düzeltmeleri için kadınların seslerini serinleyen sıcak mutfaklarında bırakarak, bu şerbet gibi akşamda dışarıya çıkarlardı. Sonra verandanın altından ilk olarak erkek sesleri etrafa taşardı, dinlenerek, çocuklar tahta parmaklıkların aşınmış basamaklarına ilişirler ve akşam boyunca bir şey, bir çocuk ya da bir sardunya saksısı aşağıya düşerdi.

Sonunda, sinekliğin telleri ardında bir görünüp bir kaybolan hayaletler gibi dolanan Büyükanne, Büyük-Büyükanne ve Anne ortaya çıkarlardı ve erkekler kımıldar, hareket eder ve onlara oturacak yer sağlarlardı. Yanlarında katlanmış gazeteler, küçük bambu süpürgeler ya da parfümlü mendiller gibi yelpaze çeşitleri taşıyan kadınlar, konuşurken yüzlerinin etrafındaki havayı uzaklaştırmaya başlarlardı.

Tüm akşam boyunca neler konuştuklarını ertesi gün kimse hatırlamazdı. Yetişkinlerin neler hakkında konuştukları kimse için önemli değildi; sadece seslerin gelip verandanın üç yanını saran narin eğreltiotlarınm üstünden geçip gitmesi önemliydi; sadece şehrin siyah su gibi bir karanlıkla dolması, sigaralann ışıması ve sohbetin kesintisiz devam etmesi önemliydi. Kadınların dedikoduları, sivrisinekleri rahatsız ederek havada çılgın danslar

yapmalarına neden olup etrafa yayılırdı. Erkek sesleri eski evin kerestelerini işgal ederdi; gözlerinizi kapayıp kafanızı yer döşemelerinin üstüne koyarsanız, bu seslerin tıpkı sürekli, bitmek tükenmek bilmeyen, yükselip alçalan perdesiyle hafif, politik

bir yer sarsıntısı gibi gürlediğini duyabilirdiniz.

Douglas, sonsuza kadar konuşacak, bir mırıltı akıntısı halinde vücudunu ve kapanmış gözkapak-larını aşarak uykulu kulaklarına devamlı akacak olan bu seslerden tümüyle hoşnut ve güven içinde, verandanın kuru döşeme tahtaları üstüne sırtüstü uzandı. Sallanan koltuklar, çekirgeler gibi ses çıkarıyorlardı; çekirgeler, sallanan koltuklar gibi ses çıkarıyorlardı. Yemek odası penceresinin yanındaki yosun kaplı yağmur fıçısı, ilerideki sonsuz yazlar boyunca bir sohbet konusu yaratacak yeni bir sivrisinek nesli üretmişti.

Bir yaz-gecesi verandasında oturmak o kadar iyi, o kadar rahat ve o kadar güven vericiydi ki, asla onsuz yapılamazdı. Bunlar doğru ve kalıcı ayinlerdi: pipoların yakılması, loşlukta örgü şişlerini hareket ettiren soluk eller, folyoya sarılı frigoları yemek, tüm insanların o geliş gidişi. Akşam boyunca herhangi bir saatte insanlar buraya uğrarlardı: yolun aşağısındaki komşular, yolun karşısındaki insanlar; uğuldayan elektrikli küçük arabalarıyla Tom veya Douglas'a evlerinin etrafında bir gezinti yaptırdıktan sonra oturmak için yukarı çıkıp yanaklarındaki ateşi yelpazeleyen Bayan Fern ve Bayan Roberta; atını ve yük arabasını ara sokaktaki yerine bırakarak bir sözcük patlamasına hazır halde merdivenleri çıkan, sözleri sanki daha önce hiç söylenmemiş gibi yeni ve gerçekten de söylenmemiş olan çöp-

çü Bay Jonas. Ve son olarak, nefes nefese kalmış, koşturmaktan kızarmış, son oynadıkları saklambaç veya kukalı saklambaçtan yorgun düşen, sessiz çimenlikler boyunca bumeranglar gibi yollarını tırpanlayarak dönen, verandada konuşan konuşan konuşan ve onları ağırlaştırıp hafifçe yere doğru çeken seslerin altında batan çocuklar...

Ah, eğreltiotu gecesinin, çimen gecesinin ve karanlığı birleştirerek ören fısıltılı, uykulu gecenin içinde yatmanın zevki. Yetişkinler orada olduğunu unuturlardı; Douglas, hiç kımıldamadan ve çıt çıkarmadan orada yatar,

onların kendisi ve gelecekleri için yaptıkları planları dinlerdi. Ve güveler geç kalan elma tomurcukları gibi canlanıp uzaktaki sokak ışıkları üstünde hafifçe tıkırdarken, sesler ay ışığının aydınlattığı sigara dumanı bulutları içinde şarkı söyler, sürüklenir ve gelecek yıllara doğru giderlerdi...

Bu akşam tütün dükkânının önünde, insanlar zeplinleri yakmak, savaş gemilerini batırmak, di-

namitleri patlatmak için toplanmışlar ve bir gün hepsini aniden bırakacak olan porselen ağızlarındaki bakterilerin tadını çıkarıyorlardı. Sigaralarından üflenen ve tepelerinde heyula gibi süzülen imha bulutları arasından zorlukla görülebilen sinirli bir siluetin bu kürek ve kazma seslerini ve "topraktan geldik, toprağa gidiyoruz" sözlerini dinlediği görülebiliyordu. Bu figür iri, koyu-sıvı gözlerini iyice açan ve sonunda ellerini içtenlikle yukarı kaldırıp umutsuzluk içinde bağıran şehir mücevhercisi Leo Auffmann'dı.

"Durun! Tanrı aşkına, o mezarlıktan çıkın!" "Leo, ne kadar haklısın," dedi, torunları Douglas ve Tom'la gece yürüyüşüne çıkmış olan Büyükbaba Spaulding. "Ama Leo, bu felaket tellallarını ancak sen susturabilirsin. Geleceği daha parlak ve düzenli yapacak, sonsuz keyif verecek bir şey icat et. Bisikletler icat ettin, jetonlu oyun makinelerini tamir ettin, şehrin film makinistiydin, değil mi?"

"Tabii ya," dedi Douglas. "Bize bir mutluluk makinesi icat et!"

Adamlar güldü.

"Gülmeyin," dedi Leo Auffmann. "Bugüne kadar makineleri nasıl kullandık, insanları ağlatmak için değil mi? Evet! Ne zaman insan ve makine iyi geçinecekmiş gibi olsalar bum! Birisi çomak sokar, uçaklar üzerimize bomba yağdırır, arabalar

üzerimize gelip bizi uçuruma sürükler. O zaman çocuk bunu istemekte haksız mı? Hayır! Hayır..." Leo Auffmann kaldırımın kenarında duran bisikletine yaklaştı, sanki bir hayvanmış gibi ona dokunurken sesi zayıfladı.

“Ne kaybederim?” diye mırıldandı. “Parmaklarımdan biraz deri, birkaç kilo metal, biraz uyku? Yapacağım! Tanrı yardımcım olsun!”

“Leo,” dedi Büyükbaba. “Bunu kastetmemiş...”

Ama Leo Auffmann gitmişti. Ilık yaz akşamında pedal çevirirken, sesi uzaklardan geliyordu: “... Yapacağım...”

“Biliyor musun,” dedi Tom, hayranlık içinde, “eminim, *yapacak.”*

Geceleyin tuğla sokaklarda bisiklete binerken seyrettiğiniz zaman Leo Auffmann ın sakince dolaşan, kavurucu sıcak rüzgâr estiğinde sıcak çimenlerin içindeki dikenli bitkilerin hışırdamasından, yağmurdan ıslanmış direklerin üstündeki elektrik hatlarının cızırdamasından keyif alan bir adam olduğunu görebilirdiniz. Aşağı koşan veya yukarı tırmanan (kim bilebilir niye?) evrenin büyük saati üzerinde düşünerek gecen uykusuz gecelerinde, acı çekmek yerine zevk alan bir adamdı o. Ama birçok gece, dinleyerek, önce birincinin tek yol olduğuna karar verdi, sonra da diğerinin...

Bisikletiyle giderken ‘yaşamın şok edici yanları neler? diye düşündü. Doğmak, büyümek, yaşlanmak, ölmek. Birincisi için yapacak pek bir şey yok. Ama ya diğer üçü?

Mutluluk Makinesi’nin tekerlekleri kafasının üstünde altın rengi teller gibi fırıl fırıl dönüyordu. Çocukların ayva tüylerinin böğürtlen çalısına, kızların şapkalı mantarlardan nektarine dönüşmesini sağlayacak bir makine. Ve yıllar içinde, yatağınızda kalp çarpıntınızın milyonlara yükseldiği gecelerde, gölgeniz ülkenin bir tarafından öbür tarafına uzandığında, bu icadı insanların düşen yaprakların altında kolayca uyuklamalarını sağlamalıydı; tıpkı sonbaharda kuru yığınlar üzerine rahatça uzanmış gençlerin dünyanın ölümünün bir parçası olmaktan mutlu olmaları gibi...

“Baba!”

Beş ile on beş yaş arasında olan altı çocuğu (Saul, Marshall, Joseph, Rebecca, Ruth ve Naomi) bisikletini almak için çimenlerin üzerinden

koşturup aynı anda ona dokundular.

“Bekledik. Dondurma aldık!”

Verandaya yaklaşırken karısının orada, karanlıkta gülümsediğini sezebiliyordu.

Beş dakika rahat bir dondurma yeme sessizliğiyle geçti, ardından bir kaşık dolusu ay rengi dondurmayı sanki evrenin bütün sırlarını tutuyor ve tadılması gerekiyormuş gibi yukarıya kaldırdıktan sonra, “Lena?” dedi. “Eğer bir Mutluluk Makinesi icat etmeye çalışsam ne düşünürdün?” Kadın hemen sordu: “Bir sorun mu var?”

Büyükbaba, Douglas ve Tom’la birlikte eve doğru yürüyordu. Yolun yarısında Charlie Woodman, John Huff ve bazı diğer çocuklar bir meteor yağmuru gibi hızla geçtiler. Çekim güçleri o kadar fazlaydı ki, Douglas’ı Büyükbaba ve Tom’dan koparıp aldılar ve koyağa doğru sürüklediler. “Kaybolma evlat.”

“Kaybolmam... Kaybolmam...”

Tom ve Büyükbaba yolun geri kalan kısmını sessizlik içinde yürüdüler. Sadece eve saptıkları

zaman Tom, “Vay be, bir Mutluluk Makinesi! Vay canına!” dedi.

Hemen olmasını bekleme,” dedi Büyükbaba.

Adliye binasının saati sekizi vurdu.

Adliye binasının saati dokuzu vurdu, artık geç oluyordu ve uzay çukurunda hiçbir yere veya herhangi bir yere doğru hızla düşen dünya gezegeninin büyük bir kıtasının üzerindeki büyük bir eyaletin küçük bir şehrindeki bu küçük sokakta gerçekten akşam olmuştu ve Tom bu uzun düşüşün her milini hissediyordu. Ön kapının yanma oturup, sanki hiç kımıldamıyormuş gibi çok masum görünürken hızla yaklaşan karanlığa baktı. Ancak

gözlerinizi kapatıp uzanırsanız, dünyanın yatağınızın altında döndüğünü, siyah denizin içeri girip orada olmayan kayalıklarda kırılarak kulaklarınızı doldurduğunu hissederdiniz.

Yağmur kokusu vardı. Anne, Tom'un arkasında ütü yapıyor ve boş bir ketçap şişesinden çıtırdayan elbiselere su püskürtüyordu.

Yaklaşık bir blok ötede dükkânlardan biri hâlâ açıktı. Bayan Singer'ınki.

Sonunda, tam Bayan Singer dükkânı kapatmadan önce, Anne insafa geldi ve Tom'a "Koş, yarım kilo dondurma al ve iyi paketlediğinden emin ol," dedi.

Tom, en üste bir kepçe çikolata koydurup koy-duramayacağını sordu, çünkü vanilya sevmezdi, Anne tamam dedi. Tom parayı kaptı ve çıplak ayakla sıcak akşam kaldırımlarının üstünde, elma ve meşe ağaçlarının altında dükkâna koştu. Şehir o kadar sessiz ve uzaktı ki, yıldızları geride tutan sıcak çivit mavisi ağaçların ötesindeki alanda çınlayan çekirge sesleri duyulabiliyordu.

Çıplak ayaklan kaldırımda şapırdadı. Caddeyi geçti ve Bayan Singer'ı dükkânında sıkıntı içinde dolanıp Aşkenaz dilinde şarkılar söylerken buldu.

"Yarım kilo dondurma?" dedi kadın. "Tepesinde çikolata? Tamamdır!"

Tom onun dondurma buzluğunun metal kapağını el yordamıyla bulmasını ve kepçeyi ustalıkla kullanarak yarım kiloluk karton kutuyu ağzına kadar doldurmasını ("tepesinde çikolata, evet!) izledi. Parayı verdi; soğuk, buzlu paketi alıp kaşlarına ve yanaklarına sürdü; gülerek, çıplak ayaklarıyla yeri gümleterek eve yöneldi. Arkasından küçük dükkânın ışıkları söndü, şimdi artık sadece köşede parlayan sokak lambası vardı ve bütün şehir uyumak üzereymiş gibi görünüyordu.

Sinekliği açınca Anne'nin hâlâ ütü yapmakta olduğunu gördü. Kadın sıcaktan bunalmış ve sinirliydi ama yine de gülümsedi.

"Baba loca toplantısından ne zaman dönecek?"

diye sordu Tom.

“On bir veya on bir buçukta,” dedi Anne. Dondurmayı mutfağa götürdü, paylaştırdı. Tom’a özel porsiyon çikolatasını verdi, kendisi için tabağa biraz koydu ve gerisini kaldırdı. “Geldikleri zaman Douglas ve baban için.”

Derin, sessiz yaz gecesinin çekirdeğiyle sarılmış, dondurmanın keyfini çıkararak oturdular: Annesi, o ve gece, hepsi küçük sokak üzerindeki küçük evin çevresinde. Tom, kaşığını dondurma almak için daldırmadan önce aldığı her kaşık dolusu dondurmayı tümüyle yaladı; Anne ütü masasını kaldırdı, sıcak ütüyü soğuması için açık kutusuna koydu ve gramofonun yanındaki koltuğa oturdu. Dondurmasını yerken söyleniyordu: Tanrım, ne kadar sıcak bir gündü. Toprak tüm sıcaklığı emiyor ve onu geceleyin dışarı bırakıyor. Yapış yapış bir uyku olacak.”

İkisi, her pencereden, her kapıdan ve tam bir sessizlik halinden bastıran geceyi dinleyerek oturdular çünkü radyonun yeni bir pile ihtiyacı vardı ve tüm Knickerbocker dörtlüsünün plaklarını, Al Jolson ve Two Black Crows plaklarını bıkana kadar dinlemişlerdi. Bu yüzden Tom döşeme tahtalarının üstünde oturdu ve burnunu, sonunda ucundaki etin üstünde minik koyu kareler oyu-luncaya dek sinekliğe dayayarak dışarıdaki karanlığa karanlığa karanlığa baktı.

‘Acaba Doug nerede? Saat neredeyse dokuz buçuk.”

Douglas’ın geleceğini çok iyi bilen Tom, “Gelir,” dedi.

Bulaşıkları yıkamasına yardım etmek için annesini izledi. Her ses, her kaşık veya tabak tıngırtısı, bu fırınlanmış akşamda büyüyordu. Sessizce oturma odasına geçtiler, yastıklarını kaldırdıkları kanepeyi hızla çekerek açtılar ve gizlendiği yerden çıkarıp uzatarak iki kişilik yatak haline getirdiler. Anne, başları içine gömülsün diye yastıkları düzgünce yumruklayarak yatağı yaptı. Sonra Tom gömleğinin düğmelerini çözerken, “Biraz bekle, Tom,” dedi.

“Neden?”

“Çünkü ben öyle diyorum.”

“Komik görünüyorsun, Anne.”

Anne bir an oturdu, sonra ayağa kalktı, kapıya yürüdü ve bağırdı. Tom onun defalarca seslenmesini dinledi. “Douglas, Douglas, ah, Doug! Doug-lassssss!” dedi tekrar tekrar. Kadının seslenişleri yaz sıcağı karanlığına doğru süzüldü ve hiç geri gelmedi. Yankılar aldırış etmediler.

Douglas. Douglas. Douglas.

Douglas!

Ve aslında dondurma olmayan, kış olmayan, yaz sıcağının bir parçası olmayan bir soğukluk, döşemenin üstünde oturan Tom’un içinden süzüldü. Kararsız ve sinirli bir halde duran Anne’nin gözlerindeki hareketliliği ve kırpışmayı fark etti. Tüm bu şeyler...

Anne sinekliği açtı. Geceye çıktı ve basamakları inerek leylak çalısının önündeki kaldırıma yürüdü. Tom onun hareket eden ayaklarının sesini dinledi.

Anne tekrar seslendi.

Sessizlik.

Anne iki kez daha seslendi. Tom odada oturdu. Douglas birazdan uzun ve dar sokağın aşağılarından yanıtlayacaktı. “Tamam, Anne! Tamam, Anne! Hey!”

Ama yanıtlamadı. Ve Tom yapılmış yatağa, sessiz radyoya, sessiz gramofona, kristal makaralarıyla hafifçe ışıyan avizeye, üstündeki kırmızı ve mor kıvrımlı süsleriyle halıya iki dakika süreyle baktı. Acıyıp acımadığım görmek için ayak parmağını yatağa batırdı. Acıdı.

Tel kapı gıcırdayarak açıldı ve Anne, “Gel Tom,” dedi. “Biraz yürüyeceğiz.”

“Nereye?”

“Sokağın aşağısına doğru. Haydi.”

Tom onun elini tuttu. Birlikte St. James Sokağı boyunca yürüdüler. Ayaklarının altındaki beton hâlâ ılıktı ve çekirgeler koyulaşan karanlığa karşı daha güçlü sesler çıkarıyorlardı. Bir köşeye geldiler, döndüler ve Batı Koyak'a doğru ilerlediler.

Uzakta bir yerde ışıkları parlayan bir araba süzüldü. Burada hiçbir şekilde hayat, ışık ve hareket yoktu. Orada, burada, geride, yürümeye başladıkları yerde, insanların hâlâ ayakta oldukları yerlerde zayıf ışık kareleri ışıyordu. Fakat evlerin çoğu kararmış ve çoktan uykudaydı; bazı ışıksız yerlerde, oranın sakinleri ön verandalarında oturmuş alçak sesle gece sohbeti yapıyorlardı. Yanlarından geçerken bir veranda salıncağının sallandığını duyabilirdiniz.

"Keşke baban evde olsaydı," dedi Anne. Kocaman eli onun küçük elinin etrafını sarmış, sıkıştırıyordu. "Hele şu çocuğu bir elime geçireyim. Yalnız Adam yine çevrede dolaşıyor. İnsanları öldürüyor. Artık kimse güvende değil. Yalnız Adam'ın ne zaman, nerede ortaya çıkacağını asla bilemezsin. Yemin ediyorum, Doug eve döndüğü zaman onu canı çıkıncaya kadar döveceğim."

Şimdi bir blok daha yürümüş ve Chapel Caddesi'yle Glen Rock'ın köşesindeki Alman Bap-tist Kilisesi'nin kutsal siluetinin yanında duruyorlardı. Kilisenin arkasında, yüz metre ötede koyak başlıyordu. Tom onun kokusunu alabiliyordu. Oranın karanlık lağım, çürümüş bitki ve koyu yeşil bir kokusu vardı. Şehri kesen, kıvrımlı ve geniş bir koyaktı: Anne'nin sık sık söylediği gibi, gündüz vakti bir orman, geceleri ise kendi haline bırakılması gereken bir yer.

Tom'un Alman Baptist Kilisesi'nin yakınlığından cesaret bulması gerekirdi, ama hayır, çünkü bina ışıklı değildi, soğuktu ve koyağın kenarında yararsız bir harabe yığınından başka bir şey değildi.

Tom sadece on yaşındaydı. Ölüm, korku ve dehşet hakkında çok az şey biliyordu. Ölüm, o altı yaşındayken göçüp giden Büyük-büyükbaba'mn kutusunun içine düşmüş büyük bir akbaba gö-rüntüsüydü; sessiz, içine kapanmış, artık nasıl iyi bir çocuk olunacağını ona söylemeyen, artık politika üzerine özlü yorumlar yapmayan, tabutun içindeki muma benzeyen şekildi. Ölüm onun için, yedi yaşındayken bir sabah uyanıp beşiğine

baktığında, erkekler küçük bir hasır sepetle onu alıp götürmeye gelinceye kadar, kendisine görmeyen, mavi, sabit ve donuk bir ifadeyle bakan küçük kız kardeşiydi. Ölüm, dört hafta sonra kızın yüksek iskemlesinin yanında dururken, onun bir daha gülerek ve ağlayarak asla bunun içinde olamayacağını ve doğduğu için onu bir daha kıskandıra-mayacağını birden fark etmekti. Ölüm buydu. Ve ölüm, görünmeyen, ağaçların arkasında yürüyen ve duran; bu şehirde, bu sokaklarda son üç yılda bir, iki, üç kadını öldüren; ışıkları zayıf olan bir sürü yere yılda birkaç kez girmek için kırsal kesimde bekleyen Yalnız Adam'dı. Bu Ölüm'dü...

Ama bu Ölüm'den daha fazlaydı. Yıldızların altındaki derinliklerde bu yaz gecesi, hayatınızda hissedebileceğiniz, görebileceğiniz ya da işitebileceğiniz ve sizi birdenbire boğan tüm şeylerdi.

Kaldırımdan ayrılarak çekirgelerin yüksek, gürültülü bir koroyla havalandığı, çiğnenmiş, çakıllı, yabani otlarla saçaklanmış bir patika boyunca yürüdüler. Tom, cesur, ince, uzun boylu, evrenin koruyucusu Anne'nin arkasından uysalca yürüdü. Sonra, birlikte, uygarlığın en sonuna yaklaştılar, ulaştılar ve durdular.

Koyak.

Burada ve şimdi, aşağıda, ormanlaşmış karanlığın bulunduğu bu çukurun içinde, birden hiçbir zaman bilmediği ve anlayamayacağı her şey, ismi olmayan ve çürümüşlük kokusunun içinde bir ağaç gölgesine kıvrılmış her şey vardı.

Kendisinin ve annesinin yalnız olduğunu fark etti.

Annesinin eli *titredi.*

Tom titremeyi hissetti... Neden? Ama annesi ondan daha büyüktü, daha güçlüydü, daha zekiydi, değil mi? O da aşağıdaki bu soyut tehlikeyi, karanlığın bu dokunuşunu, bu sinsi kötülüğü hissediyor muydu? O zaman, orada büyümekte olanlar için bir güç yok muydu? Yetişkinler için bir destek yok muydu? Yaşam için bir sığınak yok muydu? Gece yarılarının bu yırtıcı saldırısına karşı koyacak kadar güçlü, etten bir kale yok muydu? Kuşkular yüzüne kanın hücum etmesine neden oldu. Dondurma gırtlağında,

midesinde, omurgasında ve kaslarında yeniden canlandı; geçen aralık ayından gelen bir rüzgârla anında buz kesti.

Tüm insanların böyle olduklarını fark etti: Herkes kendi başınaydı. Kişinin tekliği toplumda bir birim, ama her zaman korku içinde. Burada duran gibi. Çığlık atacak olsa, yardım isteyerek bağırsa, fark eder miydi?

Siyahlık hızla, yutarak gelebilirdi; tek bir devasa dondurucu anda her şey sonuçlanabilirdi. Şafaktan çok önce, polislerin el fenerleriyle karanlığı araştırmalarından ve patikayı rahatsız etmelerinden çok önce, titreyen beyinli insanların ona yardım etmek için çakıllardan aşağı koşmalarından çok önce. Hatta şimdi ondan beş yüz metre ötede olsalar ve yardım *kesin* bile olsa, üç saniye içinde karanlık bir dalga yükselebilir ve tüm on yılı ondan alabilirdi ve...

Hayatın yalnızlığının esas etkisi titremeye başlayan vücudunu ezdi. Anne de yalnızdı. Kadın, evliliğin kutsallığına, ailesinin sevgisinin korumasına güvenemezdi; Birleşik Devletler Anayasası'na ya da Şehir Polisi'ne güvenemezdi, hiçbir şeye güvenemezdi. Tam şu anda, kalbine başvurur ve orada kontrol edilemeyen bir tiksinti ve korkuya karşı bir istek dışında hiçbir şey bulamazdı. Şu anda bu, bireysel bir çözüm arayan bireysel bir sorundu. Tom yalnız olmayı kabul etmeli ve işe oradan koyulmalıydı.

Zorlukla yutkundu, annesine sıkıca tutundu. *Ah, Tanrım. Onun ölmesine izin verme, lütfen,* diye düşündü. *Bize bir şey yapma. Babam bir saate kadar loca toplantısından dönecek ve eğer ev boşsa...*

Anne patikadan aşağıya, tarih öncesi ormana indi. Tom'un sesi titredi: "Anne, Doug iyi. Doug iyi. O iyi. Doug'ın bir şeyi yok!"

Anne'nin sesi gergin ve yüksekti: "Her zaman buradan geçer. Ona yapmamasını söyledim, ama şu lanet çocuklar, her zaman buradan geçerler. Bir gece buradan inecek ve bir daha hiç çıkmayacak..."

Bir daha hiç çıkmayacak. Bu herhangi bir şey anlamına gelebilirdi. Serseriler. Katiller. Karanlık. Kaza. En önemlisi de... Ölüm!

Evrende tek başına.

Dünyanın her yanında bunun gibi bir milyon küçük şehir vardı. Her biri sanki karanlık, sanki yalnız, sanki başka diyarlarda, titreyiş ve merak dolu. Kemanların minör perdede yüksek ve ince tonda çalmaları, küçük şehirlerin müziğiydi; ışıksız, ama birçok gölgeyle. Ah, onların bu muazzam genişleyen yalnızlıkları. Onların bu gizli nemli koyakları. Ruh sağlıkları, evlilikleri, çocukları, mutlulukları Ölüm denen o öcü tarafından tehdit edildikçe, geceleri hayat onların içinde yaşayan bir dehşetti.

Anne karanlıkta sesini yükseltti. "Doug! Douglas!"

Birden ikisi de bir terslik olduğunu fark ettiler.

Çekirgeler cırlamayı kesmişlerdi.

Sessizlik tamamlanmıştı.

Hayatında hiç böyle bir sessizlik olmamıştı. Böyle, bütünüyle katıksız. Çekirgeler niçin susmuşlardı ki? Neden? Hangi sebeple? Daha önce hiç durmamışlardı. Hiçbir zaman.

Yoksa. Yoksa...

Bir şey olacaktı.

Bu sanki tüm koyağın gerilmesi, siyah liflerini bir araya getirmesi, kilometrelerce uzanan uykudaki topraklardan güç alması gibiydi. Köpeklerin mehtaba baş eğdiği çiyle ıslanmış ormandan, vadilerden ve dalgalı tepelerden, her yerden büyük sessizlik tek bir merkezde emiliyordu ve onlar da bunun çekirdeğiydiler. On saniye içinde bir şey olacaktı, bir şey olacaktı. Çekirgeler sessizliklerini korudular, yıldızlar Tom'un neredeyse onların pullarına dokunabileceği kadar alçaktaydılar. Bir sürülerdi; sıcak ve keskin.

Gitgide büyüyen sessizlik. Gitgide büyüyen gerginlik. Ah, o kadar karanlık ki, her şeyden o kadar uzak ki. Ah, Tanrım!

Ve sonra, koyağın çok çok ötesinden:

"Tamam, Anne! Geliyorum Anne!"

Ve tekrar: “Merhaba, Anne! Geliyorum, Anne!” Ve sonra, koşarak, kıkırdayarak gelen üç çocuğun, koyağın çukurundan hızla kaçan spor ayakkabılarının boğuk sesi. Kardeşi Douglas, Chuck Woodman ve John Huff. Koşuyorlar, kıkırdıyorlar.

On milyon sümüklüböceğin sokan antenleri gibi yıldızlar yukarı emildiler.

Çekirgeler şarkı söylediler!

Karanlık, şaşkın, şok olmuş ve öfkeli bir halde geri çekildi. Karanlık, tam beslenmeye hazırlanırken böyle kabaca engellenmesi nedeniyle iştahını kaybederek geri çekildi. Karanlık, sahildeki bir dalga gibi geri çekilirken, üç çocuk gülerek onun içinden çıktılar.

“Merhaba Anne! Merhaba Tom! Hey!”

Tamam, bu Douglas gibi kokuyordu. Ter, çimen ve çevresindeki ağaçların, dalların ve derenin kokusu.

“Delikanlı, temiz bir dayak yiyeceksin,” dedi Anne. Korkusunu hemen bir yana koymuştu. Tom, onun bunu kimseye anlatmayacağını biliyordu. Hiçbir zaman. Bu her zaman kadının kalbinde olacaktı, tıpkı her zaman onun da kalbinde olacağı gibi.

Yaz gecesinin geç saatlerinde yatmak için eve yürüdüler. Tom memnundu. Douglas yaşıyordu. Çok memnundu. Orada, bir an düşünmüştü ki...

Çok uzakta, soluk ay ışığı altında bir yerde, isimsiz ve kaçarmış gibi hızla giderken düdük çalan bir tren, bir köprüyü geçerek vadiye inmeye başladı. Tom titreyerek, trenin düdüğünü dinleyerek ve bu trenin koşturduğu uzak yerde yaşamış olan bir kuzeni düşünerek yatağa, kardeşinin yanma girdi; yıllar yıllar önce, gecenin geç saatinde zatürreden ölmüş bir kuzen...

Yanındaki Doug’ın terini kokladı. Bu sihirdi. Tom’un titremesi geçti.

“Emin olduğum iki şey var, Doug,” diye fısıldadı.

“Ne?”

“Gece vakti korkunç karanlık. Bu bir.”

“Diğeri ne?”

“Gece vakti koyak. Bay Auffmann’ın Mutluluk Makinesi’ne ait değil, tabii eğer yapabilirse.” Douglas bir süre bunu düşündü. “Sana tümüyle katılıyorum.”

Konuşmayı kestiler. Dinleyerek, birden sokaktan yaklaşan ayak sesleri duydular, ağaçların altında, evin dışında, şimdi, kaldırımda. Anne yatağından yavaşça seslendi:

“Babanız.”

Oydu.

Leo Auffmann, gecenin geç saatlerinde ön verandada, iyi bir parça akima geldiği zaman, “Ah!” veya “Bu başka!” diye yüksek sesle söylenerek, karanlıkta göremediği bir liste hazırladı. Çok geçmeden ön kapının sinekliği bir güve sesi çıkararak tıkırdadı.

“Lena?” diye fısıldadı.

Kadın, salıncakta onun yanına oturdu, geceliği üstündeydi. Kızların on yedi yaşlarında sevmedikleri kadar ince değildi, kadınların elli yaşlannda sevmedikleri kadar şişman da değildi, fakat kesinlikle kadınların her yaşta sahip oldukları uyumlu bir yuvarlaklığa, bir dayanıklılığa sahip olduğu kuşkusuz, diye düşündü adam.

Kadın olağanüstüydü. Vücudu, adamınki gibi, her zaman onu düşünürdü, ama farklı bir şekilde, çocukları biçimlendirerek ya da adamın içinde bulunduğu ruh haline uyması için ondan önce herhangi bir odaya girip oradaki atmosferi değiştirerek. Kadının uzun düşünme süreçlerine ihtiyacı yokmuş gibi görünüyordu; düşünme ve yapma, adamın yapamadığı ve kopyalamaya da özenmediği bir şekilde, başından eline hareket eder, sonra doğal ve kibar bir çevrimle geri dönerdi.

“Şu makine,” dedi kadın sonunda, “...ona ihtiyacımız yok.”

“Yok,” dedi adam, “ama bazen başkaları için yapmak zorundasın. Neler koymam gerektiğini düşünüyorum. Filmler? Radyolar? Üç boyutlu görüntüleyiciler? Bunların hepsi tek bir yerde, böylece her insan onu şöyle bir çalıştırdığı zaman gülümse-meli ve ‘Evet efendim, mutluluk bu,’ demeli.”

Evet, diye düşündü, ıslak ayaklara, sinüs sorununa, darmadağınık yataklara ve canavarların ruhunuzu yediği şu sabahın-üçü saatlerine rağmen acayip bir makine yapmak, tıpkı denize atılmış bir tuz değirmeninin sonsuza dek tuz yaparak denizi salamuraya çevirmesi gibi mutluluğu üretecekti. Kim böyle bir makine icat etmek için ruhunu ter halinde gözeneklerinden dışarı atmazdı ki? Dünyaya sordu, şehre sordu, eşine sordu!

Veranda salıncağında yanındaki Lena’nm tedirgin sessizliği bir fikirdi.

Şu anki sessizlik de öyle. Başı geride, karaağaç yapraklarının rüzgârda tıslamasını dinledi.

Unutma, dedi kendisine, bu ses de makinede olmalı.

Bir dakika sonra veranda salıncağı, veranda karanlıkta boş duruyorlardı.

Büyükbaba uykusunda gülümsedi.

Gülümsemeyi hissedip onun neden orada olduğunu merak ederek uyandı. Sessizce dinleyerek yattı ve gülümseme açıklandı.

Çünkü kuşlardan ya da yeni yaprakların hışırtısından daha önemli bir ses duymuştu. Her yıl bir kez bu şekilde uyanır ve yazın resmen başlamış olduğu anlamına gelen o sesi bekleyerek yatardı. Ve o da bir sabah şöyle başlardı: Bir kiracı, bir yeğen, bir kuzen, bir evlat veya bir torun aşağıdaki çimenliğe çıkar ve dönen metalin uğultusuyla tatlı yaz çimeni boyunca kuzeye, doğuya, güneye, batıya, gitgide küçülen dörtgenler çizerek yürürdü. Yonca filizleri, haşatlanmamış yanık birkaç karahindiba, karıncalar, ince

dallar, çakıltaşları, geçen yılın Dört Temmuz fişeklerinin kalıntıları ve çürük tahtalar, fakat ağırlıklı olarak uğuldayan çim biçme makinesinden bir çeşme gibi temiz yeşillik püskürürdü. Serin, yumuşak bir çeşme. Büyükbaba bu çeşmenin bacaklarını yaladığını, sıcak yüzüne püskürdüğünü, burun deliklerini başlayan yeni mevsimin sonsuz kokusu ve, evet, *hepimiz;* bir on iki ay daha yaşayacağız vaadiyle doldurduğunu hayal etti.

Çim biçme makinesini Tanrı kutsasın, diye düşündü. 1 Ocak'ı yeni yılın ilk günü yapan aptal kimdi? Illinois, Ohio ve Iowa çayırlarındaki milyonlarca çimeni izlemek için bir adam koymaları gerekirdi ve o sabah, biçilmek için yeteri kadar uzadıklarında silahlar, borazanlar ve bağırtılar yerine çayırlık toprakların üstünde taze çayırları biçen çim biçme makinelerinin yükselen büyük senfonisi olurdu; konfeti ve renkli şeritler yerine insanlar her yıl gerçekten Başlangıç'ı temsil eden günde birbirlerine çimen serpintileri püskürtür-lerdi!

Büyükbaba bu konudaki uzun iç tartışmasına homurdandı, pencereye gitti ve dışarı, tatlı güneşe eğildi ve tahmin ettiği gibi, orada bir kiracı vardı, bir sırayı bitirmekte olan Forrester adında bir gazeteci.

“Günaydın Bay Spaulding!”

“Canlarına oku, Bili!” diye yürekten bağırdı Büyükbaba ve kısa süre sonra aşağıda, Büyükanne'nin kahvaltısını ederken açık cumba penceresinden gelen çim biçme makinesinin yüksek vızıltısı ona eşlik etti.

“İnsana güven veriyor,” dedi Büyükbaba. “Şu çimen biçici. *Kulak ver."*

“Çim biçme makinesini daha fazla kullanamayacaksın.” Büyükanne masaya bir buğday çöreği istifi koydu. “Bili Forrester'ın bu sabah getirdiği yeni bir tür çimen var, kesilmesine hiç gerek kalmıyor. Ona ne dediklerini bilmiyorum, ama sadece yeteri kadar büyüyor ve daha fazla büyümüyor.”

Büyükbaba kadına baktı. “Bana şaka yapmak için zayıf bir konu seçtin.”

“Git kendin bak, Bili Forrester toprağın yararına diye düşündü. Yeni çimen evin yanında, küçük kasalarda duruyor. Sadece orada burada küçük oyuklar

açıyorsun ve yeni çimeni içlerine azar azar dikiyorsun, yeni çimen eskisini öldürüyor ve sen de çim kesicini satıyorsun."

Büyükbaba on saniye içinde iskemlesinden kalkmış, koridoru geçmiş ve ön kapıdan çıkmıştı.

Bili Forrester makineyi bıraktı, gülümseyerek ve güneşten gözlerini kısarak ona doğru geldi. "Doğru," dedi. "Çimeni dün aldım. Tatildeyken sizin için dikerim diye düşündüm."

"Bu bana neden danışılmadı? Bu *benim* bahçem!" diye bağırdı Büyükbaba.

"Takdir edeceğinizi sanmıştım, Bay Spaul-ding."

"Eh, takdir edeceğimi sanmıyorum. Şu senin baş belası çimenini bir görelim."

Yeni çimenin küçük kare kasalarının yanında durdular. Büyükbaba ayakkabısının burnuyla bir tanesini kuşkuyla dürttü. "Bana normal çimenmiş gibi geliyor. Sabahın köründe henüz uykuluyken bir at hırsızına rastlamış olmayasın?"

"Bu şeyi Kaliforniya'da büyürken gördüm. Sadece biraz büyüyor, daha fazla büyümüyor. Eğer bizim iklimimizde yaşarsa, gelecek sene haftada bir burava çıkıp şu lanet şeyi kesmekten bizi kurtaracak."

"Sizin neslin sorunu bu işte," dedi Büyükbaba. "Bili, senden utanıyorum, sen bir gazetecisin. Sen, hayatta buraya tadını almamız için konmuş olan her şeyi saf dışı ediyorsun. Zamandan tasarruf, işten tasarruf diyorsun." Çimen tepsilerini sertçe dürttü. "Bili, benim yaşıma geldiğin zaman, küçük tatların ve küçük şeylerin, büyük olanlardan daha önemli olduğunu anlayacaksın. Bir bahar sabahında yapılan yürüyüş, saatte yüz yirmi kilometre hız yapan güçlü bir otomobille yapılan gezintiden daha iyidir, neden biliyor musun? Çünkü kokularla doludur, büyümekte olan bir sürü şeyle doludur. Arayıp bulma zamanın vardır. Biliyorum, sen şimdi genel neticenin peşindesin ve bunun yerinde ve uygun olduğunu sanıyorum. Ama gazetede çalışan genç bir adam olarak karpuzları olduğu kadar üzümleri de aramalısın. Sen iskeletleri çok takdir ediyorsun, bense parmak izlerini

seviyorum, iyi ve güzel. Şimdi, böyle şeyler senin için çok sıkıcı, zaten olmasa şaşardım çünkü onları kullanmayı hiç öğrenmedin. Eğer bu yolda gidersen tüm küçük işleri, küçük şeyleri ortadan kaldırmak için bir yasa çıkaracaksın. Ama sonra, kendini büyük işler arasında hiçbir şey yapamaz halde bulacaksın ve çıldırmamanı sağlayacak şeyleri düşünürken çok zorluk çekeceksin. Bunun yerine, neden doğanın sana bazı şeyler göstermesine izin vermiyorsun? Çim biçmek ve yabani ot sökmek bir yaşam tarzı olabilir evlat."

Bili Forrester ona usulca gülümsüyordu.

"Biliyorum," dedi Büyükbaba, "çok konuşuyorum."

"Dinlemeyi yeğlediğim başka kimse yok."

"O zaman ders devam ediyor. Çalıdaki leylak, orkideden daha iyidir. Ayrıca karahindibalar ve şeytanotları daha da iyidir! Neden? Çünkü eğilmeni ve bir süre için insanlardan ve şehirden uzaklaşmanı sağlarlar, ayrıca terlemene ve yeniden bir burnun olduğunu hatırlayacağın yere kadar eğilmene neden olurlar. Ve bu şekilde sen kendi başmayken, bir süre için gerçekten kendin olursun; nesneleri yalnız olduğun sürelerde düşünmeye alışırsın. Bahçıvanlık bir filozof olmanın en kolay bahanesidir. Kimse tahmin etmez, kimse suçlamaz, kimse bilmez, ama işte oradasındır. Şakayıkların arasındaki Platon, kendi baldıranlarını üreten Sokrates'in gücü. Bahçesine omzunda bir çuvalla kan gübresi taşıyan insan, dünyanın omzunda dönmesine izin veren Atlas'la akrabadır. Bay Samuel Spaulding'in bir zamanlar söylemiş olduğu gibi, 'Dünyayı kaz, ruhu ara.' Çim biçme makinesinin şu bıçaklarını döndür ve Gençlik Çeşmesi'nin fıskiyesinin altında yürü Bili. Dersin sonu. Ayrıca ara sıra karahindiba yaprağının çorbasını içmek de iyidir."

"Karahindiba yaprağını yemek için kullanmaya başladığınızdan beri kaç yıl geçti efendim?" "Bunu kurcalamayalım."

Bili, çimen kasalarından birine ayağıyla hafifçe vurdu ve kafasını salladı. "Şimdi şu çimene gelelim. Sözlerimi bitirmedim. Birbirlerine o kadar yakın büyüyorlar ki, tüm yoncaları ve karahindibaları öldürecekleri garanti edili..."

“Ulu Tanrım! Seneye karahindiba şarabı olmayacak anlamına geliyor bu! Bahçemizin üstünden hiçbir arının geçmeyeceği anlamına geliyor! Aklını kaçırmışsın, evlat! Buraya bak, bunların hepsi sana kaça mal oldu?”

“Sandığı bir dolar. Sürpriz olsun diye on kasa almıştım.”

Büyükbaba cebine davrandı, derin ağızlı eski cüzdanını çıkardı ve oradan üç adet beş dolarlık çıkardı. “Bili, şu anda bu işlemden beş dolarlık büyük bir kâr sağladın. Bu hiç de romantik olmayan yükü koyağa, çöpe (herhangi bir yere) götürmeni istiyorum, ama senden uygar ve alçakgönüllü bir şekilde benim bahçeme ekmemeni istiyorum. Senin gerekçelerin eleştirilemez, ama öncelikle benim gerekçem göz önüne alınmalı çünkü hassas yıllarıma yaklaştığımı hissediyorum.”

“Evet, efendim.” Bili isteksizce paraları cebine koydu.

“Bili, bu yeni çimeni başka bir yıl ekersin. Benim ölümümden sonraki gün. Bili, tüm lanet bahçeyi alt üst etmekte serbestsin. Bu yaşlı konuşmacı için beş yıl veya biraz daha bekleyebilir misin?”

“Bekleyebileceğimi çok iyi biliyorum,” dedi Bili. “Çim biçme makinesiyle ilgili sana anlatamayacağım bir şey var, ama benim için dünyadaki en güzel sestir, mevsimin en taze sesidir, yazın sesidir ve orada olmazsa onu korkunç özleyeceğim, çimenimizin kokusunu özleyeceğim.”

Bili kasalardan birini almak için eğilip, “Tamam, koyağa gidiyorum,” dedi.

“Sen iyi ve anlayışlı bir gençsin, ayrıca parlak ve duyarlı bir gazeteci olacaksın,” dedi Büyükbaba ona yardım ederken. “Bu benim öngörüm!”

Sabah geçti, öğlen oldu. Yemekten sonra Büyükbaba odasına çekildi, biraz Whittier okudu ve gün boyunca rahatça uyudu. Saat üçte uyandığında parlak ve taze güneş pencerelerden içeri doluyordu. Yatakta yattı ve eski, bildik ve unutulmaz sesi duyunca şaşırdı.

“Tuhaf,” dedi. “Birisi çim biçme makinesini kullanıyor! Ama çimler daha bu sabah kesilmişti.” Tekrar dinledi. Ve evet, işte oradaydı sonsuz, tekdüze tıkırtı: yukarı aşağı, yukarı aşağı.

Pencereden dışarı eğildi ve bakakaldı. “Vay be, bu Bili. Bili Forrester, hey! Güneş mi çarptı? *Yeniden* çim mi biçiyorsun?”

Bili yukarı baktı, masumca gülümsedi ve elini salladı. “Biliyorum! Sanırım bazı yerleri atlamışım!”

Büyükbaba gülümseyerek ve huzurla beş dakika daha yatağında yatarken, Bili Forrester çimenleri kuzeye, sonra batıya, sonra güneye ve son olarak, müthiş yeşil fışkıran çeşmenin içinde, doğuya doğru biçti.

Pazar sabahı Leo Auffmann, bir tahtanın, kıvrık bir telin, bir çekiç veya somun anahtarının “Buradan başla!” diye bağırarak sıçramasını bekleyerek yavaşça garajında dolandı. Ama hiçbir şey olmadı, hiçbir şey başlangıç için bağırmadı.

Acaba Mutluluk Makinesi cebinizde taşıyabileceğiniz bir şey mi olmalı, diye merak etti.

“Bir şeyi kesinlikle *biliyorum,”* dedi yüksek sesle. *“Parlak* olmalı!”

Tezgâhının ortasına bir teneke kutu turuncu boya koydu, bir sözlük aldı ve eve doğru yürüdü.

“Lena?” Leo sözlüğe göz attı. “Sen memnun, mutlu, sevinçli, keyifli misin? Kendini ‘şanslı, talihli’ hissediyor musun? Vaziyet senin için ‘akıllıca ve uygun’ veya ‘başarılı ve elverişli’ mi?”

Lena sebzeleri dilimlemeyi bıraktı. Gözlerini kapadı. “Lütfen listeyi bana yeniden oku,” dedi. Leo kitabı kapadı.

“Bana yanıt vermeden önce durup bir saat düşünmeni gerektirecek ne yaptım? istediğim sadece basit bir evet veya hayır! Sen mutlu, keyifli, sevinçli değil *misin?”*

“inekler mutludurlar, bebekler ve ikinci çocukluklarını yaşayan yaşlılar keyiflidirler, Tanrı yardımcıları olsun,” dedi kadın. ‘“Sevinçli’ye gelince,

Leo, bak lavaboyu ovarken nasıl gülüyorum...”

Leo onu dikkatle inceledi, sonra yüzü rahatladı. “Lena bu doğru. Takdir etmeyen bir adam. Gelecek ay, belki, atlatırız.”

“Ben şikayet etmiyorum!” diye bağırdı kadın. “Elinde listeyle gelip ‘Dilini çıkar bakayım’ diyen *ben* değilim. Leo, gece boyunca kalbini çarptıran şeyin ne olduğunu sordun mu? Hayır! Sonra evlilik nedir diye de soracak mısın? Kim bilir, Leo. Sorma. Böyle düşünen bir adam, bu nasıl çalışır, şu nasıl işler, sirkteki trapezden aşağı düşer, gırtlak kaslarının nasıl çalıştığını merak ederek nefesini tutar. Ye, uyu, nefes al Leo, ayrıca evde yeni bir şeymişim gibi bana bakmayı kes!”

Lena Auffmann dondu, havayı kokladı.

“Ah, Tanrım. Bak ne yaptın!”

Kadın hızla fırın kapağını çekti. Büyük bir duman bulutu mutfağı doldurdu.

“Mutluluk!” diye üzüntüyle bağırdı. “Ve altı aydır ilk kez kavga ettik! Mutluluk, ayrıca yirmi yıldır ilk kez yenecek ekmek değil, kömür!” Duman dağıldığında Leo Auffmann gitmişti.

Korkutucu madeni ses, insan ve esinlenmenin çarpışması, metal, kereste, çekiç, çiviler, T cetveli ve tornavidanın günlerdir ortalıkta devamlı uçuşması. Yenilgiye uğramış Leo Auffmann, sinirli, kaygılı, uzak bir kahkahaya bile hızla başını çevirerek, çocuklann şakalarını dinleyerek, onları gülümseten şeylerin neler olduğuna dikkat ederek ara sıra sokaklarda avare dolaşırdı. Geceleri komşularının kalabalık verandalarında oturur, yaşlıların hayatı tartıp dengelemelerini dinlerdi ve Leo Auffmann her neşe patlamasında, stratejisinin uygulanarak karanlığın güçlerinin bozguna uğradığını gören bir general gibi canlanırdı. Eve dönerken, ölü aletleri ve hareketsiz keresteleriyle, garajına gelinceye kadar kendini zafer kazanmış gibi hissederdi. Sonra o parlayan yüzü üzüntülü bir ifadeye bürünür ve başarısızlık hissini örtmek için, sanki bir anlamları varmış gibi, makinesinin parçalarına vurarak onları parçalardı. Sonunda makine bir şekle girmeye başladı, on gün ve gecenin sonunda, yorgunluktan titreyen, kendini adamış,

yarı aç yarı tok, beceriksiz ve bir yıldırım çarpmış gibi görünen Leo Auffmann evine doğru yürüdü.

Birbirlerine korkunç şekilde bağıran çocuklar seslerini kestiler, sanki duvar saatinin guguğundaki Kızıl Ölüm içeri girmişt

“Mutluluk Makinesi,” diye bağırdı Leo Auffmann, “hazır.”

“Leo Auffmann,” dedi karısı, “beş kilo kaybetti. İki haftadır çocuklarıyla konuşmadı. Çocuklar sinirli ve kavga ediyorlar, dinle! Karısı da sinirli, üç kilo aldı ve yeni elbiselere ihtiyacı olacak, bak! Elbette, makine hazır. Ama mutlu mu? Kim diyebilir? Leo, inşa etmekte olduğun saatten vazgeç. Onun içine sığacak kadar büyük bir guguk bulamazsın! Erkekler böyle şeylerle oyalanmak için yapılmamışlardır. Bu Tanrı’ya aykırı değil, hayır, ama kesinlikle Leo Auffmann’a aykırı görünüyor. Bu şekilde bir hafta daha, sonra onu makinesinin içine gömeceğiz!”

Fakat Leo Auffmann bunu fark edemeyecek kadar meşguldü, çünkü oda hızla havaya yükseliyordu.

Yerde yatmak, diye düşündü, ne kadar ilginç. Birisi tepesinde üç kez şu Mutluluk Makinesi’yle ilgili bir şeyler bağırırken, karanlık büyük bir göz kırpmayla üzerine kapandı.

Ertesi sabah fark ettiği ilk şey, havada uçuşan, son derece berrak bir akıntıya fırlatılan renkli taşların dalgalarıymış gibi kanat çırparak garajın teneke damına yavaşça tıklayan düzinelerce kuş oldu.

Melez bir köpek sürüsü, teker teker bahçeye pençelerini attılar, garaj kapısından içeri bakıp hafifçe sızlandılar; dört erkek, iki kız çocuk ve birkaç adam sokakta biraz durakladılar ve sonra kiraz ağaçları boyunca yan yan ilerlediler.

Dinleyen Leo Auffmann, uzanıp onları bahçeye çağıran şeyin ne olduğunu biliyordu.

Mutluluk Makinesi’nin sesi.

Bu, bir yaz günü, ancak bir devin mutfağından gelebilecek türden bir sesti. Orada, alçak ve yüksek, düzenli ve sonra değişen her tür uğultu vardı. Orada, bir çay fincanı kadar büyük ve vızıldayan altın arılar grubu tarafından inanılmaz yemekler pişiriliyordu. Soluğunun altında mutlulukla uğuldayan devasalığın kendisi, bir yaz kadar engin kapıya doğru süzülür, şeftali renkli bir ay kadar kocaman yüzü dışarıya, gülümseyen köpeklere, mısır-saçlı çocuklara ve un-saçlı yaşlı adamlara sakince bakardı.

Leo Auffmann, yüksek sesle, “Dur,” dedi. “Bu sabah makineyi çalıştırmadım! Saul!”

Yarım metre altında duran Saul yukarı baktı. “Saul, onu sen mi çalıştırdın?”

“Onu ısıtmamı yarım saat önce sen söyledin.” “Tamam, Saul. Unutmuşum. Uyanık değilim.” Sırtüstü yatağa devrildi.

Karısı kahvaltısını yukarı getirdi, aşağıdaki garaja bakarak pencerenin kenarında duraksadı.

“Söyle bana,” dedi yavaşça, “eğer bu makine söylediğin gibiyse, içinde bir yerlerde bebek yapmanın yanıtları var mı? Bu makine yetmiş yaşındaki bir yaşlıyı yirmi yaşında yapabilir mi? Ayrıca orada tüm mutluluklarla birlikte sakladığın ölüm nasıl görünüyor?”

“Saklamak mı?”

“Eğer çok fazla çalışmaktan ölürsen, bugün ne yapacağım? Oradaki şu koca kutuya girip mutlu mu olacağım? Ayrıca söyle bana, Leo, hayatımız nasıl? Evimizin nasıl olduğunu biliyorsun. Sabah yedide kahvaltı; çocuklar, hepiniz saat sekiz buçuğa doğru gidersiniz ve sonra sadece ben ve bulaşık, ben ve yemek pişirme, yamanacak çoraplar, sökülecek otlar kalırız ya da alışverişe koştururum veya gümüşleri parlatırım. Kim şikayetçi ki? Sadece sana evin nasıl derlenip toparlandığını hatırlatıyorum. Leo, içinde ne var? Bu nedenle şimdi yanıtla. Sana söylediğim tüm bu şeyleri bir makineye nasıl koydun?”

“O böyle yapılmadı ki!”

“Kusura bakma. O zaman bakacak zamanım yok.”

Ve adamın yanağını öperek odadan çıktı ve Leo, aşağıda gizlenmiş olan makineden esen, hiç bilmediği bir Paris’in sonbahar sokaklarında satılan kestane kebabının kokusuyla zenginleşmiş rüzgârı koklayarak yattı...

Bir kedi, hipnotize olmuş köpeklerin ve çocukların arasından görünmeden geçerek, çok uzak ve ritmik olarak soluyan bir sahilde ufalanan kar-dalgalarının sesleri arasında garaj kapısında mırladı.

Yarın, diye düşündü Leo Auffmann, makineyi deneyeceğiz, hepimiz, birlikte.

Leo, o gece geç saatlerde uyandı ve bir şeyin onu uyandırdığını biliyordu. Uzakta, başka bir odada birisinin ağladığını duydu.

Yatağından kalkarken, “Saul?” diye fısıldadı.

Saul odasında ağlıyordu, yüzü yastığına gömülüydü. “Hayır... hayır...” diye hıçkırdı. “Tekrar... tekrar...”

“Saul, kâbus mu gördün? Anlat bana evlat.”

Ama çocuk sadece ağladı.

Ve orada, çocuğun yatağında otururken, Leo Auffmann’ın aklına birden pencereden dışarı bakmak geldi. Garaj kapıları açık duruyordu.

Ensesindeki tüylerin dimdik olduğunu hissetti.

Saul, huzursuz ve sızlanarak yeniden uyuduğunda, babası da merdivenleri inerek garaja gitti. Soluk almaya çekinerek elini uzattı.

Mutluluk Makinesi’nin metali serin gecede dokunulmayacak kadar sıcaktı.

Demek, diye düşündü, Saul bu gece buradaydı.

Neden? Saul makineye ihtiyaç duyacak kadar mutsuz muydu? Hayır, mutluydu, ama her zaman mutluluğa tutunmaya çalışırdı. Durumunu bilip

onu öyle tutmaya çalışacak kadar zeki bir çocuğu suçlayabilir miydiniz? Hayır. Ve yine de...

Yukarıda beyaz bir şey aniden Saul’un penceresinden duman gibi fışkırdı. Leo Auffmann’ın kalbi duruyordu. Sonra, pencere perdesinin geceye doğru dışarı fırlamış olduğunu fark etti. Ama ona özel ve parıldayan bir şeymiş, sanki odasından kaçan bir çocuğun ruhuymuş gibi görünmüştü ve Leo Auffmann ona engel olacakmış, onu uyumakta olan eve geri sokacakmış gibi ellerini yukarı kaldırdı.

Ürpermiş bir halde titreyerek eve, yukarıya, Saul’un odasına geri döndü, dışarı fırlamış perdeyi yakalayarak içeri aldı ve bir daha kaçmaması için pencereyi sıkıca kilitledi. Sonra yatağa oturdu ve elini Saul’un sırtına koydu.

“iki Şehrin Hikâyesi? Benim. *Antikacı Dükkânı*? Hah, bu elbette Leo Auffmann’ın. Büyük *Umutlar?* Bu *vaktiyle* benimdi. Ama şimdi, bırakalım Büyük *Umutlar* onun olsun!”

Leo Auffmann içeri girerken, “Nedir bu?” diye sordu.

“Bu,” dedi karısı, “ortak malın paylaşılması! Bir baba gece yarısı oğlunu korkutursa, her şeyi ikiye bölmenin zamanı gelmiş demektir. Çekil yolumdan, Bay Kasvetli Ev, Antikacı Dükkânı. Bu kitapların hiçbirinde Leo Auffmann gibi çılgın bir bilim adamı yaşamıyor, hiçbirinde.”

“Gidiyorsun ve makineyi denemedin bile!” diye itiraz etti Leo. “Bir kez dene, bavulunu boşaltıp kalacaksın!”

“Tom Swift ve Elektrikli Yok Edicisi. Bu kimin?” diye sordu kadın. *“Tahmin etmeli* miyim?”

Homurdanarak *Tom Swift’i* Leo Auffmann’a verdi.

Günün çok geç saatlerinde tüm kitaplar, tabak-çanak, elbiseler, çarşaflar; biri orada, biri burada, dördü orada, dördü burada, onu orada, onu burada istiflenmişti. Saymaktan sersemlemiş olan Lena Auffmann oturmak zorunda

kaldı. “Pekâlâ,” diye soludu. “Ben gitmeden önce, Leo, masum çocuklara karabasanlar vermediğini kanıtla!”

Leo Auffmann karısını sessizce alacakaranlığa götürdü. Kadın iki buçuk metre yüksekliğindeki turuncu renkli kutunun yanında durdu.

“Bu *mutluluk* mu?” dedi. “Neşe dolu, teşekkür borçlu, mutlu ve çok minnettar olmak için hangi düğmeye basacağım?”

Çocuklar da toplanmışlardı.

“Anne,” dedi Saul, “yapma!”

“Neye kıyamet kopardığımı bilmek zorundayım Saul!” Kadın makineye girdi, oturdu ve başını sallayarak kocasına baktı. “Buna ihtiyacı olan ben değilim, sensin; bağıran, sinirli bir yıkıntı.” “Lütfen,” dedi Leo, “göreceksin!”

Adam kapıyı kapadı.

Görünmeyen karısına, “Düğmeye bas!” diye bağırdı.

Bir tıkırtı oldu, makine tıpkı uykusunda rüya gören kocaman bir köpek gibi titredi.

“Baba!” dedi Saul, kaygıyla.

“Dinle!” dedi Leo Auffmann.

Başlangıçta, makinenin gizlice hareket eden kendi dişli çarklarının ve tekerleklerinin titremelerinden başka bir şey yoktu.

“Annem iyi mi?” diye sordu Naomi.

“O iyi, gayet rahat! İşte, şimdi... işte!”

Ve makinenin içinden Lena Auffmann’m, “Ah!” ve sonra yeniden, şaşkın bir sesle “Ah!” dediği duyulabiliyordu. “Şuna bak,” dedi gizlenmiş karısı, “Paris!” ve daha sonra, “Londra! İşte Roma! Piramitler! Sfenks!”

Leo Auffmann fısıldayarak güldü: “Sfenks, duvdunuz mu çocuklar?”

Lena Auffmann, şaşkınlıkla, “Parfüm!” diye bağırdı.

Bir yerlerde bir gramofon belli belirsiz “Mavi Tuna”yı çaldı.

“Müzik! Dans ediyorum!”

“Sadece dans ettiğini *sanıyor*,” diye baba dünyaya açıkladı.

“Hayret verici!” dedi görünmeyen kadm.

Leo Auffmann utandı. “Ne anlayışlı kadm.”

Ve sonra, Mutluluk Makinesi’nin içinde, Lena Auffmann ağlamaya başladı.

Mucidin gülümsemesi soldu.

“O ağlıyor,” dedi Naomi.

“Olamaz!”

“Ağlıyor,” dedi Saul.

“Ama ağlıyor olamaz!” Leo Auffmann gözlerini kırpıştırdı, kulağını makineye dayadı. “Fakat... evet... tıpkı bir çocuk gibi...”

Sadece kapıyı açabildi.

“Bekle.” Gözyaşları yanaklarından aşağıya süzülen karısı orada oturuyordu. “Bırak bitireyim.” Biraz daha ağladı.

Leo Auffmann, afallamış bir halde makineyi durdurdu.

“Ah, bu dünyadaki en üzücü şey,” diye ağladı kadm. “Kendimi çok kötü, çok fena hissediyorum.” Kapıdan çıktı. “Önce Paris vardı...”

“Paris’in nesi var?”

“Hayatım boyunca Paris’e gitmeyi hiç *düşünmedim bile*. Fakat şimdi benim Paris’i düşünmeme neden oldun! Birden Paris’te olmak istedim, ama olmadığımı biliyorum!”

“Neredeyse aynısı gibi bu makine.”

“Hayır. Orada otururken de biliyordum. Düşündüm, gerçek değil!”

“Ağlama Anne.”

Kadm ona büyük, koyu, ıslak gözleriyle baktı. “Beni dans ettirdin. Yirmi yıldır dans etmedik.” “Yarın akşam seni dansa götüreceğim!”

“Hayır! Hayır! Bu önemli değil, önemli *olmamalı*. Fakat makinen bunun önemli olduğunu söylüyor. Bu nedenle inandım! Geçecek Leo, biraz daha ağladıktan sonra.”

“Başka?”

“Başka? Makine, ‘Gençsin’ diyor. Değilim. Yalan söylüyor, bu Üzüntü Makinesi!”

“Ne yönden üzücü?”

Karısı şimdi daha sakindi. “Leo, yaptığın hata, er geç hepimizin saatin birinde, günün birinde bu şeyin içinden çıkacağımızı ve kirli bulaşıklarımıza ve düzeltilmemiş yataklarımıza döneceğimizi düşünmemen. Bu şeyin içindeyken bir günbatı-mı neredeyse sonsuza kadar sürüyor, hava güzel kokuyor, sıcaklık iyi. Kıyamete kadar sürmesini istediğimiz her şey. Ama dışarıda çocuklar yemek bekliyor, elbiselerin düğmelere ihtiyacı var. Ve sonra, dürüst olalım Leo, bir günbatımına ne kadar uzun süre bakabilirsin? Bir günbatımının sonsuza kadar sürmesini *kim ister*? Kusursuz bir hava sıcaklığını kim ister? Havanın sürekli güzel kokmasını kim ister? Yani, bir süre sonra kim farkına varır? Birkaç dakikalık bir günbatımı daha iyi. Ondan sonra da başka bir şey yapılır. İnsanlar böyledir Leo. Nasıl unutabilirsin?”

“Unuttum mu?”

“Günbatımları her zaman hoşa gider, çünkü sadece bir kez olur ve hemen giderler.”

“Ama Lena, bu üzücü.”

“Hayır. Eğer günbatımı kalsaydı sıkılırdık, bu da gerçek üzüntü olurdu. Yani hiçbir zaman yapmaman gereken iki şey yaptın. Hızlı şeyleri yavaşlatıp etrafta kalmasını sağladın. Çok uzaktaki şeyleri, ait olmadıkları yere, sana ‘Hayır, Lena Auffmann, Paris’i asla göremeyeceksin! Roma’ya asla gidemeyeceksin!’ dedikleri yere, arka bahçemize getirdin. Ama ben bunu zaten biliyordum, bu yüzden neden bana söylensin ki? En iyisi unutmak ve elde olanla yetinmek. Leo, yetinelim, olur mu?” Leo Auffmann, destek almak için makineye dayandı, şaşkınlık içinde yanmış elini geri çekti. “Peki şimdi ne olacak, Lena?” dedi.

“Bunu söylemek bana düşmez. Bildiğim tek şey, bu şey burada kaldığı sürece dışarı çıkmak isteyeceğim ya da dün gece yaptığı gibi Saul da dışarı çıkmak isteyecek ve bizim kararımızın dışında makinenin içinde oturup tüm o uzak şeylere bakarsak, her defasında ağlayacağız ve sana uygun bir aile olmayacağız.”

“Nasıl bu kadar yanılabildiğimi anlamıyorum,” dedi Leo. “Sadece söylediklerinin gerçek olup olmadığını kontrol etmeme izin ver.” Makinenin içine oturdu. “Gitmeyeceksiniz, değil mi?” Karısı onayladı. “Bekleyeceğiz, Leo.”

Leo kapıyı kapadı. Ilık karanlıkta tereddüt etti, düğmeye bastı, renkler ve müziğin içinde rahatça arkasına yaslanırken birinin bağırdığını işitti. “Yangın, Baba! Makine yanıyor!”

Birisi kapıyı yumrukluyordu. Leo sıçradı, kafasını vurdu, düşerken kapı açıldı ve çocuklar onu dışarı çektiler. Ardında boğuk bir patlama işitti. Artık bütün aile kaçıyordu. Leo Auffmann döndü ve soluk soluğa, “Saul, itfaiyeyi ara!” dedi.

Saul koşarken Lena Auffmann onu tuttu. “Saul,” dedi. “Bekle”

Bir alev fışkırması, başka bir boğuk patlama daha oldu. Makine tümüyle yanmaya başlayınca, Lena Auffmann başını salladı.

“Tamam, Saul,” dedi. “Koş, itfaiyeyi çağır.”

Cümbür cemaat herkes yangına geldi. Büyükbaba Spaulding, Douglas, Tom, kiracıların çoğu, koyağın diğer tarafından bazı yaşlı adamlar ve altı blokluk çevredeki bütün çocuklar oradaydı. Ve Leo Auffmann’m çocukları, garaj çatısından sıçrarmış gibi görünen alevlerin güzelliğinden gurur duyarak en önde duruyorlardı.

Büyükbaba Spaulding gökyüzündeki duman

lopunu kontrol etti ve yavaşça, “Leo, bu o muydu?” dedi. “Mutluluk Makinen?”

“Bir yıl,” dedi Leo Auffmann. “Onu çözeceğim ve sana söyleyeceğim.”

Lena Auffmann şimdi karanlıkta durmuş, itfaiyecilerin bahçeye girip çıkarak koşturmalarını izliyordu. Garaj kükreyerek aşağı çöktü.

- “Leo,” dedi Lena. “Onu çözmek için bir yıla gere
- Kapıda bir tıklama. Telefonu hızla dizlerindeki şa
- Adam yerde gürültülü bir şekilde uyuyordu. Douglas

“Leo,” dedi Lena. “Onu çözmek için bir yıla gerek yok. Çevrene bak. Düşün. Biraz sessiz ol. Sonra gel bana söyle. Kitapları raflarına geri koyarak, çamaşırları dolaplara geri yerleştirerek, yemek hazırlayarak evde olacağım. Yemek gecikti, bak ortalık nasıl karanlık. Gelin çocuklar, Anne’ye yardım edin.”

İtfaiyeciler ve komşular gittikten sonra Leo Auffmann, orada kalmış olan Büyükbaba Spaulding, Douglas ve Tom’un yanında, tütmekte olan yıkıntıya bakarak kara kara düşünüyordu. Ayağıyla ıslak külleri karıştırdı ve söylemek zorunda olduğu şeyi alçak sesle söyledi:

“Hayatta ilk öğrendiğin şey bir aptal olduğun. Hayatta son öğrendiğin şeyse hâlâ bir aptal olduğun. Bir saat içinde epeyce düşündüm. Bence Leo Auffmann bir kör! *Gerçek* Mutluluk Makinesi’ni görmek ister misiniz? Binlerce yıl önce patentini almışlar ve hâlâ çalışıyor. Her zaman iyi değil, hayır! Fakat çalışıyor. Ta başından beri de buradaydı.”

“Ama yangın...” dedi Douglas.

“Elbette, yangın, garaj! Ama Lena’nın dediği gibi, çözmek için bir yıl gerekmiyor. Garajda yanmış olan şeyin önemi yok!”

Onu izleyerek ön veranda basamaklarını çıktılar.

“İşte,” diye fısıldadı Leo Auffmann, “ön pencere. Sessiz olun, onu göreceksiniz.”

Büyükbaba, Douglas ve Tom tereddütle büyük pencere camından içeri baktılar.

Ve orada, lamba ışığının küçük havuzları içinde, Leo Auffmann’ın görmelerini istediği şey duruyordu. Saul ve Marshall sehpanın üstünde satranç oynuyorlardı. Rebecca yemek odasında gümüşleri yerleştiriyordu. Naomi kâğıt bebek elbiseleri kesiyordu. Ruth suluboya resim yapıyordu. Joseph elektrikli treniyle oynuyordu. Mutfak kapısından bakınca, Lena Auffmann, buhar tüten fırından bir rosto kabı çıkarıyordu. Her el, her kafa, her ağız, büyük veya küçük hareketler içindeydi. Uzaktan, camın

arkasından gelen seslerini işitebiliyordunuz. Birinin yüksek ve tatlı bir sesle şarkı söylediğini duyabiliyordunuz. Pişen ekmeğin kokusunu da alabiliyordunuz ve bunun az sonra gerçek tere-yağıyla kaplanacak gerçek ekmek olduğunu biliyordunuz. Her şey oradaydı ve çalışıyordu.

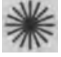
Büyükbaba, Douglas ve Tom, yanaklarında pembe ışıklarla pencereden içeriyi huzurla izlemekte olan Leo Auffmann'a baktılar.

“Elbette,” diye mırıldandı. “İşte orada.” Ve bu evin tüm ufak tefek şeyleri karışmış, kımıldamış, yerleşmiş, dengelenmiş ve sağlamca işlemeye başlamış olduğundan, o anki kederle, o anki sevinçle ve sonunda sessiz bir kabulle, “Mutluluk Makinesi,” dedi. “Mutluluk Makinesi.”

Bir an sonra gitmişti.

Büyükbaba, Douglas ve Tom onun içeride etrafı kurcalamasını, bir yerde ufak düzeltmeler yaparak oradaki sürtünmeyi yok etmesini, tüm bu sıcak, harikulade, çok kırılgan, sonsuz gizemli ve hiç durmadan çalışan parçalar arasındaki uğraşısını izlediler.

Sonra gülümseyerek, taze yaz gecesine doğru merdivenlerden indiler.

Her yıl iki kez tersine çevirdikleri büyük halıları bahçeye çıkarır ve tamamen uyumsuz ve sahipsiz göründükleri çimenlerin üzerine yayarlardı. Daha sonra Büyükanne ve Anne ellerinde, tıpkı şehir merkezindeki meşrubatçı dükkânındaki ilmekli tellerden yapılmış o güzel iskemlelerin arka ayaklarına benzeyen bazı şeylerle dışarıya çıkarlardı. Bu büyük tel çubuklar elden ele geçirilir, böylece Douglas, Tom, Büyükanne, Büyük-büyükanne ve Anne adeta bir sıra büyücü gibi eski Ermeni halısının tozlu motiflerinin önünde dururlardı. Sonra Büyük-büyükanne'nin gözlerini kırpması ya da dudağını kıvırması gibi bir işaretiyle, bu halı dövenler havaya kaldırılır, ıslık çalan teller halılara tekrar tekrar hızla çarpmaya başlardı.

“Al sana! Al sana!” dedi Büyük-büyükanne. “Haklayın sinekleri çocuklar, öldürün parazitleri!” “Aman anne!” dedi Büyükanne, annesine.

Hepsi birden güldüler. Üstlerini bir toz fırtınası kapladı. Gülmeleri tıkandı.

Her vuruşlarıyla tekrar tekrar patlayan havada, tiftik ipliği yağmuru, kum dalgaları, pipo tütünlerinin altın tanecikleri pırıldıyor, titreşiyordu. Duraklayan çocuklar, bu halının çözgüsüne ve dokusuna milyarlarca kez basmış olan kendi ayakkabılarının ve yaşlı insanların ayakkabılarının izlerinin, tıpkı vuruşlarının dalgalarının şark kıyılarını defalarca süpürmesi gibi, gitgide temizlendiğini gördüler.

“İşte kocanın kahve döktüğü yer!” diyerek Büyükanne halıya vurdu.

Büyük-büyükanne bir vuruşta kasırgayı andıran bir toz bulutu kaldırırken, “Burası da kremayı düşürdüğün yer!” dedi.

“Sürtünmekten aşman yerlere bakın. Çocuklar, çocuklar!”

“Çifte-büyükanne, işte senin kaleminin mürekkebinin lekesi!”

“Püf! Benimki mor mürekkepti. Bu sıradan bir mavi!”

Küt!

“Koridor kapısından buraya, mutfak kapısına uzanan aşınma izine bak. Yemek. Aslanları su çukuruna getiren de bu işte. Yerini değiştirelim, öbür tarafa koyalım.”

“Daha da iyisi, erkekleri eve almayalım.” “Ayakkabılarını kapının dışında çıkarttıralım.” Küt! Küt!

Artık işi bitirmek için halıları çamaşır ipine astılar. Tom karmaşık sarmallara ve döngülere, çiçeklere, mistik figürlere, kademeli desenlere baktı.

“Tom orada öyle durma. Vur, çocuk!”

“Bazı şeyleri görmek eğlenceli,” dedi Tom. Douglas kuşkuyla baktı. “Ne görüyorsun?” “Bütün şehri, insanları, evleri, işte bizim evimiz!” Küt! “Bizim sokağımız!” Küt! “Şuradaki siyah kısım, orası koyak!” Küt! “İşte

okul!" Küt! "Şuradaki komik karikatür de sensin Doug!" Küt! "İşte Büyük-büyükanne, Büyükanne, Anne." Küt! "Kaç senedir serili bu halı?"

"On beş."

"On beş yıldır insanlar üstünde tepiniyorlar, her ayak izini görüyorum," diye iç çekti Tom.

"Çok uçtun çocuk, amma da gevezesin," dedi Büyük-büyükanne.

"Onca yıl bu evde bütün olan biteni bu halıda görebiliyorum!" Küt! "Bütün geçmişi elbette, ama geleceği de görebilirim. Yarın nerede yürüyüp koşacağımızı görmek için sadece gözlerimi kısıp şuradaki desenlere bakmam yeter."

Douglas elindeki hah döveni sallamayı kesti. "Halıda başka ne görüyorsun?"

"Çoğunlukla iplikleri," dedi Büyük-büyükanne. "Fazla bir şey kalmamış, sadece yüzeyin altı. İmalatçının halıyı nasıl ördüğünü görüyor musun?"

"Doğru!" dedi Tom gizemli bir şekilde. "Bir o tarafa bir bu tarafa iplikler. Hepsini görüyorum. Korkunç iblisler. Ölümcül günahkârlar. Kötü havalar var, iyi havalar var. Piknikler. Ziyafetler. Çilek festivalleri." Meşum bir tavırla elindeki hah döveni oraya buraya yavaşça vurdu.

"Seni duyan da beni tuhaf bir pansiyon işletiyor sanır," dedi, yüzü harcadığı gayretten kızarmış olan Büyükanne.

"Dediklerimin hepsi orada, biraz bulanık da olsa. Başını halının bir kenarına koy Doug, bir gözünü biraz kapat. Elbette geceleri, içeride yere seriliyken evin ışıkları altında çok daha iyi. O zaman açık ve koyu çeşitli gölgeler fark edersin, bütün ipliklerin gidişini görürsün, kürkün üstünde elini dolaştırırsan tüyleri hissedersin. Eminim bir çöl gibi kokuyordur. Sıcak ve kumlu, belki de bir mumya mezarının içi gibi. Bak, şu kırmızı leke, o yanan Mutluluk Makinesi!"

"Kuşkusuz birinin sandviçinin ketçap lekesi," dedi Anne.

“Hayır, Mutluluk Makinesi,” dedi Douglas. Onun yandığını gördüğü için üzgündü. Dünyanın uzay boşluğuna ve karanlığa her dönüşünde, Leo Auffmann’ın sıklıkla içinde hissettiği küçük jiros-kopu güneşe doğru eğerek her şeyi düzen içinde tutacağına, herkesi gülümsetmeye devam edeceğine güvenmişti. Ama hayır, işte Auffmann’ın budalalığı orada küller ve közler içinde yatıyordu. Küt! Küt! Douglas vurdu.

“Bak, işte yeşil elektrikli araba! Bayan Fern! Bayan Roberta!” dedi Tom. “Düüt, düüt!” Küt!

Hepsi güldü.

“İşte senin hayat ipliklerin Doug, düğüm düğüm gidiyorlar. Çok fazla tatsız olay. Uykuda karabasanlar!”

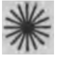
“Hangisi, nerede?” diye bağırdı Douglas dikkatle bakarak.

“İşte bu, bir yıl sonra, bu iki yıl sonra ve bu da üç, dört, beş yıl sonra!”

Küt! Hah dövücü tel kör gökyüzünde bir yılan gibi tısladı.

“Bir tane de hoşuna gitmesi için,” dedi Tom.

Halıya öyle bir sert vurdu ki, beş bin asrın tozu sarsıntı geçiren halıdan fırlayıp korkunç bir an boyunca havada asılı kaldı ve bir Ermeni heyelanı tozu halinde, hâlâ gözlerini kısmış bir halde dikkatle halıdaki sarmalları, döngüleri ve titreşen desenleri görmeye çalışan Douglas’ın üzerine ve çevresine sessizce kükreyerek inip diğerlerinin gözleri önünde onu sonsuza dek gömdü...

Çocuklarla ilgili bu şeyin nasıl başladığını yaşlı Bayan Bentley hiç bilmiyordu. Onları sıklıkla bakkalda lahanaların veya asılı muzların arasında dolanan pervaneler veya maymunlar gibi görür, onlara gülümser, onlar da ona gülümserlerdi. Bayan Bentley onların kışın karda ayak izlerini bırakmalarını, sonbahar dumanıyla ciğerlerini doldurmalarını, baharın elma çiçeği tipilerini silkelemelerini izlemiş, ama onlardan korkmamıştı. Ona

gelince, evi son derece düzenliydi, her şey yerli yerindeydi; döşemeler güzelce temizlenmiş, yiyecekler temizce konserve kutularına konmuş, şapka iğneleri yastıklara sokulmuş ve yatak odasındaki dolabın çekmeceleri yılların öteberisiyle tıka basa doldurulmuştu.

Bayan Bentley bir saklayıcıydı. Biletleri, eski liyatro programlarını, dantel parçalarını, eşarpları, posta makbuzlarını, eline geçen tüm etiket ve jetonları saklamıştı...

“Bir plak istifim var,” derdi sık sık. “İşte Caru-so, bu 1916, New York’ta; ben altmışımdaydım ve)ohn hayattaydı. İşte June Moon, 1924, sanırım John öldükten hemen sonra.”

Bir bakıma bu onun hayatının en büyük pişmanlığıydı. Dokunmaktan, dinlemekten ve bakmaktan en çok hoşlandığı şeyi saklamamıştı. John çok uzaklarda, çayırlık bir ülkede, tarihlenmiş, kutulanmış ve gizlenmiş olarak çimenlerin altındaydı ve ondan, uzun ipek şapkası, bastonu ve dolaptaki güzel elbisesinden başka bir şey kalmamıştı. Ondan geri kalanların çoğu güveler tarafından mideye indirilmişti.

Ama o saklayabileceğini saklamıştı. Pembe çiçekli elbisesi, naftalin topları altında ezilmiş olarak kocaman siyah sandığın içindeydi ve çocukluğundan kalma kesme cam tabak çanağı da beş yıl önce bu şehre taşınırken yanında getirmişti. Kocasının birkaç şehirde kirada mülkü vardı ve kadm bir sarı fildişi satranç parçası gibi hareket ederek teker teker hepsini satmış ve şimdi, tıpkı karanlık ve çirkin bir ilkel hayvanat bahçesi gibi üzerine çökmüş olan sandıklar ve mobilyalarla burada, tuhaf bir şehirde tek başınaydı.

Çocuklarla ilgili şey yazın ortasında oluştu. Ön verandasındaki sarmaşıkları sulamak için dışarı çıkan Bayan Bentley, güzel renkli elbiseler içindeki iki kız ve küçük bir erkek çocuğun çimenin nefis karıncalandırmasının keyfini çıkararak bahçesine uzanmış olduklarını gördü.

Bayan Bentley sarı maske yüzüyle tepeden onlara gülümserken, sokağın köşesinden bir cin bandosu gibi dondurma arabası döndü. Herkesi çağıran, bir uzman tarafından işlenmiş kristal şarap bardaklarının kenarları kadar

süslü, buzlu reklam melodileri çalıyordu. Çocuklar, gün doğumundaki ayçiçekleri gibi başlarını ona doğru çevirerek doğruldular.

Bayan Bentley seslendi. “Biraz ister misiniz? Hey, buraya!” Dondurma arabası durdu ve kadm parayla orijinal Buz Çağı parçalarını değiş tokuş etti. Çocuklar ağızlarındaki karla ona teşekkür ettiler, gözleri onun yukarı doğru çıtçıtlanmış ayakkabılarıyla beyaz saçları arasında mekik dokuyordu.

“Bir ısırık ister misiniz?” dedi oğlan çocuğu.

“Hayır çocuk, yeterince yaşlı ve yeterince soğuğum; en sıcak gün bile beni eritemez,” diye güldü Bayan Bentley.

Çocuklar minyatür buzulları yukarıya taşıdılar ve gölgeli veranda salıncağında sıralandılar.

“Ben Alice, bu Jane ve bu da Tom Spaulding.”

“Ne güzel. Ve ben de Bayan Bentley’yim. Bana Helen derler.”

Çocuklar ona baktılar.

“Bana Helen dediklerine inanmıyor musunuz?” dedi yaşlı kadm.

Tom gözlerini kırpıştırarak, “Yaşlı hanımların ilk isimlerinin olduğunu bilmiyordum,” dedi.

Bayan Bentley soğuk bir edayla gülümsedi.

“Onu kullandıklarını hiç duymayız demek istiyor,” dediJane.

“Hayatım, benim kadar yaşlandığın zaman seni de Jane diye çağırmayacaklar. Yaşlılık dönemi korkunç resmîdir. Her zaman ‘Bayan’. Genç insanlar seni ‘Helen’ diye çağırmaktan hoşlanmazlar. Bu çok saygısızcaymış gibi gelir.”

“Kaç yaşındasınız?” diye sordu Alice.

“Pterodaktili hatırlıyorum.” Bayan Bentley gülümsedi.

“Hayır, ama kaç yaşındasınız?”

“Yetmiş iki.”

Düşünmek için soğuk tatlılarını daha uzunca emdiler.

“Bu çok fazla,” dedi Tom.

“Kendimi şimdi, sizin yaşınızda olduğumdan farklı hissetmiyorum,” dedi yaşlı kadm.

“Bizim yaşımızda?”

“Evet. Ben de bir zamanlar tıpkı senin gibi güzel küçük bir kızdım, Jane ve senin gibi Alice.”

Çocuklar konuşmadılar.

“Ne oldu?”

“Hiçbir şey.” Jane ayağa kalktı.

“Ah, bu kadar erken gitmek zorunda değilsin-dir umarım. Dondurmayı bile bitirmedin... Bir şey mi oldu?”

“Annem yalan söylemenin hoş olmadığını söylüyor,” dedi Jane.

“Elbette hoş değil. Çok kötü bir şey,” diye Bayan Bentley onayladı.

“Ve yalanları *dinlemenin."*

“Sana kim yalan söyledi, Jane?”

Jane önce ona sonra da sinirli bir şekilde uzağa baktı. “Siz söylüyordunuz.”

“Ben mi?” Bayan Bentley güldü ve kurumuş pençesini kızın küçük omzuna koydu. “Ne konuda?”

“Yaşınız konusunda. Küçük bir kız olmanız konusunda.”

Bayan Bentley kaskatı kesildi. “Fakat öyleydim, uzun yıllar önce, tıpkı senin gibi küçük bir kız.”

“Haydi, Alice, Tom.”

“Bir dakika,” dedi Bayan Bentley. “Bana inanmıyor musun?”

“Bilmiyorum,” dedi Jane. “Hayır.”

“Ama ne kadar saçma! Bu o kadar belli ki. Herkes bir zamanlar gençti! ”

Jane, gözleri aşağıda, neredeyse kendine, “Siz değil,” diye fısıldadı. Boş dondurma çubuğu vanilya damlaları içinde verandanın döşemesine düştü.

“Elbette ben de hepiniz gibi sekiz, dokuz, on yaşlarında oldum.”

İki kız kısaca gülüştüler ve hemen kestiler. Bayan Bentley’yin gözleri parıldadı. “Eh, on yaşındakilerle tartışarak sabahımı harcayamam. Elbette, ben de bir zamanlar on yaşındaydım ve aynen böyle aptaldım.”

iki kız gülüştü. Tom huzursuz görünüyordu. “Şaka yapıyorsunuz,” diye kıkırdadı Jane. “Gerçekten hiçbir zaman onunuzda olmadınız, değil mi, Bayan Bentley?”

Kadm birden, “Haydi evinize!” diye bağırdı, çünkü onların gözlerine tahammül edemiyordu. “Gülmenize izin vermiyorum.”

“Ve adınız gerçekten Helen değildi?”

“Elbette Helen!”

“Hoşçakalın,” dedi iki kız, gölge denizi altındaki bahçede kıkırdayarak uzaklaştılar. Tom yavaşça onları izledi. “Dondurma için teşekkürler.”

“Bir zamanlar *seksek* de oynardım!” diye Bayan Bentley arkalarından bağırdı, ama onlar gitmişlerdi.

Bayan Bentley günün geri kalan kısmını çaydanlıkları sertçe çarparak, hafif bir öğle yemeği hazırlayarak şu saygısız şeytanların günün ilerleyen

saatlerinde gülüşerek yaptıkları gezintilerine rastlamak umuduyla ara sıra ön kapıya gidiyordu. Ama ortaya çıksalar bile onlara ne diyebilirdi ki, onlardan neden kaygı duysundu ki?

Bayan Bentley zarif, gül desenli fincanına, “Fikir!” dedi. “Daha önce kimse benim bir kız çocuğu olduğumdan kuşkulanmadı. Ne kadar aptalca ve korkunç bir şey bu. Yaşlı olmaya aldırmıyorum, sahiden de aldırmıyorum ama çocukluğumun benden alınmasına *kırılıyorum "*

Gençliğini buzlu parmaklarında taşıyan, hava gibi görünmez çocukların mağaramsı ağaçların arasında koşuştuklarını görebiliyordu.

Yemekten sonra, hiç nedeni olmaksızın, adeta iradesi dışında, tıpkı bir ruh çağırma seansında parfümlü bir mendilin içine bazı şeyler toplamış hayalet eldivenler gibi görünen ellerini seyretti. Sonra ön verandasına gitti ve orada yarım saat dimdik durdu.

Ve birden, gece kuşları gibi çocuklar uçuştular ve Bayan Bentley’yin sesi onların çırpınarak durmalarına neden oldu.

“Evet, *Bayan* Bentley?”

Kadm, “Verandaya çıkın!” diye onlara emretti, kızlar merdivenleri çıktılar. Tom onları izledi.

“Evet, Bayan Bentley?” Kızlar “Bayan” sözcüğünü bir bas piyano tonunda, sanki onun ilk ismiymiş gibi, vurgulayarak söylüyorlardı.

“Size gösterecek bazı hâzinelerim var.” Parfümlü mendilini açtı ve kendisi de şaşırmış gibi içine baktı. Kenarları yapay elmaslarla parıldayan çok küçük ve narin bir saç tarağı çıkardı.

“Dokuz yaşımdayken bunu takardım,” dedi.

Jane onu ellerinde döndürdü ve, “Ne güzel,” dedi.

“Biz de bakalım,” diye bağırdı Alice.

“Ve işte sekiz yaşımda taktığım minik yüzük,” dedi Bayan Bentley. “Artık parmağıma uymuyor. İçine bakarsanız düşmek üzere olan Pisa Kulesi’ni görebilirsiniz.”

“Eğilişini görelim!” Jane sonunda onu parmağına uyduruncaya kadar, yüzük kızlar arasında gitti geldi. “Ah, tam *bana* göre!” diye bağırdı Jane.

“Ve toka da *benim* başıma uyuyor!” diye soludu Alice.

Bayan Bentley birkaç beştaş taşı çıkararak, “işte,” dedi. “Bir zamanlar bunlarla oynardım.”

Onları attı. Verandada bir takımyıldızı oluşturdular.

“Ve işte!” Zaferle elindeki kozu gösterdi: Sarı kelebek gibi bir elbisenin içinde, altın bukleleri, kahverengi-mavi cam gözleri ve bükülmüş melek-si dudaklarıyla yedi yaşından kalma kartpostal bir fotoğrafı.

“Kim bu küçük kız?” diye sordu Jane.

“Bu *beniml"*

Kızlar buna karşı çıktılar.

“Fakat bu size benzemiyor,” dedi Jane kısaca. “Herkes böyle bir resmi bir yerden bulabilir.”

Kızlar ona uzun süre baktılar.

“Daha sonraki zamanlarınızla ilgili başka resimleriniz var mı Bayan Bentley?” diye sordu Alice. “On beşinizden, yirminizden, kırkınızdan ve ellinizden birer tane resminiz var mı?”

Kızlar kıkır kıkır gülüştüler.

“Size hiçbir şey göstermek zorunda değilim!” dedi Bayan Bentley.

“O zaman biz de size inanmak zorunda değiliz,” diye yanıtladı Jane.

“Ama bu resim benim genç olduğumu kanıtlıyor.”

“Bu başka bir kız, bizim gibi. Onu ödünç aldınız.”

“Evliydim!”

“Bay Bentley nerede?”

“Çok uzun zaman önce gitti. Eğer burada olsaydı, yirmi beş yaşımdayken ne kadar genç ve güzel olduğumu size söylerdi.”

“Ama burada değil ve söyleyemez, yani bu neyi kanıtlar?”

“Evlilik cüzdanım var.”

“Onu da ödünç almış olabilirsiniz. Sizin vaktiyle genç olduğunuza inanabilmemin tek yolu...” Jane, kendinden ne kadar emin olduğunu belirtmek için gözlerini kapadı, “sizi on yaşınızdayken gördüğünü söyleyecek birisinin olması.”

“Binlerce kişi gördü beni, ama onlar öldü, seni küçük aptal. Ya da hastalar, başka şehirlerdeler. Burada kimseyi tanımıyorum. Buraya birkaç yıl önce taşındım, bu nedenle kimse beni gençken görmedi.”

“Eh, işte bu kadar!” Jane arkadaşlarına göz kırptı. “Kimse onu *görmemiş*]”

“Dinle!” Bayan Bentley kızın bileğini kavradı. “Böyle şeyleri inançla kabul etmelisiniz. Bir gün siz de benim kadar yaşlı olacaksınız. İnsanlar aynı şeyi söyleyecekler. ‘Ah, hayır,’ diyecekler, ‘bu akbabalar hiçbir zaman sinekkuşu olmadılar, bu baykuşlar hiçbir zaman sarıasma kuşu olmadılar, bu papağanlar hiçbir zaman mavi kuş olmadılar!’ Bir gün siz de benim gibi olacaksınız!”

“Hayır olmayacağız!” dedi kızlar. Birbirlerine sordular: “Olacak mıyız?”

“Bekleyin görürsünüz,” dedi Bayan Bentley.

Ve kendi kendine düşündü. Ah Tanrım, çocuklar çocuktur, yaşlı kadınlar da yaşlı kadındır ve arada bir şey yoktur. Bir değişikliği hayal edemez,

göremezler.

“Annen,” dedi Jane’e. “Yıllar boyunca onda olan değişikliği fark etmedin mi?”

“Hayır,” dedi Jane. “O her zaman aynı.”

Ve bu doğruydu. Bir insanla her gün birlikte yaşarsınız ve onlar bir derece bile değişmezler. İnsanlar ancak yıllar süren uzun bir yolculuk için dışarıda oldukları zaman sizi şaşırtırlar. Ve o da kendini yetmiş iki yıldır kükreyen bir trende yolculuk edip, sonunda demiryolu istasyonuna indiğinde herkesin “Helen Bentley, bu *sen misin?”* diye bağırdığı bir kadm gibi hissetti.

“Sanırım eve gitsek iyi olacak,” dedi Jane. “Yüzük için teşekkürler. Tam bana göre.”

“Toka için teşekkürler. Çok güzel.”

“Küçük kızın fotoğrafı için teşekkürler.”

Kızlar merdivenlerden aşağıya koşarlarken, Bayan Bentley, “Geri dönün! Onları alamazsınız!” diye bağırdı. *“Benim* onlar!”

Kızları izleyen Tom, “Yapmayın!” dedi. “Onları geri verin!”

“Hayır, o bunları çaldı. Bunlar başka bir küçük kıza ait. Onları çaldı. Teşekkürler!” diye bağırdı Alice.

Kadının arkalarından bağırmasının bir önemi yoktu, kızlar karanlığın içindeki güveler gibi kaybolmuşlardı.

Bahçedeki Tom, yukarıya, Bayan Bentley’ye bakarak, “Üzgünüm,” dedi ve gitti.

Bayan Bentley orada, merdivenlerde titrerken, yüzüğümü, tokamı ve fotoğrafımı aldılar, diye düşündü. Ah, bomboşum, bomboş; bu benim hayatımın bir parçasıydı.

Sandıklar ve ıvır zıvır arasında gece boyunca saatlerce uyuyamadan yattı. Titizlikle istiflenmiş malzemelere, oyuncaklara ve opera sorguçlarına göz attı ve yüksek sesle söylendi: "Bunlar gerçekten bana mı ait?"

Yoksa bu bir geçmişi olduğuna kendini inandırmaya çalışan yaşlı bir hanımın özenle hazırladığı bir hile mi? Ne de olsa, zaman bir kez geçince onun işi bitmiştir. Daima şimdiki zamandasınız -dır. Bir zamanlar küçük bir kız olabilirdi, ama şimdi değildi. Çocukluğu gitmişti ve hiçbir şey onu geri getiremezdi.

Odada bir gece rüzgârı esti. Beyaz perde, yıllardır diğer ufak tefek süs eşyalarının yanında duvara yaslanmış duran koyu renk bir bastona doğru dalgalandı. Baston titredi ve hafif bir tıkırtıyla bir ay ışığı lekesinin içine düştü. Altın gövdesi ışıldadı. Bu, kocasının opera bastonuydu. Çok ender olarak fikir ayrılığına düştükleri zamanlarda adamın yumuşak, hüzünlü, makul sesini kullanırken genelde yaptığı gibi, ucuyla kadını işaret edermiş gibi duruyordu baston.

"Bu çocuklar haklı," derdi kocası. "Senden bir şey çalmadılar, canım. Bu şeyler buradaki sana, şimdiki sana ait değil. Onlar o kıza, çok eskideki diğer sana ait."

Ah, dedi Bayan Bentley. Ve sonra, tıpkı yerine konmuş eski bir gramofon plağının çelik iğnenin altında cızırdaması gibi, birden aklına Bay Bentley'yle yaptığı bir konuşma geldi: Bay Bentley, fırçalanmış ceketinin yakasında pembe bir karanfille aşırı ciddi bir şekilde, "Canım," diyordu, "zamanı hiç anlamayacaksın, değil mi? Bu akşam olduğun kişi yerine her zaman vaktiyle olduğun şeyleri olmaya çalışıyorsun. Şu bilet koçanlarını ve tiyatro programlarını neden saklıyorsun? Bunlar seni sonra incitecekler. At onları, canım."

Fakat Bayan Bentley inatla onları saklamıştı.

Bay Bentley çayını yudumlarken, "İşe yaramayacak," diye devam etmişti. "Vaktiyle olduğun gibi davranmaya ne kadar çok çalışsan da, sadece şu anda, burada olduğun gibi olabilirsin. Zaman büyüler. Dokuz yaşındayken, her zaman dokuz yaşında olduğunu ve hep dokuz yaşında kalacağını sanırsın. Otuzundayken her zaman orada, hayatın ortasının bu parlak

kenarında dengede olduğunu sanırsın. Ve sonra, yetmişini gördüğün zaman, her zaman ve sonsuza kadar yetmişinde-sindir. Şimdiki zamandasın, eski şimdi veya yeni şimdi arasında tutsak kalmış durumdasın, ama görülecek başka şimdi yok.”

Bu onların sessiz evliliklerinin ender, ama tatlı tartışmalarından biri olmuştu. Kocası onun bu ıvır zıvır toplamayışlarmı hiç onaylamamıştı. “Sen neysen o ol, sen olmayan şeyleri göm,” demişti. “Bilet koçanları aldatıcıdır. Eşyaları saklamak bir sihirbazlık numarasıdır, aynalarla.”

Eğer bu gece yaşıyor olsaydı, ne derdi? “Kozaları biriktiriyorsun.” İşte bunu derdi. “Korseler mesela, içine bir daha sığamazsm. O zaman neden saklayasın ki? Bir zamanlar genç olduğunu asla kanıtlayamazsın. Fotoğraflar? Hayır, onlar yalan söyler. Sen bir fotoğraf değilsin.” “Yazılı belgeler?”

“Hayır canım, sen tarihler veya mürekkep ya da kâğıt değilsin ki. Sen şu sandıklar dolusu çöp ve toz değilsin. Sen sadece sensin, burada, şimdi; şimdiki sensin.”

Bayan Bentley, anıyı başıyla onayladı, soluğu rahatlamıştı.

“Evet, anlıyorum, anlıyorum.”

Altın gövdeli baston, ay ışığıyla aydınlanmış halının üstünde sessizce yatıyordu.

Kadm ona, “Sabah olunca,” dedi, “bu konuda son bir şey yapacağım ve başka bir yıldan bir insan değil, sadece kendim olmaya alışacağım. Evet, işte bunu yapacağım.”

Uyudu...

Sabah parlak ve yeşildi; kapısındaysa tel kapıyı hafifçe tıklatan iki kız duruyordu. “Bize verecek daha başka şeyleriniz var mı, Bayan Bentley? Küçük kıza ait daha başka şeyler?”

Onları koridorun aşağısındaki kütüphaneye götürdü.

“Al bunu.” Jane’e on beş yaşındayken mandarinin kızını oynadığı zaman giydiği elbiseyi verdi. “Ve şunu, ve şunu.” Bir kaleydoskop, bir büyüteç. “İstediğinizi seçin,” dedi Bayan Bentley. “Kitapları, patenleri, bebekleri, her şeyi. Hepsi sizin.” “Bizim mi?”

“Sadece sizin. Ve önümüzdeki bir saat boyunca küçük bir işte bana yardım eder misiniz? Arka bahçemde büyük bir ateş yakacağım. Sandıklarımı boşaltıp çöpleri çöp kutusuna atacağım. Bana ait değiller. Hiçbir şey asla kimseye ait değil.” “Yardım ederiz,” dediler.

Bayan Bentley, kolları dolu ve elinde bir kibrit kutusuyla tören alayım arka bahçeye götürdü.

Böylece yazın geri kalan kısmında iki küçük kız ve Tom’un, teldeki çalıkuşları gibi, Bayan Bentley’nin ön verandasında beklediklerini görebilirdiniz. Ve dondurmacının berrak müziği duyulduğu zaman ön kapı açılır, elini gümüş ağızlı kesesinin derin boğazına daldırmış olan Bayan Bentley dışarı süzülür ve yarım saat süreyle onların, yaşlı kadm ve çocukların, verandada gülüşerek çikolatalı dondurma yiyip soğukluğu sıcaklığa koyduklarını görebilirdiniz. Sonunda iyi arkadaş olmuşlardı.

“Kaç yaşındasınız, Bayan Bentley?”

“Yetmiş iki.”

“Elli yıl önce kaç yaşındaydınız?”

“Yetmiş iki.”

“Hiç genç olmadınız ve bunlar gibi kurdeleler, elbiseler hiç giymediniz, değil mi?”

“Hayır.”

“Ön isminiz var mı?”

“Adım Bayan Bentley.”

“Ve her zaman bu evde yaşadınız, değil mi?” “Her zaman.”

“Ve hiç güzel olmadınız, değil mi?”

“Hiçbir zaman.”

“Milyon trilyon yılda bile mi?” İki kız yaşlı kadına doğru eğilir ve yaz öğleden sonrasının saat dördünün baskın sessizliğinde beklerlerdi.

“Hiçbir zaman,” derdi Bayan Bentley. “Milyon trilyon yılda bile.”

“Nikel bloknotu hazırladın mı Doug?”

“Elbette.” Doug kurşun kalemini iyice yaladı. “Şimdiye kadar ne yazdın?”

“Bütün merasimleri.”

“Dört Temmuz ve hepsi, karahindiba şarap yapımı ve veranda salıncağını dışarı çıkarmak gibi ıvır zıvır ha?”

“Yaz mevsiminin ilk frigosunu 1928 Haziram’nın ilk günü yedim, diye yazıyor burada.”

“O yaz değildi, hâlâ bahardı.”

“Her halükârda bir ‘ilk’ti, o yüzden koydum. O yeni spor ayakkabıları 25 Haziran’da aldım. 26 Haziran’da çimenlerde çıplak ayak yürüdüm. Uğraş, uğraş, uğraş, lanet olsun! Eh, bu sefer rapor edecek neyin var, Tom? Yeni bir ilk, tatilde dere yengeci yakalama ya da su üstünde zıplayan örümcekleri yakalama gibi şaşalı bir merasim mi?” “Kimse hayatında bir su örümceği yakalayamadı. Hiç su örümceği yakalayan birini *tamdın mı*? Hadi düşün!”

“Düşünüyorum.”

“Eeee?”

“Haklısın. Kimse yakalayamadı. Sanırım kimse de yakalayamayacak. Fazla hızlılar.”

“Çok hızlı olduklarından değil. Sadece öyle bir örümcek yok,” dedi Tom. Bir an düşündü ve ken-dişini onaylayarak kafasını salladı. “Doğru, hiç var olmadılar. Pekâlâ, rapor etmem gereken şu.”

Öne eğilip kardeşinin kulağına fısıldadı. Douglas, Tom’un fısıldadığı şeyi yazdı.

İkisi birden yazılana baktılar.

“Olacak iş değil!” dedi Douglas. “Bunu hiç düşünmemiştim. Harika! Bu doğru. Yaşlı insanlar hiç çocuk *olmadılar*!”

“Ve bir parça üzücü,” dedi Tom, sakince oturuyordu. “Onlara yardım etmek için yapabileceğimiz hiçbir şey yok.”

“Şehir makinelerle doluymuş gibi geliyor,” dedi Douglas koşarken. “Bay Auffmann ve onun Mutluluk Makinesi; Bayan Fern ve Bayan Roberta ve onların Yeşil Makinesi. Ve şimdi Charlie, bana ne veriyorsun?”

“Bir Zaman Makinesi!” diye soludu Charlie Woodman, adımlarını ona uydururken. “Anne, izci, Kızılderili sözü!”

Rahatça çevrelerinde dolananjohn Huff, “Geçmiş ve gelecekte yolculuk mu yapıyor?” diye sordu.

“Sadece geçmişte, hem her şeye sahip olamazsın. İşte geldik.”

Charlie Woodman bir çitin önünde durdu.

Douglas eski eve dikkatle baktı. “Kahrolası, burası Albay Freeleigh’in evi. Burada bir Zaman Makinesi olamaz. O bir mucit değil, hem öyle olsa bile Zaman Makinesi gibi önemli bir şeyden yıllar önce haberdar olurduk.”

Charlie ve John parmaklarının ucunda ön veranda merdivenlerini çıktılar. Douglas basamakların dibinde dururken homurdandı ve başını salladı.

“Pekâlâ, Douglas,” dedi Charlie, “bir mankafa gibi davran. Elbette Albay Freeleigh bu Zaman Makinesi’ni *icat* etmedi. Ama onunla şahsi bir ilgisi var. Ve makine her zaman buradaydı. Bizler onu fark edemeyecek kadar aptaldık! Sana hoşçakal diyorum Douglas Spaulding!”

Charlie, bir hanımefendiye refakat ediyormuş gibi John’un dirseğinden tuttu, ön verandanın sinekliğini açtı ve içeri girdi. Tel kapı çarparak kapanmadı.

Douglas sinekliği yakalamıştı ve sessizce onları izliyordu.

Charlie kapalı olan verandayı geçti, iç kapıyı çaldı ve açtı. Tıpkı bir denizaltı mağarası gibi açık yeşil, loş ve rutubetli bir odaya açılan uzun ve karanlık koridora baktılar.

“Albay Freeleigh?”

Sessizlik.

“Çok iyi işitmiyor,” diye fısıldadı Charlie. “Ama bana sadece içeri girip bağırmamı söyledi. *Albay*!”

Tek yanıt, etrafa ve döner merdivenlere yukarıdan süzülerek inen toz oldu. Sonra koridorun uzak ucundaki denizaltı odasında hafif bir kımıldanma oldu.

Dikkatle ilerlediler ve içinde sadece iki parça mobilya olan odaya baktılar: yaşlı bir adam ve bir koltuk. Birbirlerine benziyorlardı, ikisi de o kadar inceydiler ki, bilyeyle yuvası ve kirişle eklem gibi nasıl bir araya getirildiklerini görebiliyordunuz. Odanın geri kalan kısmı dümdüz döşeme tahtaları, boş duvarlar, tavan ve bol miktarda sessiz havadan ibaretti.

“Ölü gibi görünüyor,” diye fısıldadı Douglas.

Charlie, çok gururlu ve sakince, “Hayır, sadece seyahat edecek yeni yerler düşünüyor,” dedi. “Albay?”

Kahverengi mobilyanın parçalarından biri kımıldadı ve bu, gözlerini kırpıştırarak çevresine bakan, odaklanan, çılgın ve dişsiz bir gülümsemeyle

gülümseyen Albay'dı. “Charlie!”

“Albay, Doug ve John da burada, şey için gel...”

“Hoşgeldiniz çocuklar. Oturun, oturun!” Çocuklar huzursuzca yere oturdular.

“Ama, şey nere...” dedi Douglas. Charlie hemen onun kaburgalarını dürttü.

“Ne nerede?” diye sordu Albay Freeleigh. *“Konuşmamızın* ana fikri nerede, demek istiyor.” Charlie, Douglas'a bakıp suratını buruşturdu, sonra yaşlı adama dönüp gülümsedi. “Bizim söyleyecek bir şeyimiz yok. Albay, siz bir şeyler söyleyin.”

“Dikkatli ol, Charlie. Yaşlı adamlar, insanların kendilerinden konuşmalarını istemeleri için pusuda beklerler. Sonra bir şaft üzerinde hırıldayan paslı bir asansör gibi cır cır konuşurlar.”

Charlie gelişigüzel bir tavırla, “Ching Ling Soo,” diye önerdi.

“Ha?” dedi Albay.

“Boston.” Charlie kışkırttı: “1910.”

“Boston, 1910...” Albay kaşlarını çattı. “Şey, Ching Ling Soo, elbette.”

“Evet efendim, Albay.”

“Bir düşüneyim, şimdi...” Albayın sesi mırıltıya dönüştü, sakin göl suları üzerinde uzaklara sürüklendi. “Bir düşüneyim...”

Çocuklar beklediler.

Albay Freeleigh gözlerini kapadı.

“Ekim'in biri, 1910; sakin, serin, güzel bir sonbahar akşamı, Boston Varyete Tiyatrosu, evet, işte orada. Kapalı gişe, herkes bekliyor. Orkestra, giriş müziği, perde! Ching Ling Soo, Doğulu Büyük Sihirbaz! işte orada, sahnede! Ve ben de oradayım; ilk sırada, ortada! ‘Kurşun Numarası’ diye

bağırıyor. ‘Gönüllüler!’ Yanımda oturan adam yukarı çıkıyor. ‘Tüfeği kontrol et!’ diyor Ching. ‘Kurşunu işaretle,’ diyor. ‘Şimdi, yüzümü hedef alarak bu işaretli kurşunu bu tüfekten ateşle ve,’ diyor Ching, ‘sahnenin diğer ucunda kurşunu *dişlerimle* yakalayacağım!’”

Albay Freeleigh derin bir nefes aldı ve durakladı.

Douglas yarı şaşkın, yarı hayranlık içinde ona bakıyordu. John Huff ve Charlie tümüyle kaybolmuştu. Şimdi yaşlı adam, başı ve vücudu donmuş, sadece dudakları oynayarak devam ediyordu.

“Hazır, nişan al, ateş!’ diye bağırıyor Ching Ling Soo. Pat! Tüfek çatırdıyor. Pat! Ching Ling Soo çığlık atıyor, sendeliyor, düşüyor, yüzü kıpkırmızı. Kızılca kıyamet. Seyirciler ayağa fırlıyor. Tüfekte yanlış bir şey oldu. ‘Öldü,’ diyor birisi. Ve haklılar. Ölü, korkunç, korkunç... her zaman hatırlayacağım... yüzü kırmızı bir maske, perde hızla iniyor ve kadınlar ağlıyorlar... 1910... Boston... Varyete Tiyatrosu... zavallı adam...”

Albay Freeleigh yavaşça gözlerini açtı.

“Vay be Albay,” dedi Charlie, “bu çok güzeldi. Şimdi, Pawnee Bill’e ne dersiniz?”

“Pawnee Bili?”

“Ve sizin 75’lerde büyük otlaklarda olduğunuz zamanlar.”

“Pawnee Bili...” Albay karanlığa çekildi. “Bin sekiz yüz yetmiş beş... Evet, ben ve Pawnee Bili, otlağın ortasındaki küçük bir yükseltide bekliyoruz. ‘Şişt!’ dedi Pawnee Bili. ‘Dinle.’ Otlak sanki gelecek olan fırtına için hazırlanmış bir sahne gibi. Gök gürültüsü. Yumuşak. Yeniden gök gürültüsü. Pek yumuşak değil. Ve otlak boyunca, gözün görebildiği uzaklığa kadar, siyah şimşeklerle dolu, bir şekilde yeryüzüne inmiş, elli kilometre genişliğinde, elli kilometre uzunluğunda, bir kilometre yüksekliğinde ve yerden ancak üç santim havada olan bu büyük, tekinsiz, sarı-kara bulut. ‘Tanrım!’ diye bağırdım. ‘Tanrım!’ Tepeden tırnağa kadar. ‘Tanrım!’ Yer sanki çılgın bir kalp gibi atıyordu çocuklar, paniğe kapılmış bir kalp. Kemiklerim kırılırcasma sarsılıyordu. Toprak rat-a tat rat-a-tat diye

titriyordu, güm! Gümbürtü. Bu nadir bir sözcük: gümbürtü. Ah, o muazzam fırtına aşağı, yukarı ve yükseltileri aşarak nasıl gümbürdüyordu ve tüm görebildiğiniz buluttu ve içinde hiçbir şey yoktu. 'Bunlar onlar!' diye bağırdı Pawnee Bili. Ve bulut tozdu. Ne buhar, ne yağmur vardı, hayır, fakat yanıcı kuru otlardan yukarı fırlayan otlağın tozu, tıpkı ince taneli mısır unu gibi, tıpkı şimdi doğmuş olan güneşte parıldayan polenler gibi.

Yeniden bağırdım! Neden? Çünkü o anda tozu filtreleyen tüm o cehennem ateşi içinde bir perde kenara çekildi ve onları gördüm, yemin ederim. Eski otlakların asil ordusu: bizonlar, sığırlar!"

Albay sessizliğin büyümesine izin verdi, sonra onu yeniden bozdu.

"Dev zencilerin yumrukları gibi kafalar, lokomotif gibi gövdeler! Batıdan ateşlenen yirmi, elli, iki yüz bin,demir gülle, yoldan çıkmış ve sağa sola yalpalayan közler, gözleri alev alev yanan kömür gibi, gümbürdeyerek unutulmaya doğru koşuyorlar!

Tozun yükseldiğini gördüm ve kısa bir süre için, hörgüçler ve yeleler kümesi denizini, inip-çı-kan kaba siyah tüylü dalgaları gördüm... 'Ateş et!' diyordu Pawnee Bili. 'Ateş et!' Horozu kaldırdım ve nişan aldım. 'Ateş et!' diyordu o. Ve ben orada, kendimi Tanrı'nın sağ eli gibi hissederek, o öğlen vaktinin gece yarısında, tıpkı kıvılcımlı bir cenaze (reni gibi tümüyle siyah, uzun, hüzünlü ve sonsuz bir şekilde önümden geçip giden, geçip giden bu büyük güç görüntüsüne bakarak duruyordum; ve cenaze trenine ateş etmezsiniz, siz eder miydiniz çocuklar, *eder miydiniz*? O anda tüm istediğim, tozun yeniden çökmesi ve o büyük yıpratıcı kargaşada çarpışan, itilip kakılan bu siyah kıyamet günü şekillerini örtmesiydi. Ve çocuklar, toz aşağıya indi; bulut, gök gürültüsünü gümbürdeten ve fırtınaya toz kusan milyonlarca ayağı gizledi. Pawnee Bill'in küfrettiğini duydum. Koluma vurdu. Fakat bu buluta ya da bulutun içindeki güce kurşun fişeklerle hiçbir şekilde dokunmadığım için mutluydum. Sadece burada durup, bizonların yarattığı ve yanlarında sonsuzluğa doğru taşıdığı fırtına tarafından gizlenen büyük koşunun zaman demetini izlemek istiyordum.

"Fırtınanın geçerek, benden daha az merhametli insanlara doğru ufukta kaybolması bir saat, üç saat, altı saat sürdü. Pawnee Bili gitmişti. Yalnız başımaydım, küp gibi sağırdım. Sersemce yüz elli kilometre güneydeki bir

şehre doğru yürüdüm ve insanların sesini işitmedim, aslında işitemediğime de memnundum. Bir süre daha gök gürültüsünü hatırlamak istiyordum. Böyle yaz akşamlarında, yağmur gölün üstünde şekillenmeye başladığı zaman, hâlâ hatırlarım; korkutucu, harikulade bir ses... sizin de işitebilmiş olmanızı istediğim bir şey...”

Soluk ışık, Albay Freeleigh’in büyük ve içine turuncu çay konmuş incecik beyaz porselen çay fincanına benzeyen burnuna doğru ilerledi.

Douglas sonunda, “Uyuyor mu?” diye sordu.

“Hayır,” dedi Charlie. “Sadece akülerini şarj ediyor.”

Albay Freeleigh, uzun bir koşu yapmış gibi hızlı ve sakince soluyordu. Sonunda gözlerini açtı.

“Evet, *efendim!”* dedi Charlie hayranlıkla. “Merhaba Charlie.” Albay şaşkın bir ifadeyle çocuklara gülümsedi.

“Bu Doug ve bu da John,” dedi Charlie. “Merhaba çocuklar.”

Çocuklar merhaba dediler.

“Fakat...” dedi Douglas. “Şey nere...”

“Yemin ediyorum sen salaksın!” Charlie, Douglas’ın kolunu dürttü. Albay’a döndü. “Anlatıyordunuz efendim?”

“Anlatıyor muydum?” diye mırıldandı yaşlı adam.

John Huff yavaşça, “İç savaş,” diye önerdi. “Onu hatırlar mı?”

“Hatırlar mıyım?” dedi Albay. “Ah, hatırlıyorum, hatırlıyorum!” Gözlerini tekrar kapatırken sesi titredi. “Her şeyi! Sadece... hangi taraf için savaştığım hariç...”

“Üniformanızın *rengi...”* diye Charlie söze başladı.

“Renkler üstünüzden geçip gitmeye başlar,” diye fısıldadı Albay. “Bulanıklaşır. Benimle birlikte olan askerler görüyorum, ama çok zaman önce ceketlerindeki veya şapkalarındaki renkleri görmeyi kestim. Illinois’de doğdum, Virginia’da büyüdüm, New York’ta evlendim, Tennessee’de ev kurdum ve şimdi, çok geç, işte buradayım, ulu Tanrım, Green Town’a döndüm. İşte bu nedenle renkler geçip gidiyor ve karışıyor...”

“Tepelerin hangi yanında savaştığınızı hatırlıyor musunuz?” Charlie sesini yükseltmedi. “Güneş doğunuzdan mı yoksa batınızdan mı yükselirdi? Kanada’ya doğru mu yoksa Meksika’ya doğru mu ilerlediniz?”

“Bazı sabahlarda güneş sağ elimin üstüne, bazı sabahlarda da sol omzumun üstüne doğmuş gibi geliyor. Her yöne yürüdük. O zamandan beri yetmiş yıl geçti. Bu kadar uzun bir geçmişin güneşlerini ve sabahlarını unutursunuz.”

“Kazandığınızı hatırlıyorsunuz, değil mi? Bir yerlerde bir savaş kazanılmış olmalı.”

“Hayır,” dedi yaşlı adam, derinden. “Kimsenin hiçbir yerde, hiçbir zaman kazandığını hatırlamıyorum. Savaş asla kazanılan bir şey değildir Charlie. Sadece her zaman kaybedersin ve en son kaybeden şartları ortaya koyar. Hatırladığım her şey bir sürü kaybediş, üzüntü ve bittiğinde hiçbir iyi şeyin olmadığı. Bittiği zaman Charles, artık silan-larla işiniz kalmadığından, bu bile kendi başına bir kazanış. Fakat sanırım siz çocukların anlatmamı istediğiniz zafer bu değil.”

“Antietam,” dedi John Huff. “Antietam’ı sor.” “Oradaydım.”

Çocukların gözleri parladı. “Bull Run, ona Bull Run’ı sor...”

“Oradaydım,” dedi yavaşça.

“Ya Shiloh?”

“Hayatımda, bu kadar güzel bir ismi olduğu halde sadece savaş kayıtlarında geçmesinin ne kadar utandırıcı olduğunu düşünmediğim tek bir yıl olmadı.”

“Shiloh, sonra Fort Sumter?”*

“Barut dumanının ilk püflemesini gördüm.” Belli belirsiz bir ses. “Çok fazla şey geri geliyor, ah, çok fazla şey. Şarkıları hatırlıyorum. ‘Bu gece Potomac boyunca her şey sakin, askerlerin uzanıp huzurla rüya gördükleri yerde; çadırları berrak sonbahar ay ışığı ve işaret fişeklerinin ışığı altında parıldıyor.’ Hatırlıyorum, hatırlıyorum... ‘Bu gece Potomac boyunca her şey sakin; hiçbir ses nehrin koşturması gibi gelmez; ölülerin yüzüne yumuşak çiy damlaları düşerken nöbetçi askerler sonsuza kadar izine çıkarlar!’ ...Teslimden sonra Bay Lincoln, Beyaz Saray’ın balkonundan bandoya, ‘Uzaklara, uzaklara, uzaklara, Dixie Ülkesi’ne bakın’ı" çalmalarını istemişti... Ve sonra Boston’lı bir hanım vardı, bir gece binlerce yıl sürecek bir şarkı yazmıştı: ‘Gözlerim Efendimizin gelişinin haşmetini gördü; O, gazap üzümlerinin depolandığı yerde ürünü çiğniyor.’ Gecenin geç saatlerinde ağzımın kımıldayarak başka bir zamanın şarkısını söylemeye başladığını hissederim. ‘Ey

Güney sahillerini koruyan Dixie Süvarileri!’ ‘Çocuklar eve zaferle döndükleri zaman, kardeşim, kazanacakları şan ve şerefle...’ Her iki tarafça gece rüzgârlarıyla kuzeye esen, güneye esen bir sürü şarkı söylendi. ‘Geliyoruz, Peder Abraham, üç vüz bin fazlamızla...’ ‘Bu gece çadır kuruyoruz, bu gece çadır kuruyoruz, eski kamp yerine çadır kuruyoruz.’ ‘Hurra, hurra, bayram törenini getiriyoruz, hurra, hurra, bizi özgür kılan bayrak...’” Yaşlı adamın sesi zayıfladı.

Çocuklar kımıldamadan uzun bir süre oturdular. Sonra Charlie döndü, Douglas’a baktı ve, “Eh, öyle mi, değil mi?” dedi.

Douglas iki soluk aldı ve, “Kesinlikle öyle,” dedi.

Albay gözlerini açtı.

“Kesinlikle *neyim?”* diye sordu.

“Bir Zaman Makinesi,” diye mırıldandı Douglas. “Bir Zaman Makinesi.”

Albay tam beş saniye süreyle çocuklara baktı. Şimdi şaşkınlıkla dolu olan onun sesiydi.

“Siz çocuklar beni böyle mi çağırıyorsunuz?” “Evet efendim, Albay.”

“Evet efendim.”

Albay koltuğunda yavaşça geriye yaslandı ve çocuklara baktı, sonra ellerine bakıp gözlerini onların arkasındaki boş duvara dikti.

Charlie ayağa kalktı. “Şey, sanırım gitsek iyi olacak. Hoşçakalın ve teşekkürler Albay!”

“Ne? Ah, hoşçakalın çocuklar.”

Douglas, John ve Charlie parmak uçlarına bakarak kapıdan çıktılar.

Çocuklar görüş alanını geçtikleri için, Albay Freeleigh onların gittiklerini görmedi.

Sokakta, birisi üstteki birinci kat penceresinden bağırdığı zaman çocuklar şaşırdılar: “Hey!”

Yukarı baktılar.

“Evet efendim, Albay?”

Albay bir kolunu sallayarak dışarı sarktı. “Söylediğinizi düşündüm çocuklar!”

“Evet, efendim?”

“Ve haklısınız! Neden daha önce bunu düşünmedim! Bir Zaman Makinesi. Tanrım, bir Zaman Makinesi!”

“Evet efendim.”

“Hoşçakalın, çocuklar. Her zaman gelin.” Sokağın sonunda tekrar döndüler ve Albay hâlâ el sallıyordu. Kendilerini sevgi dolu ve iyi hissederek onlar da el salladılar, sonra yürümeye devam ettiler.

“Güm güm de güm güm,” dedi John. “Yirmi yıl geçmişe yolculuk edebilirim. Küt pat çat!”

Charlie geriye, eski eve bakarak, “Evet,” dedi. “Ama yüz yıl gidemezsin.”

“Hayır,” diyerek düşündü John.“Yüz yıl gidemem. Bu gerçekten bir yolculuk. Bu gerçekten bir makine.”

Bir dakika kadar yere bakarak sessizlik içinde yürüdüler. Bir çitin önüne geldiler.

“Bu çiti en son geçen,” dedi Douglas, “bir kız.” Yolun geri kalan kısmında Douglas’a “Dora” dediler.

Tom gece yarısından çok sonra uyandığında Douglas’ı, el fenerinin ışığı altında nikel bloknotuna hızla bir şeyler karalarken buldu.

“Doug, ne oluyor?”

“Ne mi oluyor? Neler olmuyor ki! Halime şükrediyorum, Tom! Bak şimdi: Mutluluk Makinesi işe yaramadı, değil mi? Fakat kimin umurunda! Bütün senenin programını zaten yaptım. Herhangi bir yere ana yollardan gitmem gerekiyorsa, Green Town Tramvayı nı kullanabilir ve dünyaya oradan bakarak gizlice gözetleyebilirim. Eğer bir yere *ara* yollardan gitmem gerekiyorsa, gidip Bayan Fern ve Bayan Roberta’nın kapısını çalarım, onlar da ufak elektrikli arabalarının aküsünü şarj ederler ve birlikte kaldırımların üzerinden süzülerek gidebiliriz. Eğer Green Town’ın arkadan ve gizlice görülmesi gereken yerlerini izleyebilmek için arka dar sokaklardan gitmem ve çitlerin üzerinden atlamam gerekiyorsa, o zaman da yepyeni spor ayakkabılarım var. Ayakkabılar, araba, tramvay! Her şeyim hazır. Hatta daha da iyisi var Tom, dinle! Eğer akıl etmeyi bile düşünemeyecek kadar zeki olmadıkları için başka kimselerin gidemediği yerlere gitmek istersem, mesela 1890’a geri dönüp oradan 1875’e, sonra da şehir boyunca 1860’a aktarma yapmak istersem, yapmam gereken tek şey Albay Freeleigh’in ekspres trenine atlamak! Buraya bunu şu şekilde yazacağım: ‘Belki yaşlı insanlar hiç çocuk olmadılar, tıpkı bizim Bayan Bentley için iddia ettiğimiz gibi, ama büyük ya da küçük, bazıları 1865 yazında Appomattox* civarındaydılar.’ Onlarda Kızılderili görüş gücü var ve seninle benim tüm

yaşamımızda sahip olacağımız öngörüden çok daha fazla geçmişi görme güçleri var.”

“Bu kulağa çok hoş geliyor Doug, ama anlamı ne?”

Douglas yazmaya devam etti. “Senin ve benim o insanların yarısı kadar bile ‘uzak-yolcu’ olma şansımız olmadığı anlamına geliyor. Eğer şanslıysak kırk, kırk beş, ellimizi buluruz. Bu süre onlar için sadece blok çevresinde bir koşu turu.

En azından doksan, doksan beş, yüzü bulduğun zaman zehir gibi bir uzak-yolculuk yaparsın.”

El feneri söndü.

Ay ışığı altında uzanmaya devam ettiler.

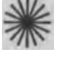
“Tom,” diye fısıldadı Douglas. Ben bu yolların hepsine yolculuk yapmalıyım. Görebileceğim her şeyi görmeliyim. Ama en önemlisi Albay Freeleigh’i haftada bir, iki, üç kez ziyaret etmeliyim. O diğer makinelerden daha iyi. O konuşuyor, sen dinliyorsun. Ve ne kadar çok konuşursa, senin çevreni dikkatle izlemeni ve bazı şeyleri fark etmeni o kadar sağlıyor. Sana çok özel bir trende yolculuk yaptığını söylüyor ve, Tanrım, gerçekten de doğru. O daha önce bu yollardan geçmiş ve biliyor. Ve şimdi, haydi bakalım, sen ve ben de aynı yolda gidiyoruz, ve daha önemlisi, görecek, koklayacak, elleyecek o kadar çok şey var ki; bizi arkadan iten ve bize hayatta kal, bu şekilde her saniyeyi, hatırlanacak her lanet şeyi akimda tut, böylece gerçekten yaşlandığında ve çocuklar etrafında toplandığında, Albay’m senin için yaptıklarını sen de onlar için yapabilirsin diyecek yaşlı Albay Freeleigh’e ihtiyacımız var. İşte böyle Tom. Ne kadar sık uzak-yolculuğa çıkarsa onunla birlikte gidebilmek için, onu ziyaret etmeye ve dinlemeye çok zaman ayırmalıyım.”

Tom bir an sessizleşti. Sonra karanlığın içinden Douglas’a baktı.

“Uzak-yolculuğu... Bunu sen mi uydurdun?” “Belki evet, belki hayır.”

“Uzak-yolculuğu,” diye fısıldadı, Tom.

“Emin olduğum tek şey var,” dedi Douglas gözlerini kapayarak. “Kesinlikle kulağa yalnızlıkmış gibi geliyor.”

Güm!

Bir kapı çarptı. Tavan arasındaki tozlar dolapların ve kitap raflarının üstünde sıçradılar. Her biri kapıyı sımsıkı kapatmak için telaşla çabalayan iki yaşlı kadm tavan arası kapısına dayanarak çöktüler. Tam kafalarının üstündeki damdan, bin güvercin havalanmış gibiydi. Kadınlar, çarpan kanatların gürültüsü altında, sanki sırtlarına ağır bir yük çökmüş gibi eğilip sindiler. Sonra durdular, ağızları şaşkınlıkla açıldı. Duydukları şey sadece paniğin saf sesiydi, göğüslerinin içindeki kalpleriydi... Tüm gürültünün üstünde, seslerini duyurmaya çalıştılar.

“Ne yaptık biz! Zavallı Bay Quartermain!”

“Onu öldürmüş olmalıyız. Birisi de bunu görmüş ve bizi izlemiş olmalı. Bak...”

Bayan Fern ve Bayan Roberta, örümcek ağıyla kaplı tavan arası penceresinden gizlice baktılar. Sanki hiçbir trajedi yaşanmamış gibi, meşeler ve karaağaçlar aşağıda, taze güneş ışığı altında büyümeye devam ediyorlardı. Bir çocuk kaldırımda ağır ağır yürüyerek evin önünden geçti, döndü, yukarı bakarak tekrar geçti.

Tavan arasındaki yaşlı kadınlar, hızla akan bir nehirde yüzlerini görmeye çalışırlarmış gibi dikkatle birbirlerine baktılar.

“Polis!”

Fakat kimse alt kattaki kapıyı yumruklayıp, “Kanun namına!” diye bağırmadı.

“Aşağıdaki o çocuk kimdi?”

“Douglas, Douglas Spaulding! Tanrım, bizim Yeşil Makine’de bir gezinti için gelmiştir. Bilmiyor. Gururumuz bizi yıktı. Gurur ve şu elektrikli acayip makine!”

“Gumport Falls’tan gelen o korkunç satıcı. Bu onun suçu, onun ve gevezeliğinin.”

Bir yaz damına düşen yumuşak yağmur gibi konuştu da konuştu.

Birden başka bir gün ve başka bir öğlendi. Ağaçlarla çevrilmiş verandalarında beyaz yelpazeleri ve serin, titrek limon jölesi tabaklarıyla oturuyorlardı.

Körleştiren parıltının içinden, sarı güneşin içinden, ışıl ışıl, bir prensin koltuğu kadar görkemli...

YEŞİL MAKİNE!

Kaydı. Bir okyanus meltemi fısıldadı. Akçaa-gaç yaprakları kadar narin, dere suyundan daha taze, öğle vakti sinsice dolaşan kedilerin haşmetiyle mırıldadı. Makinenin içinde, kulaklarına kadar vazelinde yüzen panama şapkasıyla Gumport Falls’dan gelen satıcı vardı! Makine, kauçuk lastikleriyle, hafifçe ve ustalıkla tertemiz beyaz kaldırımlarına çıktı, en alçak veranda merdivenine vızıldadı, hızla dönüp durdu. Satıcı dışarı atladı, panamasıyla güneşi örttü. Bu küçük gölgede gülümsemesi parıldadı.

“ismim William Tara! Ve bu da...” bir ampulü dürttü. Bir denizayısı kükredi. “Bir korna!” Siyah saten minderleri kaldırdı. “Depolama aküleri!” Sıcak havada bir yıldırım kokusu esti. “Direksiyon kolu! Ayak dayama yeri! Baş üstü şemsiyesi! işte *bütünüyle* Yeşil Makine!”

Karanlık tavan arasında gözleri kapalı olarak bunları hatırlayan hanımlar ürperdiler.

“Örgü iğnelerimizle neden onu şişlemedik!” “Şişt! Dinle.”

Birisi ön kapıyı çalıyordu. Bir süre sonra çalma sesi kesildi. Bir kadının bahçeyi geçip bitişik eve girdiğini gördüler.

“Sadece Lavinia Nebbs, sanırım ödünç şeker almak için boş bir kapla gelmiş.”

“Sarıl bana, korkuyorum.”

Gözlerini kapadılar. Hafıza-oyunu tekrar başladı. Demir sandığın üstünde duran eski bir hasır şapka birden düzeldi, Gumport Falls’tan gelen adamınki gibi göründü.

“Teşekkürler, biraz buzlu çay *alacağım."* Soğuk sıvının adamın midesini şokladığım duyabilirdiniz sessizlikte. Sonra küçük ışığıyla onların gözlerine, burun deliklerine ve ağızlarına bakan bir doktor gibi gözlerini yaşlı kadınlara çevirdi. “Hanımlar, biliyorum ikiniz de coşkulusunuz. Ona *baktınız.* Seksen yıl,” -parmağını şıklattı- “sizin için bir şey ifade etmiyor! Ama çok meşgul olduğunuz, meşgul olduğunuz, gerçekten bir arkadaşa ihtiyaç duyduğunuz, bir arkadaşa ihtiyaç duyduğunuz zamanlar vardır, işte o da iki koltuklu Yeşil Makine’dir.”

Adam parlak, doldurulmuş-tilkiyi anımsatan, yeşil-cam-bakışlı gözlerini o harikulade makinenin üstünde sabitledi. Makine güneşin altında yepyeni kokarak ve onları bekleyerek orada duruyordu; tekerleklerin üstüne oturtulmuş bir salon koltuğuydu.

“Bir kuğu tüyü kadar sessiz.” Adamın hafifçe yüzlerine doğru üflediğini hissettiler. “Dinleyin.” Dinlediler. “Depolama aküleri tümüyle şarj edildi ve şimdi hazır! Dinleyin! Sarsıntı yok, ses yok! Elektrikli, hanımlar. Onu her gece garajınızda yeniden şarj edersiniz.”

“Acaba bizi, yani...” Kız kardeşlerden genç olanı biraz buzlu çay yudumladı. “Acaba bizi elektrikli iskemle gibi öldürür mü?”

“Bu düşünceyi kafandan at!”

Adam yine makineye atladı; dişleri, gece geç saatlerde yanından geçtiğiniz diş malzemesi satan dükkânların camekânları gibi tek başına size yüzünü ekşitiyordu.

“Çay partileri!” Adam arabayla bir çember çizerek vals yaptı. “Briç kulüpleri. Matineler. Galalar. Öğlen yemekleri. Doğum günü toplantıları! Anlamlı kahvaltılar.” Sonsuza kadar gidecekmiş gibi mırıltıyla uzaklaştı. Kauçuk lastiklerin sessizliğiyle geri döndü. “Altın Yıldız Anne yemekleri.” Korseli bir kadın tarifinin kıvraklığıyla, aşırı ciddi bir ifadeyle oturdu. “Kolay yönetim. Sessiz, zarif gelişler ve gidişler. Ehliyete gerek yok. Sıcak günlerde esintiyi al. Ah...” Başı geride, gözleri zevkle kapanmış, saçları rüzgârda bozularak boydan boya temizce dilimlenmiş bir halde verandanın yanında süzüldü.

Saygılı ve yorgun bir ifadeyle verandanın merdivenlerini çıktı, şapkası elinde, bakışlarını tıpkı bildik bir kilisenin mihrabına bakarmış gibi deneme modeline çevirdi. “Hanımlar,” dedi yavaşça, “yirmi beş dolar indirim. İki yıl süreyle ayda on dolar.”

Merdivenleri inip çifte koltuğa yerleşen ilk kişi Fern oldu. Kadın kaygıyla oturdu. Güçlü bir arzuyla kıvranan elini kaldırdı. Kauçuk ampul kornaya dokunma cesaretini gösterdi.

Bir denizayısı kükredi.

Verandadaki Roberta neşeyle bağırdı ve parmaklığın üzerinden eğildi.

Satıcı onların neşesine katıldı. Adam bağırarak yaşlı kız kardeşin merdivenleri inmesine yardım etti, aynı zamanda kalemini de çıkarmıştı ve hasır şapkasında bir parça kâğıt arıyordu.

Bayan Roberta tavan arasında, gerilmiş sinirleri nedeniyle sarsılmış bir halde, “Ve böylece onu aldık!” diye hatırladı. “Uyarılmamız gerekirdi! Onu her zaman karnavallardaki küçük arabalar gibi düşünmüştüm.”

“Şey,” dedi Fern, savunan bir ifadeyle, “kalçam beni yıllardır rahatsız ediyor ve sen de her zaman yürürken yorulursun. Araba o kadar zarif, o kadar mükellef görünüyordu ki. Kadınların çemberli etekler giydikleri eski günlerdeki gibi. Süzülür giderlerdi. Yeşil Makine çok sessizce süzülüyordu.” Bir gezinti teknesi gibi, yönetilmesi tamamen kolay, elinizle çekeceğiniz çubuk bir kabza.

Ah, o muhteşem ve büyüleyici ilk hafta: Rü-yalı, zamansız nehirde, gölgeli şehir boyunca vınlayarak ilerledikleri, dimdik oturdukları, yanlarından geçen tanıdıklara gülümsedikleri, her dönüşte buruşmuş pençelerini ciddiyetle uzattıkları, her kavşakta siyah kauçuk kornayı sıkarak kısık bir çığlık kopardıkları, bazen yanlarında koşturan ve gevezelik eden Douglas veya Tom Spaulding'i ya da diğer çocuklardan birini küçük bir gezinti için yanlarına aldıkları altın ışığın büyülü öğleden sonraları. En yüksek hızla, saatte yirmi yavaş ve zevkli kilometreyle ilerleyiş. Yazın gün ışığında ve gölgesinde gelip gittiler; ağaçları geçerken ve tekerlekli eski bir görüntü gibi gelip giderken yüzleri çillendi ve lekelendi.

"Ve sonra," diye fısıldadı Fern, "bu öğleden sonra! Ah, bu öğleden sonra!"

"Bu bir kazaydı."

"Ama kaçtık ve bu bir suç!"

Bu öğlen, deri minderlerin kokusu vücutlarının altında ve küçük keseciklerinin gri parfüm kokusu arkaya süzülürken, sessiz Yeşil Makineleriyle bu küçük, cansız şehir boyunca ilerliyorlardı.

Her şey çok hızlı oldu. Öğlen vakti yavaşça kaldırımda ilerliyorlardı, çünkü caddeler kabarmıştı ve ateş gibiydi, tek gölge bahçe ağaçlarının altıydı. Kadınlar boğuk kornalarını çalarak kör bir sokak köşesine doğru süzüldüler. Birden, kutudan çıkan yaylı bir kukla gibi, Bay Quartermain yalpalayarak aniden ortaya çıktı!

"Dikkat et!" diye çığlık attı Bayan Fern.

"Dikkat et!" diye çığlık attı, Bayan Roberta.

"Dikkat et!" diye bağırdı Bay Quartermain.

İki kadın yönetme çubuğu yerine birbirlerine sarıldılar.

Korkunç bir küt sesi duyuldu. Yeşil Makine sıcak gün ışığında gölgeli kestane ağaçlarının altında süzülmeye devam etti, olgunlaşan elma

ağaçlarını geçti. Bir kez geriye bakan kadınların gözleri solgun bir dehşetle doldu.

Yaşlı adam kaldırımda yatıyordu, sessizce.

Bayan Fern kararmakta olan tavan arasında, “Ve işte buradayız,” diye mırıldandı. “Ah, neden durmadık! Neden kaçtık?”

“Şişt!” İkisi de dinlediler.

Aşağıdaki tıklama yeniden duyuldu.

Durduğu zaman soluk ışıkta bir çocuğun bahçeyi geçtiğini gördüler. “Sadece Douglas Spaulding, gezinti için tekrar gelmiş.” İkisi de içlerini çekti.

Saatler geçti; güneş aşağıya iniyordu.

Roberta bezgince, “Tüm öğleden sonra burada, yukarıda kaldık,” dedi. “Üç hafta boyunca tavan arasında kalıp herkes unutuncaya kadar saklananlayız.”

“Açlıktan ölürüz.”

“O zaman ne yapacağız? Sence biri görüp bizi izlemiş midir?” Birbirlerine baktılar.

“Hayır. Kimse görmedi.”

Şehir sessizdi, küçük evlerin hepsi ışıklarını yakıyorlardı. Aşağıdan sulanan çimenlerin ve pişen yemeklerin kokuları geliyordu.

“Eti ocağa koymanın zamanı geldi,” dedi Bayan Fern. “Frank on dakikaya kadar eve gelmiş olur.”

“Aşağıya inmeye cesaret edecek miyiz?”

“Frank evi boş bulursa polisi çağırır. Bu her şeyi daha da kötüleştirir.”

Güneş hızla gidiyordu. Şimdi onlar sadece küflü karanlıkta hareket eden iki şeydi. “Sence,” diye merak etti Bayan Fern, “ölmüş müdür?”

“Bay Quartermain mi?”

Bir duraklama. “Evet.”

Roberta tereddüt etti. “Akşam gazetelerinden kontrol ederiz.”

Tavan arası kapısını açtılar ve aşağıya doğru uzanan merdivenlere dikkatle baktılar. “Ah, eğer I rank bunu öğrenirse, Yeşil Makine’mizi bizden alır, oysa onu kullanmak ve serin rüzgârı hissederek şehri görmek ne kadar güzel ve iyiydi.”

“Ona söylemeyeceğiz.”

“Söylemeyecek miyiz?”

Birbirlerini destekleyerek gıcırdayan merdi-verilerden ikinci kata indiler, dinlemek üzere durdular... Mutfakta, kileri dikkatle incelediler, korkulu gözlerle pencerelerden dışarıyı gözetlediler ve sonunda ocağın üstünde hamburgerleri kızartarak işe koyuldular. Beş dakikalık çalışma sessizliğinden sonra, Fern üzüntüyle Roberta’ya baktı ve, “Düşünüyordum da, biz yaşlı ve güçsüzüz ve bunu kabul etmekten hoşlanmıyoruz. Tehlikeliyiz. Topluma bir borcumuz var, ortalıkta dolanıp...”

“Ve?” İki kız kardeş elleri boş, karşılıklı birbirlerine bakarken, mutfaktaki kızartma işinde bir sessizlik oldu.

“Bence,” -Fern uzun süre karşı duvara baktı-“Yeşil Makine’yi bir daha hiç kullanmamalıyız.” Roberta bir tabak aldı ve onu ince elinde tutarak, “Hiç mi?” dedi.

“Hiç.”

“Ama,” dedi Roberta. “Onu başımızdan atmak zorunda değiliz, değil mi? Onu elimizde tutabiliriz, değil mi?”

Fern bunu düşündü. “Evet, sanırım onu elimizde tutabiliriz.”

“En azından bu da bir şey. Şimdi dışarı çıkıp akülerin fişini çekiyorum.”

Roberta tam çıkacakken, daha elli altı yaşında olan küçük kardeşleri Frank içeri girdi.

“Merhaba kızlar,” diye bağırdı.

Roberta tek kelime söylemeden onu sıyırıp geçti ve yaz alacakaranlığına yürüdü. Frank bir gazete getirmişti. Fern hemen onu kaptı. Titreyerek, ona baştan sona defalarca baktı ve derin bir nefes alarak geri verdi.

“Az önce dışarıda Douglas Spaulding’i gördüm. Sana bir mesajı olduğunu söyledi. Kaygılanmasın dedi; her şeyi görmüş ve her şey yolundaymış. Bununla ne demek istedi?”

“Bilmediğime eminim.” Fern arkasını döndü ve mendilini aradı.

Ah evet, şu çocuklar.” Frank kız kardeşinin sırtına uzun bir süre baktı. Sonra omzunu silkti.

“Yemek hazır galiba?” diye hoşça sordu.

“Evet.” Fern sofrayı hazırladı.

Dışarıda bir korna sesi vardı. Bir, iki, üç kez, çok uzaktan.

Bu da ne?” Frank mutfak penceresinden alacakaranlığı gözetledi. “Roberta ne yapıyor öyle? Şu dışarıdaki haline bak, Yeşil Makine’ye oturmuş, kauçuk kornayı çalıp duruyor.”

Bir kez, iki kez daha, alacakaranlıkta, yavaşça, bir tür kederli hayvan gibi, korna sesi uzadıkça uzuyordu.

“Onun nesi var?” diye sordu Frank.

Fern, “Sadece onu rahat bırak!” diye bağırdı.

Frank afallamış görünüyordu.

Bir dakika sonra Roberta kimseye bakmadan sessizce içeri girdi ve hepsi yemeğe oturdular.

Sabahın çok erken saatinde dışarıda, damın üstündeki ilk ışık. Tüm ağaçların üstündeki yapraklar şafağın sunduğu her esintiye uyanarak titriyor. Ve sonra, çok uzaklardan, gümüş rayların kıvrımını dönerek çelik mavisi dört küçük tekerlek üzerinde dengelenmiş ve mandalina rengine boyanmış tramvay geliyor. Parıldayan pirinç apoletler ve altın borularla kaplı; eğer yaşlı vatman buruş buruş ayakkabılarıyla dürterse, krom çan çalıyor. Tramvayın ön ve yanlarındaki numaralar bir limon kadar parlak. İçindeki oturma yerleri serin yeşil yosunlar gibi okşuyor. Üstünden fayton kırbacı gibi bir şey yükselerek yanlarından geçtikleri ağaçlardan daha yukarıda, enerjisini aldığı örümcek ağı ipliğine sürtünüyor. Yaz fırtınaları ve yıldırımlarının her yeri kaplayan mavi ve gizemli kokuları pencerelerinde tütsü gibi esiyor.

Vatmanın gri eldivenli eli hafifçe ve zamansızca kumanda kolu kontrollerine dokunurken, tramvay uzun akçaağaçların gölgeleri altında ilerliyor.

Öğle vakti, vatman aracını sokağın ortasında durdurdu ve dışarı eğildi. “Hey!”

Douglas, Charlie, Tom ve sokaktaki bütün erkek ve kız çocuklar gri eldivenin sallandığını gördüler ve ağaçlardan düştüler, atlama iplerini beyaz yılanlar gibi bahçelerde bıraktılar, koştular ve yeşil pelüş koltuklara oturdular. Vatman Bay Tridden, tramvayı gölgeli sokak boyunca sürerken eldivenli elini para kutusunun üstüne kapatmış, bu kez ücret yok, diyordu.

“Hey!” dedi Charles. “Nereye gidiyoruz?”

Bay Tridden gözleri ilerideki elektrik telinde, yukarıya bakarken, “Son gezinti,” dedi. “Artık tramvay yok. Yarın otobüs işlemeye başlıyor. Maaş bağlayarak beni emekli ediyorlar. Böylece herkese bedava yolculuk! Dikkat!”

Pirinç tutamacı sektirdi, tramvay inledi ve sonsuz yeşil kıvrımda sallanarak döndü. Bu süre boyunca sanki sadece çocuklar, Bay Tridden ve onun

doğaüstü makinesi sonsuz bir nehirde uzaklara gidiyorlarmış gibi dünya durdu.

Douglas afallamış bir halde, “Son gün mü?” diye sordu. “Bunu yapamazlar! Zaten Yeşil Makine’nin yok olması, garaja kilitlenip adından bile söz edilmemesi yeterince kötü. Yeni spor ayakkabılarımın eskiyip yavaşlamaya başlamaları da yeterince kötü! Etrafta nasıl dolaşacağım? Fakat... Fakat... Tramvayı *kaldıramazlar*! Hem,” dedi Douglas, “neresinden bakarsan bak, otobüs bir tramvay değildir. Aynı türden sesler çıkarmaz. Rayları ve elektrik telleri yoktur, kıvılcım çıkarmaz, raylarına kum dolduramazsın, aynı renklerde değildir, çanı yoktur, tramvayın yaptığı gibi aşağıya merdiven sarkıtmaz!”

“Hey, bu doğru,” dedi Charlie. “Tramvayın merdivenini bir akordeon gibi aşağıya indirişini seyretmeyi hep sevmişimdir.”

“Tabii ki,” dedi Douglas.

Ve sonra, hattın sonuna gelmişlerdi; kırsalın içine uzanarak devam eden gümüş raylar on sekiz yıldır terk edilmişti. 1910’da insanlar kapaklı büyük piknik sepetleriyle tramvayı Chessman’s Park’a kadar uzatmışlardı. Raylar hiç sökülme-mişti, hâlâ tepelerin arasında paslanıyorlardı. “Burası döneceğimiz yer,” dedi Charlie.

“Burası yanıldığın yer,” dedi Bay Tridden, acil durum jeneratörünü çevirerek. “Şimdi!”

Sarsılıp süzülerek yol alan tramvay şehir sınırlarım geçti, caddeden saptı, ara sıra hoş kokulu güneş ışığı ya da zehirli mantarlar gibi kokan kocaman gölgelerden geçerek tepe aşağı hızlandı. Orada burada derenin suları raylara taşmıştı ve güneş, ağaçlardan yeşil bir cam gibi süzülüyordu. Yabani ay çiçekleriyle yıkanan çayırlarda fısıldayarak kaydılar, terk edilmiş ara istasyonların delinmiş bilet konfetilerini geçerek yaz kırsalına uzanan bir orman akıntısını izlediler. Bu arada Douglas konuşuyordu.

“Hem, sadece tramvayın *kokusu* bile başkadır. Chicago otobüslerine bindim; tuhaf kokuyorlar.”

“Tramvaylar çok yavaş,” dedi Bay Tridden. “Otobüsler sahneye çıkıyor. İnsanlar için otobüsler ve okul için otobüsler.”

Tramvay sızlanarak durdu. Bay Tridden tepesine uzanarak kocaman bir piknik sepeti indirdi. Çocuklar bağrışarak onun piknik sepetlerini dışarıya, akarsuyun boşaldığı ve hâlâ yanında termit tozuna dönüşmekte olan eski müzik platformu bulunan gölün yanma taşımasına yardım ettiler.

Orada jambonlu sandviçler, taze çilekler ve mumlu portakallar yediler ve Bay Tridden onlara yirmi yıl öncesinin nasıl olduğunu anlattı: o süslü platformun üstünde çalan orkestra, pirinç borularına hava üfleyen adamlar, şişman şefin elindeki çubuktan damlayan ter, çayır deryalarında koşturan çocuklar ve ateşböcekleri, uzun elbiseli ve kabarık saçlı hanımların boğucu yakalar içindeki erkeklerle yaptıkları tahta ksilofon yürüyüşleri. Yılların etkisiyle yumuşayarak elyaf peltesi haline dönmüş olan yürüyüş yolu şimdi de vardı. Göl sessiz, mavi ve berraktı ve balıklar huzurla parlak sazlıkta dolanıyorlardı. Vatman durmadan mırıldanıyordu; çocuklar da, gözleri küçük ampuller gibi mavi ve elektrikli Bay Tridden'ın bu harika genç görünüşü karşısında başka bir yıldaymış gibi hissediyorlardı. Bu, kimsenin acele etmediği, akıp giden huzurlu bir gündü; orman her yerdeydi, güneş aynı konumdaydı ve Bay Tridden’ın sesi alçalıp yükselirken bir yusufçuk havada altın ve görünmeyen tasarımları ilmikleyerek, tekrar tekrar ilmikleyerek dikiş dikti. Bir arı vızıldayıp durarak bir çiçeğe kondu. Büyüleyici bir buharlı org gibi duran tramvay güneşin üzerine düştüğü yerlerde pişiyordu. Olgun kirazları yerken, tramvay ve pirinç kokusu çocukların ellerindeydi. Tramvayın ışıl ışıl kokusu yaz rüzgârında elbiselerinden yayılıyordu.

Bir dalgıçkuşu bağırarak gökyüzünde uçtu.

Birisi titredi.

Bay Tridden eldivenlerini eline geçirdi. “Eh, artık gitme vakti. Ebeveynleriniz sizi temelli olarak çaldığımı sanacak.”

Tramvay bir dondurmacı dükkânının içi gibi sessiz, serin ve karanlıktı. Solgun kadifenin yumuşak yeşil hışırtısıyla oturma yerleri sessiz çocuklar tarafından açıldı, böylece çocuklar sessiz göle, terk edilmiş orkestra

platformuna ve sahile doğru, üzerinde yürüdüğünüz zaman bir tür müzik çalan uzun tahtalara sırtlarını dönerek oturdular.

Çınçm! Bay Tridden’m ayağı altındaki çan yavaşça çaldı ve güneşin terk ettiği solgun çiçek çayırları boyunca, orman boyunca hızla ilerleyerek, Bay Tridden çocukları gölgeli caddelerde bırakmak için durduğu zaman tuğlaları, asfaltı ve tahtalarıyla tramvayın kenarlarına çarpacakmış gibi görünen şehre geldiler.

Tramvayın açılmış dilinin, katlanan merdiveninin yanında elektriği koklayarak, Bay Tridden’m pirinç kontroller üstündeki elini izleyerek en sona kalanlar Charlie ve Douglas’tı.

Douglas parmaklarını yeşil derenin yosunu üstünde gezdirdi; gümüşe, pirince ve tavanın şarap rengine baktı.

“Eh... Tekrar hoşçakalın Bay Tridden.”

“Güle güle çocuklar.”

“Görüşürüz Bay Tridden.”

“Görüşürüz.”

Havada hafif bir iç çekişi oldu; tramvay üst üste katlanan dilini geri çekerken kapı hafifçe içine katlandı, kapandı. Tramvay geç ikindi vaktinde yavaşça süzülerek tüm turuncusuyla, tüm parıldayan altın ve limonuyla, güneşten daha çok parlayarak uzak bir köşeye saptı, döndü, gözden kayboldu, çekip gitti.

“Okul otobüsleri!” Charlie kaldırımın kenarına yürüdü. “Bize okula geç kalma fırsatı bile vermeyecek. Gelip seni evinin kapısından alacak. Hayatımız boyunca bir daha hiç geç kalamayacağız. Bu karabasanı düşün, Doug, sadece her yönüyle düşün.”

Ama bahçede duran Douglas, yarının nasıl olacağını görüyordu; adamlar gümüş rayların üstüne sıcak katran dökmeye başlayacaklardı, böylece vaktiyle bu yoldan bir tramvayın geçtiğini bilemeyecektiniz. Rayları

unutmanın, ne kadar derine gömülmüş olursa olsun, şimdi düşünebildiğinden daha uzun yıllar alacağını biliyordu. Bazı sonbahar, ilkbahar veya yaz sabahlarında uyanacağını ve pencerenin yakınına gitmemiş, sadece yatağına gömülmüş, rahat ve sıcacık yatıyor da olsa onu hafifçe, çok uzaklardan duyacağını biliyordu.

Ve sabah sokağının caddeye uzanan kıvrımının çevresinde, düzgün çınar, karaağaç sıraları arasından, hayatın başlamasından önceki sessizlikte, evini geçen o tanıdık sesleri duyacaktı. Bir saatin çalışı gibi, düzinelerce metal varilin yuvarlanışı, şafak vakti devasa bir yusufçuğun vızıltısı. Atlıkarınca gibi, küçük bir elektrikli fırtına gibi, mavi şimşeğin rengi, geliyor, burada ve gitti. Tramvayın çam! Merdivenini indirip kaldırırken gazoz kapağı açılırmış gibi tıslaması ve rüyaların yeniden başlaması, bir gizliliğe, gömülmüş raylar üzerindeki bir gizliliğe ve gömülmüş bir hedefe süzülerek...

“Yemekten sonra kukalı saklambaca var mısın?” diye sordu Charlie.

“Elbette,” dedi Douglas. “Kukalı saklambaç.”

On iki yaşındaki John Huff hakkındaki gerçekler, basit ve kısa sürede açıklanacak. O, zamanın başlangıcından beri herhangi bir Choctaw veya Cherokee’nin yaptığından daha iyi iz sürebilirdi, bir sarmaşıktaki şempanze gibi gökyüzünde sıçrayabilirdi, su altında iki dakika yaşayabilirdi ve onu son gördüğünüz yere oranla akıntı boyunca yüz metre su altında kayabilirdi. Ona fırlattığınız beyzbol toplarını, bir vuruşta elma ağaçlarına yollar ve elmaları yere indirirdi. Üç metrelik meyve bahçesi duvarlarına sıçrayabilirdi, dallarda daha hızlı sallanabilir ve şeftalilerle şişmiş olarak yere atlayabilirdi. Çetedeki herkesten daha çabuktu. Koşarken gülerdi. Oturuşu rahattı. Kabadayı değildi. İyi kalpliydi. Saçları koyu ve kıvırcıktı ve dişleri bir krema kadar beyazdı. Tüm kovboy şarkılarının sözlerini hatırlar ve isterseniz size öğretirdi. Tüm yabani çiçeklerin isimlerini ve ayın ne zaman yükseleceğini ve batacağını ve ne zaman gel-git olacağını bilirdi. Aslında o, Douglas Spaulding’in bildiği tüm Green Town, Illinois’de yirminci yüzyılda yaşayan tek tanrıydı.

Ve şimdi o ve Douglas, masmavi parıldayan gökyüzünün yükseklere uzandığı, beyaz taşların üstünde yelpazelenen ayna sularıyla derenin

parladığı, sıcak ve cam gibi başka bir günde şehir dışında yürüyüş yapıyorlardı. Bu bir mum alevi kadar mükemmel bir gündü.

Douglas bunun sonsuza kadar aynı şekilde devam edeceğini düşünerek gün boyunca yürüdü. Kusursuzluk, sonsuzluk ve çimen kokusu önlerinde ışık hızı gibi hızla uzaklara yolculuk ediyordu. iyi bir arkadaşın sarıasma kuşu gibi ıslık çalan sesi, softbol topunu fırlatmak, siz at dansı yaparken tozlu patikalardan gelen anahtar şıngırtısı... Hepsi tamamdı, her şeye dokunulabilirdi, her şey yakındaydı, her şey el altındaydı ve öyle kalacaktı.

Böylesine güzel bir gündü, ve sonra, birden gökyüzünde bir bulut belirdi, güneşi örttü ve bir daha da kımıldamadı.

John Huff birkaç dakikadır alçak sesle konuşuyordu. Douglas şimdi patikada durmuş ona bakıyordu.

“John, şunu yine söyle.”

“ilk söylediğimde duydun, Doug.”

“Sen... gideceğini mi söyledin?”

“Tren biletim cebimde. Düüüt-düüüt, çın! Çuf-çuf-çuf-çuf. Düüüüüt...”

Sesi zayıfladı.

John ciddiyetle sarı ve yeşil tren biletini cebinden çıkardı, ikisi de ona baktılar.

“Bu gece!” dedi Douglas. “Hay aksi! Bu gece Kırmızı İşık-Yeşil Işık ve Heykeller oyunlarını oynayacaktık! Böyle birdenbire nasıl olur? Tüm hayatım boyunca sen burada, Green Town’daydm. Öyle sadece birden toparlanıp gidemezsin!”

“Babam,” dedi John. “Mihvaukee’de bir işe girdi. Bugüne kadar emin değildik...”

“Hay aksi, önümüzdeki hafta Baptist pikniği, sonra işçi Bayramı büyük karnavalı ve Cadılar Bayramı varken... Baban o zamana kadar bekleyemez

mi?”

John başını salladı.

Tepenin yamacındaki eski meşe ağacının altına şehre bakarak oturdular ve güneş çevrelerinde titreşen gölgeler oluşturdu; ağacın altı bir mağara kadar serindi. Ötede, güneşte, şehir ısıyla boyanmıştı, pencerelerin hepsinin ağzı açıktı. Douglas geriye, şehrin evlerinin bütün ağırlığıyla, bütün kütlesiyle kapanıp John’un kalkmasını ve kaçıp gitmesini önleyebileceği yere koşmak istedi.

Ama biz arkadaşız,” dedi Douglas çaresizce.

“Her zaman öyle kalacağız,” dedi John.

“Her *hafta* falan ziyarete geleceksin, değil mi?”

“Babam yılda ancak bir veya iki kez diyor. Orası yüz yirmi kilometre.”

“Yüz yirmi kilometre uzak değil!” diye bağırdı Douglas.

“Hayır, hiç uzak değil,” dedi John.

“Büyükannemlerin telefonu var. Seni ararım. Ya da belki biz de seni ziyaret ederiz. Bu müthiş olur!”

John bir süre hiçbir şey söylemedi.

“Peki,” dedi Douglas, “bir şeylerden konuşalım.”

“Ne?”

“Tanrım, eğer gidiyorsan, konuşacak milyonlarca şeyimiz olmalı. Gelecek ay ya da bir ay sonrası için konuşmuş olduğumuz her şey! Peygam-berdeveleri, zeplinler, akrobatlar, kılıç yutanlar. Çekirgelerin tütün tükürmeleri hakkında kaldığın yerden devam et!”

“Ne tuhaf, içimden çekirgeler hakkında konuşmak gelmiyor.”

“Her zaman konuşurdun!”

“Elbette.” John gözünü şehre dikmiş bakıyordu. “Ama sanırım sadece şimdi zamanı değil.” “John, neyin var? Tuhaf görünüyorsun...”

John gözlerini kapadı ve yüzünü buruşturdu. “Doug, Terlelerin evi, yukarıda, biliyorsun.” “Elbette.”

“Küçük yuvarlak pencerelerdeki renkli camlar, hep orada mıydı?”

“Elbette.”

“Emin misin?”

“O lanet eski pencereler biz doğmadan önce de oradaydılar. Neden?”

“Bugüne kadar onları hiç görmedim,” dedi John. “Şehre doğru yürürken yukarı baktım, oradaydılar. Doug, bütün o yıllar boyunca *ne yapıyordum* da onları görmedim?”

“Yapacak başka şeylerin vardı.”

“Öyle mi?” John döndü ve bir tür panik içinde Douglas’a baktı. “Kahretsin, Doug, o lanet pencereler neden beni korkutuyor ki? Yani, korkulacak bir şey değil, değil mi? Bu sadece...” John çabaladı. “Bu sadece, eğer onları bugüne kadar görme-diysem, başka *neleri* kaçırdım? Ya burada, şehirde *gördüğüm* tüm o şeylere ne dersin? Gittiğim zaman onları hatırlayabilecek miyim?”

Hatırlamak istediğin her şeyi hatırlayacaksın. İki yaz önce kampa gittim. *Orada* hatırladım.” “Hayır, hatırlamadın! Bana söyledin. Bazı geceler uyanıp annenin yüzünü hatırlamıyordun.” *“Hayır!”*

“Bazı geceler kendi evimde bu bana oluyor, ödümü patlatıyor. Emin olmak için bizimkilerin odasına gidip uyurlarken yüzlerine bakmak zorunda kalıyorum! Odama geri dönüyorum ve lekrar kaybediyorum. Tanrım, Doug, ah Tanrım!” Dizlerine sıkıca sarıldı. “Bana sadece bir tek şey için söz ver, Doug. Beni hatırlayacağına söz ver, yüzümü ve her şeyi hatırlayacağına söz ver. Söz veriyor musun?”

Çocuk oyuncağı. Kafamda bir sinema makinesi var. Geceleri yatarken sadece kafamda bir ışık açarım ve her şey onun içinden duvarda belirir, cehennem kadar berrak ve orada bana seslenerek ve el sallayarak sen olacaksın."

"Gözlerini kapa, Doug. Şimdi söyle bana, gözlerim ne renk? Dikizcilik yapma. Gözlerim ne ıcnk?"

Douglas terlemeye başladı. Göz kapakları sinirlice seğirdi. "Ya kahretsin, John, bu adil değil." "Söyle bana!"

"Kahverengi!"

John başını çevirdi. "Hayır efendim."

"Ne demek hayır?"

"Yakınından bile geçmedin!" John gözlerini kapadı.

"Bu yana dön," dedi Douglas. "Gözlerini aç, göreyim."

"Yararı yok," dedi John. "Şimdiden unuttun, tıpkı söylediğim gibi."

"Bu yana dön!" Douglas onu saçından kavrayarak başını yavaşça çevirdi.

"Pekâlâ, Doug."

John gözlerini açtı.

"Yeşil." Douglas dehşet içinde onun başını bıraktı. "Gözlerin yeşil... Eh, bu kahverengiye yakın. Neredeyse ela!"

"Doug, bana yalan söyleme."

"Tamam," dedi Douglas yavaşça. "Söylemem." Orada oturup tepeden yukarı doğru bağrışarak ve onlara el sallayarak koşan çocukları dinlediler.

Demiryolu rayları boyunca koştular, kahverengi kâğıttan torbalar içindeki öğlen yemeklerini açıp yağlı kâğıda sarılı bahara tlı-acılı-jambonlu

sandviçlerini, yeşil-deniz turşularını ve renkli nane şekerlerini kokladılar. Koştular ve tekrar koştular. Douglas, çok uzaklarda başka ülkelere görünmeyen yolculuklar yapan ve kendisine öldürücü güneşin altında mors koduyla mesajlar yollayan trenlerin sesini duymak için eğilerek kulağını kızgın çelik raylarda dağladı. Douglas doğruldu, afallamış tı.

“John!”

Çünkü John koşuyordu ve bu korkunçtu. Çünkü siz koşarsanız zaman da koşar. Bağırırsınız> Ç!ğhk atarsınız, koşarsınız, yuvarlanırsınız, düşersiniz ve bir bakarsınız ki güneş gitmiştir, evden ıslık çalınmaktadır ve yemek için eve uzun dönüş yolundasınızdır. Bakmadığınız zaman, güneş arkanıza dolanır! Her şeyi yavaşlatmanın tek yolu, her şeye bakmak ama bir şey yapmamaktır! Sadece bakarak kesinlikle bir günü üç güne uzatabilirsiniz!

“John!”

Ona yardımcı olabilmek için yapılabilecek bir şey yoktu, bir hile dışında.

“John, atlat, diğerlerini atlat!”

John ve Douglas bağırarak, tepe aşağı rüzgâr gibi uçarak, yerçekiminin onların işini görmesine izin vererek çayırların üstünden, ambarların çevresinden, izleyicilerin son sesleri de zayıflayınca-ya kadar hızlandılar.

John ve Douglas altlarında bir kamp ateşi gibi

çıtırdayan bir saman yığınının üstüne tırmandılar.

“Hiçbir şey yapmayalım,” dedi John.

“Tam ben de bunu söyleyecektim,” dedi Douglas.

Sessizce oturup soluklandılar.

Samanda böcek gibi ses çıkaran bir şey vardı.

İkisi de onu işittiler, ama sese bakmadılar. Douglas bileğini oynattığı zaman ses, saman yığınının başka bir yerinde tıkırdadı. Kolunu çevirerek kucağına

getirdiği zaman, ses kucağında tıkırdadı. Bir an için gözlerini aşağı indirdi. Saat, üç olduğunu söyledi.

Douglas sağ elini gizlice tıkırdamaya götürdü, saatin kurma düğmesini çekti, kollarını geri aldı.

Şimdi dünyaya uzun uzun ve yakından bakmak, gökyüzünde ateşli bir rüzgâr gibi hareket eden güneşi hissetmek için gereken zamanları vardı.

Fakat sonunda John, gölgelerinin vücutsuz ağırlığının yer değiştirdiğini ve uzadığını fark etmiş olmalıydı ve konuştu.

“Doug, saat kaç?”

“İki buçuk.”

John gökyüzüne baktı.

Yapma, diye düşündü Douglas.

“Üç buçuk, dört gibi gözüküyor,” dedi John. “İzcilik! Bazı şeyleri öğrenirsin.”

Douglas içini çekti ve saati yavaşça ileriye aldı.

Bunu yaparken John onu sessizce seyretti. Douglas başını kaldırdı. John onun omzuna hiç de sert olmayan bir yumruk attı.

Hızlı bir darbeyle, bir dalışta tren öyle bir gelip geçti ki, çocuklar kenara sıçradılar, arkasından bağırdılar ve yumruklarını salladılar. Douglas ve John onlarla birlikteydiler. Tren raylar boyunca kükreyerek içindeki iki yüz insanla ilerledi ve gitti. Tozlar bir süre onunla birlikte güneye doğru sürüklendi, sonra altın bir sükûtla rayların arasına yerleşti.

Çocuklar eve yürüyorlardı.

“On yedi yaşıma geldiğimde Cincinnati’ye gideceğim ve bir demiryolu itfaiyecisi olacağım,” dedi Charlie Woodman.

“New York’ta bir amcam var.” dedi Jim. “Oraya gideceğim ve matbaacı olacağım.”

Doug diğerlerine sormadı. Trenler zaten şarkıyı söylüyordu ve Douglas onların arka gözlem platformunda uzaklaşan veya pencereye yapışmış yüzlerini görüyordu. Teker teker kayıp gittiler. Ve sonra, boş raylar, yaz göğü ve o, başka bir trende, başka bir yöne doğru uzaklaştılar.

Douglas dünyanın ayaklarının altında kımıldadığını hissetti ve gölgelerinin çimende ve havanın renginde hareket ettiğini gördü.

Sertçe yutkundu, sonra çığlık atarcasına bağırdı, yumruğunu geri çekti ve gökyüzünde tıslayan içindeki topu fırlattı: “Eve en son giden bir gergedanın poposudur.”

Yolları sertçe çiğnediler, gülerek havayı ezdiler. İşte John Huff, yere hiç dokunmadan gidiyor ve işte Douglas geliyor, yere her zaman dokunarak.

Saat yediydi, akşam yemeği bitmişti. Ve çocuklar, evlerinin kapılarının çarpılması sesleriyle ve ebeveynlerinin onlara kapıları çarpmamasını söyledikleri bağırtılarla birer birer toplanıyorlardı. Douglas, Tom, Charlie ve John, yarım düzine diğer çocuğun arasında duruyorlardı ve artık saklambaç ve heykeller zamanıydı.

“Sadece bir oyun,” dedi John. “Sonra eve gitmem gerek. Tren dokuzda kalkıyor. ‘O’ kim olacak?”

“Ben,” dedi Douglas.

“İlk defa birinin ‘o’ olmak için gönüllü olduğunu görüyorum,” dedi Tom.

Douglas uzun bir süre John’a baktı. “Koşmaya başlayın,” diye bağırdı.

Çocuklar bağrışarak dağıldılar, John geri çekildi, sonra döndü ve uzun adımlarla koşmaya başladı. Douglas yavaşça saydı. Onların uzağa koşmalarına, yayılmalarına, her birinin kendi küçük dünyalarına ayrılmalarına izin verdi. Hepsinin hız kazandığı ve neredeyse görüş alanının dışına çıkmak üzere oldukları anda derin bir nefes aldı.

“Heykeller!”

Herkes dondu.

Çok yavaşça, Douglas çayırı geçerek John’un alacakaranlıkta demir bir geyik gibi durduğu yere gitti.

Çok uzakta çocuklar, içleri doldurulmuş sincaplar gibi elleri havada, yüzleri buruşmuş, gözleri parlayarak duruyorlardı.

Ama burada John vardı, yalnız ve hareketsiz, ve kimse bu ânı berbat etmek için acele etmiyor veya yaygara koparmıyordu.

Douglas heykelin çevresinde bir tur attı, geri dönüp heykelin çevresinde bir tur daha attı. Heykel kımıldamadı. Konuşmadı. Hafifçe gülümseyerek ufka bakıyordu.

Bu tıpkı yıllar önce Chicago’da, oyulmuş mermer figürlerin olduğu büyük yeri ziyaret edip sessizce heykellerin arasında dolaşması gibiydi. Yani işte burada, dizlerinde, pantolonunun oturma yerinde, tırnaklarının kesik yerlerinde ve dirseklerindeki kabuklarda çimen lekeleriyle John Huff duruyordu. İşte burada, sessiz spor ayakkabılarıyla, sessizlikle kaplanmış ayaklarıyla John Huff duruyordu. Orada, yaz geldiğinden beri bir sürü kayısılı pasta yemiş, hayat hakkında ve yerin yapısı hakkında bir sürü hoş şey anlatmış olan ağız vardı. Orada, bir heykelinki gibi kör olmayan, erimiş yeşil altınla dolu gözler vardı. Orada, küçük bir esintide bir kuzeye, bir güneye ya da herhangi bir yöne uçuşan siyah saçlar vardı. Orada, parmaklarında yolların toprağıyla, ağaçların kabuklarının kıvmıklarıyla, kenevir, üzüm asması, yeşil elma, eski madeni paralar ve yeşil kurbağa turşusu kokularıyla üstünde bütün şehir olan eller vardı. Orada, içinden geçen güneş ışığında parlak sıcak şeftali mumu gibi görünen kulaklar vardı ve burada, havada, onun görünmeyen nane şekeri nefesi vardı.

“Şimdi, John,” dedi Douglas, “sakın gözünü kırpmak için bile kımıldama. Sana kesinlikle burada durmanı ve önümüzdeki üç saat boyunca kımıldamamanı emrediyorum!”

“Doug...”

John’un dudakları kımıldadı.

“Don!” dedi Douglas.

John gökyüzüne bakmaya devam etti, ama şimdi gülümsemiyordu.

“Gitmeliyim,” diye fısıldadı.

“Bir kas bile! Oyun böyle!”

“Şimdi eve gitmem gerek,” dedi John.

Heykel kımıldıyor, havadaki kollarını yere indiriyordu. Douglas’a bakmak için başını çevirdi.

Birbirlerine bakarak durdular. Diğer çocuklar da kollarını indiriyorlardı.

“Bir tur daha oynayacağız,” dedi John. “Ancak bu kez, ben ‘o’yum. Koşun!”

Çocuklar koştular.

“Donun!”

Çocuklar dondular. Douglas da onlarla birlikte dondu.

“Bir kas bile!” diye bağırdı John. “Bir saç teli bile!”

Gelip Douglas’ın yanında durdu.

“Dostum, bu işi yapmanın tek yolu bu,” dedi.

Douglas alacakaranlık gökyüzüne dalmış gibi duruyordu.

“Donmuş heykeller, her biriniz tek tek, üç dakika boyunca!” dedi John.

Douglas tıpkı bir dakika önce kendisinin yaptığı gibi, John’un onun etrafında yürüdüğünü sezdi. John’un bir koluna bir kez yavaşça vurduğunu hissetti. “Hoşçakal,” dedi John.

Sonra bir koşma sesi duyuldu ve Douglas bakmasa da artık arkasında kimse olmadığını biliyordu.

Çok uzaklardan bir tren düdüğü duyuldu.

Douglas tam bir dakika koşma sesinin zayıflamasını bekleyerek o şekilde durdu, fakat ses kesilmedi. John hâlâ kaçıyordu, ama ses daha fazla uzaklaşmıyor, diye düşündü Douglas. Neden koşmayı kesmiyor?

Sonra bunun sadece vücudunun içindeki kalbi olduğunu fark etti.

Dur! Birden elini göğsüne götürdü. Koşmayı kes! Bu sesi *sevmiyorum*!

Sonra kendini tüm diğer heykellerle birlikte bahçeler boyunca yürürken hissetti, onların da canlanmış olup olmadıklarım bilmiyordu. Hiç de hareket ediyormuş gibi görünmüyorlardı. Bu nedenle o, sadece kendisi, dizleri üstünde yürüyordu. Geri kalan kısmı soğuk taştı ve çok ağırdı. Evinin ön verandasına çıkarken geri döndü ve arkasındaki bahçelere baktı.

Bahçeler boştu.

Bir dizi tüfek atışı. Tel kapılar birbiri peşine çarpıldı, sokak boyunca bir günbatımı yaylım ateşi.

Birden bir eli piston gibi yanından fırladı ve kendini sertçe bahçelere, sokağa ve toparlanan karanlığa salladı. Yüzünü kan basmış, gözleri alev alevdi.

“John!” diye bağırdı. “Sen, John! John, sen benim düşmanımsm, duyuyor musun? Benim arkadaşım değilsin! Artık geri gelme, hiçbir zaman. Defol git! Düşman, duyuyor musun? İşte sen bu-sun! Aramızdaki her şey bitti, sen bir pisliksin, hepsi bu, pislik! John, beni duyuyor musun? John!”

Ve sanki şehrin arkasındaki büyük bir lambanın fitili biraz daha kısılmış gibi, gökyüzü daha da karardı. Douglas, güçlükle soluyarak ve ağzı oynayarak verandada durdu. Yumruğu hâlâ caddenin karşısındaki o eve ve yolun aşağısına doğru uzanmıştı. Yumruğuna baktı, yumruk çözüldü ve arkasındaki dünya da çözüldü.

Sadece yüzünü hissedebildiği, ama başka hiçbir yerini, yumruklarını bile göremediği karanlıkta yukarıya çıkarken, defalarca kendi kendine söylendi: deli gibiyim, öfkeliyim, ondan nefret ediyorum, deli gibiyim, öfkeliyim, ondan nefret ediyorum!

On dakika sonra, yavaşça, merdivenlerin tepesine vardı, karanlıktı...

"Tom," dedi Douglas, "bana sadece bir tek şey için söz ver, tamam mı?"

"Tamam, söz. Ne sözü?"

"Kardeşim olabilirsin ve belki bazen senden nefret ediyor olabilirim. Ama etrafta ol, tamam mı?"

"Yani sen ve arkadaşların yürüyüşe çıktığınızda peşinize takılmama izin verecek misin?"

"Tabii... elbette... ona bile. Demek istediğim, ortadan yok olma! Gidip bir arabanın altında kalma, uçurumdan düşme."

"Elbette hayır! Beni ne sanıyorsun?"

"Çünkü en kötü olasılıkla ikimiz de iyice yaşlandığımızda, bir gün kırk veya kırk beşimize geldiğimizde, batıda bir altın madenimiz olabilir ve orada oturup mısır püskülü içerek kafayı bulur, sakallarımızı uzatabiliriz."

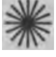
"Sakal uzatmak! Vay canına!"

"Dediğim gibi, etrafta ol ve sana bir şey olmasına izin verme."

"Bana güvenebilirsin," dedi Tom. "Kaygılandığım sen değilsin," dedi Douglas. "Tanrı'nm dünyayı yönetme şekli."

Tom bir an bunun üstünde düşündü.

"Aslında fena biri değil, Doug," dedi Tom. "En azından elinden geleni *yapmaya çalışıyor*

Kadın, bir parça hindistancevizi gibi doğrayarak neredeyse kesip atacağı parmağına tentürdiyot sürmüş olarak banyodan çıktı. Tam o sırada postacı verandanın basamaklarını çıktı, kapıyı açtı ve içeri girdi. Kapı çarptı. Elmira Brown havaya sıçradı.

“Sam!” diye bağırdı. Serinletmek için tentürdiyotlu parmağını havada salladı. “Hâlâ kocamın bir postacı olmasına alışamadım. Ne zaman kapıyı açıp öyle içeri girsen, ödüm patlıyor.”

Sam Brown, yarı boşalmış posta çantasıyla, kafasını kaşıyarak orada durdu. Sanki bu sakin ve güzel yaz sabahına aniden bir sis inmiş gibi kapının dışına baktı.

“Sam, eve erken geldin,” dedi kadm.

“Duramadım,” dedi adam, kafası karışmış bir lıalde.

“Anlat bakalım, ne oldu?” Adamın yanma geldi ve yüzüne baktı.

“Belki hiçbir şey, belki de çok şey. Sokağın yukarısındaki Clara Goodwater’a birkaç posta teslim ettim...”

“Clara Goodwater!”

“Hemen küplere binme öyle. Hepsi Johnson-Smith Co. Racine, Wisconsin’dan yollanmış kitaplardı. Kitaplardan birinin adı... bir bakayım.”

Yüzünü buruşturdu sonra düzeltti. *“Albertus Mag-nus,* işte bu. *Onaylanmış, doğrulanmış, olumlu ve doğal* MISIR SIRLARI *olmak..."* Yazıyı hatırlamak için tavana baktı. “İnsan ve Hayvan için Kara Sanat. *Yasaklanmış Bilgiler ve Eski Filozofların Sırlarının* Açıklanması!”

“Clara Goodwater mı dedin?”

“Yalnız yürürken ilk sayfalara bir göz atmak için iyi bir fırsatım oldu, bunda bir zarar yok. ‘Hayatın Gizli Sırları, o ünlü Talebe, Filozof, Kimyager,

Doğabilimci, Ruhbilimci, Astrolog, Simyacı, Metalbilimci, Büyücü, çeşitli sanat ve bilim dallarıyla birlikte Büyücülerin ve Büyücülüğün Sırlarının Açıklayıcısı. Gösterişsiz, Sade, Pratik, vs.' İşte! Vay canına, kutu gibi bir kafam var Brownie. Anlamlarını kavramasam da sözcükleri aklımda tuttum."

Elmira sanki başka birisi tarafından ona yöneltilmiş gibi tentürdiyotlu parmağına bakarak duruyordu.

"Clara Goodvvater," diye mırıldandı.

"Postayı teslim ederken dimdik gözlerime baktı ve dedi ki: 'Kuşkusuz birinci sınıf bir büyücü olacağım. Kısa sürede diplomamı alırım. Bir iş kurarım. Kalabalık ve tek, yaşlı ve genç, büyük ve küçük herkesi büyülerim.' Sonra güler gibi oldu. Burnunu kitabın içine soktu ve içeri girdi."

Elmira kolundaki çürüğe baktı, çenesindeki sallanan dişini diliyle dikkatle yokladı.

Bir kapı çarptı. Elmira Brown'ın ön bahçesinde yere eğilmiş olan Tom Spaulding yukarı baktı. Civarda dolanıyor, orada burada karıncaların nasıl davrandığını inceliyordu ve her tür parlak ateş karıncasının havayı makaslayarak taklalar attıkları, ölü bir çekirgenin ve minicik bir kuşun küçük parçalarını çılgınca yerin altına taşıdıkları, büyük bir deliği olan bozulmamış bir tepecik bulmuştu. Ancak şimdi burada başka bir şey vardı. Bayan Brown verandasının kenarında durmuş, dünyanın saniyede altmış trilyon kilometre hızla uzay boşluğuna düştüğünü öğrenmiş gibi sallanıyordu. Arkasında ise saniyede yapılan kilometrenin ne kadar olduğunu bilmeyen, bilse de belki aldırmayan Bay Brown vardı.

"Sen, Tom!" dedi Bayan Brown. "Moral desteğe ve Kuzu'nun kanının bir eşitine ihtiyacım var. Gel benimle!"

Ve karıncaları ezerek, karahindibaların tepelerini tekmeleyerek, çiçek yataklarında büyük sivri delikler açarak hızla ileri fırladı.

Tom bir an daha diz çökmüş durarak, Bayan Brown sokakta yuvarlanırcasına ilerlerken onun kürek kemiklerini ve omurgasını inceledi. Kemikleri okurdu; kemikler melodram ve macera anlatmakta ustaydılar ve Bayan Brovvn bir korsan bıyığının kalıntılarına sahip olsa da, bunlar Tom'un normal olarak bir kadınla ilişkilendiremeyeceği şeylerdi. Bir an sonra Bayan Brown'ın peşinden gidiyordu.

"Bayan Brown, çok öfkeli görünüyorsunuz!"

"Öfkenin ne olduğunu bilmiyorsun, çocuk."

"Dikkat!" diye bağırdı Tom.

Bayan Elmira Brown, yeşil çimenin üstünde uyuklamakta olan demir köpeğin üstüne düştü.

"Bayan Brown! "

"Gördün mü?" Bayan Brown orada oturdu. "Bana bunu Clara Goodwater yaptı! Büyü!"

"Büyü mü?"

"Boşver, çocuk. İşte merdivenler. Sen önden git ve yoldaki her görünmez ipi tekmele. Kapıyı çal, ama parmağını hemen çek, salgı seni yakıp köze çevirir."

Tom zile dokunmadı.

"Clara Goodwater!" Bayan Brown tentürdiyotlu parmağıyla zili fiskeledi.

Çok uzakta, büyük eski evin serin, loş ve boş odalarından birinde gümüş bir zil çaldı ve sesi giderek azaldı.

Tom dinledi. Daha da uzaklardaysa faremsi bir koşuşturmanın kıpırtıları vardı. Bir gölge, belki de uçuşan bir perde, uzak bir salonda kımıldadı.

"Merhaba," dedi sakin bir ses.

Ve birdenbire Bayan Goodwater oradaydı, bir nane şekeri çubuğu gibi taze, tel kapının arkasında.

“Ah, merhaba Tom, Elmira Brown. Ne...”

“Beni sıkboğaz etme! Buraya senin ehliyetli bir büyücü olman hakkında konuşmaya geldik.” Bayan Goodwater gülümsedi. “Kocan sadece bir postacı değil, aynı zamanda *buraya* burnunu sokmaya çalışan bir kanun koruyucu! ”

“Hiçbir postaya bakmadı.”

“Kartpostallara gülerken ve postayla ısmarlanmış ayakkabıları denerken evlerin arasını on dakikada geçiyor.”

“Konu onun nasıl olduğu değil. Konu, aldığın kitaplar hakkında ona söylediklerin.”

“Sadece bir şaka. Bir büyücü olmak dedim ve güm! Sanki üstüne yıldırım fırlatmışım gibi, Sam dörtnala. Bu adamın beyninde bir tek kıvrım bile olamayacağım ilan ediyorum.”

“Dün başka yerlerde de büyücülüğünden bahsettin...”

“Sandviç Kulüp’ü kastediyorsun sanırım...”

“Ki oraya açıkça davet edilmemiştim.”

“Ah hanımefendi, biz onun düzenli olarak büyükannene gittiğin gün olduğunu sanmıştık.” “Eğer insanlar bir yere gelmem için çağırırlarsa, her zaman başka bir Büyükanne günü yapabilirim.”

“Sandviç Kulüp’te olanlar için söyleyebileceğim, orada jambonlu ve turşulu sandviçimle otururken, yüksek sesle, ‘Sonunda büyücülük diplomamı alıyorum. Yıllarca çalıştıktan sonra,’ dedim.”

“Bana da telefonla gelen aynen bu.”

“Modern buluşlar ne harika, değil mi?” dedi Bayan Goodwater.

“İç Savaş’tan beri Honeysuckle Hanımlar Derneği’nin başkanı olduğuna göre öyledir herhalde. Burnunu sokmaya çalışmakla ilgili sana şunu diyeceğim, tüm bu yıllar boyunca lehindeki oyları kadınları büyüleyerek mi kazandın?”

“Bir an için bile bundan kuşkun oldu mu, hanımefendi?” dedi Bayan Goodvvater.

“Yarın yeniden seçim var ve tüm bilmek istediğim, bir dönem daha seçime giriyor musun ve hiç utanmıyor musun?”

“İlk soruya evet, ikinci soruya hayır. Hanım, bana bak, bu kitapları erkek kuzenim Raoul için aldım. Henüz on yaşında ve etrafta tavşanlar için şapka arıyor. Ona şapkalarda olduğu kadar, adını verebileceğim bazı insanların beyinlerinde de tavşan bulma şansının fazla olduğunu söyledim, ama yaptıklarım görünce ona bu hediyeleri aldım.” “Sana inanmadığıma bir İncil yığını üstüne yemin ederim.”

“Tanrı’nın gerçeği, neyse. Büyücülük şeyleriyle eğlenmekten hoşlanırım. Karanlık güçlerimi an-

I attığım zaman kadınların hepsi şarkı söylermiş gibi bağrıştılar. Orada olmanı isterdim.”

“Yarın altın bir haç ve organize edebildiğim tüm iyi güçler arkamda olarak, seninle savaşmak için orada olacağım,” dedi Elmira. “Şimdi, söyle bana, evinde başka ne kadar büyü ıvır zıvırı var?” Bayan Goodwater kapının içindeki sehpayı işaret etti.

“Her tür sihirli otu satın alıyorum. Tuhaf kokuyor ve Raoul’u mutlu ediyorlar. Şu küçük torbadaki şey, ona Thisis üzüntüsü diyorlar ve şu Sabisse kökü ve şuradaki Abanoz otları; işte siyah sülfür ve şunun da kemik tozu olduğunu söylüyorlar.” “Kemik tozu!” Elmira geriye sıçradı ve Tom’un ayak bileğini tekmeledi. Tom ciyakladı.

“Ve işte ateşli silahları dondurmak ve rüyalarınızda yarasa gibi uçmak için pelinotu ve eğrel-tiotu yaprakları; şuradaki küçük kitabın onuncu bölümünde öyle diyor. Bence böyle şeyleri düşünmek küçük çocukların

kafalarının büyümesi için yararlı. Şimdi, yüzündeki ifadeden belli ki Raoul'un var olduğuna inanmıyorsun. Peki, sana onun Springfield adresini verebilirim."

"Evet," dedi Elmira, "ve ona yazdığım gün Springfield otobüsüne atlayıp Genel Dağıtım'a giderek mektubumu alırsın ve bir çocuk el yazısıyla bana yazarsın. Seni tanıyorum."

"Bayan Brown, açıkça söyle. Honeysuckle

Hanımlar Dernegi'ne başkan olmak istiyorsun, değil mi? Şimdiye kadar on yıldır yarıştın. Kendini aday gösterdin. Ve her zaman *bir* oy alarak bitirdin. Kendi oyunu Elmira. Eğer hanımlar seni isteseler, seçimde galip gelmeni sağlarlardı. Ama durduğum yerden dağa baktığımda, fazla değil, sadece bir taşın tıkırdayarak indiğini görüyorum, sadece seninki. Sana ne diyeceğim biliyor musun? Seni ben aday göstereceğim ve sana oy vereceğim. Yarın öğlen gel, bu nasıl?"

"O zaman kesinlikle lanetlendim," dedi Elmira. "Geçen yıl tam seçim zamanı çok ağır bir grip geçirdim; dışarı çıkıp parmaklıktan parmaklığa kampanya yapamadım. Bir yıl önce bacağımı kırdım. Son derece tuhaf." Gözlerini kısarak tel kapının arkasındaki kadına karanlık bir şekilde baktı. "Hepsi bu da değil. Geçen ay altı kez parmağımı kestim, on kere dizim morardı, iki kez arka verandamdan düştüm, duydun mu? İki kez! Bir pencere kırdım, dört tabak düşürdüm, bir de Bixby'de bir dolar kırk dokuz sent değerinde olan bir vazoyu. Bundan sonra evimde veya çevremde düşüreceğim her tabağı sana yazıyorum!"

"Noel'e kadar fakirleşeceğim," dedi Bayan Go-odwater. Birden kel kapıyı açarak dışarı çıktı. Tel kapı çarparak kapandı. "Elmira Brown, kaç yaşındasın?"

"Herhalde zaten kara defterlerinden birinde yazılıdır. Otuz beş!"

"Eh, senin hayatının otuz beş yılını düşündüğümde..." Bayan Goodwater dudaklarını büzdü ve gözlerini kırpıştırdı, sayarak, "bu yaklaşık yirmi bin yedi yüz yetmiş beş gün eder ya da gün başına üçünü sayarsak yirmi bin

tuhaf kargaşa, yirmi bin çok fazla telaş ve yirmi bin felaket. Dopdolu ve zengin bir hayat sürmüşsün, Elmira Brown. El sıkışalım."

"Hadi oradan!" Elmira onu itti.

"Eh hanım, sen sadece tüm Green Town Illi-nois'deki en sakar ikinci kadınsın. Bir iskemleyi akordeon gibi çalmadan oturamazsın. Kötü bir iş yapmak için davranmadıkça yerinden kalkamazsın. Açık bir çayırda bir kuyuya düşmeden yürüyemezsin. Hayatın uzun süredir bir iniş içinde, Elmira Alice Brown. Öyleyse bunu neden kabul etmiyorsun?"

"Felaketlerimin nedeni sakarlığım değildi; bir fasulye çanağını düşürdüğümde ya da elimi evdeki elektrik prizinde yaktığımda, senin bir kilometre yakınımda olmandı."

"Hanımefendi, bu büyüklükte bir şehirde, gün boyunca herkes bir başkasıyla o veya bu saatte birbirinin bir kilometre yakınında olur."

"O zaman çevremde olduğunu kabul ediyorsun."

"Burada doğduğumu kabul ediyorum, evet, ama şimdi Kenosha veya Zion'da doğmuş olmak için her şeyi verirdim. Elmira, dişçine git ve ağzındaki yılan diline adamın ne yapabileceğini öğren." "Ah!" dedi Elmira. "Ah, ah, ah!"

"Beni çok fazla zorladın. Büyücülükle ilgilenmiyordum, ama sanırım şimdi bu işi gözden geçireceğim. Dinle şimdi! Şu anda görünmez oldun. Orada dururken sana büyü yaptım. Tümüyle gözden kayıpsın."

"Yapmadın!"

"Elbette," diye kabul etti büyücü. "Seni hiç *göremiyorum*, hanımefendi."

Elmira cep aynasını çıkardı. "İşte buradayım!" Kadm daha yakından izledi ve soluğunu tuttu. Uzandı ve harp çalan biri gibi bir tek tel kopardı. Onu kaldırdı. Gösterdi. "Bu saniyeye kadar hiç gri saçım olmamıştı!"

Büyücü tatlılıkla gülümsedi. "Onu bir kavanoz durgun suya koy, sabaha kadar bir solucan ol. Ah Elmira, artık kendinle yüzleş, olur mu? Tüm bu

yıllar, kendi sopa gibi bacakların ve yüzeysel yolların nedeniyle başkalarını suçlamak! Hiç Shakes-peare okudun mu? Orada ufak sahne talimatları vardır. ALARMLAR VE YÜRÜYÜŞLER[1]. Bu sensin

Elmira, Alarmlar ve Yürüyüşler. Ben kafandaki şişleri hissedip gece için gaz kehanetinde bulunmadan şimdi eve git! Kış kış!"

Kadın, Elmira sanki bulut benzeri bir şeymiş gibi ellerini salladı. "Of, bu yaz sinekler çok fazla," dedi.

içeri girdi ve kapının kancasını taktı.

Elmira kollarını kavuşturarak, "Çizgi çekildi, Bayan Goodwater," dedi. "Sana son bir şans vereceğim. Honeysuckle Hanımlar Derneği adaylığını geri çek ya da görev için adaylığımı koyarak dürüst bir yarışla onu senden zorla geri alacağım yarınki yüz yüze mücadeleyle yüzleş. Buradaki Tom'u da yanımda getireceğim. Masum, iyi bir çocuk ve masumiyetle iyilik zafer kazanacak."

"Ben olsam masumiyetime pek güvenmezdim, Bayan Brown." dedi çocuk. "Annem diyor ki..." "Kes sesini Tom. İyi iyidir. Orada sağ kolum olacaksın çocuk."

"Tabii efendim," dedi Tom.

"Yani," dedi Elmira, "eğer bu kadın benim balmumu bebeklerimi yaparken, onların tam kalbine ve ruhuna paslı iğneler saplarken geceyi atlatabilirsem. Eğer güneş doğduğu zaman yatağımda pörsümüş koskocaman bir incir bulursanız Tom, o meyveyi bahçeden kimin kopardığını bileceksin. Ve Bayan Goodwater'ın başkanlığını yüz doksan beş yaşma gelinceye kadar göreceksiniz."

"Ah be hanım," dedi Bayan Goodwater, "şimdi üç yüz beşimdeyim. Eski günlerde beni O KADIN diye çağırırlardı." Parmaklarını caddeye doğru uzattı. "Abrakadabra-Zimiti-ZAM! Bu nasıl?"

Elmira verandadan aşağıya koştu.

“Yarın!” diye bağırdı.

“Yarına kadar görüşürüz!” dedi Bayan Good-water.

Tom, yürürken omuzlarını silkerek, kaldırımdaki karıncaları tekmeleyerek Elmira’yı izledi.

Bir garaj yolunu geçerken Elmira çığlık attı.

Tom, “Bayan Brown!” diye bağırdı.

Garajından geri geri çıkan bir araba, Elmira’nın tam sağ ayak başparmağının üstünden geçti.

Gece yarısı Bayan Elmira Brown’ın ayağı ağrımaya başladı, bu nedenle kalktı, aşağıdaki mutfağa indi, biraz soğuk tavuk yedi ve her şeyin düzenli ve acı verecek kadar kusursuz bir listesini yaptı. İlk olarak, geçen yılki hastalıklar. Üç soğuk algınlığı, orta şiddette dört hazımsızlık atağı, bir gaz sancısı, eklem iltihabı, lumbago, gut olduğundan kuşkulandığı şey, solunum yollarında şiddetli öksürük, astım başlangıcı, kollarında bazı lekeler, bunlara ek olarak bazı günler onu sarhoş bir güve gibi sendeleten yarım daire kanalı iltihabı, sırt ağrısı, baş ağrıları ve mide bulantısı, ilaç masrafı: *doksan sekiz dolar seksen sekiz sent.*

İkinci olarak, geçen on iki ayda evde kırılan şeylerin listesini yaptı: iki lamba, altı vazo, on tabak, bir çorba kasesi, iki pencere, bir iskemle, bir salon koltuğu, altı bardak ve bir kristal avize prizması. Toplam masraf: *yirmi dolar on sent.*

Üçüncü olarak, bu özel gecede ağrıları vardı. Üstünden geçilen parmağı incinmişti. Midesi rahatsızdı. Sırtı kaskatı kesilmişti. Bacakları ağrıdan zonkluyordu. Göz yuvarları alev alev yanan pamuk tamponlar gibiydi. Dili paspas tozu tadın-daydı. Kulaklarında durmadan çanlar ve ziller çalıyordu. Bedeli? Bunu yatağa dönerken düşündü.

Kişisel olarak çektiği ıstırap için on bin dolar.

“Bunu mahkeme dışında halletmeye çalış!” dedi biraz yüksek sesle.

“Ha?” dedi kocası uyanarak.

Kadm yatağa yattı. “Sadece ölmeyi reddediyorum.”

“Efendim?” dedi adam.

Kadm tavana bakarken, “Ölmeyeceğim!” dedi.

“Ben de hep bunu söylerim,” dedi kocası ve horlamasına devam etmek için sırtını döndü.

Bayan Elmira Brown sabahleyin erken kalkarak kütüphaneye gitti ve oradan eczaneye uğrayıp eve döndü; kocası öğleyin boş posta çantasıyla eve geldiğinde bir sürü kimyasalı karıştırmakla meşguldü.

“Öğlen yemeği buzdolabında.” Elmira yeşil görünümlü bir lapayı büyük bir bardakta karıştırıyordu.

“Ulu Tanrım, bu da ne?” diye sordu kocası. “Kırk yıldır güneş ışığında bırakılmış dondurmalı süte benziyor. İçinde bir tür mantar oluşmuştur.”
“Büyüye karşı büyüyle savaş.”

“Bunu *içecek misin?"*

“Büyük iş için Honeysuckle Hanımlar Derneği’ne gitmeden önce.”

Samuel Brown karışımı kokladı. “Tavsiyemi dinle. Önce o merdivenleri çık, *sonra* bunu iç. İçinde ne var?”

“‘Meleklerin kanatlarından kar’, şey, aslında mentol, seni yakacak olan cehennem ateşini soğutması için, kütüphaneden aldığım bu kitapta öyle diyor. Asma kütüğünden kopartılmış taze üzümün suyu, karanlık gözler karşısında berrak ve iyi düşünmen için, kitap öyle yazıyor. Ayrıca kırmızı ravent, şarap tortusu, beyaz şeker, yumurta beyazı, kaynak suyu ve içinde toprak ananın bütün gücü olan yonca tomurcukları. Ah, tüm gün devam edebilirim. İşte burada, listede, kötüye karşı iyi, siyaha karşı beyaz. Kaybetmem imkânsız.”

“Hadi ama, kazanacaksın, tamam,” dedi kocası. “Ama bunu *bilecek* misin?”

“iyi şeyler düşün. Şimdi gidip uğur olarak Tom’u alacağım.”

“Zavallı çocuk,” dedi kocası. “Senin dediğin gibi masum ve Honeysuckle Derneği’ndeki indirimli satış gününde paramparça olacak.”

“Tom kurtulacak,” dedi Elmira, fokurdamakta olan karışımı üstünde kapak olan bir mısır gevreği kutusuna koyup yanma alarak elbisesini sıkıştırmadan ve doksan sekiz sentlik yeni çoraplarını bir yere takmadan kapıdan çıktı. Bunu fark edince, halinden memnun bir şekilde, kendisine tembihlendiği gibi beyaz yazlık elbiselerini giymiş olarak bekleyen Tom’un evine gitti.

“Vay be!” dedi Tom. “O kutuda ne var?” “Kader,” dedi Elmira.

Tom, onun iki adım gerisinden yürürken söylendi: “Övle olduğunu umarım.”

Honeysuckle Hanımlar Derneği, birbirinin aynasına bakan, eteklerini çekiştiren ve emin olmak için astarlarının sarkmış olup olmadığını soran kadınlarla doluydu.

Saat dokuzda Bayan Elmira Brown, beyaz elbiseli bir çocukla merdivenleri çıktı. Tom burnunu tıkamış, sadece nereye gittiğini görebilmek için kıstığı tek gözüyle bakıyordu. Bayan Brown önce kalabalığa, sonra mısır gevreği kutusuna baktı. Kutunun kapağını açtı ve içine baktı, soluğunu tuttu ve içindeki şeyden bir lokma içmeden kapağını kapadı. Salonun içine yürüdü ve onunla birlikte tafta sesine benzer bir hışırtı da salona girdi, kadınlar onun arkasındaki akıntıda fısılda-şıyorlardı.

Elmira, hiç olmadığı kadar mutsuz görünen Tom’la birlikte arkaya oturdu. Tom açık olan tek gözüyle kadınlar kalabalığına baktı ve sonsuza dek sustu. Elmira iksiri dışarı çıkardı ve yavaşça içti.

Saat bir otuzda, başkan Bayan Goodwater tokmağı vurdu ve iki düzinesi dışında tüm kadınlar konuşmayı kestiler.

“Hanımlar,” diye beyaz ve gri olarak oraya buraya yayılmış bir ipek ve dantellerden oluşan yaz denizinin üstünden seslendi. “Seçim zamanı. Ama

başlamadan önce, sanırım Bayan Elmira Brown, saygın grafoloğumuzun karısı...”

Salonda bir kıkırdama dalgası oldu.

Elmira, Tom’u iki kez dürttü: “Grafolog nedir?”

Karanlıkta gelen dirsek darbelerini hisseden Tom, öfkeyle, “Bilmiyorum,” dedi.

“...dediğim gibi, ABD Posta İdaresi’nden sayın el yazısı uzmanımız Samuel Brown’ın... (daha çok gülüşme) ...eşi,” diye devam etti Bayan Goodwa-ter. “Bayan Brovvn bize bazı görüşlerini anlatmak istiyor. Bayan Brown?”

Elmira ayağa kalktı. İskemlesi geriye yuvarlandı ve bir ayı tuzağı gibi büyük bir şakırtıyla kendi üstüne kapandı. Kadm biraz havaya sıçradı ve her an tozların üstüne düşecekmiş gibi çıtırdama sesleri çıkaran topukları üstünde biraz sendeledi. Elinde boş mısır gevreği kutusunu ve bir İncil tutarak, “Söyleyecek çok şeyim var,” dedi. Diğer eliyle Tom’u kavradı, platforma varmak için herkesi yararak, birkaç kişinin dirseğine çarparken onlara, “Etrafına dikkat et! Dikkatli olsana!” diyerek ilerledi, döndü ve bir bardak suyu devirdi, sular masadan aşağıya damladı. Bunlar olurken Bayan Goodwater’a başka bir öfkeli kaş çatışı fırlattı ve onun ufak bir mendille masayı silmesine izin verdi. Sonra gizli bir zafer bakışıyla, boş iksir şişesini ortaya çıkardı ve yukarıya kaldırdı, Bayan Goodwater’a göstererek fısıldadı: “Bunun içinde ne vardı, biliyor musun? O şimdi içimde, hanım. Bir büyü halkası beni çevreliyor. Hiçbir bıçak onu delemez, hiçbir balta onu yaramaz.”

Kendi aralarında konuşan kadınlar onu duymadılar.

Bayan Goodwater başını salladı, ellerini kaldırdı ve ortalık sessizleşti.

Elmira Tom’un elini sıkıca tuttu. Tom, ürkmüş bir halde, gözlerini kapalı tuttu.

“Hanımlar,” dedi Elmira, “sizlere yakınlık duyuyorum. Son on yıl boyunca size neler olduğunu biliyorum. Şuradaki Bayan Goodwater’a neden oy

verdiğinizi biliyorum. Sizlerin besleyecek kız ve erkek çocuklarınız ve erkeğiniz var. Takip etmeniz gereken bir bütçeniz var. Sütünüzün ekşimesine, ekmeğinizin çökmesine, keklerinizin bir tekerlek gibi dümdüz olmasına ekonomik gücünüz yetmez. Kabakulak, suçiçeği ve üç hafta boyunca evinizde boğmaca öksürüğü sesi duymak istemezsiniz. Kocanızın arabasını çarpmasını veya şehir dışındaki yüksek gerilim hatlarında onu elektrik çarpmasını istemezsiniz. Fakat şimdi bunların hepsi sona erdi. Artık dışarı çıkabilirsiniz. Artık göğüs sancısı veya sırt ağrısı yok, size müjdeli haberi getirdim ve buradaki büyücüyü dualarımızla defedeceğiz! ”

Herkes etrafına bakındı ama bir büyücü göremedi.

“Başkanınızı kastediyorum!" diye bağırdı Elmira.

“Beni!” Bayan Goodwater herkese elini salladı.

“Bugün,” Elmira destek almak için kürsüye tutunurken nefes aldı, “kütüphaneye gittim. Büyünün etkisini yok etmeyi araştırdım. Başkalarından yararlanan kimselerden nasıl kurtulunur, büyücüler nasıl bırakıp gitmeye zorlanabilir. Ve tüm haklarımız için savaşmanın bir yolunu buldum. Gücün büyüdüğünü hissedebiliyorum. Her tür iyi köklerin ve kimyasalların büyüsünü içimde taşıyorum. Şarap tortusu kreması...” Durakladı ve sallandı. Bir kez gözlerini kırptı, “...içtim ve... beyaz tırnakotu ve ay ışığında ekşimiş süt... içtim ve...” Durdu, bir an düşündü. Ağzını kapadı ve içinden hafif bir ses geldi, yükselerek dudaklarının kenarlarından dışarı çıkmaya çalıştı. Gücün nerede olduğunu görmek için bir an gözlerini kapadı.

“Bayan Brown, iyi misiniz?” diye sordu Bayan Goodwater.

“iyiyim!” dedi Bayan Brown yavaşça. “Biraz öğütülmüş havuç ve maydanoz kökü ekledim, ince kesilmiş, ardıç meyvesi...”

Sanki bir ses ona DUR demiş gibi tekrar durdu ve tüm o yüzlere baktı.

Salonun önce soldan sağa, sonra sağdan sola yavaşça dönmeye başladığını fark etti.

“Biberiye kökleri ve kazayağı çiçeği...” dedi, oldukça hafifçe. Tom’un elini bıraktı. Tom bir gözünü açtı ve ona baktı.

“Defne yaprakları, Latin çiçeği taç yaprakları...” dedi.

“Belki otursanız iyi olacak,” dedi Bayan Good-vvater.

Kenarda oturan hanımlardan biri gidip bir pencere açtı.

“Kuru hurma çekirdekleri, lavanta ve yaban elması tohumları,” dedi Bayan Brown ve durdu.

“Hemen şimdi, seçimi yapalım. Oyları almam gerek. Ben çizelgeyi tutarım.”

“Acele etme, Elmira,” dedi Bayan Goodwater.

“Evet, acele edelim.” Elmira derin ve titreyen bir nefes çekti. “Unutmayın hanımlar, artık korku yok. Her zaman yapmış olmak istediğinizi yapın. Bana oy verin. Ve...” Salon yeniden hareket ediyordu, yukarı ve aşağı. “Yönetimde dürüstlük. Başkanlık için Bayan Goodwater lehinde olanlar ‘evet’ desin.”

Bütün salon, “Evet,” dedi.

“Bayan Elmira Brown’ın lehine olanlar?” dedi Elmira zayıf bir sesle.

Yutkundu.

Bir an sonra tek başına konuştu.

“Evet,” dedi.

Kürsüde afallamış durumda kaldı.

Duvardan duvara tüm odayı bir sessizlik kapladı. Bu sessizlikte Bayan Elmira Brown çatlak bir ses çıkardı. Elini gırtlağının üstüne koydu. Döndü ve sıradan bir şeymiş gibi çantasından üstüne paslı raptiyeler saplanmış

küçük balmumu bir bebek çıkaran Bayan Goodwater'a bulanık bir ifadeyle baktı.

"Tom," dedi Elmira. "Bana kadınlar tuvaletinin yolunu göster."

"Peki hanımefendi."

Yürümeye başladılar, sonra hızlandılar, en sonunda koştular. Elmira önde, kalabalığın içinden, ara yol boyunca... Kadm kapıya ulaştı ve sola dönmeye başladı.

"Hayır, Elmira, sağa, sağa!" diye bağırdı Bayan Goodwater.

Elmira sola döndü ve gözden kayboldu.

Boşaltma kanalına kömür dökülüyormuş gibi bir ses duyuldu.

"Elmira!"

Kadınlar bir kız basketbol takımı gibi birbirlerine çarparak etrafta koşuştular.

Sadece Bayan Goodwater düz bir çizgi çizdi.

Tom'u, elleri parmaklıklara yapışmış, merdivenlerden aşağı bakarken buldu.

"Kırk basamak!" diye inledi çocuk. "Yere kadar kırk basamak!"

Daha sonra, hatta aylar ve yıllar sonra bile sarhoş Elmira Brown'ın, aşağıya kadar o uzun yol boyunca, her birine dokunarak merdivenleri nasıl indiği konuşuldu. Düşmeye başladığı zaman bilinçsiz derecede hasta olduğu ve bunun iskeletini kauçuklaştırdığı, bu nedenle de zıplamak yerine yuvarlanarak indiği iddia edildi. Aşağıya gözlerini kırpıştırarak ve yol boyunca onu rahatsız eden her şeyi bırakmış olduğu için kendini daha iyi hissederek indi. Fena halde berelendiği, dövmeli bir hanım gibi gözüktüğü doğruydu. Fakat hayır, el bileği burkulmamıştı ya da ayak bileği dönmemişti. Üç gün boyunca kafasını garip bir şekilde tutmuştu, dönerek bakmak yerine göz yuvarlarının kenarlarından dikizliyor gibiydi. Ama

önemli olan, hanımlar isteriyle onların başında toplanırken, Bayan Goodwater'm merdivenlerin dibinde Elmira'nın başını kucağına almış ve gözyaşlarıyla onu ıslatıyor olmasıydı.

"Elmira, söz veriyorum, Elmira. Yemin ederim, eğer yaşarsan, eğer ölmezsen, beni işitiyor musun, Elmira dinle! Büyümü bundan sonra iyilik dışında bir şey için kullanmayacağım. Artık siyah yok, beyaz büyüden başka şey yok. Ömrünün sonuna kadar, eğer yolumu bulursam, bundan sonra senin için demir köpeklerin üstüne düşmek, kumların üstünde kaymak, parmağını kesmek veya merdivenlerden düşmek yok! Cennet, Elmira, Cennet, söz veriyorum! Sadece yaşa! Bak. Bebekteki raptiyeleri çıkarıyorum! Elmira, konuş benimle! Şimdi konuş ve doğrularak otur! Ve başka bir oylama için yukarı gel. Oy birliği ile Honeysuckle Hanımlar Derneği başkanlığına söz veriyorum, değil mi hanımlar?"

Bütün hanımlar bu duydukları karşısında öyle büyük bir çığlık attılar ki, birbirlerine yaslanmak zorunda kaldılar.

Yukarıdaki Tom bunun aşağıda ölüm olduğu anlamına geldiğini düşündü.

Aşağıya doğru yarı yola kadar inmişti ki, tekrar yukarı çıkan ve bir dinamit patlamasından kaçar gibi görünen hanımlarla karşılaştı.

"Yoldan çekil, çocuk!"

Önce gülen ve ağlayan Bayan Goodvvater geldi.

Daha sonra aynı şeyi yapan Bayan Elmira Brown geldi.

Ve ikisinin ardından da şu anda bir cenazeden mi döndüklerini yoksa bir baloya mı gitmekte olduklarını pek anlayamamış olan derneğin yüz yirmi üç üyesinin hepsi geldi.

Tom onları geçerken izledi, sonra başını salladı.

"Artık bana ihtiyaçları yok," dedi. "Artık hiç

yok."

Böylece, onlar kendisini özlemeden önce, tüm yol boyunca parmaklıkları sımsıkı tutarak merdivenleri indi.

“Her neyse,” dedi Tom, “kısacası hikâyenin aslı bu. Kadınlar deli gibi şamata yapıyor. Herkes çevreye toplanmış burnunu çekiyor. Elmira Brown basamakların en altında oturuyor, hiçbir yeri kırık değil, kemiklerinin jöleden yapılmış olduğundan şüpheleniyorum; ve cadı da onun omzunda ağlı yor, ve sonra birden hepsi gülüşerek yukarı çıkıyorlar. Anla yani. Oradan hızla çıktım!”

Tom gömleğinin yakasını gevşetti ve kravatını çıkardı.

“Sihir mi diyorsun?” diye sordu Douglas. “Haftanın her günü, sihrin her türlüsü.”

“Buna inanıyor musun?”

“Evet, inanıyorum ve hayır, inanmıyorum.” “Vay be, bu şehirde de yok yok!” Douglas dikkatle bulutların gökyüzünü eski tanrıların ve savaşçıların kocaman şekilleriyle doldurduğu ufka baktı. “Büyüler, balmumu bebekler, iğneler ve iksirler mi dedin?”

“Pek iksir gibi değildi aslında, ama kusmak için fevkalade iyi. Öğğğğ! Ooooh!” Tom midesini tuttu ve dilini dışarı çıkardı.

“Cadılar...” dedi Douglas. Gizemli bir şekilde gözlerini kıstı.

Ve sonra, her yerde, her yerde ağaçlardan elmaların teker teker düştüğü o günde. Önceleri bir

iane buraya, bir tane oraya ve sonra üçer, daha sonra dörder, daha sonra dokuzar ve yirmişer, ta ki elmalar bir yağmur gibi dökülünceye kadar, her biri yumuşak çimenin üstüne at toynakları gibi düşerek çimeni karartırlar ve siz ağaçtaki en son elmasınızdır; ve tutunduğunuz yerden sizi alarak

yavaşça gökyüzüne yükseltecek sonra aşağı, aşağı bırakacak rüzgârı beklersiniz. Çayıra çarpmadan çok önce, orada bir ağaç, ya da başka elmalar, ya da yaz, veya aşağıda yeşil çimenler olduğunu anutmuş olursunuz. Karanlıkta düşersiniz...

“Hayır!”

Albay Freeleigh hemen gözlerini açtı, tekerlekli iskemlesinde dimdik oturdu. Telefonu bulmak için soğuk elini hızla çıkardı. Hâlâ oradaydı. Gözlerini kırpıştırarak onu göğsüne bastırdı.

“Bu rüyayı sevmedim,” dedi boş odasına.

Sonunda, parmakları titreyerek alıcıyı kaldırdı, uluslararası santrali aradı, ona numarayı verip beklerken, sanki her an bir erkek evlatlar, kız evlatlar, torunlar, hemşireler, doktorlar sürüsü içeri dalarak onun zayıflayan duyularına izin verdiği bu son hayati lükse el koyacaklarmış gibi kapıyı izledi. Birçok gün, ya da yıllar, önce kaburgalarının ve etinin arasından kalbine bir hançer saplandığında, aşağıdaki çocukların sesini duymuştu... İsimleri neydi? Charles, Charlie, Chuck, evet! Ve Douglas! Ve Tom! Hatırlamıştı! Aşağıda koridorun uzak ucundan ona sesleniyorlardı, fakat kapı kilitlenmiş olduğu için çocuklar geri dönmüşlerdi. Heyecanlanamazsın, demişti doktor. Ziyaretçi yok, ziyaretçi yok, ziyaretçi yok. Ve çocukların sokakta yürüdüklerini duymuştu; onları görmüş, el sallamıştı. Onlar da ona el sallamışlardı. “Albay... Albay...” Ve şimdi göğsünde ara sıra, orada burada zayıfça çırpınan küçük gri kurbağa kalbiyle yapayalnız oturuyordu.

“Albay Freeleigh,” dedi santral. “Konuşmanız hazır. Mexico City, Erickson 3899.”

Ve şimdi, çok uzak fakat son derece berrak bir ses:

“Bueno.”

“Jorge!” diye bağırdı yaşlı adam.

“Senor Freeleigh! Yine mi? Bu pahalıya patlayacak.”

“Bırak patlasın! Ne yapacağım biliyorsun.”

“Evet. Pencere?”

“Pencere, Jorge, lütfen.”

“Bir dakika,” dedi ses.

Ve binlerce kilometre ötede, bir güney ülkesinde, o ülkedeki bir binadaki bir büroda telefondan uzaklaşan ayak sesleri vardı. Yaşlı adam öne eğildi, bir sonraki sesi beklemekten acıyan buruşuk kulağına ahizeyi yapıştırdı.

Pencerenin açılışı.

Ah, diye içini çekti yaşlı adam.

Mexico City’nin sesi, sarı sıcak öğlen vakti açık pencere kanalıyla bekleyen telefona ulaştı. Albay, Jorge’yi orada durup alıcıyı dışarıya, dışarıdaki parlak güne tutarken görebiliyordu.

“Senor...”

“Hayır, hayır, lütfen. Bırak *dinleyeyim*.”

Bir sürü metal kornanın ötüşünü, frenlerin gıcırtısını, tezgâhlarında kırmızı-mor muzlar ve orman portakalları satan manavların bağırışlarını dinledi. Albay Freeleigh’in tekerlekli iskemlenin kenarından sarkan ayakları yürüyen bir insanın hareketlerini taklit ederek yavaşça oynamaya başladı. Gözleri sımsıkı kapalıydı. Sanki güneş ışığında demir kancalara asılı ve uçuşan sineklerle kaplı bir üzüm salkımını andıran etlerin aromasını alacakmış gibi, sabah yağmuruyla ıslanmış taş sokakların kokusunu hissedecekmiş gibi burnuyla bir dizi derin soluk aldı. Güneşin diken sakallı çenesini yaktığını hissedebiliyordu ve yeniden yirmi beş yaşındaydı; yürüyor, yürüyor, bakıyor, gülümsüyor, yaşadığı için mutlu, çok canlı, renklerin ve kokuların tadını çıkarıyordu.

[1]

Alarmlar ve Yürüyüşler (Alarms and Excursions): Savaş ya da savaş taklidi sesler. Askerlerin sahne boyunca yürümeleri için sahne talimatı olarak kullanılır. Shakespeare’in oyunlarında olduğu gibi, -çn

Kapıda bir tıklama. Telefonu hızla dizlerindeki şalın altına sakladı.

Hastabakıcı girdi. “Merhaba,” dedi, “iyi misiniz?”

“Evet.” Yaşlı adamın sesi mekanikti. Zar zor görüyordu. Kapıdaki o basit tıklamanın şoku, hâlâ başka bir şehirde, uzaklarda olan vücudunun üstündeydi. Zihninin hızla eve dönmesi için bekledi. Soruları yanıtlamak, aklı başında ve kibar davranmak için burada olmalıydı.

“Nabzım kontrol etmek için geldim.”

“Şimdi değil,” dedi yaşlı adam.

“Bir yere gitmiyorsun, değil mi?” Kadm gülümsedi.

Albay kadına dik dik baktı. On yıldır hiçbir yere gitmiyordu.

“Bana bileğini uzat.”

Kadının parmakları sert ve hassastı, bir çift kumpas gibi nabzında bir rahatsızlık bulmak için araştırdı.

“Kendini *heyecanlandırmak* için ne yapıyordun?”

“Hiçbir şey.”

Kadının bakışları yön değiştirdi ve boş telefon sehpasının üstünde durdu. O anda iki bin kilometre uzakta bir araba kornası öttü.

Kadm alıcıyı onun kucağındaki şalın altından aldı ve adamın yüzüne doğru tuttu. “Neden kendine bunu yapıyorsun? Yapmayacağına söz vermiştin. Kendine zarar verdiğin şey öncelikle bu, değil mi? Heyecanlanmak, çok fazla konuşmak. Şu çocuklar da etrafta hoplayıp zıplıyorlar...”

“Sessizce oturup dinlediler,” dedi Albay. “Ve ben de onlara şimdiye kadar hiç duymadıkları şeyler anlattım. Sığırları anlattım, bizonu. Buna değerdi. Aldırmıyorum. Saf bir heyecan içindeydim ve hayat doluydum. Bu kadar hayat dolu olmak bir adamı öldürürse önemi yok; her zaman böyle heyecan

içinde olmak daha iyi. Şimdi bana o telefonu ver. Eğer çocukları yukarı bırakıp kibarca oturmalarına izin vermeyeceksen, hiç olmazsa odanın dışındaki bir adamla konuşayım.” “Üzgünüm Albay. Torununuzun bunu bilmesi gerek. Geçen hafta telefonu odadan dışarı çıkarmasını engelledim. Şimdi öyle görünüyor ki ona izin vereceğim.”

“Burası *benim* evim, benim telefonum, senin ücretini de ben ödüyorum!” dedi Albay.

“Seni iyileştirmek için, heyecanlandırmak için değil.” Kadm onun iskemlesini odanın diğer taralına sürdü. “Şimdi yatağa gidiyorsun, genç adam.” Albay yataktan telefona baktı ve bakmaya devam etti.

“Birkaç dakikalığına alışverişe gidiyorum,” dedi hemşire. “Telefonu bir daha kullanmayacağından emin olmak için tekerlekli iskemleni koridorda bir yere saklayacağım.”

Kadm boş iskemleyi sürerek kapıdan çıktı. Albay onun aşağıdaki antrede durduğunu ve paralel telefonu çevirdiğini duydu.

Mexico City’e telefon mu ediyor, diye merak etti. Buna cüret edemezdi!

Ön kapı kapandı.

Geçen haftayı düşündü: burada, odasında, yalnız ve o gizli, kıtalar ötesi uyuşturucu telefonlar, bir kıstak, yağmur ormanlarının tüm ülkeleri, mavi orkide platoları, göller ve tepeler... konuşarak... konuşarak... Buenos Aires’e... ve... Lima... Rio dejaneiro...

Serin yatakta dik oturdu. Yarın telefon gidiyor! Ne kadar bencilce bir aptallık yapmıştı! Ne kadar kuru olduklarına hayret ederek, kırılgan fildişi ayaklarını yataktan aşağıya sarkıttı. Sanki bir gece uyurken genç bacakları ondan alınarak mahzendeki fırında yakılmış ve bu şeyler vücuduna yapıştırılmış gibiydi. Yıllar içinde, onun ellerini, kollarım ve bacaklarını alıp, ona satranç parçaları gibi zarif ama yararsız yedeklerini bırakarak her yerini mahvetmişlerdi. Ve şimdi daha soyut bir şeyle oynuyorlardı, belleğiyle; başka bir yıla uzanan telleri kesmeye çalışıyorlardı.

Sendeleye sendeleye koşarak odayı geçmişti. Telefonu kaptı, kayarak yere inip oturuncaya kadar onu sımsıkı tuttu. Uluslararası santrali buldu, kalbi içinde patlıyordu, daha hızlı ve daha hızlı, gözlerinde bir kararma. “Çabuk, çabuk!”

Bekledi.

“Bueno?”

“Jorge, konuşmamız kesildi.”

“Bir daha telefon etmemeniz gerek Seftor,” dedi uzaktaki ses. “Hastabakıcınız beni aradı. Çok hasta olduğunuzu söyledi. Kapatmalıyım.”

Hayır, Jorge! Lütfen!” diye yaşlı adam yalvardı. Son bir kez daha, dinle beni. Telefonu yarın odadan alıyorlar. Bir daha seni hiç arayamayaca-**ğım.”**

Jorge bir şey söylemedi.

Yaşlı adam devam etti: “Tanrı aşkına, Jorge. Dostluğumuz adına, sonra, eski günler adına! Ne anlama geldiğini bilmiyorsun. Benim yaşımdasın ama sen *hareket* edebiliyorsun! Bense on yıldır hiçbir yere gitmedim.”

Telefonu düşürdü ve onu almakta epeyce zorlandı, göğsünde derin bir ağrı vardı. “Jorge hâlâ *oradasın,* değil mi?”

“Bu son kez mi olacak?” dedi Jorge.

“Söz veriyorum!”

Binlerce kilometre uzakta, telefon bir masanın üstüne bırakıldı. Bir kez daha, o bildik berraklıkla, ayak sesleri, duruş ve sonunda pencerenin açılışı.

Yaşlı adam kendine, *“Dinle,”* diye fısıldadı.

Ve başka bir güneş ışığındaki binlerce kişiyi ve bir laternacının çaldığı “La Marimba”nm ha-lif, tıngırdayan müziğini işitti. Ah! Sevimli dans müziği.

Gözleri sımsıkı kapalı halde yaşlı adam, eski bir katedralin resmini çekecekmiş gibi elini havaya kaldırdı; vücudu etiyle daha ağırlaşmıştı, daha gençti ve ayaklarının altında kaldırımın sıcaklığını hissetti.

“O şehrin tüm insanları! Erken siesta zamanı dükkânlar kapanırken, küçük çocuklar piyango bileti satmak için, *‘loteria nacional para hoy!’* diye bağırırken, hâlâ oradasınız, değil mi? Şehirdeki insanlar, hepiniz oradasınız. Bir zamanlar aranızda olduğuma inanamıyorum. Bir şehirden uzaklaştığınız zaman o artık bir fantezi olur. Her şehir, New York, Chicago, insanlarıyla birlikte, uzaklığıyla ihtimal dışı olur. Tıpkı benim burada, Illinois’de, sakin bir gölün kenarındaki küçük bir şehirde ihtimal dışı olduğum gibi. Hepimiz bir bakıma bir başkasına ihtimal dışıyız, çünkü birbirimizle karşı karşıya değiliz. Ve bu sesleri işitmek, Mexico City’nin hâlâ orada olduğunu bilmek, insanların hâlâ hareket halinde ve yaşıyor olduğunu bilmek çok güzel...” demek istedi.

Alıcıyı kulağına sıkıca bastırarak oturdu.

Ve sonunda, en berrak, tüm sesler arasında ihtimali en uzak olan (bir köşeyi dönmekte olan yeşil tramvayın sesi) kahverengi, yabancı ve çok güzel insanlarla tıka basa dolu bir tramvay ve ona koşan, üstüne atlayıp kenarına asıldıkları zaman zaferle bağrışan başka insanların sesi, çığlıklar atan rayların üstünde bir köşeyi dönüp güneşin kavurduğu uzaklıklara doğru gözden kayboldu ve geride sadece pazardaki ocaklarda kızaran *tor-tilla*larm sesini bıraktı ya da bu iki bin kilometrelik bakır tel üzerinde titreşen parazitin yükselip alçalan uğultusu ve yanmasıydı sadece...

Yaşlı adam yere oturdu.

Zaman geçti.

Aşağıda bir kapı yavaşça açıldı. Hafif ayak sesleri tereddüt içinde içeri girdiler, sonra merdivenden yukarı çıkmaya cesaret ettiler. Sesler mırıldandı.

“Burada olmamalıydık!”

“Beni telefonla aradı, size söyledim. Fena halde ziyaretçiye ihtiyacı var. Onu düş kırıklığına uğratamayız.”

“O hasta!”

“Elbette! Ama hastabakıcı dışarı çıktığı zaman gelmemizi söyledi. Sadece bir saniye kalıp merhaba diyeceğiz ve...”

Yatak odasının kapısı sonuna kadar açıldı. Üç çocuk içeriye, yerdeki yaşlı adama bakarak durdular.

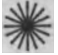
“Albay Freeleigh?” dedi Douglas yavaşça.

Adamın sessizliğinde öyle bir şey vardı ki çocukların ağızlarım kapamalarına neden oldu.

Neredeyse parmaklarının ucunda yaklaştılar.

Douglas eğildi, telefonu yaşlı adamın neredeyse soğumuş parmaklarından kurtardı. Alıcıyı kendi kulağına götürüp dinledi. Parazitin üstünde tuhaf, uzak ve son bir ses işitti.

İki bin kilometre uzakta bir pencerenin kapanışı.

“Bum!” dedi Tom. “Bum. Bum. Bum.”

Adliye sarayı meydanındaki İç Savaş’ta kullanılan topun üstünde oturuyordu. Douglas, topun önünde, kalbinin üstüne elini koydu ve çimenlere düştü. Ama ayağa kalkmadı; sadece düşünceli bir yüz ifadesiyle orada yatmaya devam etti.

“Her an eski kurşun kalemini çıkaracakmış gibi duruyorsun,” dedi Tom.

“Bırak da düşüneyim!” dedi Douglas topa bakarken. Yerde yuvarlandı ve gökyüzüne ve üstündeki ağaçlara dikkatle baktı. “Tom, şimdi anladım.”

“Ne anladın?”

“Dün Ching Ling Soo öldü. Dün İç Savaş bu şehirde sonsuza dek sona erdi. Dün burada Bay Lincoln, General Lee ve General Grant öldü ve birbirleriyle Kuzey ve Güney olarak karşılaşan daha yüz binlercesi. Ve dün öğleden sonra, Albay Freeleigh’in evinde, Illinois eyaletindeki Green Town kadar büyük bir bizon sürüsü yok yere uçurumdan aşağı düştü. Dün bütün karmaşa tümüyle sona erdi. Ve ben o zaman bunun değerini bilemedim bile. Çok kötü Tom, çok kötü! Bütün o askerler, General Lee, General Grant ve Dürüst Abe[1] olmadan ne yapacağız? Ching Ling Soo olmadan ne yapacağız? Bu kadar çok insanın bu kadar çabuk ölebileceğim hiç hayal edemezdim Tom. Ama öldüler. Kesinlikle öldüler!”

Tom ata biner gibi oturduğu topun üzerinden aşağıya, erkek kardeşine bakıyordu. Cılız bir sesle: “Bloknot yanında mı?”

Douglas başını salladı.

“İyisi mi sen eve git ve unutmadan bunların hepsini yaz. Her gün dünya nüfusunun yarısı senin üzerine birdenbire devrilip düşmüyor."

Douglas doğruldu ve sonra ayağa kalktı. Alt dudağını çiğneyerek adliye binasının çimenlerinin üzerinden yavaşça yürüdü.

“Bum,” dedi Tom sessizce. “Bum. Bum!”

Sonra sesini yükseltti:

“Doug! Çimenleri geçerken seni üç kere öldürdüm! Doug, beni duyuyor musun? Hey Doug! Tamam. Senin için bir sakıncası yok.” Topun üstüne yattı ve antika namlunun üzerinden nişan aldı. Bir gözünü kıstı. “Bum!” diye uzaklaşan şekle fısıldadı. “Bum!”

“Al!”

“Yirmi dokuz! ”

“Al!”

“Otuz!”

“Al!”

“Otuz bir!”

Manivela aşağı indi. Teneke kapaklar parlak sarı, titreşen, doldurulmuş şişelerin ağzını kapattı. Büyükbaba son şişeyi Douglas’a verdi.

“Yazın ikinci hasadı. Haziramnki rafta. Bu tem-muzunki. Şimdi önümüzde sadece ağustos var.” Douglas ılık karahindiba şarabının şişesini kaldırdı, ama rafa koymadı. Numaralanmış diğer şişelerin orada beklediğini görebiliyordu: hepsi de birbirinin aynı, birbirlerinden hiçbir farkı olmayan, parlak ve sıradan, kendi hallerinde şişeler. Canlı olduğumu anladığım gün, diye düşündü, neden diğerlerinden parlak değil ki şuradaki?

John Huff’ın dünyanın kenarından düşüp kaybolduğu gün, neden diğerlerinden daha koyu renkli değil ki şuradaki?

Örülmüş ve çözülmüş rüzgârının dalgalarında yunuslar gibi sıçrayan yazın büyük köpekleri nerede? Yıldırım, Yeşil Makine veya tramvayın kokusu nerede? Şarap hatırlar mı? Hatırlamaz! Ya da hatırlamaz gibi görünür, her durumda.

Bir yerlerde, bir kitap şöyle diyordu: Şimdiye kadar yapılmış olan tüm konuşmalar, söylenmiş olan tüm şarkılar hâlâ yaşamakta, uzay boyunca titreşmektedir ve eğer Uzak Centauri’ye yolculuk yapabilseydiniz, George Washington’ı uykusunda konuşurken ya da Sezar’ı sırtındaki bıçağa şaşırırken duyabilirdiniz. Çok fazla ses. O zaman ışık ne oluyor? Bir kez görülen her şey öyle sadece yok olup gitmez, *gidemez*■ Dünyayı araştıran bir yerde, belki de polenlerin ateşlediği anların damlayan çok katlı kovanlarında ışığın amber özsuyu olduğu yerde ya da bir öğlen yusufçuğunun süslü kafatasındaki otuz bin merceğin içinde herhangi bir yıldaki dünyanın tüm renklerini ve görüntülerini görebilirsiniz. Ya da bu karahindiba şarabından bir damlayı bir mikroskobun altına koysanız, belki de Dört Temmuz’un tüm dünyası bir Vezüv sağanağı gibi havai fişek gösterisi yapar. İşte buna inanmak zorundaydı.

Ama yine de... şuna, üstündeki numarası Albay Freeleigh'in sendeleyerek toprağın üç metre derinine düşmesini simgeleyen şu şişeye bakarken, Douglas ne bir gram koyu çökelti, ne büyük sığırın un haline getirdiği tozdan bir zerre ne de Shiloh silahlarından bir sülfür parçacığı bulamadı...

r

"Ağustos hemen gelir," dedi Douglas. "Elbette. Ama gidişata bakınca, ne makineler ne de arkadaşlar olacak. Bir sonraki hasat için de birkaç lanet karahindiba."

"Kıyamet, kıyamet. Bir cenaze çanı gibi çınlıyorsun," dedi Büyükbaba. "Böyle konuşmak küfürden daha kötüdür. Yine de, ağzını sabunla yıkamayacağım. Bir yüksük dolusu kadar şarap işaretli. İşte şimdi, bir yudumda iç. Tadı nasıl?" "Ben bir ateş yiyenim! Of be!"

"Şimdi yukarı, bloğun çevresinde üç tur koş, beş takla at, altı şınav çek, iki ağaca tırman. Böylece ağıtçıların şefi yerine bir orkestra şefi olursun. Haydi."

Douglas yolda koşarken, *dört* şınav, *bir* ağaç ve *iki* takla yeterli olur, diye düşündü.

Ve dışarıda, ağustosun ilk gününün ortasında, arabasına henüz binmiş olan Bili Forrester, olağanüstü bir dondurma veya başka bir şey yemek için şehir merkezine gideceğini, kendisine katılmak isteyen olup olmadığını sormak için seslendi. Böylece, beş dakika sonra hafifçe salınarak daha iyi bir ruh haline girmiş olan Douglas, alev gibi yanan kaldırımlardan markete girerken ve marketin vanilya ve gazoz kokulu serin hava tüneli boyunca ilerleyip Bili Forrester'la birlikte kar-mermeri çeşmede otururken buldu kendini. Sonra en olağanüstü dondurmaların listesini yaptılar; o sırada çeşmenin adamı, "Eski moda limonlu-va-nilyalı dondurm..." dedi.

"İşte bu!" dedi Bili Forrester.

"Evet efendim!" dedi Douglas.

Ve beklerken, dönen sandalyelerinde yavaşça döndüler. Gümüş musluklar, parıldayan aynalar, çalışmayan tavan vantilatörleri, küçük pencerelerdeki yeşil gölgeler, tel örgüsü iskemleler hareket halindeki gözlerinin önünden geçti. Dönmeyi bıraktılar. Elinde dondurma kaşığı ve ağzında dondurma olan doksan beş yaşındaki Bayan Helen l.oomis'in yüzüne ve görüntüsüne takıldı gözleri.

Kadm Bili Forrester'a, "Genç adam," dedi, "ağız tadı ve hayal gücü olan bir insansın. Ayrıca sende on adam gücünde bir kararlılık var; yoksa menüde listelenen yaygın tatlardan ayrılıp çekin meden, lafı dolandırmadan ve tereddüt etmeden limonlu-vanilyalı dondurma gibi duyulmamış bıı şey istemeye cesaret edemezdin."

Bili ciddiyetle onu başıyla selamladı.

"Gelin, ikiniz de benimle oturun," dedi kadın. "Tuhaf dondurmalardan ve ikimizin de meyilli olduğu bazı şeylerden bahsederiz. Merak etmeyin, hesabı ben ödeyeceğim."

Gülümseyerek dondurmalarını kadının masasına taşıdılar ve oturdular.

Kadm, "Sen bir Spaulding'e benziyorsun," dedi çocuğa. "Büyükbabanın başını almışsın. Ve sen de NVilliam Forrester'sm. *Chronicle* için yazıyorsun, hiç de fena bir köşe değil. Hakkında anlatabileceğimden fazla şey duydum."

"Sizi tanıyorum," dedi Bili Forrester. "Siz Helen Loomis'siniz." Duraksadı ve devam etti: "Bir zamanlar size âşıktım."

"İşte bir konuşmanın başlangıcında hoşlandığım yöntem bu." Yavaşça dondurmasını karıştırdı. "Bu başka bir buluşmaya yol açıyor. Hayır, bana nerede ya da ne zaman olacağını veya bana nasıl âşık olduğunu söyleme. Bunu bir sonrakine saklayalım. Konuşmanla iştahımı kaçırdın. Şu işe bak! Eh. Zaten eve gitmeliyim. Bir gazeteci olduğuna göre yarın saat üçle dört arasında bana çaya gel; küçük bir ticaret merkezi olduğu zamandan başlayarak bu küçük şehrin tarihini senin için kabataslak çizebilirim. Ve böylece ikimizin de üstünde kafa yorabileceğimiz ilginç bir şey olur, Bay

Forrester. Bana yetmiş, evet yetmiş yıl önce çıktığım bir beyefendiyi anımsatıyorsun.”

Kadm karşılarında oturuyordu ve bu, gri ve kaybolmuş, titreyen bir gece kelebeğiyle konuşmak gibiydi. Ses çok uzaktan, ezilmiş çiçeklerin ve kelebeklerin pudrasıyla kaplanmış griliğin ve yaşlılığın içinden geliyordu.

“İyi.” Kadm ayağa kalktı. “Yarın gelecek misin?”

“Kesinlikle geleceğim,” dedi Bili Forrester.

Ve kadm, küçük çocukla genç adamı orada, onun arkasından bakarak dondurmalarım yerken bırakıp işleri için şehrin içinde uzaklaştı.

NVilliam Forrester ertesi sabahı gazete için bazı yerel haberleri inceleyerek geçirdi, öğlen yemeğinden sonra şehrin dışındaki nehirde balık avlamaya vakit buldu, sadece birkaç küçük balık yakaladı ve onları da mutlulukla geri attı ve o konuda hiç düşünmeden ya da düşündüğünü fark etmeden, saat üçte arabasının onu belirli bir caddede götürdüğünü gördü. İlgiyle ellerinin direksiyonu çevirmesini ve onu, sonunda sarmaşıklarla kaplı bir girişin önünde duruncaya dek uçsuz bucaksız dairesel bir yolda ilerletmesini izledi. Dışarı çıktı, içinde yeni boyanmış, üç katlı Victoria tarzı bir ev bulunan bu muazzam bahçede, arabasının, tıpkı piposu gibi eski, çiğnenmiş ve bakımsız göründüğü gerçeğinin farkına vardı. Bahçenin uzak ucunda zayıf, hayalet gibi bir hareket fark etti, fısıltıyı andıran bir bağırma işitti; zaman ve uzaklıkla ayrıştırılan Bayan Loomis’in orada olduğunu, yumuşak gümüş yüzeyleri parıldayan çay takımıyla tek başına oturmuş kendisini beklediğini gördü.

“Şimdiye kadar ilk kez bir kadm zamanında hazırlanmış ve bekliyor,” dedi ona doğru ilerlerken. “Aynı zamanda,” diye ekledi, “hayatımda ilk kez bir randevuya zamanında geliyorum.”

Kadm hasır koltuğunda arkasına yaslanarak, “Neden öyle?” diye sordu.

“Bilmiyorum,” diye itiraf etti Bili.

“Peki.” Kadm çayları doldurmaya başladı. “Haydi başlayalım. Dünya hakkında ne düşünüyorsun?”

“Hiçbir şey bilmiyorum.”

“Dedikleri gibi, bilgeliğin başlangıcı bu. On yedindeyken her şeyi bilirsin. Yirmi yedindeyken eğer *yine* her şeyi biliyorsan, o zaman hâlâ on yedindesindir.”

“Yıllar boyunca çok şey öğrenmiş görünüyorsunuz.”

“Her şeyi bilir görünmek yaşlı insanların bir ayrıcalığıdır. Fakat bu rol yapmaktır, maske takmaktır; tıpkı yapılan bütün diğer roller ve takılan maskeler gibi. Biz yaşlılar, aramızda birbirimize göz kırpar ve ‘Maskemi, yaptığım rolü, kendime güvenimi nasıl buldun? Hayat zaten bir oyun değil mi? İyi oynamıyor muyum?’ diye sorarız.”

İkisi de usulca güldüler. Bili arkasına yaslandı ve kendini aylardır ilk kez doğal bir şekilde gülmeye bıraktı. Yatıştıkları zaman kadm çay fincanını iki eliyle kavradı ve içine baktı. “Biliyor musun, bu kadar geç tanıştığımız için şanslıyız. Yirmi bir yaşımda ve delişmen zamanlarımda seninle karşılaşmak istemezdim.”

“Yirmi bir yaşındaki güzel kızlar için özel yasalar var.”

“Demek vaktiyle güzel olduğumu düşünüyorsun?”

Bili güler yüzlü bir ifadeyle onayladı.

“Ama bir kuğu yemiş bir ejderhayla karşılaştığını nasıl bilebilirsin? Ağzının etrafında kalmış birkaç tüye bakarak mı karar verirsin?” diye sordu kadm. “İşte durum bu. Böyle bir beden bir ejderhadır, tüm pulları ve kıvrımlarıyla, işte bu ejderha beyaz kuğuyu yedi. O kızı yıllardır görmüyorum. Nasıl göründüğünü hatırlamıyorum bile. Yine de onu *hissediyorum,* içerde güvende, hâlâ canlı; esas kuğunun bir tüyü bile değişmedi. Biliyor musun, ilkbahar veya sonbaharın bazı sabahlarında uyanıp, tarlaları aşıp ormana koşacağım ve yaban çilekleri toplayacağım veya gölde yüzeceğim ya da bu gece, tüm gece boyunca şafağa kadar dans edeceğim diye düşündüğüm

zamanlar olur. Ve sonra, öfkeyle bu yaşlı ve harap olmuş ejderhanın içinde olduğumu fark ederim. Ben, çıkışı olmayan, harap olmuş bir kulenin içinde yakışıklı prensini bekleyen prensesim."

"Siz kitap yazmalıydınız."

"Sevgili çocuk, yazdım. Evde kalmış yaşlı bir kız için yapacak başka ne vardı ki? Otuzuma kadar kafası karnaval süsleriyle dolu çılgın bir yaratıktım, sonra önem verdiğim tek adam beklemeyi bırakarak başka biriyle evlendi. Böylece içimdeki öfkeye rağmen en iyi fırsat elimdeyken evlenmemekle bu yazgıyı hak ettiğimi söyledim kendime. Seyahat etmeye başladım. Bavulum seyahat etiketleri yağmuru altında kaldı. Tek başıma Paris'te, tek başıma Viyana'da, tek başıma Londra'daydım ve sonuçta bu tek başına Green Town, Illinois'de olmakla aynı. Aslında bu, yalnız olmak. Ah, düşünmek, davranışlarınızı düzeltmek, konuşmalarınızı inceltmek için bol zamanınız olur. Ama bazen, nezaket veya reverans yapmak fiilini otuz yıllık hafta sonu tatili olan bir şirketle rahatça takas edebileceğimi düşünürüm."

Çaylarını içtiler.

"Ah, işte böyle bir kendine acıma seli," dedi kadm, sevimli bir ifadeyle. "Şimdi senin hakkında konuşalım. Otuz bir yaşındasın ve hâlâ evli değilsin."

"Bunu şöyle ifade edeyim," dedi Bili. "Sizin gibi davranan, düşünen ve konuşan kadınlar nadir bulunuyor."

"Benim gibi..." dedi kadm ciddiyetle. "Genç kadınların benim gibi konuşmalarını beklememelisin. Bu sonra olur. Öncelikle çok daha gençler, sonra sıradan erkekler bir kadında beyin gibi bir şeye rastladıkları anda alelacele kaçarlar. Herhalde sen beyni olup da bunu senden başarıyla saklayan birkaçıyla tanışmışsındır. Antika böceği bulmak için etrafı biraz gözetlemen gerek. Birkaç tahta kaldır."

Yeniden gülüyorlardı.

"Herhalde titiz bir yaşlı bekar olacağım," dedi Bili.

“Hayır, hayır, bunu yapmamalısın. Bu doğru olmaz. Bu öğleden sonra burada bile olmaman gerek. Bu sadece bir Mısır piramidinde sonlanan bir sokak. Piramitlerin hepsi çok sevimli, ama mumyalar uyum sağlanamayacak arkadaşlardır. Nerelere gitmek isterdin, hayatında gerçekten yapmak istediğin şey nedir?”

“İstanbul’u, Port Said’i, Nairobi’yi, Budapeşte’yi görmek. Bir kitap yazmak. Bir sürü sigara içmek. Bir uçurumdan düşmek ama yarı yolda bir ağaç tarafından yakalanmak. Bir gece yarısı Fas’ta karanlık bir ara sokakta birkaç kez vurulmak. Çok güzel bir kadını sevmek.”

“Eh, bunların hepsini sağlayabileceğimi sanmıyorum,” dedi kadm. “Ama seyahatler yaptım ve sana bu yerlerin çoğunu anlatabilirim. Ve eğer gece on birde ön bahçemde koşarsan ve ben hâlâ uyanık olursam, sana bir İç Savaş misket tüfeğiyle ateş edebilirim. Bu o erkeksi macera dürtünü tatmin eder mi?”

“Bu çok iyi olur.”

“ilk önce nereye gitmek istersin? Seni oraya götürebilirim, biliyorsun. Bir büyü yapabilirim. Sadece ismini söyle. Londra? Kahire? Kahire yüzünü bir ışıldak gibi aydınlatır. Bu nedenle Kahire’ye gidelim. Şimdi sadece gevşe. Şu hoş tütününle piponu doldur ve arkana yaslan.”

Bili hafifçe gülümseyerek ve rahatlayarak arkasına yaslandı, piposunu yaktı ve dinledi. Kadın konuşmaya başladı. “Kahire...” dedi.

Mücevherler, dar sokaklar ve Mısır çölünün rüzgârları arasında zaman geçti. Güneş altın gibiydi ve Nil de deltalara ayrıldığı yerde çamurluydu ve piramidin tepesinde çok genç ve çok hızlı biri vardı, gülüyor ve onu güneşe göre gölgeli taraftan yukarı gelmesi için çağırıyordu ve o tırmanıyordu, kadm son basamağı çıkması için ona elini uzatıyordu ve sonra ikisi bir devenin sırtında Sfenksin uzanan büyük kütlesine uzun adımlarla koşarken gülüyorlardı ve gece geç saatte, bir yerli mahallesinde, küçük çekiçlerin bronz ve gümüş üzerindeki çıngırtısı, küçük yaylı çalgılardan gelen müzik vardı, yavaş yavaş yok oluyor, uzaklaşıyor, uzaklaşıyor...

William Forrester gözlerini açtı, Bayan Helen Loomis macerayı bitirmişti ve tekrar evdeydiler, bahçede, en iyi şartlarda ve birbirlerine çok yakındılar; demlikteki çay soğumuş, bisküviler geciken güneşte kurumuştu. Bili içini çekti, gerindi, yeniden içini çekti.

“Hayatımda hiç bu kadar rahat etmemiştim.”

“Ben de.”

“Sizi geç bıraktım. Bir saat önce gitmeliydim.”

“Her dakikasından zevk aldığımı biliyorsun. Ama yaşlı, sersem bir kadında ne göresin ki...”

Bili iskemlesinde arkasına yaslandı, yarı kapalı gözleriyle kadına baktı. Gözlerini kıstı, böylece arasından ancak bir ışık iplikçiği geçebiliyordu. Başını biraz yana eğdi, sonra diğer yana.

Kadın huzursuzca, “Ne yapıyorsun?” diye sordu.

Adam bir şey söylemedi, ama bakmaya devam etti.

“Eğer bunu doğru bir şekilde yaparsan,” diye mırıldandı Bili, “ayarlayabilirsin, bazı şeyleri hesaba katabilirsin...” Kendi kendine düşünüyordu. Çizgileri silebilirsin, zaman faktörünü ayarlayabilirsin, yılları geri döndürebilirsin.

Bili birden hareket etti.

“Ne oldu?” diye sordu kadm.

Ama sonra gitmişti. Bili onu yakalamak için gözlerini açtı. Bu bir hataydı. Tembelce, silerek, gözleri hafifçe yarı kapalı, arkasına yaslanmış olarak kalmalıydı.

“Sadece bir an için,” dedi, “onu gördüm.” “Neyi gördün?”

“Kuğuyu elbette,” diye düşündü. Ağzı bu sözcükleri söylermiş gibi kımıldamış olmalıydı.

Bir an sonra kadm sandalyesinde dimdik oturuyordu. Elleri kucağında ve kaskatıydı. Gözleri ona dikilmişti ve Bili kendini çaresiz hissederek onu izlerken, kadının her iki gözü de ağzına kadar dolu birer fincan gibiydi.

“Üzgünüm,” dedi Bili, “son derece üzgünüm.” “Hayır, olma.” Kadm dimdik durdu ve yüzüne veya gözlerine dokunmadı, elleri birbiri üstünde kavuşmuş halde kaldı. “Şimdi gitsen iyi olacak. Evet, yarın gelebilirsin, ama şimdi git lütfen ve başka bir şey söyleme.”

Bili, kadını gölgedeki masada bırakıp bahçenin içinden yürüyerek uzaklaştı. Geriye bakmak için dönmeye cesaret edemedi.

Dört gün, sekiz gün, on iki gün geçti ve Bili çaylara, akşam yemeklerine, öğlen yemeklerine davet edildi. Uzun, yeşil ikindiler boyunca oturup konuştular; sanattan, edebiyattan, yaşamdan ve toplumdan bahsettiler. Dondurmalar, güvercinler yediler ve kaliteli şaraplar içtiler.

“Başkalarının ne dediğine aldırmıyorum,” dedi kadın. “İnsanlar bazı şeyler söylüyorlar, değil mi?” Bili rahatsızca kımıldandı.

“Biliyordum. Doksan beşinde de olsa bir kadın dedikodulardan kurtulamıyor.”

“Ziyaretlerimi kesebilirim.”

“Ah, hayır,” diye bağırdı kadm ve kendini topladı. Daha alçak bir sesle, “Bunu yapamayacağını biliyorsun. Onların ne düşündüğüne aldırmayacağını biliyorsun, değil mi? Biz bunun zararsız olduğunu bildiğimiz sürece tabii,” dedi. “Aldırmıyorum,” dedi Bili.

Kadm iskemlesine yaslanarak “Şimdi oyunumuzu oynayalım. Bu kez neresi olacak? Paris? Sanırım Paris,” dedi.

Bili başıyla sessizce onaylayarak, “Paris,” dedi. “Pekâlâ,” diye başladı kadm. “Yıl 1885 ve New York limanından gemiye biniyoruz. Bagajlarımız şurada, işte biletlerimiz, Sky Line yola çıkıyor. Şimdi denizdeyiz. Şimdi Marsilya’ya geliyoruz...” işte kadm orada, bir köprüde, Sen Nehri’nin

berrak sularına bakıyor ve birden, Bili de orada, bir an sonra kadının yanında, akıp geçen yazın

dalgalarına bakıyor. İşte kadının pudra beyazı parmaklarında bir aperatif ve şaşılacak bir hızla o da orada, kadının şarap kadehini kendisininkiy-le tokuşturmak için ona doğru eğiliyor. Versay'ın aynalı koridorlarında, Stockholm'ün buhar tüten yemek büfelerinin üstünde Bill'in yüzü görünüyor ve birlikte Venedik kanallarındaki berber lambalarını sayıyorlar. Kadının yalnız yaptığı şeyleri şimdi birlikte yapıyorlar.

Ağustosun ortasında, ikindinin geç saatlerinde birbirlerine bakarak oturuyorlardı.

"Sizi iki buçuk haftadır neredeyse her gün gördüğümün farkında mısınız?" diye sordu, Bili. "İmkânsız!"

"Bundan çokça hoşnutum."

"Evet, fakat bir sürü genç kız var..."

"Siz onların olmadığı her şeysiniz. Sevecen, akıllı, nüktedan."

"Saçma. Sevecenlik ve akıllılık yaşlandıkça kazanılan şeylerdir. Acımasız ve düşüncesiz olmak yirmi yaşlarındayken çok daha büyüleyici gelir." Durakladı ve derin bir nefes aldı. "Şimdi, seni rahatsız edeceğim. Gazoz çeşmesinde o öğleden sonraki ilk karşılaşmamızda bir zamanlar bana bir tür, ilgin diyelim, olduğunu söylediğini hatırlıyor musun? Bir daha bundan hiç bahsetmeyip bilinçli

olarak beni atlattın. Şimdi bu rahatsız edici şeyi sana sormak zorundayım,"

Bili ne söyleyeceğini bilmez görünüyordu. "Bu utanç verici," diye itiraz etti.

"Haydi, dökül!"

"Bir zamanlar resminizi görmüştüm. Yıllar önce."

"Resmimin çekilmesine asla izin vermem."

“Bu eski bir resimdi, siz yirmi yaşınızdayken çekilmiş.”

Ah, şu resim. O tümüyle bir şaka. Ne zaman bir hayır kurumuna bağışta bulunsam ya da bir baloya katılsam, o resmin tozunu alıp basarlar. Şehirdeki herkes güler, *ben* bile.”

“Gazetenin zalimliği bu.”

Hayır. Onlara ben söyledim. Eğer bir resmimi istiyorsanız eskiden, 1853’te çekilmiş olanı kullanın. Bırakın beni böyle hatırlasınlar. Merasim boyunca, güzel Tanrı’nın adına, gözkapağını aşağıda tut.”

“Size her şeyi anlatacağım.” Bili ellerini önünde kavuşturdu ve onlara bakarak bir an duraksadı. Şimdi resmi hatırlıyordu; resim zihninde çok berraktı. Fotoğrafın ve ilk resmi için poz veren, çok genç, yalnız ve çok güzel Helen Loomis’in her cephesi hakkında düşünmek için burada, bahçede çok zaman vardı. Onun sakin, utangaç bir ifadeyle gülümseyen yüzünü düşündü.

O ilkbaharın yüzüydü, o yazın yüzüydü, o yoncanın soluğunun sıcaklığıydı. Dudaklarında parıldayan nar kırmızısı ve gözlerinde öğlen gökyüzü. Yüzüne dokunmak her zaman yeni bir deneyimdi, bir aralık sabahı pencerenizi açıp elinizi dışarı uzatarak geceleyin hiç haber vermeden sakince inmiş olan beyaz, soğuk, toza benzeyen ilk karı hissetmek gibi. Ve bunların hepsi, o soluk sıcaklığı ve eşsiz sevecenlik, hiçbir saat rüzgârının onun bir saatini veya bir saniyesini bile havaya uçuramayacağı fotoğraf kimyasının harikasında sonsuza kadar saklanacaktı; o ince ilk soğuk beyaz kar asla erimeyecek, binlerce yaz yaşayacaktı.

İşte fotoğraf buydu, onu tanıma şekli buydu. Onu hatırladıktan ve üzerinde düşünüp resmi zihninde tuttuktan sonra, Bili şimdi yeniden konuşuyordu. “Resmi ilk gördüğüm zaman, sade bir saç biçimi olan basit, sıradan bir resimdi, o kadar uzun bir süre önce çekilmiş olduğunu bilmiyordum. Gazetedeki yazıda Bayan Helen Loomis’in o gece Belediye Binası’ndaki baloyu yöneteceği gibi bir şey yazılıydı. Resmi gazeteden yırttım. Bütün gün yanımda taşıdım. Baloya gitmeye niyetliydim. Sonra, ikindinin geç bir saatinde, birisi beni o resme bakarken gördü ve anlattı. Çok güzel bir kızın çok eski bir tarihte çekilmiş resminin, her yıl gazete tarafından

kullanıldığını. Bana bu resimle o gece baloya gidip sizi aramamamı söylediler.”

Uzun bir dakika boyunca bahçede oturdular. Bili onun yüzüne baktı. Kadm bahçenin en uzak duvarına ve ona tırmanan pembe güllere bakıyordu. Ne düşündüğünü anlamanın bir yolu yoktu. Yüzünden hiçbir şey belli olmuyordu. Bir süre iskemlesinde sallandı ve sonra yavaşça, “Bir çay daha içer miyiz? Al bakalım,” dedi.

Çaylarını yudumlayarak oturdular, sonra kadm uzanarak onun kolunu okşadı. “Teşekkür ederim.” “Neden?”

“Dansa gelerek beni bulmayı düşündüğün için, resmimi kesip çıkardığın için, her şey için. Sana çok teşekkür ederim.”

Patikaları izleyip bahçede dolaştılar.

“Ve şimdi,” dedi Helen, “sıra bende. Bir zamanlar, yetmiş yıl önce, benimle ilgilenen bir gençten bahsettiğimi hatırlıyor musun? Ah, şimdi o öleli en azından elli yıl oluyor, ama çok genç ve yakışıklıyken günlerce at üstünden inmez ve yaz geceleri de şehrin etrafındaki çayırlarda atla dolaşırdı. Sağlıklı, çılgın, daima güneş yanığı bir yüzü vardı, elleri her zaman kesikti, bir soba borusu gibi tüterdi, sanki uçup gidecekmiş gibi yürürdü; bir işte kalamazdı, keyfi istediği zaman her şeyden vazgeçerdi ve bir gün atma atlayıp giderek benden bir bakıma uzaklaştı, çünkü ondan daha çılgındım ve hiç durulmuyordum ve bitti. Bir gün tekrar onu yaşarken göreceğimi hiç düşünmedim. Fakat sen oldukça canlısın, onun gibi etrafa küllerini döküyorsun, sakarlığın ve nezaketin harman olmuş. Daha sen bir şeyi yapmadan önce ne yapacağını biliyorum, ama onu yaptıktan sonra her zaman şaşkınlığa düşüyorum. Yeniden dünyaya geliş benim için bir kase süt lapasından farksız, ama önceki gün şunu hissettim: Eğer sokakta sana Robert, Robert diye seslensem, William Forrester dönüp bakar mıydı?”

“Bilmem,” dedi Bili.

“Ben de. Yaşamı ilginç kılan da bu.”

Ağustos neredeyse bitmişti. Sonbaharın ilk serin dokunuşu şehirde yavaşça ilerledi ve her ağaçta yumuşayan ve kademeli yanan ilk ateşin rengi, tepelerde belirsiz bir kızarma ve renklenme, buğday tarlalarında aslan rengi vardı. Artık günlerin düzeni bildikti ve pratik yapan bir hattatın çok güzel bir şekilde tekrar tekrar çizdiği bir dizi, Her, vv'ler, m'lerle tekrarlanıyordu ve bu çizgiler gün be gün zarif derecikler halinde yineleniyorlardı.

William Forrester bir ağustos ikindisinin erken saatlerinde bahçeyi geçti ve Helen Loomis'i masada büyük bir dikkatle yazı yazarken buldu.

Kadm kalemini ve mürekkebini bir kenara itti. “Sana bir mektup yazıyordum,” dedi.

“Eh, burada olmam sizi bu dertten kurtarıyor.” “Hayır, bu özel bir mektup. Bak.” Artık kapatıp

düzleştirmiş olduğu mavi zarfı ona gösterdi. “Nasıl göründüğünü hatırla. Bunu postadan aldığın zaman ölmüş olduğumu bileceksin.”

“Bu kesinlikle konuşulmaması gereken bir şey, değil mi?”

“Otur ve beni dinle.”

Bili oturdu.

“Sevgili William,” dedi kadın, şemsiyenin gölgesinin altından. “Birkaç güne kadar ölmüş olacağım. Hayır!” Elini havaya kaldırdı. “Hiçbir şey söylemeni istemiyorum. Korkmuyorum. Sen de benim yaşadığım kadar yaşasan korkuyu kaybederdin. Hayatım boyunca ıstakoz sevmedim, nedeni aslında daha önce yememiş olmamdı. On sekizinci doğum günümde yedim. Yine de ıstakozun beni çok heyecanlandırdığını söyleyemem, ama şimdi onun tadıyla ilgili bir kuşkum yok ve ondan korkmuyorum. Diyebilirim ki ölüm de bir ıstakoz olacak ve onunla uzlaşabilirim.” Elini salladı. “Ancak bu konuda bu kadarı yeterli. Önemli olan şu ki, seni bir daha göremeyeceğim. Çay servisleri olmayacak. inanıyorum ki o özel kapıdan geçen her kadının, tıpkı gece istirahatine çekilen bir kadm kadar mahremiyete ihtiyacı vardır.”

“Ölümü önceden bilemezsin,” dedi Bili, en sonunda.

“Elli yıl boyunca koridordaki sarkaçlı duvar saatini izledim William. Kurulduktan sonra duracağı saati önceden bilebilirim. Yaşlı insanlar da farklı değildir. Makinelerin yavaşladığını ve son ağırlığın kalktığını hissederler. Ah, lütfen bu şekilde bakma, lütfen bakma.”

“Elimde değil,” dedi Bili.

“İyi vakit geçirdik, değil mi? Burada her gün konuşmak çok özel bir şeydi. ‘Zihinlerin buluşması’ cümlesiyle ifade edilebilecek kadar aşırı yüklü ve yorucuydu.” Mavi zarfı ellerinde çevirdi. “Vücut bazen bu bilgiyi reddetse de, sevginin niteliğinin zihin olduğunu hep bildim. Vücut kendisi için yaşar. Sadece beslenmek ve geceyi beklemek için yaşar. Aslında bir gececidir. Ama güneşten doğmuş olan ve yaşamın binlerce saatini harcayarak uyanık ve tetikte olmak zorunda olan zihin için ne demeli, William? Vücutla, gecenin o zavallı, bencil şeyiyle, bir yaşam sürecek olan güneş ve zekâyı nasıl dengelersin? Ben bilmiyorum. Tek bildiğim senin zihninin burada ve benim zihnimin de burada olduğu ve öğleden sonraların hatırladığım hiçbir şeye benzemediği. Hâlâ da konuşacak çok fazla şey var, ama bunları başka bir zamana bırakmalıyız.”

“Artık fazla zamanımız yokmuş gibi görünüyor.”

“Yok, ama belki başka bir zaman olacaktır. Zaman çok tuhaf ve yaşam onun iki katı kadar tuhaf. Dişliler kayıp, tekerlekler döner ve hayatlar çok erken veya çok geç birbirine dolanır. Ben çok uzun yaşadım, bu kesin. Ve sen de ya çok erken ya da çok geç doğdun. Bu oldukça korkunç bir zamanlama. Fakat belki de sersem bir kız olduğum için cezalandırılıyorum. Neyse, ikinci tur başlıyor, tekerlekler belki yine doğru çalışır. Bu arada iyi bir kız bulup evlenmeli ve mutlu olmalısın. Fakat bana bir şey için söz vermelisin.”

“Her şey için.”

“Bana çok yaşlı oluncaya kadar yaşamayacağına söz ver, William. Senin için uygunsa, elli yaşından önce öl. Bunu sadece öneriyorum, çünkü başka bir Helen Loomis’in ne zaman doğacağını söylemenin imkânı yok. Çok, çok yaşlı oluncaya kadar yaşayıp 1999’un bir ikindisinde Main Street’te

yürüdüğün sırada yirmi bir yaşındaki beni orada dururken görmen ve yeniden her şeyin dengesinin bozulması ne tüyler ürpertici olurdu, değil mi? Ne kadar hoş olursa olsun, bir daha öncekiler gibi ikindiler geçirebileceğimizi sanmıyorum, ya sen? Bin galon çay ve beş yüz bisküvi bir arkadaşlık için yeterli. Bu nedenle yaklaşık yirmi yıl içinde bir ara bir za-türre krizi geçirmelisin. Çünkü senin diğer tarafta ne kadar oyalanmana izin vereceklerini bilmiyorum. Belki de seni hemen geri gönderirler. Ama ben elimden gelenin en iyisini yapacağım, Willi-am, gerçekten. Ve her şey dengeli olarak yoluna girecek, ne olabileceğini biliyor musun?"

"Siz söyleyin."

"1985 veya 1990'ın bir ikindisinde, Tom Smith veya John Green ya da böyle bir ismi olan genç bir adam şehir merkezinde yürürken bir markette duracak ve uygun bir şekilde bir külah olağanüstü bir dondurma isteyecek. Aynı yaşlarda bir genç kız orada oturmakta olacak ve o dondurmanın adını duyduğu zaman bir şeyler olacak. Ne veya nasıl olacağını söyleyemem. Elbette *kız* neden ve nasıl olduğunu bilmeyecek. Ne de genç adam bilecek bunu. Sadece o dondurmanın adı ikisi için de çok iyi bir şey olacak. Konuşacaklar. Ve sonra, birbirlerinin ismini öğrendikleri zaman, marketten yürüyerek birlikte çıkacaklar."

Bill'e gülümsedi.

"Bunların hepsi çok düzenli, ama her şeyi düzgün paketler içinde sunmaya çalışan yaşlı bir hanımı bağışla. Bu seni terk etmek için bir ıvır zıvır saçmalığı. Şimdi başka şeyden bahsedelim. Ne hakkında konuşacağız? Dünyada henüz ziyaret etmediğimiz bir yer var mı? Stockholm'e gittik mi?"

"Evet, güzel bir şehir."

"Glasgovv? Evet mi? Nereye o zaman?"

"Neden Green Town, Illinois olmasın?" dedi Bili. "Burası. Birlikte şehrimize hiç gitmedik." Kadm arkasına yaslandı, Bili de, ve kadm, "O zaman, sana çok uzun zaman önce, sadece on do-kuzumdayken bu şehrin nasıl olduğunu anlatacağım..."

Bu bir kış gecesiydi ve o, beyaz ay buzunun üstünde kaygısızca paten yapıyordu, altında görüntüsü kayıyor ve fısıldıyordu. Bu, havada, yanaklarda, kalplerde ateş olan ve gözlerinizin ateşbö-ceklerinin parıldama ve sönme rengiyle dolduğu bu şehirde bir yaz gecesiydi. Bu ekim ayında hışırtılı bir geceydi, ve o orada duruyordu, mutfakta şarkı söyleyerek şekerlemeleri bir çengelden çekiyordu, ve işte nehir kenarında yosunların üstünde koşuyordu ve bir bahar akşamı şehrin ötesindeki granit hendekte, yumuşak, derin ve ılık sularda yüzüyordu ve şimdi roketlerin gökyüzünü dövdüğü ve her verandanın şimdi kırmızı-ateş, şimdi mavi-ateş, şimdi beyaz-ateş yüzlerle dolu olduğu Dört Temmuz'du ve son roket sönünceye kadar aralarında göz kamaştıracak kadar parlak olan onun yüzüydü.

“Bunların hepsini görebiliyor musun?” diye sordu Helen Loomis. “Beni onları yaparken ve onlarla birlikte olurken görebiliyor musun?” Gözleri kapalı olan William Forrester, “Evet,” dedi. “Sizi görebiliyorum.”

“Ve sonra,” dedi kadm, “ve sonra...”

İkindi ilerledikçe ve alacakaranlık hızla derinleştikçe kadının sesi uzaklaştı, uzaklaştı, fakat bahçede ilerledi ve sokakta uzak bir mesafeden geçmekte olan biri, onun gece kelebeği sesini duyabilirdi, hafifçe, hafifçe...

İki gün sonra, mektup geldiğinde, William Forrester odasındaki masasmdaydı. Mektubu yukarı Douglas getirdi, Bill'e verdi ve içinde ne olduğunu biliyormuş gibi baktı.

William Forrester mavi zarfı tanıdı, ama onu açmadı. Sadece gömleğinin cebine koydu, bir an çocuğa baktı ve, “Haydi Doug, ben ısmarlıyorum,” dedi.

Çok az konuşarak şehir merkezine gittiler, Douglas gerekli olduğunu hissettiği için sessizliğini korudu. Bir süredir tehdit etmekte olan sonbahar gitmişti. Bulutları kaynatarak ve metal gökyüzünü süpürerek, tam anlamıyla yaz geri gelmişti. Markete girdiler ve mermer çeşmede oturdular. William Forrester mektubu çıkardı, masanın üstüne koydu ve yine açmadı.

Gözlerini betonun üstündeki sarı güneş ışığında, yeşil tentelerde, sokağın karşısındaki pencerelerdeki yazıların üstündeki altın parıltılarda gezdirdi ve

duvardaki takvime baktı. 27 Ağustos 1928. Kol saatine baktı ve kalbinin yavaşça çarptığını hissetti, saatin yelkovanının hiç hızı olmadan ilerlediğini, ilerlediğini gördü, takvimin sonsuz gibi görünen o tek günüyle donduğunu gördü.

Gün batımına ait hiçbir belirti olmaksızın güneş gökyüzüne çivilenmişti. Başının üstünde iç çeken vantilatörlerden aşağıya sıcak hava yayılıyordu. Birkaç gülüşen kadın, Bill'in onların ötesindeki şehre ve yüksek adliye binası saatine sabitlenmiş bakışlarının önünden geçerek açık kapıdan çıkıp gittiler. Mektubu açtı ve okumaya başladı.

Döner iskemlede yavaşça döndü. Sözcükleri dudaklarını kımıldatarak sessizce tekrar tekrar okudu ve sonunda onları yüksek sesle söyledi, tekrarladı.

"Bir külah limonlu-vanilyalı dondurma," dedi. "Bir külah limonlu-vanilyalı dondurma."

Douglas, Tom ve Charlie, nefes nefese gölgesiz sokakta ilerlediler.

"Tom, bana doğru söyle, şimdi."

"Neyi doğru söyleyeyim?"

"Mutlu sonlara ne oldu?"

"Onları cumartesi matinesinde filmlerde gösteriyorlar."

"Tabii ki, ama ya gerçek hayatta?"

"Bütün bildiğim, geceleri yatağa giderken kendimi iyi hissettiğim Doug. Bu da günde bir kere mutlu son demek. Ertesi sabah kalkıyorum ve belki bir şeyler kötü gidecek. Ama tek yapmam gereken, o gece yatağa gideceğimi ve sadece orada bir süre uzanmanın her şeyi düzelteceğini hatırlamak."

"Bay Forrester ve yaşlı Bayan Loomis'den bahsediyorum."

“Yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Kadm öldü.” “Biliyorum! Ama yukarıda birisinin hata yaptığını düşünmüyor musun?”

“Yani Bay Forrester’ın Bayan Loomis’in res-mindekiyle aynı yaşta olduğunu düşünmesi fakat kadının bir trilyon yaşında olması mı? Hayır efendim, bence gayet müthiş!”

“Gayet müthiş mi? Tanrı aşkına!”

“Son birkaç gün Bay Forrester biraz ondan, biraz bundan anlattığında nihayet hikâyenin hepsini bir araya getirdim. Vay be, deli gibi zırladım. Niye olduğunu bilmiyorum bile. Ben bir parçasını bile değiştirmezdim. Eğer sen değiştirseydin ne hakkında konuşuyor olurduk? Hiçbir şey. Ayrıca ağlamak hoşuma gidiyor. Çok ağladığım zaman sanki tekrar sabah olmuş ve güne yeniden başlı-yormuşum gibi hissediyorum.”

“Şimdi her şeyi anladım.”

“Ama sen ağlamaktan hoşlandığını kabul etmek istemiyorsun. Yeterince uzun bir süre ağlarsan her şey yoluna girer. Ve işte senin aradığın mutlu son. Ve sonunda tekrar dışarı çıkıp insanların arasına karışmaya hazır olursun. Ve bunun neyin *başlangıcı olduğunu* Tanrı bilir! Bay Forrester da en sonunda bunun böyle olduğunu görecek ve güzel bir ağlamadan sonra etrafına bakınıp, saat öğleden sonra beş bile olsa, sabahın geldiğini görecek.”

“Bu bana hiç de mutlu bir son gibi gelmedi.” “İyi bir gece uykusu ya da on dakika iyi bir ağlama veya bir külah dolusu çikolatalı dondurma ya da üçü bir arada iyi bir ilaçtır Doug. Doktor Tom Spaulding’i dinle sen.”

“Kapayın çenenizi çocuklar,” dedi Charlie. “Neredeyse geldik!”

Köşeyi döndüler.

Kışın en soğuk günlerinde yazın bir kırıntısını yakalamaya çalışmışlardı ve bunu kazan dairelerinde ya da donmuş buz pateni göletlerinin kıyılarında gece yakılan ateşlerin etrafında bulmuşlardı. Şimdi, yaz mevsiminde, unutulan kışın kırıntılarını aramaya gidiyorlardı.

Köşeyi döndükten sonra ezbere bildikleri tabelayı okurken üzerlerinde büyük tuğla binanın tepesinden aşağıya aralıksız çiseleyen yağmurun

onları tazeleyen serinliğini hissettiler. Bu tabela onlara aradıkları yere geldiklerini gösteriyordu: SUMMER'IN BUZ DEPOSU.

Summer'm Buz Deposu bir yaz gününde! Gülerek kelimeleri söylediler ve içinde elli, yüz ve iki yüz kilo ağırlığında ve amonyak buharları ve buz sarkıtları içinde yatan buzullar, buz dağları ve ocak ayının yağmış fakat unutulmamış karlarının bulunduğu büyük mağaranın içine bakmak için ilerlediler.

"Hissediyor musunuz?" diye iç çekti Charlie Woodman. "Daha ne isteyebiliriz ki?"

Tepelerindeki buz makinesinden aşağıya süzülen sonsuz su buharının yarattığı sis gökkuşağının renkleriyle parlarken ağızlarından dumanlar çıkıyor ve ıslak tahta platformun kokusu burunlarına geliyordu.

Buz saçaklarını çiğnerken parmakları dondu, bu nedenle buzları mendilleriyle tuttular ve kumaşın suyunu emdiler.

"Bütün bu buhar, bütün bu sis," diye fısıldadı Tom. "Kar Kraliçesi. O öyküyü hatırlıyor musunuz? Şimdi kimse bu tür şeylere, Kar Kraliçelerine falan inanmıyor. O yüzden eğer kimse artık ona inanmıyor diye buraya gelip saklanmışsa sakın şaşırmayın."

Baktılar ve buharın yükseldiğini ve uzun ve serin duman kuşakları içinde yükselip sürüklendiğini gördüler.

"Hayır," dedi Charlie. "Biliyor musun burada kim yaşıyor? Sadece bir adam. Onu düşündüğünüzde bile tüylerinizi diken eden bir adam." Charlie sesini çok alçalttı: "Yalnız Adam."

"Yalnız Adam mı?"

"Burada doğmuş, büyümüş ve burada yaşıyor! Bütün kış, Tom, bütün bu soğuk, Doug! Yılın en sıcak gecelerinde bizi titretmek için başka nereden

gelebilirdi? Onun gibi *kokmuyor mu* burası? Siz de çok iyi biliyorsunuz ki onun gibi kokuyor. Yalnız Adam... Yalnız Adam...”

Pus ve buharlar karanlığın içinde kıvrıldı.

Tom çığlık attı.

“Her şey yolunda, Doug.” Charlie sırıttı. “Sadece Tom’un sırtına birkaç iri buz parçası düşürdüm, hepsi o kadar.”

Adliye binasının saati yedi kez çınladı. Çınlamanın yankıları zayıflayarak söndü.

Yukarı Illinois bölgesinin her şeyden çok uzak, bir nehir, bir orman, bir çayırlık ve bir gölüyle içine kapanmış bu küçük şehrinde sıcak bir yaz alacakaranlığı. Kaldırımlar hâlâ kavruluyordu. Dükkânlar kapanıyor ve sokaklar gölgeleniyordu. Ve orada iki ay vardı: siyah, vakur adliye binasında dört yüzüyle dört gece yönüne bakan saat ay ve karanlık doğudan vanilya beyazlığı içinde yükselen gerçek ay.

Marketin yüksek tavanında vantilatörler fısıl-daşıyordu. Verandaların süslü karanlığında birkaç görünmeyen insan oturuyordu. Ara sıra pembe sigaralar parıldıyordu. Tel kapılar yaylarını inildetiyor ve çarparak kapanıyorlardı. Yaz akşamının mor tuğlaları üstünde Douglas Spaulding koşuyordu; köpekler ve çocuklar onu izliyorlardı.

“Merhaba, Bayan Lavinia.”

Çocuklar koşarak uzaklaştılar. Arkalarından sessizce el sallayan Lavinia Nebbs, beyaz parmaklarıyla tuttuğu uzun limonata bardağını dudaklarına götürüp yudumlarken, tek başına oturmuş bekliyordu.

“İşte geldim, Lavinia.”

Kadm döndü, Francine oradaydı; verandanın alt basamaklarında, tümüyle kar beyazı, zinya ve amber çiçeği kokuları içindeydi.

Lavinia Nebbs ön kapısını kilitledi, yarı dolu limonata bardağını verandada bıraktı ve “Sinema için güzel bir gece,” dedi.

Sokaktan aşağıya doğru yürüdüler.

Yollarının üstündeki verandalarından Bayan Fern ve Bayan Roberta, “Kızlar nereye gidiyorsunuz?” diye bağırdılar.

Lavinia karanlığın yumuşak okyanusunun içinden onları yanıtladı: “Elite Sineması’na, CHARLİE CHAPLIN’i görmeye!”

“Böyle bir gecede bizi dışarıda göremezsiniz,” diye Bayan Fern bağırdı. “Hele Yalnız Adam kadınları boğazladığı sürece. Bir silahla beraber kendimizi üst kattaki tuvalete kilitleyeceğiz.”

“Ah, saçmalık.” Lavinia yaşlı kadınların kapısının çarparak kapandığını ve kilitlendiğini duydu; fırınlanmış kaldırımların ışıltısında yaz gecesinin sıcak soluğunu hissederek sürüklendi. Bu sanki yeni pişmiş ekmek kabuğunun üstünde yürümek gibiydi. Sıcak elbisenizin altında nabız gibi atarak bacaklarınız boyunca, sinsi ve tatsız bir istila hissi vererek yükseliyordu.

“Lavinia, Yalnız Adam hakkındaki tüm bu söylenenlere inanmıyorsun, değil mi?”

“Bu kadınlar dedikoduya bayılırlar.”

“Yine de, Hattie McDollis iki ay önce öldürüldü. Roberta Ferry bir ay önce ve şimdi Elizabeth Ramsell kayıp...”

“Hattie McDollis aptal bir kızdı. Seyyahın biriyle kaçtığına iddiaya girerim.”

“Ya diğerleri? Hepsi boğazlandı dediklerine göre dilleri ağızlarından dışarı sarkıyormuş.”

Şehri ikiye bölen koyağın kenarında durdular. Arkalarında ışıklı evler ve müzik, ilerideyse derinlik, rutubet, ateşböcekleri ve karanlık vardı.

“Belki de bu gece sinemaya gitmemeliyiz,” dedi Francine. “Yalnız Adam bizi izleyip öldürebilir. Bu koyağı sevmiyorum. Şuna bir baksana!” Lavinia baktı. Koyak, çalışmasını hiç kesmeyen bir dinamo gibiydi; gece veya gündüz, hareket eden büyük bir uğultu, bir yaratığın, böceğin ya da bitki yaşamının homurtusu ve mırıltısı vardı. Bir sera gibi, gizemli buharlar, yıkanmış eski şistler ve bataklıklar gibi kokuyordu. Ve siyah dinamo, büyük kıvılcımlar gibi havada dolaşan ateş-böcekleriyle her zaman homurdanıyordu.

“Bu gece geç saatlerde, o lanet olası çok geç saatlerde eski koyaktan geri dönen *ben* olmayacağım; sen döneceksin Lavinia, merdivenleri ineceksin, sonra köprünün üstünde yürüyeceksin ve belki Yalnız Adam orada olacak.”

“Saçmalık,” dedi Lavinia Nebbs.

“Patikada yalnız olan sen olacaksın, beni değil; kendi ayak seslerini dinleyeceksin. Evine dönüş yolunda tümüyle yalnız olacaksın Lavinia. O evde kendini yapayalnız hissetmiyor musun?”

“Evde kalmış yaşlı kızlar yalnız yaşamaktan hoşlanır.” Lavinia karanlığa uzanan sıcak, gölgeli patikayı işaret etti. “Hadi, kestirmeden gidelim.”

“Korkuyorum!”

“Henüz erken. Yalnız Adam geç saatlere kadar ortaya çıkmaz.” Lavinia onun koluna girdi ve eğri büğrü patika boyunca çekirge sıcaklığı, kurbağa sesleri ve sivrisineklerin narin sessizliğine doğru onu aşağıya, daha da aşağıya götürdü. Kenarlarının çıplak ayak bileklerini dağladığı yaz yanığı otlara süründüler.

“Koşalım!” diye soludu Francine.

“Hayır!”

Patikada bir dönemeci döndüler, ve işte oradaydı.

Şarkı söyleyen uçsuz bucaksız gecede, ılık ağaçların gölgesinde sanki yumuşak yıldızlar ve hafif rüzgârdan keyif almak istermiş gibi uzanmış,

kolları narin bir kayığın kürekleri gibi her iki yanına açılmış yatan Elizabeth Ramsell!

Francine çığlık attı.

“Bağırma!” Lavinia sızlanan ve tıkanan Francine’i tutmak için ellerini çıkardı. “Sakın! Sakın!”

Kadın sanki yüzüyormuş gibi orada yatıyordu, yüzü ay ışığıyla aydınlanmış, gözleri büyük ve çakmak taşı gibi, dili ağzından dışarı sarkmış.

“O ölmüş,” dedi Francine. “Ah, o ölmüş, ölmüş, ölmüş! O ölmüş!”

Lavinia çekirgelerin çığlıkları ve kurbağaların gürültüsü içinde, binlerce sıcak gölgenin arasında durdu.

“Polis çağırsak iyi olacak,” dedi sonunda.

“Sarıl bana, Lavinia, sarıl bana, üşüyorum, ah, hayatımda hiç bu kadar üşümemiştim!”

Lavinia Francine’e sarıldı, polisler hışırdayan çalılara sürtünüyorlar, el fenerleri inip kalkıyor, sesler birbirine karışıyor ve gece, saat sekiz buçuğa doğru uzanıyordu.

“Sanki aralık ayı gibi. Bir süvetere ihtiyacım var,” dedi, yüzü Lavinia’ya dönük ve gözleri kapalı olan Francine.

Polis, “Hanımlar, sanırım artık gidebilirsiniz,” dedi. “Biraz daha soruşturma için yarın bir ara karakola uğrayabilirsiniz.”

Lavinia ve Francine polisten ve koyak çayırında yatan narin şeyin üstündeki örtüden uzaklaştılar.

Lavinia kalbinin içinde gümbürdediğini hissediyordu ve o da bir şubat soğuğunda üşüyordu; vücudunun her tarafında ani kar parçacıkları vardı, ay onun ince parmaklarını daha da beyazlaştırıyordu ve Francine karşısında sadece ağlarken tüm konuşmaları kendisinin yaptığını hatırlıyordu.

Çok uzaktan bir ses, “Refakatçi ister misiniz, hanımlar?” diye sordu.

Lavinia bu hiç kimseye, “Hayır, biz hallederiz,” dedi ve burnuyla dürten ve fısıldayan koyak boyunca, fısıltılar ve çıtırtılar koyağı boyunca, ışıkları ve sesleriyle arkalarında bir soruşturma yürütülen küçük dünya boyunca yürüdüler.

“Daha önce hiç ölü bir insan görmedim,” dedi Francine.

Lavinia, sanki bin kilometrelik inanılmayacak bir uzaklıktaymış gibi görünen koluna ve bileğine bakarak saatini kontrol etti. “Sadece sekiz buçuk. Helen’i alıp sinemaya gidebiliriz.”

“Sinemaya!” Francine irkildi.

“İhtiyacımız olan bu. Bunu unutmalıyız. Hatırlamak iyi değil. Eğer şimdi eve gidersek hatırlayacağız. Hiçbir şey olmamış gibi sinemaya gideceğiz.”

“Lavinia böyle bir niyetin yok herhalde!”

“Hayatımda hiçbir şeye bu kadar niyetlenme-miştim. Şimdi gülmeye ve unutmaya ihtiyacımız var.”

“Fakat arkadaki Elizabeth... Arkadaşın, arkadaşım...”

“Ona yardım edemeyiz; sadece kendimize yardım edebiliriz. Gel hadi.”

Karanlıkta, taş patikada koyağın üst kısmına doğru yürümeye başladılar. Ve birden, yollarını kapatan bir noktada çok sessizce durmuş, onları görmeyen, ama aşağıda hareket eden ışıklara ve cesede bakan ve yetkililerin seslerini dinleyen Douglas Spaulding ortaya çıktı.

Bir mantar kadar beyaz, kollarını aşağı sarkıtmış, koyağa bakarak duruyordu.

“Eve git!” diye bağırdı Francine.

Çocuk duymadı.

“Sen!” diye tiz sesle bağırdı Francine. “Eve git! Burayı terk et, duyuyor musun? Eve git, eve git, eve git.”

Douglas irkilerek başını çevirdi, sanki orada değillermiş gibi onlara baktı. Ağzı kımıldadı. Meler gibi bir ses çıkardı. Sonra, usulca kendi etrafında döndü ve koştu. Sessizce uzaktaki tepelere, karanlığa koştu.

Francine hıçkırdı ve yeniden ağladı; bu sırada Lavinia Nebbs’le birlikte yürüyordu.

“İşte geldiniz! Hanımlar, hiç gelmeyeceğinizi sandım!” Helen Greer verandasının merdivenlerinde ayağını tıklatarak duruyordu, “Sadece bir saat geciktiniz, hepsi bu. Ne oldu?”

“Biz...” diye başladı Francine.

Lavinia onun kolunu sıkıca kavradı. “Bir kargaşa vardı. Birisi koyakta Elizabeth Ramsell’i bulmuş.”

“Ölü mü? Ölmüş... mü?”

Lavinia onayladı. Helen soludu ve elini boğazına götürdü. “Onu kim bulmuş?”

Lavinia Francine’in bileğini sıkıca tuttu. “Bilmiyoruz.”

Üç genç kadın birbirlerine bakarak yaz gecesinde durdular. “İçimden eve girip kapıyı kilitlemek geçiyor,” dedi Helen sonunda.

Ama nihayetinde, hava hâlâ ılık olmasına rağmen o da ani kış havasından şikayet ederek bir süveter almaya gitti. O gittiğinde Francine telaş içinde fısıldadı: “Neden ona *söylemedin*?”

“Neden keyfini kaçıralım?” dedi Lavinia. “Yarın. Yarın bol vakit olacak.”

Üç kadm siyah ağaçlar altında, cadde boyunca ilerlediler, aniden kapıları kilitlenmiş evleri geçtiler. Haberler koyaktan dışarı, evden eve, verandadan verandaya, telefondan telefona ne de çabuk yayılmıştı. Şimdi, kilitler takırdayarak yerine otururken ilerleyen üç kadm, pencere perdeleri

arasından bakan gözleri hissediyorlardı. Ne tuhaf bir buzlu şeker ve vanilya gecesiydi, tıka basa doldurulmuş dondurmaların, sivrisinek losyonlu bileklerin, koşan çocukların birden oyunlarından cayarak camların ve tahtaların arkasına saklanmalarının gecesiydi; çocuklar evlerin içine alınırken düşen buzlu şekerler limon ve çilek gölcükleri oluşturarak eriyorlardı. Bronz kapı kolları ve kapı tokmaklarının arkasında terleyen insanlarıyla sıcak odaların sıkıca kapatılmış olması tuhaftı. Beyzbol sopalan ve topları, ayak izi olmayan bahçelerde yatıyorlardı. Beyaz tebeşirle yarı çizilmiş seksek oyunu kaynatılmış, buharlaştırılmış kaldırımın üstünde yatıyordu. Sanki birisi bir dakika önce dondurucu bir havanın gelişini öngörmüş gibiydi.

“Böyle bir gecede dışarıda olduğumuz için deliyiz,” dedi Helen.

“Yalnız Adam üç kadını öldürmez,” dedi Lavinia. “Sayılarda güvenlik vardır. Ve ayrıca, henüz çok erken. Öldürmeler her zaman bir ay arayla geliyor.”

Dehşete kapılan yüzlerine bir gölge düştü. Bir ağacın arkasından bir şekil heyula gibi yükseldi. Sanki birisi bir organlarına yumruğuyla korkunç bir darbe indirmiş gibi, üç kadm, üç değişik tiz tonda çığlık attılar.

“Sizi yakaladım,” diye kükredi ses. Adam onlara doğru atıldı. Gülerek aydınlığa çıktı. Bir ağaca yaslandı, parmağıyla kadınları işaret ederken yeniden güldü.

“Hey, ben Yalnız Adam’ım,” dedi Frank Dillon.

“Frank Dillon! ”

“Frank!”

“Frank,” dedi Lavinia, “eğer bir daha böyle çocukça bir şey yaparsan, birisi seni kurşunlarla kalbura çevirebilir.”

“Ne de yapılacak şey ama!”

Francine çılgınca ağlamaya başladı.

Frank Dillon gülmeyi kesti. “Şey, üzgünüm.” “Git buradan!” dedi Lavinia. “Elizabeth Ramsell’in koyakta ölü bulunduğundan haberin yok mu? Etrafta koşturup kadınları korkutuyorsun! Bizimle bir daha konuşma!”

“Aa, şimdi...”

Kadınlar yürüdüler, Frank da yürümek için davrandı.

“Burada dur Bay Yalnız Adam ve kendini korkut. Git Elizabeth Ramsell’in yüzüne bak, komik mi değil mi gör. İyi geceler.” Lavinia diğer ikisini ağaçlar ve yıldızlar caddesi boyunca sürükledi. Francine yüzüne bir mendil kapatmıştı.

“Francine, bu sadece bir şakaydı,” dedi Helen Lavinia’ya dönerek. “Neden bu kadar çok ağlıyor?”

“Şehir merkezine geldiğimizde sana anlatırız. Ne olursa olsun bu filme gideceğiz! Yetti artık. Hadi gelin, paranızı hazırlayın, neredeyse geldik!”

Market, büyük tahta vantilatörlerin karıştırdığı ve tuğla sokaklara taşan parfüm, tonik ve soda kokulu ağır havanın oluşturduğu bir havuzdu.

“Beş sentlik yeşil nane şekeri istiyorum,” dedi Lavinia tezgâhtara. Adamın yüzü durgun ve solgundu, tıpkı yarı boş sokaklarda gördükleri bütün yüzler gibi. “Sinemada çiğnemek için,” dedi Lavinia, adam gümüş bir kaşıkla beş sentlik yeşil şekeri tartarken.

“Bu akşam kesinlikle çok hoş görünüyorsunuz hanımlar. Bu ikindi vakti çok sakin görünüyordunuz Bayan Lavinia, çikolatalı gazoz için uğradığınızda. O kadar sakin ve hoştunuz ki, birisi peşinizden sizi sordu.”

“Aa?”

“Tezgâhta oturan bir adam. Dışarı çıkışınızı izledi. Bana, ‘Hey, bu da kim?’ dedi. Şey, o Lavinia Nebbs, şehrin evlenmemiş en güzel hanımı dedim. ‘Çok güzel,’ dedi adam, ‘nerede oturuyor?”’ Tezgâhtar burada huzursuzca durakladı.

“Vermediğini söyle!” dedi Francine. “Onun adresini umarım vermedin! Vermedin!”

“Sanırım düşünemedim. ‘Ah, Park Caddesi üstünde, koyağa yakın,’ dedim. Sıradan bir taril. Ama şimdi, bu gece, cesedi bulduklarını bir dakika önce duyduğum zaman, Tanrım, ne yaptını ben diye düşündüm.” Çok fazla doldurduğu paketi verdi.

“Seni salak!” diye bağırdı Francine ve gözlen tekrar yaşla doldu.

“Üzgünüm. Elbette belki de önemli bir şey değildi.”

Üç insan ona bakarken, ona gözlerini dikmişken, Lavinia öylece durdu. Hiçbir şey hissetmedi. Sadece, belki gırtlağında hafif bir heyecan karıncalanması. Otomatik bir şekilde parayı uzattı.

Tezgâhtar bazı kâğıtları karıştırmak için dönerken, “Bu nane şekerleri için ödeme yok,” dedi.

“Eh, şimdi ne yapacağımı biliyorum!” Helen marketin kapısına yavaşça yaklaştı. “Hepimizi eve götürmesi için bir taksi çağıracağım. Senin için düzenlenen bir av partisinin parçası olmayacağım Lavinia. O adam iyi bir şeyin peşinde değildi. Hakkında sorular sordu. Koyakta bir sonra ölen sen mi olmak istiyorsun?”

Lavinia şehre bakmak için yavaşça dönerken, “O sadece bir adamdı,” dedi.

“Frank Dillon da bir adam, belki de Yalnız Adam odur.”

Francine onlarla birlikte dışarı çıkmadı, fark ettiler ve tam döndüklerinde geldiğini gördüler. “Ondan bana tarif etmesini istedim, tezgâhtardan. Adamın neye benzediğini anlattırdım. Bir yabancı,” dedi Francine. “Koyu elbiseli. Biraz solgun ve zayıf.”

“Hepimiz kiloluyuz,” dedi Lavinia. “Eğer bir taksi tutarsanız kesinlikle binmeyeceğim. Eğer bir sonraki kurban bensem, bırakın bir sonraki ben olayım. Hayatta çok az heyecan var, özellikle otuz üç yaşında evde kalmış

bir kadın için. Bu nedenle izin verirseniz bunun keyfini çıkaracağım. Zaten saçmalık bu, ben güzel değilim ki!”

“Ah hayır, güzelsin Lavinia, şehirdeki en güzel hanımsın. Şimdi şu Elizabeth...” Francine durdu. “Erkekleri belirli bir mesafede tutuyorsun. Sadece biraz rahat olsan, yıllar önce evlenmiş olurdun.” “Sızlanmayı bırak Francine! İşte sinemanın gişesi. Charlie Chaplin’i görmek için kırk bir seni ödeyeceğim. Eğer ikiniz bir taksi istiyorsanız, devam edin. Yalnız oturur, yalnız eve giderim.” “Lavinia, sen delisin, bunu yapmana izin veremeyiz...”

Sinemaya girdiler.

İlk yarı bitmişti, perde arasıydı ve loş salon çok da dolu değildi. Üç kadm, eski pirinç cilası kokusu içindeki salonun ortasına doğru oturdular ve müdürün bir açıklama yapmak üzere aşınmış kadife perdeler boyunca ilerleyişini izlediler.

“Polis bu gece erken kapatmamızı istedi, böylece herkes uygun bir saatte dışarı çıkmış olacak. Bu nedenle kısa konularımızı kesiyoruz ve filmimizi yeniden hemen oynatıyoruz. Gösteri on birde sona erecektir. Herkese doğruca evlerine gitmesi tavsiye edilmektedir. Sokaklarda oyalanmayın.”

“Bizi kastediyor Lavinia!” diye fısıldadı Francine.

Işıklar söndü, ekran canlandı.

Helen fısıldadı: “Lavinia.”

“Ne var?”

“Biz içeri girerken, caddenin karşısındaki koyu elbiseli bir adam caddeyi geçti. Koridorda yürüdü ve şu anda bizim arkamızdaki sırada oturuyor.”

“Ah, Helen!”

“Tam arkamızda.”

Üç kadm da bakmak için teker teker döndüler.

Orada, gümüş ekrandan gelen kötücül ışıkla titreşen beyaz bir yüz gördüler. Tüm erkeklerin yüzleri karanlıkta süzülüyormuş gibi görünüyordu.

“Müdürü bulmaya gidiyorum!” Helen koridorda yukarı doğru yürüyordu. “Filmi durdurun! Işıklar!”

Lavinia yerinden kalkarken, “Helen, geri gel!” diye bağırdı.

Her biri üst dudağında birer vanilya bıyıkla boş soda bardaklarını indirdiler ve gülüşerek bunu dilleriyle fark ettiler.

“Ne kadar saçmaydı, gördün mü?” dedi Lavinia. “Bir hiç için tüm o velvele. Ne utandırıcı.”

“Üzgünüm,” dedi Helen yavaşça.

Saat şimdi on bir buçuğu gösteriyordu. Karanlık sinemadan dışarı telaşla çırpınarak fırlayan, ama bu arada Helen’e de gülen erkek ve kadınların her yere, hiçbir yere koşturmalarından uzağa çıkmışlardı. Helen de kendisine gülmeye çalışıyordu.

“Helen, sen o koridor boyunca yukarı koşarken ve ağlayarak ‘Işıklar!’ diye bağırırken öleceğimi sandım. O *zavallı* adam!”

“Sinema müdürünün Racine’deki erkek kardeşi!”

Helen, hâlâ ılık gece havasını döndürdükçe döndüren, vanilya, ahududu, nane ve lizol kokularını karıştırdıkça karıştıran tepedeki büyük vantilatöre bakarken, “Özür diledim,” dedi.

“Bu sodalar için durmamalıydık. Polis uyardı.” “Of, polisi boş ver,” Lavinia güldü. “Hiçbir şeyden korkmuyorum. Yalnız Adam şimdi bir milyon kilometre uzakta. Haftalar boyunca dönmeyecek ve o zamana kadar polis onu yakalar, sadece bekleyin. Film harikaydı, değil mi?”

“Kapatıyoruz hanımlar.” Tezgâhtar, serin beyaz fayanslı sessizliğin ışıklarını kapadı.

Dışarıda, sokaklar bomboştu; arabalar, kamyonlar ve insanlar yoktu. Dükkânların küçük pencerelerinde ışıklar hâlâ yanıyordu, balmumu mankenler mavi-beyaz elmas yüzüklerle alevlenmiş ellerini havaya kaldırmışlardı ya da turuncu balmumu bacaklarını kadm çoraplarını göstermek için sallıyorlardı. Kadınlar boş nehir yatağı caddelerde ilerlerken mankenlerin sıcak mavi-cam gözleri onları izledi, pencerelerdeki görüntüleri ışıkta, tıpkı karanlık akan suların altındaki tomurcuklar gibi titreşiyordu.

"Çığlık atsak, sizce bir şey yaparlar mı?" "Kimler?"

"Mankenler, pencere insanları."

"Ah Francine."

"Şey..."

Pencerelerde binlerce insan vardı, kaskatı ve sessiz. Sokakta da üç insan vardı; pişmiş kaldırımlarda tıkırdayan topukları dükkânların önünde silah sesi gibi yankılanıyordu yol boyunca.

Onlar geçerken, kırmızı bir neon tabela hafifçe titreşti ve ölmekte olan bir böcek gibi vızıldadı.

Pişmiş ve beyaz, uzun bulvarlar önlerinde seriliydi. Sadece yapraklı tepelerine dokunan rüzgârla sallanan yüksek ağaçlar üç küçük kadının her iki yanında diziliydi. Adliye binasının tepesinden bakınca, çok uzaktaki üç devedikeni gibi görünüyorlardı.

"Önce seni eve bırakacağız Francine."

"Hayır, ben *seni* eve bırakacağım."

"Saçmalama. Ta Elektrik Park'ın orada oturuyorsun. Eğer beni evime götürürsen koyaktan tek başına, yalnız dönmek zorunda kalırsın. Üstüne bir yaprak bile düşse, orada ölür kalırsın."

Francine, "Gece senin evinde kalabilirim," dedi. "*Güzel* olan sensin!"

Ve böylece yürüdüler; ay ışığının aydınlattığı bahçelerin ve çimento denizinin üstünde aşırı resmi üç elbise gibi sürüklendiler. Lavinia her iki yanından hızla geçen ağaçlara bakıyor, mırıldanan arkadaşlarının seslerini dinliyor, gülmeye çalışıyordu; gece hızlanmış gibiydi, alçak sesle konuşurken koşar gibi görünüyorlardı, her şey hızlı ve sıcak kar renginde görünüyordu.

“Fladi şarkı söyleyelim,” dedi Lavinia.

Şarkı söylediler: “Işılda, ışılda, hasat dolunavı üstünde...”

Kol kola, arkalarına bakmadan, tatlı tatlı ve alçak sesle şarkı söylediler. Sıcak kaldırımın ayaklarının altında serinlediğini, kımıldadığını, kımıldadığını hissettiler.

“Dinleyin!” dedi Lavinia.

Yaz gecesini dinlediler. Yaz-gecesi çekirgelerini ve çok uzakta on bir kırk beşi vuran adliye binası saatini.

“D *inleyin!"*

Lavinia dinledi. Karanlıkta bir veranda salıncağı gıcırdadı, Bay Terle oradaydı; salıncağında tek başına, kimseye bir şey söylemeden oturuyor, son sigarasını içiyordu. İleri geri sallanan pembe külü gördüler.

Artık ışıklar sönüyordu, sönüyordu, sönmüş *-t*

tü. Küçük evlerin ışıkları, büyük evlerin ışıkları, sarı ışıklar, yeşil fırtına ışıkları, mumlar, yağ lambaları, veranda ışıkları ve her şey pirinç, demir ve çeliğin içine kilitlenmiş gibi diye düşündü Lavinia; kutulanmış, kilitlenmiş, sarılıp sarmalanmış ve gölgelik bir yere konmuş gibi. Ay ışığı altında yataklarındaki insanları, onların güvende ve birlikte yaz-gecesi odalarında soluk alıp verişlerini hayal etti. Ve işte buradayız, diye düşündü Lavinia, ayak seslerimiz pişmiş yaz akşamı kaldırımında. Ve üstümüzde yalnız sokak lambaları aşağıya doğru parlıyor, sarhoş gölgeler yaratıyor.

“işte evin Francine. İyi geceler.”

“Lavinia, Helen, bu gece burada kalın. Geç oldu, artık neredeyse gece yarısı. Salonda yatabilirsiniz. Sıcak çikolata yaparım, çok eğlenceli olur!” Francine şimdi onları kendisine doğru çekmiş tutuyordu.

“Hayır, teşekkürler,” dedi Lavinia.

Ve Francine ağlamaya başladı.

“Ah yine mi, Francine,” dedi Lavinia.

“Ölmeni istemiyorum,” diye hıçkırdı Francine, gözyaşları yanaklarından aşağıya süzülüyordu. “O kadar iyi ve güzelsin ki. Yaşamanı istiyorum. Lütfen, hadi, lütfen!”

“Francine, bunun seni bu kadar etkilediğini bilmiyordum. Eve vardığımda telefon edeceğime söz veriyorum.”

“Edecek misin?”

“Ve sana güvende olduğumu söyleyeceğim, evet. Ve yarın Elektrik Park’ta ellerimle hazırlayacağım jambonlu sandviçlerle bir piknik yaparız, nasıl? Göreceksin, sonsuza dek yaşayacağım!”

“Telefon edecek misin öyleyse?”

“Söz verdim, değil mi?”

“İyi geceler, iyi geceler!” Francine hızla yukarı koştu, sertçe çarpılarak kapanan ve anında sıkıca kilitlenen kapının ardında kayboldu.

“Şimdi,” dedi Lavinia, Helen’e, *“seni* eve götüreceğim.”

Adliye binasının saati, saat başını çaldı. Sesler, boş olan, şimdiye dek hiç olmadığı kadar boş olan şehirde esti. Ses, boş sokakların, boş evlerin, boş bahçelerin üstünden geçerek gücünü kaybetti.

“Dokuz, on, on bir, on iki,” diye saydı kolunda Helen olan Lavinia.

“Kendini tuhaf hissetmiyor musun?” diye sordu Helen.

“Nasıl yani?”

“Herkes kilitli kapıların arkasında güven içinde yatağında yatarken, bizi burada, dışarıda, kaldırımlarda, ağaçların altında düşününce. Bahse girerim, neredeyse bin kilometrelik çevrede açıkta yürüyen sadece bizizdir.”

Derin, sıcak ve karanlık koyağın sesi yakınlaştı.

Bir dakika sonra birbirlerine uzun süre bakarak Helen’in evinin önünde durdular. Rüzgâr aralarındaki kesilmiş çimenin kokusunu taşıdı. Ay, bulutlanmaya başlamış gökyüzünde batıyordu. “Sanırım kalmanı söylemenin bir yararı yok, Lavinia.”

“Gideceğim.”

“Bazen...”

“Bazen ne?”

“Bazen insanların ölmek *istediklerini* düşünüyorum. Bu akşam çok tuhaf davrandın.”

“Sadece korkmuyorum,” dedi Lavinia. “Sanırım meraklıyım. Ve kafamı kullanıyorum. Mantıken Yalnız Adam etrafta olamaz. Polis ve diğerleri etrafta.”

“Polisler evlerinde, örtüleri de kulaklarının üstüne kadar çekilmiş halde.”

“O zaman sadece kendimi riskli, ama güvenli bir şekilde eğlendiriyorum diyelim. Eğer bana bir şey olacağına dair en küçük bir olasılık olsa, burada seninle kalırdım, bundan emin olabilirsin.” “Belki bir parçan artık yaşamak istemiyor.” “Sen ve Francine. Tanrı aşkına!”

“Kendimi çok suçlu hissediyorum. Sen koyağın dibine varıp köprüde yürürken kakao içiyor olacağım.”

“Bir fincan da benim için iç. İyi geceler.” Lavinia Nebbs gece yarısı sokağında, geç vakit yaz-gecesi sessizliğinde aşağıya doğru yürüdü. Karanlık pencereli evler gördü ve çok uzakta bir köpeğin havladığını işitti.

“Beş dakika içinde,” diye düşündü, “evimde güvende olacağım. Beş dakika içinde sersem Francine’e telefon ediyor olacağım. Ben...”

Adamın sesini duydu.

Bir adamın sesi, uzakta, ağaçların arasında şarkı söylüyordu.

“Ah, bana bir haziran gecesi verin, ay ışığını ve seni...”

Lavinia biraz daha hızlı yürüdü.

Ses şarkıya devam etti: “Kollarım arasında... tüm güzelliğinle...”

Yolun aşağılarında, soluk ay ışığında bir adam yavaşça ve aylakça yürüyordu.

Mecbur kalırsam, diye düşündü Lavinia, şu kapılardan birini çalabilirim.

“Ah, bana bir haziran gecesi verin,” diye şarkı söyledi adam, uzun bir sopa tutuyordu. “Ay ışığı ve sen. Hey! Bakın kim *burada!* Dışarıda olmak için ne gece ama, Bayan Nebbs!”

“Memur Kennedy!”

Ve elbette, oydu.

“Sizi eve götürsem iyi olacak.”

“Teşekkürler, ben giderim.”

Evet, diye düşündü, ama koyaktan hiçbir erkekle geçmem, bir polis memuruyla bile. Yalnız Adam’ın kim olduğunu nereden bileyim? “Hayır,” dedi, “acele ederim.”

“Tam burada bekleyeceğim,” dedi adam. “Eğer bir yardıma ihtiyacınız olursa bağırın. Burada ses iyi taşınır. Koşarak gelirim.”

“Teşekkür ederim.”

Adamı ışığın altında, kendi kendine şarkı mırıldanırken bırakıp yürümeye devam etti.

işte buradayım, diye düşündü.

Koyak.

Aşağıya yüz on üç basamak inen, sonra altmış metrelik köprüyü geçen ve Park Caddesi'ne çıkan tepe boyunca uzanan koyağın kenarındaydı. Ve görmek için sadece bir gece lambası. Şu andan itibaren üç dakika içinde, diye düşündü, anahtarımı evimin kapısına sokarım. Yüz seksen saniyede hiçbir şey olamaz.

Derin koyağa doğru uzun, koyu yeşil merdivenlerden inmeye başladı.

“Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on basamak,” diye fısıldayarak saydı.

Kendini koşuyormuş gibi hissetti, ama koşmuyordu.

“On beş, on altı, on yedi, on sekiz, on dokuz, yirmi basamak,” soluk aldı.

Yolun beşte biri,” diye kendisine haber verdi.

Koyak derin, kara ve karaydı, kara! Ve dünya arkada kalmıştı; kilitli kapıların arkasındaki yataklarında güvende olan insanların dünyası, şehir, market, sinema, ışıklar, her şey yok olmuştu. Üzerinde sadece muazzam ve kara koyak vardı ve yaşıyordu.

“Hiçbir şey olmadı, oldu mu? Etrafta kimse yok, var mı? Yirmi dört, yirmi beş basamak. Çocukken birbirinize anlattığınız o eski hayalet öyküsünü hatırlıyor musun?”

Kendi ayakkabılarının basamaklardaki sesini dinledi.

“Karanlık adamın evinize ve senin yukarıdaki yatağına gelmesi hakkmdaki öykü. Ve şimdi, o ikinci basamakta. Ve şimdi üçüncü basamakta ve dördüncü basamakta ve beşinci! Ah! Bu öyküye ne kadar güler ve çığlık atardın! Ve şimdi o korkunç karanlık adam yirminci basamakta ve şimdi

odanın kapısını açıyor ve şimdi yatağının yanında duruyor. ‘SENİ ELİME GEÇİRDİM’”

Lavinia çığlık attı. Bu şimdiye kadar duyduğu hiçbir şey gibi değildi. Hayatında hiç bu kadar yüksek sesle çığlık atmamıştı. Durdu, dondu, tahta parmaklıklara tutundu. Kalbi içinde patlarcasına çarpıyordu. Bu müthiş çarpmanın sesi evreni doldurdu.

“Orada, *orada!”* diye içinden çığlık attı. “Mer-diyenlerin dibinde. Bir adam, ışığın altında. Hayır, şimdi gitmiş! Orada *bekliyordu!”*

Lavinia dinledi.

Sessizlik.

Köprü boştu.

Hiçbir şey, diye düşündü, kalbini tutarak. Hiçbir şey. Budala! Kendime anlattığım şu öykü. Ne aptalca. Ne yapacağım?

Kalp atışları yavaşladı.

Memuru çağırayım mı? Çığlığımı duymuş mudur?

Lavinia dinledi. Hiçbir şey. Hiçbir şey.

Yolun geri kalan kısmını gideceğim. Şu saçma öykü.

Tekrar yürümeye başladı, basamakları sayarak.

“Otuz beş basamak, otuz sekiz, dokuz ve kırk ve iki daha kırk iki eder, neredeyse yolun yarısı.”

Yeniden dondu.

Bekle, dedi kendine.

Bir adım attı. Bir yankı vardı.

Bir adım daha attı.

Başka bir yankı. Başka bir adım, sadece saniyenin kısa bir kesri sonra.

“Birisi beni takip ediyor,” diye koyağa, siyah çekirgelere, gizlenmiş koyu yeşil kurbağalara ve kara dereye fısıldadı. “Birisi arkamdaki basamaklarda. Dönmeye cesaret edemiyorum.”

Bir adım daha, bir yankı daha.

“Ne zaman bir adım atsam onlar da atıyorlar.”

Bir adım ve bir yankı.

Zayıf bir sesle koyağa, “Memur Kennedy, *siz misiniz*?” diye sordu.

Çekirgeler sessizdi.

Çekirgeler *susuyorlardı*. Gece *onu* dinliyordu. Uzak yaz çayırlarının hepsi ve yakın yaz-gecesi ağaçları bir değişiklik yaparak hareket etmeye ara vermişlerdi. Yaprak, çalı, yıldız, çayır kendilerine has titremelerini kesmiş, Lavinia Nebbs’in kalbini dinliyorlardı. Ve belki bin kilometre ötede, yalnız-lokomotif ülkesi ötesinde, boş bir ara istasyonda, tek ve çıplak bir ampulün altında soluk bir gazeteyi okuyan yalnız bir gezgin başını kaldırıp dinliyor ve “Bu da ne?” diye düşünüp karar veriyordu. Sadece bir dağ sıçanı, kesinlikle, içi boş bir kütüğün üstüne vuruyor. Fakat bu Lavinia Nebbs’ti, bu kesinlikle Lavinia Nebbs’in kalbiydi.

Sessizlik. Binlerce kilometre uzanan, beyaz ve gölgeli bir deniz gibi dünyayı kaplayan bir yaz gecesi sessizliği.

Merdivenleri daha hızlı, daha hızlı indi.

Koş!

Müzik sesini duydu. Çılgınca, aptalca, içinde atmakta olan müziğin büyük yükselişini duydu ve koşarken, panik ve dehşet içinde koşarken, beyninin bir kısmının özel bir dramın çalkantılı bir müzik parçasını abartarak ödünç aldığını fark etti ve şimdi o, aşağıya, daha aşağıya, koyağın dibine

koştururken, bu müzik coşuyor ve onu daha çok, daha çok, daha hızlı, daha hızlı itiyordu.

Sadece kısa bir yol, diye dua etti. Yüz sekiz, dokuz, yüz on basamak! Dip! Şimdi, koş! Köprü boyunca!

Bacaklarına, kollarına, vücuduna, dehşetine ne yapacaklarını söyledi, bütün parçalarına tembihledi ve kükreyen derenin sularının üstünde, o dehşet anında oyuk, çatırdayan, sallanan, neredeyse canlı, esnek köprü tahtaları üstünde, arkada, arkasında çılgın ayak sesleri bırakarak yırtınan, çağlayan müzik de onu izlerken Lavinia koştu.

Takip ediyor; dönme, bakma, eğer onu görürsen kımıldamayı başaramazsın, son derece korkmuş olursun. Sadece koş, koş!

Köprü boyunca koştu.

Ah Tanrım, Tanrım, lütfen, lütfen tepenin üstüne çıkmama izin ver, şimdi tepelerin arası, ah, Tanrım, karanlık ve her şey o kadar uzak ki. Şimdi bağırsam bir yararı olmaz. Zaten bağıramam. işte patikanın tepesi, işte cadde, ah Tanrım, lütfen güvende olmama izin ver, eğer sağ salim eve ulaşırsam bir daha asla yalnız dışarı çıkmayacağım; aptallık ettim, bunu kabul etmeme izin ver. Aptallık ettim, dehşetin ne olduğunu bilmiyordum. Eğer bundan kurtulup eve gitmeme izin verirsen bir daha Helen veya Francine olmadan asla çıkmayacağım! İşte cadde. Caddeyi geç!

Caddeyi geçti ve kaldırımda koştu.

Ah Tanrım! Veranda! Evim! Ah Tanrım, lütfen bana içeri girecek, kapıyı kilitleyecek ve güvende olacak zamanı ver!

Ve orada, dikkat edilecek saçma bir şey. Neden anında dikkat etmişti ki? Vakit yok, vakit yok ama zaten orada, parıldıyor. Orada, verandanın parmaklığının üstünde, çok uzun süre, bir yıl, yarım bir akşam önce bıraktığı yarı-dolu limonata bardağı duruyor! Limonata bardağı sakince, ciddiyetle parmaklığın üstünde duruyordu... ve...

Verandanın üstünde sarsak ayaklarını işitti, dinledi ve ellerinin anahtarla kilidi çizdiğini ve paraladığını hissetti. Kalbini işitti. İç sesinin haykırdığını hissetti.

Anahtar yerine oturdu.

Kapının kilidini aç; çabuk, çabuk!

Kapı açıldı.

Şimdi, içeri, kapat şunu!

Kapı gümleyerek kapandı.

Bitkin bir halde soluyarak, “Şimdi kilitle, sürgüle, kilitle!” dedi.

“Kilitle, sıkıca, *sıkıca!*”

Kapı kilitlenmiş ve sıkıca sürgülenmişti.

Müzik durdu. Tekrar kalbini ve onun sessizliğe doğru azalan sesini dinledi.

Evim, ah Tanrım, evimde güvendeyim! Güvendeyim, güvendeyim ve evimde güvendeyim! Kapıya yaslandı. Güvendeyim, güvendeyim. Dinle. Hiç ses yok. Güvendeyim, güvendeyim, ah teşekkür ederim Tanrım, sağ salim evimdeyim. Bir daha asla gece dışarı çıkmayacağım, asla. Güvendeyim, oh güvendeyim, sağ salim evimdeyim. Güvende olmak ne kadar, ne kadar güzel! içeride güvende, kapı kilitli. Bir dakika.

Pencereden dışarı bak.

Baktı.

Bak sen, orada hiç kimse yok! Hiç kimse. Beni takip eden kimse de yoktu. Kimse peşimden koşmuyordu. Nefesini tuttu ve neredeyse kendine gülecekti. *Mantıklı* görünüyor. Eğer bir adam beni izlemiş olsaydı *yakalardı!* Hızlı bir koşucu değilim ki... Ne verandada ne de bahçede biri var. Ne aptalım. Bir şeyden kaçmıyordum. O koyak herhangi bir yer kadar

güvenli. Eskisi gibi, evde olmak çok güzel. Ev gerçekten güzel, sıcak bir yer, bulunulacak tek yer.

Elini elektrik düğmesinin üstüne koydu ve durdu.

“Ne?” diye sordu. “Ne? Ne?”

Arkasında, oturma odasında, birisi öksürerek boğazını temizledi.

“Tanrı aşkına, her şeyi mahvettiler!”

“Bu kadar canını sıkma Charlie.”

“Peki şimdi neyden bahsedeceğiz? Artık yaşamıyorsa Yalnız Adam hakkında konuşmanın ne yararı var? Artık korkutucu değil!”

“Seni bilmem Charlie,” dedi Tom. “Ama ben Summer’ın Buz Deposu’na gidip kapıda oturarak ve o yaşıyormuş gibi hareket ederek omurgamın üstünün ve altının soğumasını sağlayacağım.”

“Bu hilekârlık.”

“Nerede bulursan bul, ürpertilerini gidermek zorundasın Charlie.”

Douglas, Tom ve Charlie’yi dinlemiyordu. Lavinia Nebbs’in evine baktı ve neredeyse kendi kendine konuştu:

“Dün gece orada, koyaktaydım. Onu gördüm. Her şeyi gördüm. Eve dönerken buradan geçtim. O limonata bardağını tam veranda parmaklığının üstünde gördüm, yarısı boş. Onu içmenin hoşuma gideceğini düşündüm. İçmek hoşuma gider, diye düşündüm. Koyaktaydım ve buradaydım, her şeyin tam ortasında.”

Tom ve Charlie, karşılık olarak, ona aldırmadılar.

“Bu nedenle,” dedi Tom. “Yalnız Adam’m öl düğünü gerçekten düşünmüyorum.

f

“Sabahleyin o adamı sedyeye koyup çıkarmak için ambulans geldiğinde buradaydın, değil mi?” “Elbette,” dedi Tom.

“Eh, *o* Yalnız Adam’dı, salak! Gazeteleri oku! On yıllık uzun kaçıştan sonra, yaşlı Lavinia Nebbs kalkıp onu bir dikiş makasıyla bıçakladı. Keşke kendi işine baksaydı.”

“Yere yatıp adamın nefes borusunu sıkmasına izin vermesini mi isterdin?”

“Hayır, ama en azından dörtnala evden fırlayıp adama kaçma süresi sağlayacak kadar uzun bir süre, cadde boyunca, ‘Yalnız Adam! Yalnız Adam!’ diye bağırarak koşabilirdi. Bu şehirde geçen gece saat on ikiye kadar bazı iyi şeyler vardı. Bundan sonra hepimiz vanilya kaymağıyız.”

“Son kez söylememe izin ver Charlie. Yalnız Adam’m ölmediğini düşünüyorum. Onun yüzünü gördüm, onun yüzünü gördün, Doug onun yüzünü gördü. Değil mi, Doug?”

“Ne? Evet. Sanırım. Evet.”

“Herkes onun yüzünü gördü. O zaman, bana şunu söyle: Sence o Yalnız Adam’a *benziyor muydu?"*

“Ben...” dedi Douglas ve durdu.

Güneş gökyüzünde beş saniye kadar cızırdadı. Charlie sonunda, “Tanrım...” diye fısıldadı. Tom, gülümseyerek bekledi.

“Yalnız Adam’a hiç benzemiyordu,” diye soludu Charlie. “Bir *adama* benziyordu.”

“Doğru. Evet efendim, sıradan, basit bir adam; bir sineğin bile kanadını kopartamayacak birisi Charlie, bir sinek! Eğer Yalnız Adam olsaydı, En azından Yalnız Adam’ın yapacağı şeyi yapar, Yalnız Adam gibi bakardı, değil mi? Eh, adam Eli-te Sineması gecelerinin önündeki şeker kasabına benziyordu.”

“Onun ne olduğunu sanıyorsun? Şehirden geçen bir serserinin yalnız olduğunu sandığı bir eve girdiğini ve orada Bayan Nebbs tarafından

öldürüldüğünü mü?”

“Kesinlikle!”

“Yine de, dur bakalım. Hiçbirimiz Yalnız Adam’m nasıl görünmesi gerektiğini bilmiyoruz. Resimleri yok. Onu gören insanların da hepsi öldü.”

“Onun nasıl göründüğünü sen biliyorsun, ben biliyorum, Doug biliyor. Uzun boylu olması gerek, değil mi?”

“Elbette...”

“Ve soluk suratlı olması gerek, değil mi?” “Soluk suratlı, bu doğru.”

“Ve bir iskelet kadar zayıf ve uzun siyah saçlı olması gerek, değil mi?”

“Ben de hep bunu derim.”

“Ve dışarı fırlamış kocaman gözler, bir kedi gibi yeşil gözler?”

“Tıpatıp o.”

“iyi o zaman,” diye homurdandı Tom. “Birkaç saat önce Nebbs’in evinden çıkardıkları o zavallı adamı gördün. O neydi?”

“Ufak tefek, kırmızı yüzlü, biraz şişman ve fazla saçı yok, olanlar da sarımsı. Tom, tam isabet! Haydi! Arkadaşları çağıralım! Bana anlattığın gibi onlara da anlatman gerek! Yalnız Adam ölmedi. Bu gece yine etrafta pusuya yatacak.”

“Evet,” dedi Tom ve birden düşünceli bir ifadeyle durdu.

“Tom, sen bir arkadaşsın, gerçek bir beynin var. Hiçbirimiz günü böyle kurtaramazdık. Şu andan sonra yaz kesinlikle çok kötü geçecekti. Parmağını can alıcı noktaya tam zamanında bastın. Ağustos artık *tam* bir kayıp olmayacak. Hey, çocuklar!”

Ve Charlie kollarım sallayarak, bağıra bağıra gitmişti.

Tom, solgun bir yüzle Lavinia Nebbs'in evinin önündeki kaldırımda durdu.

"Tanrım," diye fısıldadı. "Ben ne halt ettim şimdi!"

Douglas'a döndü.

"Doug, ben ne halt ettim şimdi dedim." Douglas eve bakıyordu. Dudakları kımıldadı.

"Geçen akşam oradaydım, koyakta. Elizabeth Ramsell'i gördüm. Eve dönerken bu yoldan geçtim. Limonata bardağını orada, parmaklığın üstünde gördüm. Bu sadece dün geceydi. Onu içebilirim diye düşündüm... onu içebilirdim..."

Elinde süpürge, faraş, sabunlu bez veya tahta kaşık olan bir kadındı. Onu sabahları mırıldanarak turta hamuru keserken veya öğlenleri pişmiş turtaları dışarı çıkarırken ya da alacakaranlık serinliğinde onları içeri alırken görebilirdiniz. Porselen fincanları yerlerinde İsviçreli bir zangoç gibi çalardı. Koridorlarda bir elektrik süpürgesi gibi arayarak, bularak, noksanları düzelterek durmadan süzülürdü. Güneşi yakalaması için her pencereyi aynaya çevirirdi. Küreği elinde her bahçede iki kez dolaşırdı ve onun uyandırışının sıcak esintisinde çiçekler titreşen ateşlerini yükseltirlerdi. Tıpkı şafakta çevik eli yerine geri gelecek olan beyaz bir eldivenin huzuruyla sessizce uyur ve bir gecede üç defadan fazla dönmezdi. Uyandığında, çerçevelerini düzeltmek için insanlara birer resimmiş gibi dokunurdu.

Fakat şimdi...

"Büyükanne," dedi herkes. "Büyük-büyükanne."

Şimdi sanki büyük bir aritmetik toplam sona eriyordu. Hindiler, piliçler, minderler, beyefendiler ve çocuklar doldurmuştu o. Elbiseler, duvarlar, yatalaklar ve çocuklar yıkamıştı. Muşambalar döşemiş, bisikletler tamir etmiş, saatler kurmuş, ocaklara kömür atmış ve on bin iğrenç yaraya tentürdiyot sürmüştü. Elleri, birini şefkatle okşayarak, ötekini tutarak, beyzbol topları atarak, parlak kroket sopalarını sallayarak, kara toprağı tohumlayarak ya da hamur tatlılarının, yahnilerin ve uyurken açılmış olan

çocukların üstünü örterek her tarafta uçuşmuştu. Panjurları aşağı indirmiş, parmakları arasında mumları söndürmüş, elektrik düğmelerini kapatmış ve yaşlanmıştı. Geriye bakıldığında, başlanmış, devam edilmiş, bitirilmiş ve tamamlanmış otuz milyar şeyin hepsi sıralanmış, toplanmıştı ve son ondalık sayı yerleştirilerek son sıfır da yavaşça yerine kaymıştı. Şimdi tebeşiri elinde, silgiye uzanmadan önce sessiz bir saat için hayattan geride duruyordu.

“Şimdi bir göreyim,” dedi Büyük-büyükanne. “Bir göreyim...”

Telaşsız ve sessizce, her zamanki kontrol turunu yaparmış gibi evi dolaştı, sonunda merdivenlere geldi ve hiçbir özel talepte bulunmadan kendi başına üç kat yukarıdaki odasına çıktı; orada, sessizce, yatağının kar yağan serin örtülerinin altına bir fosil izi gibi uzandı ve ölmeye başladı.

Yeniden sesler:

“Büyükanne! Büyük büyükanne!”

Ne yaptığının söylentisi merdiven boşluğundan aşağıya düşmüş, yere çarpmış, odaların içinde, kapılar ve pencerelerden dışarıya, karaağaçlı cadde boyunca, yeşil koyağın kenarına kadar dalgacıklar halinde yayılmıştı.

“Burada şimdi, burada!”

Aile yatağını çevrelemişti.

“Sadece bırakın beni yatayım,” diye fısıldadı. Hastalığı hiçbir mikroskopta görülemezdi; bu hafif, ama gitgide derinleşen bir yorgunluktu ve onun serçe vücudunun solmakta olan ağırlığıydı: uykulu, daha uykulu, çok uykulu.

Çocuklarına ve çocuklarının çocuklarına göre böyle basit bir davranışla, dünyanın en tembelce davranışıyla, böylesine bir korkuya neden olması mümkün değildi.

“Büyük-büyükanne, dinle şimdi! Yapmakta olduğun şey bir kira kontratını bozmaktan farksız. Bu ev sen olmadan çöker. Bize en azından bir yıl önceden haber vermeliydin.”

Büyük-büyükanne tek gözünü açtı. Doksan yıl, hızla boşalmakta olan evin yüksek kubbesinin penceresinde toz hayaletler gibi görünen doktorlarına sakince baktı. “Tom...”

Çocuk tek başına onun fısıldayan yatağına gönderildi.

“Tom,” dedi kadm hafifçe, uzaktan, “Güney denizlerinde, her erkeğin hayatında tüm arkadaşlarının elini sıkarak vedalaşıp uzaklara yelken açma zamanının geldiğini bildiği bir gün vardır, o da bunu yapar ve bu doğaldır. Bu sadece onun zamanıdır. Bugün de bu aynı. Bazen o kadar senin gibiyim ki, tüm cumartesi matineleri boyunca saat dokuza kadar oturduğun ve seni eve getirmesi için babanı yolladığımız zamanlardaki gibi. Tom, aynı kovboylar aynı Kızılderilileri aynı dağda öldürmeye başladıkları zaman, en iyisi sandalyeyi geri katlamak ve hiç üzüntü duymadan, koridordan geri dönmeden çıkış kapısına yönelmektir. Bu nedenle hâlâ mutlu olduğum ve keyif aldığım sırada gidiyorum.”

Daha sonra Douglas da yanına çağrıldı.

“Büyükanne, gelecek bahar damı kim aktaracak?”

Takvimlerin var olduğu en eski tarihten bu yana her nisan ayında, evin tepesinde bir ağaçkakanın tıkladığını sanırdınız. Ama hayır, o, bir şekilde oraya nakledilmiş, şarkı söyleyen, çivi çakan, kiremitleri değiştiren, gökyüzüne çıkmış Büyük-büyükanne’ydi.

“Douglas,” diye fısıldadı. “Eğlenceli olmadığı sürece kimsenin damı aktarmasına izin verme.”

“Peki efendim.”

“Nisan gelince etrafına bak ve de ki: ‘Damı kim tamir etmek ister?’ Ve hangi yüz aydınlanırsa, istediğin yüz odur Douglas, çünkü orada, o damın üstünde şehrin kırsal alana doğru uzandığını ve kırsal alanın da dünyanın kenarına doğru uzandığını, nehrin parıldadığını, sabah gölünü, ağaçlardaki kuşların senin altında kaldığını ve yukarıda etrafında esen en iyi rüzgârı görebilirsin. Bunların herhangi biri insanın bir bahar gün doğumunda bir

rüzgâr gülüne tırmanmasına yeterli olmalı. Eğer ona yarım bir şans bile versen, o güçlü bir saattir...”

Sesi yumuşak bir titremeye dönüştü.

Douglas ağlıyordu.

Kadm kendini tekrar canlandırdı. “Şimdi, neden bunu yapıyorsun?”

“Çünkü,” dedi Douglas, “yarın burada olmayacaksın.”

Kadm küçük bir el aynasını kendinden çocuğa çevirdi. Çocuk onun yüzüne ve aynadaki kendisine, sonra tekrar onun yüzüne baktı ve kadın konuştu: “Yarın sabah yedide kalkacağım ve kulaklarımın arkasını yıkayacağım. Charlie Woodman’la birlikte kiliseye koşacağım. Elektrik Park’ta piknik yapacağım. Yüzeceğim, çıplak ayakla koşacağım, ağaçlardan düşeceğim, naneli sakız çiğneyeceğim... Douglas, Douglas ne ayıp! Tırnaklarını kestin, değil mi?”

“Evet efendim.”

“Ve her yedi yılda bir eski hücrelerin ölüp parmaklarına, kalbine yenileri eklenerek vücudun kendini yenilerken bağırmayacaksın. Buna aldırmazsın, değil mi?”

“Hayır efendim.”

“Eh, o zaman düşün, çocuk. Kestiği tırnak parçalarını saklayan her insan aptaldır. Hiçbir yılanın soyulmuş derisini saklamak zahmetine katlandığını gördün mü? Bugün bu yatakta gördüğün her şey tırnaklar ve yılan derisi gibi. Hafif bir nefes beni un ufak eder. Önemli olan burada yatan ben değilim, yatağın kenarında oturmuş olan ve bana bakmakta olan ben, aşağıda yemek pişirmekte olan ben ya da dışarıda, garajda arabanın altında olan veya da kütüphanede okumakta olan. Tüm yeni parçalar hesaba katılır. Bugün gerçekten ölmüyorum. Bir ailesi olan biri asla ölmez. Uzun süre etrafta olacağım. Bin yıl sonra bir şehri dolduracak kadar artan soyum sakızağaçlarının gölgesinde ekşi elmalar yemekte olacak. Büyük sorular soranlara cevabım bu işte. Şimdi çabuk diğerlerini gönderin!”

Nihayetinde, istasyonda sıraya dizilmiş ve birini uğurlar gibi, tüm aile orada, odanın içinde bekleşiyordu.

“Eh,” dedi Büyük-büyükanne. “İşte buradayım. Çok yüksekte de değilim, bu nedenle hepinizi yatağımın etrafında dururken görmek çok hoş. Şimdi, gelecek hafta, mevsim sonu bahçe işleri, tuvalet temizliği ve çocuklara elbise alınması işleri var. Ve benim Büyük-büyükanne denen kısmım bunları başlatmak için burada olmayacak, ama kolaylık için, diğer parçalarım olan Bert Amca, Leo, Tom, Douglas ve tüm diğer isimler bu işleri devralmak zorundalar, herkesin zevki kendine.” “Evet Büyükanne.”

“Yarın burada bir Cadılar Bayramı partisi istemiyorum. Kimsenin hakkımda hoş şeyler söylemesini istemiyorum; vaktim ve övüncümle hepsini söyledim. Her yiyeceği yedim ve her dansı yaptım, şimdi ısırmadığım bir tek türta ve ıslıkla çalmadığım bir tek melodi kaldı. Ama korkmuyorum. Gerçekten merak ediyorum. Ölüm, saklayıp tadını almadığım bir tek kırıntıyı bile ağzımdan alamayacak. Bu nedenle benim için kaygılanmayın. Şimdi hepiniz gidin ve uykumu bulmam için beni bırakın.”

Bir yerde bir kapı yavaşça kapandı.

“Bu daha iyi.” Yalnız kalan kadm çarşaf ve yünün, örtü ve yorganın sıcak kar tepeciğinin altına rahatça süzüldü; yamalı örtünün rengi, eski günlerdeki sirklerin bayrakları kadar parlaktı. Orada yatarken kendini, seksen küsur yıl önce uyandığında narin kemiklerini yatakta rahatlatırmış gibi küçük ve gizemli hissetti.

Çok uzun zaman önce, diye düşündü, bir rüya görmüştüm ve ondan çok zevk alıyordum ki birisi beni uyandırdı ve bu da doğduğum gündü. Ve şimdi? Şimdi, bırakın göreyim... Kadm zihnini gerilere yolladı. Neredeydim, diye düşündü. Doksan yıl... o kayıp rüyanın konusunu ve düzenini nasıl yeniden bulmalı? Küçük elini dışarı çıkardı. İşte... Evet. İşte buydu. Gülümsedi. Ilık kar tepesinin daha derinine sokuldu, yastıkta başını çevirdi. Bu daha iyiydi. Şimdi, evet, şimdi, sanki sonsuz ve insanın içini rahatlatan bir sahile vuran bir deniz gibi, onun zihninde sessizce ve huzurla biçimlendiğini görüyordu. Şimdi eski rüyanın ona dokunup karların içinden kaldırmasına ve zorlukla hatırlanan yatağın üstünden sürükleyip götürmesine izin verdi.

Aşağıda, diye düşündü, gümüşleri cilalıyorlar, bodrumu didik didik ediyorlar ve halıların tozunu alıyorlar. Onların evin içinde sürdürdükleri yaşamı hissedebiliyordu.

Rüya onu yüzdürürken, “Her şey yolunda,” diye fısıldadı Büyük-büyükanne. “Bu hayattaki her şey gibi, uyum sağlıyor.”

Ve deniz, onu sahile geri taşıdı.

“Bir hayalet!” diye bağırdı Tom.

“Hayır,” dedi bir ses. “Sadece benim.”

Korkunç ışık, elma kokulu yatak odasına aktı. Bir litrelik konserve kavanozu havada asılmış gibi görünüyor, bir sürü alacakaranlık-renkli ışık parçacığı yanıp sönerek titreşiyordu. Bu zayıf aydınlıkta Douglas’m gözleri solgun ve ciddi parıldıyordu. Teni o kadar güneş yanığıydı ki, yüzü ve elleri karanlıkta erimişti ve geceliği bedensiz bir ruh gibi görünüyordu.

“Vay canına!” diye tısladı Tom. “iki düzine, üç düzine ateşböceği!”

“Şişt, bağırma!”

“Onları neden topladın ki?”

“Geceleri yatak örtümüzün altında cep feneriyle kitap okurken yakalandık, değil mi? Bu nedenle kimse eski bir kavanoz içindeki ateş böceklerinden şüphelenmez; bizimkiler bunun sadece bir gece müzesi olduğunu düşünecekler.”

“Doug, sen bir dâhisin!”

Ama Doug cevap vermedi. Aralıklarla sinyal veren ışık kaynağını çok ciddi bir tavırla komodinin üstüne koydu ve kalemini alarak bloknotuna büyük ve uzun harflerle yazmaya başladı. Ateşbö-cekleri yanarken, ölürken, yanarken, ölürken ve onun gözleri üç düzine kaçak, soluk yeşil renkle

kıvılcımlanırken, on ve sonra yirmi dakika boyunca, mevsim süresince hepsini hızla topladığı olayları sıraya koydu, tekrar sıraya koydu, yazdı, tekrar yazdı. Douglas yazarken Tom da orada donmuş bir halde dirseğinin üstünde doğrulmuş, uykuya dalıncaya kadar şişenin içindeki böceklerin sıçrayarak ve kanatlarını toplayarak yaktıkları kamp ateşini büyülenmiş gibi izledi. Douglas hepsini son sayfada özetledi:

CİSİMLERE GÜVENEMEZSİN,

ÇÜNKÜ...

...Makineler gibi, sözgelimi, parçalanırlar, paslanırlar, çürürler veya hiç bitirilmezler... ya da garajı boylarlar...

...spor ayakkabılar gibi, onlarla çok hızlı ve çok uzaklara koşabilirsin ama sonunda toprak seni ele geçirir...

...tramvaylar gibi, tramvaylar, ne kadar büyük olurlarsa olsunlar, her zaman hattın sonuna gelirler...

İNSANLARA GÜVENEMEZSİN,

ÇÜNKÜ...

...çekip giderler.

...yabancılar ölür.

...çok iyi tanıdığın insanlar da ölür

...arkadaşlar ölür

...insanlar insanları öldürür, kitaplardaki gibi.

...kendi ailen de ölebilir.

Bu nedenle...

Douglas içine iki yumruk dolusu hava çekti, onu yavaşça tıslayarak bıraktı, daha fazla hava aldı ve havayı sıkıca kenetlenmiş dişlerinin arasından dışarı verdi.

BU NEDENLE. Kocaman ve koyu, büyük harflerle bitirdi.

BU NEDENLE, EĞER TRAMVAYLAR, KÜÇÜK OTOMOBİLLER, ARKADAŞLAR VE YAKIN ARKADAŞLAR BİR SÜRE İÇİN VEYA SONSUZA KADAR GİDE-BİLİYORLARSA VEYA PASLANIYOR, PARC ALANIYOR YA DA ÖLEBİLİYOR-LARSA; VE EĞER İNSANLAR ÖLDÜ-RÜLEBİLİYORSA VE SONSUZA KADAR YAŞAYACAK BÜYÜK-BÜYÜKANNE GİBİ BİRİ DAHİ ÖLEBILIYORSA... EĞER BUNLARIN HEPSİ DOĞRUYSA... O ZAMAN... BEN, DOUGLAS SPAULDİNG,

BlR GÜN... MUTLAKA...

Fakat onun karamsar düşünceleri tarafından

söndürülmüş gibi, ateşböcekleri yavaşça kendilerini kapattılar.

Artık yazamam zaten, diye düşündü Douglas. Daha fazla yazmayacağım. Hayır. Bunu bu gece bitirmeyeceğim.

Doğrularak dirseği ve elinin üstünde uyuyakalmış olan Tom'a baktı. Dirseğine dokundu ve Tom uğuldayan bir yığın halinde yatağa geri çöktü.

Douglas içinde soğuk topaklar olan kavanozu aldı ve soluk ışıklar, sanki eli yeniden onlara hayat vermiş gibi tekrar titreştiler. Yaptığı özeti iyice aydınlatabildiği yere kadar kavanozu kaldırdı. Son sözcükler yazılmayı bekliyordu. Ama o bunun yerine pencereye gitti ve teli dışarıya itti. Kavanozun kapağını açtı ve eğerek ateşböceklerini soluk bir kıvılcım yağmuru halinde rüzgârsız geceye doğru saldı. Kanatlarını açtılar ve uçarak uzaklaştılar.

Douglas onların gidişini izledi. Ölmekte olan dünyanın tarihinin son alacakaranlığındaki soluk parçalar gibi uzaklaştılar. Sıcak umudun son birkaç parçacığı gibi elinden kayıp gittiler. Yüzünü, vücudunu ve

vücudunun içindeki boşluğu karanlıkta bırakarak gittiler. Onu kavanoz gibi bomboş bırakarak gittiler ve Douglas şimdi, yaptığının farkında olmadan kavanozu da yanında, yatağa getirmişti, uyumaya çalışırken.

işte orada, cam tabutunun içinde oturuyor her gece; vücudu yaz karnavalının aleviyle erimiş, kışın hayalet rüzgârlarıyla donmuş, orak biçimindeki gülümsemesi, eski ve yelpaze gibi açılmış bir deste kartın üstünde sonsuza dek duran soluk pembe ve kırışmış ellerinin üstünde süzülen oyulmuş, eğilmiş ve balmumu doldurulmuş burnuyla bekliyor. Tarot Büyücüsü. Güzel bir isim. Tarot Büyücüsü. Gümüş yarığa bir peni atarsınız ve aşağıda, çok uzakta, arkada, içeride, makine ve çarklar gıcırdar, manivelalar çalışır ve tekerlekler döner. Ve cam kutusunun içinde kadm tek bir bakışıyla sizi kör etmek için parlak yüzünü kaldırır. Acımasız sol eli gizemli tarot kartı kafa taslarına, şeytanlara, asılmış adamlara, keşişlere, kardinallere ve palyaçolara çarpmak için iner; bu arada yüzü, ıstırabınızı veya ölümünüzü, umudunuzu veya sağlığınızı, her sabah yeniden doğuşunuzu veya geceleyin ölümün verdiği arayı araştırmak için yaklaşır. Sonra kadm, tek bir kartın arkasını el yazısıyla çiziktirir ve kıkırdayarak onu kaydıt ma oluğundan avucunuza düşmesi için bırakır. Bundan sonra büyücü, gözlerinde imalı hafif son bir parıltıyla ebedi kozasında donarak haftalar, ay lar, yıllar boyunca bir sonraki bakır peninin onu bu unutulmuşluktan hayata döndürmesini bekler.

Şimdi, balmumundan yapılmış ölü, iki çocuğun ona yaklaşmasıyla acı çekiyordu.

Douglas camın üstünde parmak izlerini bıraktı.

“İşte orada.”

“Balmumu bir kukla bu,” dedi Tom. “Neden onu görmemi istedin?”

“Her zaman *neden* diye soruyorsun!” diye bağırdı Douglas. “Çünkü, *bu nedenle,* çünkü!”

Çünkü... oyun salonunun ışıkları azaldı... çünkü...

Bir gün yaşamakta olduğunu keşfedeceksin.

Patlama! Sarsıntı! Aydınlanma! Sevinç!

Gülersin, etrafta dans edersin, bağırırsın.

Ama uzun sürmez, güneş çekilir. Kar düşer ama bir ağustos ayı öğleninde kimse görmez.

Geçen cumartesi kovboy matinesinde bir adam sıcak beyaz perdeye düşüp ölmüştü. Douglas çığlık atmıştı. Yıllardır milyarlarca kovboyun vurulduğunu, asıldığını, yakıldığını, yok edildiğini görmüştü. Ama şimdi, bu farklı bir adamdı...

Hiç yürümeyecek, koşmayacak, oturmayacak, gülmeyecek, ağlamayacak, asla başka bir şey yapamayacak diye düşündü Douglas. Şimdi soğumaya başladı. Douglas'ın dişleri takırdadı, kalbi göğsüne çamur pompaladı. Gözlerini kapadı ve çarpıntının onu titretmesine izin verdi.

Diğer çocuklardan uzaklaşmak zorundaydı, çünkü onlar ölüm hakkında düşünmüyorlardı; ölü bir adama, sanki canlıymış gibi sadece güler ve seslenirlerdi. Douglas ve ölü adam uzaklaşan bir gemideydiler; geminin, ölü adamın ve Douglas'ın uzaklaştığının, daha da uzaklaştığının ve karanlıkta kaybolduğunun farkında olamadan koşan, zıplayan, hareket etmekten büyük zevk alan diğerlerini geride, parlak sahilde bırakmışlardı. Douglas ağlayarak limon-kokulu erkekler tuvaletine koştu; midesi bulanmıştı, bir ateş musluğunda boğazını üç kez çalkalamış gibiydi.

Mide bulantısının geçmesini beklerken düşündü: Bu yaz ölen, tanıdığım tüm insanlar! Albay Freeleigh, öldü! Bunu daha önce bilmiyordum; neden? Büyük-büyükanne de öldü. Gerçekten-ha-kikatten. Sadece bu değil, fakat... Duraksadı. Ben? Hayır, beni öldüremezler! Evet, dedi bir ses, evet, ne zaman isterlerse yapabilirler, ne kadar tekmeleşen de, bağırsan da kocaman bir eli omzuna koyarlar ve sen de hareketsiz kalırsın... Douglas hiç ses çıkarmadan "Ölmek istemiyorum!" diye haykırdı. Nasıl olsa bir gün öleceksin, dedi ses, nasıl olsa bir gün öleceksin...

Sinemanın dışındaki güneş ışığı, gerçekdışı caddenin ve gerçekdışı evlerin üzerinde alevleniyordu ve insanlar, sanki tümüyle yanan gazlardan oluşan parlak ve ağır bir okyanusun altındaymış gibi yavaş hareket ediyorlardı ve Douglas bunu şimdi düşünüyordu. Şimdi sonunda eve gitmeli, nikel bloknotundaki son satırı tamamlamalıydı: BÎR GÜN, BEN, DOUGLAS SPAULDİNG, ÖLMELİYİM...

Kalkıp caddeyi geçme cesaretini bulması on dakika sürmüştü, kalbi yavaşlıyordu. Oyun salonu oradaydı, Douglas da orada, tırnaklarının ucuna sıkışmış kader ve gazapla, her zaman gizlendiği serin, tozlu gölgede duran tuhaf balmumu büyücüyü görmüştü. Çarşı boyunca geçen bir arabanın ışıkları büyücünün üzerine düşmüş ve balmumu kadını Douglas'a içeri girmesi için ani bir işaret yapıyormuş gibi göstermişti.

O da büyücünün davetiyle içeri girmiş ve beş dakika sonra hayatta kalacağından emin olarak dışarı çıkmıştı. Şimdi muhakkak Tom'a göstermeliydi...

"Adeta canlı gibi görünüyor," dedi Tom.

"O canlı. Sana göstereceğim."

Para yarığına bir peni attı.

Hiçbir şey olmadı.

Douglas, oyun salonunun diğer tarafında dikine konmuş bir gazoz kasasının üstüne oturmuş ve dörtte üçü boş, kahverengi-sarı bir sıvıyla dolu şişenin mantarını çıkararak bir yudum alan Bay Black'e bağırdı.

"Hey, büyücüde bir sorun var!"

Bay Black, yarı kapalı gözleri, keskin ve sert nefesiyle ayaklarını sürüdü. "Tilt oyununda bir sorun var, dikiz gösterisinde sorun var, BİR PENI İLE KENDİNİ ELEKTRİKLİ İSKEMLEYE OTURT makinesinde sorun var." Cam kutuya vurdu. "Hey içerideki. Canlan!" Büyücü istifini bozmadan oturdu. "Onu tamir etmek bana her ay kazandığından fazlasına patlıyor." Bay Black kutunun arkasına eğildi ve kadının yüzüne bir tabela astı:

“BOZUK.” “Bozuk olan tek şey o değil. Ben, siz, bu şehir, bu ülke, tüm dünya! Cehennemin dibine kadar!” Yumruğunu kadına salladı. “Senin yerin hurdalık, beni duydun mu? Hurdalık!” Geriye döndü ve önlüğündeki bozuk paraları yeniden hissederek gazoz kasasının üstüne oturdu, sanki midesi ona rahatsızlık veriyormuş gibiydi.

“Bunu yapamaz! Ah, bozuk olamaz,” dedi Douglas üzüntüyle.

“O yaşlı,” dedi Tom. “Büyükbaba, o çocukken, hatta daha da önce onun burada olduğunu söyledi. Bu nedenle bir gün bozulmaya mahkûm ve...” “Haydi,” diye fısıldadı Douglas. “Ah, lütfen, lütfen yaz da Tom görebilsin!”

Makineye gizlice bir peni daha attı. “Lütfen...” Çocuklar kutuya abandılar, solukları camın üstünde kümülüs bulutları oluşturdu.

Sonra kutunun derinliklerinde bir fısıltı, bir vınlama.

Ve yavaşça büyücünün kafası yükselerek çocuklara baktı, gözlerinde onları donduran bir şey vardı ve elleri adeta çılgınca hareket ederek tarot kartları üstünde ileri geri bir şeyler çiziktirdi, durakladı, aceleyle tekrar yazdı. Başı öne eğildi, bir eli durdu ve diğer eli yazıp, duraklayıp yeniden yazıp sonunda kutunun camlarını çınlatacak kadar vahşi bir nöbetle dururken, bir titreme makineyi sarstı. Büyücünün yüzü katı mekanik bir acıyla eğilirken az kalsın bir topa yumruk gibi çarpacaktı. Sonra makine soluk aldı, tek bir çark dişi kaydı ve bir kart borudan inerek Douglas’m avuçlarına düştü.

“Kadm canlı! Tekrar çalışıyor!”

“Kart ne diyor, Doug?”

“Bana geçen cumartesi yazdığının aynı! Dinle...”

Ve Douglas okudu:

“Hey, *salak hayır!*

Ölmek isteyen insan aptaldır!

Dans edip şarkı söylemek iyi değil mi Ölüm çanları çalarken?

Şarabın içinde yüzmek güzel değil mi,

Ve nalları dikmek,

Ve şarkı söylemek hey, salak hayır!

Rüzgârlar estiği ve denizler aktığı zaman?

Hey, salak hayır!"

“Hepsi bu mu?” dedi Tom.

“En altta kir mesaj var: ‘KEHANET: Uzun ve hareketli bir hayat.’”

“Bu daha iyi! Şimdi benim için bir taneye ne dersin?”

Tom peniyi attı. Büyücü titredi. Eline bir kari düştü.

“Büyücünün arkasındaki malzemenin sonuncusu,” dedi Tom.

Hızla dışarı koştular. Oyun salonunun sahibi bir yumruğunda kırk beş, diğerinde otuz altı bakır peniyle soludu.

Dışarıda, rahatsız sokak ışıklarının altında, Douglas ve Tom korkunç bir keşifte bulundular.

Tarot kartı boştu, bir mesaj yoktu.

“Bu olamaz!”

“Heyecanlanma, Doug. Bu sadece boş, eski bir kart. Sadece bir peni kaybettik.”

“Bu sadece boş, eski bir kart değil, bu bir peniden daha fazlası, bu yaşam ve ölüm.”

Sokakta, titreşen pervanelerin ışığı altında kartı inceleyip evirip çevirerek hışırdatırken, bir şekilde üstüne sözcükler koymak isterken, Douglas'ın yüzü süt beyazıydı.

“Mürekkebi bitmiştir.”

“Onun mürekkebi *hiç* bitmez!”

Douglas, şişesini bitirirken orada küfrederek oturan, oyun salonunda yaşadığı için ne kadar şanslı olduğunun farkında olmayan Bay Black'e baktı. Lütfen, diye düşündü, oyun salonunun da yok olmasına izin verme. Arkadaşların kaybolması, insanların öldürülmesi ve gerçek dünyada gömülmesi zaten yeterince kötü, ama lütfen oyun salonunun eskiden olduğu gibi çalışmasına izin ver, lütfen, lütfen...

Douglas şimdi, oyun salonunun bu hafta onu neden bu kadar fazla çektiğini ve bu akşam da çekmeye devam ettiğini anlıyordu. Çünkü burada, gümüş para delikleriyle, camın arkasındaki balmumu kadm kahramanı kurtarmak için balmumu kahraman tarafından durmadan bıçaklanan o korkunç goriliyle tümüyle yerine oturmuş, öngörülebilir, belirli, güvenilir bir dünya vardı; ve sonra çıplak ampul ışığı altında Kızılderili turalı penilerce döndürülen ebedi fotoğraf makaraları setinde çılgın şelale tırmanışı karmaşasıyla Keys-tone Polisleri. Polisler sürekli trenle, kamyonla, otomobille çarpışmak veya az kalsın çarpışıyor olmak, sürekli rıhtımdan denize uçmak ama bo-ğulmayarak hızla yeniden tren, kamyon ve otomobille çarpışmak için geri fırlayıp tekrar o bildik güzel rıhtımdan aşağıya uçmak durumundaydılar. Dünyaların içinde dünya; eski törenleri ve kuralları tekrarlamak için manivelasını çektiğiniz bir penilik dikiz gösterileri. Orada, terli peniler tarafından beslenen makineler tatmin oldukları sürece, Wright Kardeşler'i Kittyhawk'taki kumlu rüzgârlarda yelken açarken, Teddy Roosevelt'i parıldayan dişlerini gösterirken, San Francisco'yu inşa edilip yanarken, yanıp inşa edilirken görebilirdiniz.

Douglas, bu gece şehrinde etrafına baktı; şimdi burada herhangi bir şey her an olabilirdi, şimdi, bir dakika içinde. Burada, gece veya gündüz, paranızı içine atacağınız yarıklar ne kadar azdı, okumanız için elinize düşen ve okunan kartlar ne kadar azdı, ne kadar az anlamlıydı. Burada, insanların

dünyasında, çok az şey veya hiçbir şey karşılığında zaman, para ve dualar verebilirdiniz.

Fakat oyun salonunda DAYANABİLİR MlSlNtZ?'in elektrikli makinesinin krom tutamaçlarını ayırdığınız zaman güç yabanarılarının soktuğu, cızırdattığı, diktiği titreşen parmaklarınızla şimşeği tutabilirdiniz. Bir torbayı yumruklayabilir ve eğer yumruklanmaya ihtiyacı varsa dünyayı yumruklamak için kollarınızda kaç kiloluk kas gücü olduğunu görebilirdiniz. Orada bilek güreşi yapmak için bir robotun elini tutabilir, gazabınızı dışarı vurarak en üst seviyesinde sizin şiddet üstünlüğünüzü işaret fişekleriyle kutlayan göstergenin ampullerini yarıya kadar yakabilirdiniz.

O zaman oyun salonunda, şunu ve bunu, bunu ve şunu yapardınız ve o oluşurdu. Hiç bilinmeyen bir kiliseden çıkıyormuş gibi huzur içinde dışarı çıkardınız.

Peki şimdi? Ya şimdi?

Büyücü kımıldıyor ama sessiz; belki de yakında kristal tabutunda ölecek. Orada sıkıntı içine oturan, kendisininki dahil tüm dünyalara meydan okuyan Bay Black'e baktı Douglas. Bir gün narin makineler ilgisizlik nedeniyle paslanacak, Keysto-ne Polisleri gölün yarı içinde yarı dışında kalacak, lokomotife yarı yakalanmış yarı çarpmış olacak ve Wright Kardeşler uçurtma makinelerini yerden hiç kaldıramayacaklar...

“Tom,” dedi Douglas, “kütüphanede oturup bu işi çözmemiz gerek.”

Beyaz, yazılmamış kart aralarında gidip gelirken caddeden aşağıya yürüdüler.

Kısılmış yeşil ışıkların altında kütüphaneye, sonra da dışarıdaki taş oyma aslanın üstüne, ayaklarını sallayarak, kaşlarını çatarak oturdular.

“İhtiyar Black durmadan kadına bağırıyor, onu öldürmekle tehdit ediyor.”

“Hiç canlı olmamış bir şeyi öldüremezsin Doug.”

“Büyücüye canlıymış ya da bir zamanlar canlıymış gibi davranıyor. Ona bağırıyor, bu nedenle belki kadm pes etmiştir. Ya da belki de hiç pes et-

memiş ve hayatının tehlikede olduğuna dair gizli bir yoldan bizi uyarmak istemiştir. Görünmeyen mürekkep. Limon suyu, belki! Oyun salonunda olduğumuzda bakmaması için; Bay Black’in görmesini istemediği bir mesaj var. Dur! Birkaç kibritim var.”

“Bize neden yazsın ki Doug?”

“Kartı tut. İşte!” Douglas bir kibrit yaktı ve kartın altına soktu.

“Ay! Sözcükler parmaklarımda değil Doug, kibriti uzak tut.”

“İşte!” diye bağırdı Douglas. Ve oradaydı, hafif örümceksi bir karalama, ışığın üstünde siyah el yazısıyla inanılmaz bir sarmal halinde biçimleniyordu... bir sözcük, iki sözcük, üç...

“Kart yanıyor!”

Tom bağırdı ve kâğıdı yere bıraktı.

“Ayağınla bas!”

Fakat ayaklarını vurmak için eski aslanın taş omurgasından zıplaymcaya kadar kart siyah bir yığına dönüşmüştü.

“Doug! Onun ne söylediğini hiç öğrenemeyeceğiz!”

Douglas pul pul olmuş sıcak külleri avucunda tuttu. “Hayır, gördüm. Sözcükleri hatırlıyorum.”

Küller parmaklarında fısıldayarak uçuştu.

“Geçen ilkbahardaki Charlie Chase Komedisi’ni hatırlarsın, orada bir Fransız boğu-

lurken Charlie'nin bir türlü çıkaramadığı Fransızca bir şeyler bağırıyordu. *Secours, Secours!* Ve birisi anlamını Charlie'ye söyleyince denize atlayıp adamı kurtarıyordu. Evet, bu kartın üstünde onu gözlerimle gördüm. *Secours*/"

"Kadm neden bunu Fransızca yazsın ki?" "Böylece Bay Black anlayamazdı, kalın kafalı!" "Doug, kâğıdı yaktığın zaman belirmekte olan şev eski bir filigrandı..." Tom Douglas'ın yüzünü gördü ve durdu. "Tamam, sinirlenme. 'Enayi' veya her neyse. Ama başka sözcükler de vardı..."

"Madam Tarot diyordu. Tom, şimdi anladım! Madam Tarot gerçek, çok uzun süre önce yaşadı, fal bakardı. Bir kez resmini ansiklopedide görmüştüm. Avrupa'nın her yanından insanlar onu görmeye gelirmiş. Eh, şimdi sen de anlamıyor musun? Düşün Tom, düşün!"

Tom, cadde boyunca, oyun salonunun ışıklarının titreştiği yere bakârak tekrar aslanın sırtına oturdu.

"Bu *gerçek* Madam Tarot değil."

"O cam kutunun içinde, tüm o kırmızı ve mavi kadifenin altında ve bütün o yarı erimiş balmumu, elbette! Belki uzun bir süre önce birisi onu kıskanmış veya nefret etmiş ve üstüne biraz balmumu dökerek onu sonsuza kadar tutsak etmiştir ve zaman içinde kötü bir adamın elinden diğerine geçerek asırlar sonra buraya, Green Town,

Illinois'ye kadar gelmiştir. Avrupa'nın taç turaları yerine Kızılderili turalı penilerle çalışarak!"

"Kötü adamlar mı? Bay Black mi?"

"İsminin anlamı siyah, gömleği siyah, pantolonu siyah, kravatı siyah. Filmlerdeki kötü adamlar siyah giyerler, değil mi?"

"O zaman kadm neden geçen yıl ya da bir önceki yıl bağırmadı?"

"Kim bilir, yüz yıldır her gece kartlara limon suyuyla yazıyordur, fakat herkes onun sıradan mesajını okumuştur, kimse gerçek mesajı ortaya

çıkarmak için bizim gibi arkasından bir kibrit geçirmeyi akıl etmemiştir. Neyse ki ben secours'un anlamını biliyordum."

"Tamam, kadm 'İmdat!' dedi. Şimdi ne olacak?"

"Onu kurtaracağız elbette."

"Bay Black'in burnunun dibinden onu çalacağız, ha? Önümüzdeki on bin yıl boyunca kendimizi yüzümüze balmumu akıtılmış halde cam kutuların içinde buluruz."

"Tom, kütüphane burada. Bay Black'le savaşmak için kendimizi büyülerle ve sihirli iksirlerle silahlandırırız."

"Bay Black'i yola getirecek sadece bir tek sihirli iksir var," dedi Tom. "Bir akşam yeterli miktarda peni kazandığında... Eh, görelim bakalım." Cebinden birkaç peni çıkardı. "Peni bu işi becerebilir. Doug, sen git kitapları oku. Ben geri koşup Keystone Polislerini on beş kez seyredeceğim. Hiç bıkmam. Benimle oyun salonunda buluştuğun zaman, yaşlı iksir bizim için çalışıyor olabilir." "Tom, umarım ne yaptığını biliyörsündür." "Doug, prensesi kurtarmak istiyor musun, istemiyor musun?"

Douglas döndü ve atladı.

Tom kütüphane kapısının hızla çarpılarak kapandığını gördü. Sonra aslanın sırtından yere atlayarak geceye karıştı. Tarot kartının külleri titreşerek kütüphanenin merdivenlerinden savruldu gitti.

Oyun salonu karanlıktı; içeride, tilt makineleri soluk ışıkta bir devin mağarasındaki toz çizimler gibi gizemle yayılmışlardı. Dikiz makineleri, Teddy Roosevelt ve Wright Kardeşler hafifçe sırıtırken veya tahta bir pervaneyi manivelayla çalıştırırken durmuştu. Balmumu gözleri buğulanmış olan Büyücü kutusunda oturuyordu. Sonra birden bir gözü parıldadı. Bir cep feneri tozlu oyun salonu pencerelerinin dışında kısa bir süre parlamıştı. İrice birisi kilitli kapıya doğru sendeledi, kilitte bir anahtar gıcırdadı. Kapı çarpılarak açıldı, açık kaldı. Yoğun bir soluma sesi vardı.

"Benim benim, yaşlı kız," dedi Bay Black sallanarak.

Dışarıda, caddede, burnu bir kitabın içinde gelen Douglas, Tom'u yakındaki bir kapının arkasında gizlenirken buldu.

"Şişt!" dedi Tom. "İşe yaradı. Keystone Polisleri. Tam on beş kez! Bütün parayı attığımı işitince Bay Black'in gözleri dışarı fırladı, makineyi açtı, bütün penileri aldı, beni dışarı attı ve sihirli tılsım için karşıdaki meyhaneye gitti."

Douglas sürünerek gölgeli oyun salonunun içine baktı ve iki goril figürünün orada olduğunu gördü; biri balmumu kadm kahramanın kollarında hiç kımıldamıyordu ve diğeri yavaşça iki yana sallanarak şaşkın halde odanın ortasında duruyordu.

"Ah, Tom," diye fısıldadı Douglas. "Sen bir dâhisin. Adam tamamen sihirli tılsım *dolu,* değil mi?"

"Bence öyle. Ya sen ne *buldun?"*

Douglas kitaba hafifçe vurdu ve alçak sesle konuştu: "Madam Tarot, dediğim gibi, ölüm, kader ve çeşitli konularda zenginlerin salonlarında konuşurmuş ama bir hata yapmış, Napolyon'un *yüzüne karşı* yenilgisinin ve ölümünün kehanetini dile getirmiş! Böylece..."

Douglas, kristal kutusu içinde sessizce oturmakta olan uzak şekle tozlu pencereden tekrar bakarken sesi zayıfladı.

"Secours!" diye mırıldandı Douglas. "Yaşlı Na-polyon sadece Madam Tussaud'nun balmumu işçilerini çağırmış ve onları canlı Madam Tarot'u kaynayan balmumuna atmaya mecbur etmiş, ve şimdi... şimdi..."

"Dikkat et Doug. Bay Black orada. Eline sopa veya benzeri bir şey aldı!"

Bu doğruydu. İçeride korkunç şekilde küfreden Bay Black'in muazzam gövdesi yalpaladı. Elindeki kamp bıçağı büyücünün yüzünden on beş santim ötede sallanıyordu.

"Kadına sataşıyor, çünkü tüm lanet bölümde insana benzeyen tek şey o," dedi Tom. "Ona zarar veremeyecek. Her an yere düşüp uykuya dalabilir."

“Hayır efendim,” dedi Douglas “Kadının bizi uyardığını ve onu kurtarmaya geleceğimizi biliyor. Kirli sırrını açığa çıkarmamızı istemiyor, bu nedenle belki bu gece onu ilk ve son kez yok edebilir.”

“Kadının bizi uyardığını nasıl bilebilir? Buradan gidinceye kadar biz bile bilmiyorduk bunu.” “Onu anlatmaya zorlamıştır, makineye peniler atarak; kadının yalan söyleyemeyeceği tek şey bu, kartlar, hepsi tarot kafatasları ve kemikleri. Doğruyu söyleyememek kadının elinde değil ve adama bir kart verdi, elbette, üstünde de iki küçük şövalye, birer çocuktan büyük değiller, anlıyor musun? Bu biziz, elimizde sopalarla caddeden aşağıya iniyoruz.”

“Son kez!” diye Bay Black mağaranın içinde bağırdı. “Parayı atıyorum. Son kez, lanet olası, söyle bana! Bu lanet oyun salonu uzun süre para kazanacak mı, yoksa iflasımı mı ilan edeyim? Erkek sefalet çekerken, bütün kadınlar gibi orada otur, soğuk nevale seni! Bana bir kart ver, İşte! Şimdi, göreyim.” Kartı ışığa kaldırdı.

“Ah, Tanrım!” diye fısıldadı Douglas. “Hazır

ol.”

“Hayır!” diye bağırdı Bay Black. “Yalancı! Yalancı! Al bakalım!” Yumruğunu kutunun içine geçirdi. Cam sanki küçük yıldız ışıkları yağmuru içinde patladı ve karanlıkta yere döküldü. Korunmasız büyücü, açık havada çekingen ve sakin bir tavırla ikinci yumruğu bekleyerek oturdu.

“Hayır!” Douglas kapıdan içeri daldı. “Bay Black!”

“Doug!” diye bağırdı Tom.

Bay Black Douglas’ın bağırtısına döndü. Saptayacakmış gibi bıçağı körlemesine havaya kaldırdı. Douglas dondu. Ardından gözleri kocaman açılmış olan Bay Black bir kez gözlerini kırpıştırdı, etrafında kusursuzca dönerek sırtüstü döşemeye devrildi; bıçağı saplaması bin yıl kadar ertelenmiş gibiydi, el feneri sağ elinden fırladı, bıçak da solundan bir gümüş balığı gibi kaçtı.

Tom karanlıkta yatan uzun, dağılmış şekle bakmak için yavaşça ilerledi. “Doug, öldü mü?”

“Hayır, sadece Madam Tarot’un kehanetinin şoku. Vay be, adamın yakıcı bir bakışı vardı. Korkunç, kartlar işte bunun için var olmalılar.”

1

Dürüst Abe (Honest Abe): Abraham Lincoln’m lakabı, -çn

Adam yerde gürültülü bir şekilde uyuyordu. Douglas yere dağılmış olan tarot kartlarını topladı; onları titreyerek cebine koydu. “Haydi, Tom. Çok geç olmadan onu buradan çıkaralım.”

“Onu kaçırmak mı? Sen delisin!”

“Daha büyük bir suça yardımcılıktan veya suç ortaklığından suçlu mu olmak istiyorsun? Cinayetten mesela?”

“Tanrı aşkına, lanet yaşlı bir kuklayı öldüre-mezsin.”

Fakat Doug dinlemiyordu. Açık kutunun içine uzandı, balmumu Tarot Kraliçesi sanki uzun yıllardır bekliyormuş gibi paslı bir iç çekişle öne eğildi ve yavaş yavaş onun kollarına düştü.

Şehrin saati dokuz kırk beşi vurdu. Ay yükselmişti ve gökyüzünü sıcak fakat kışa yakışan bir ışıkla dolduruyordu. Üzerinde kara gölgelerin oynaştığı kaldırım som gümüştü. Douglas o kadife ve pe-rimsi balmumu şeyi taşıyarak, titreyen ağaçların altındaki gölge havuzlarında saklanarak tek başına ilerledi. Geriye bakarak dinledi. Koşan bir farenin sesi. Tom bir köşeden fırlayarak onun yanma geldi.

“Doug, geride kaldım. Korktum Bay Black’in, şey... sonra canlanmaya başladı... küfrederek... Ah

Doug, ya seni kuklasıyla vakalarsa! Bizimkiler ne düşünür? Hırsızlık!”

“Sus!”

Arkalarındaki ay ışığıyla aydınlanmış nehir caddesini dinlediler. “Tom, onu kurtarmama yardım edebilirsin, ama ‘kukla’ dersen veya yüksek sesle konuşursan ya da ağır bir şeymiş gibi sürüklemeye kalkarsan edemezsin.”

“Yardım edeceğim.” Tom ağırlığın yarısını üstlendi. “Vay canına, kadın hafif!”

“Gerçekten gençti, Napolyon onu...” Douglas sustu. “Yaşlı insanlar ağırdır. Bunu böyle anlarsın.”

“Ama neden? Onun için yapılan tüm bu koşuşturmanın nedenini bana söyle Doug. Neden?” Neden? Douglas gözünü kırptı ve durdu. Her şey çok çabuk olmuştu, çok uzun süre koşmuştu ve kan basıncı yüksekti, nedenini çoktan unutmuştu. Sadece şimdi, gölgeler kelebekler gibi göz-kapaklarının üstünde, tozlu balmumunun ağır kokusu ellerinde tekrar kaldırımda yürümeye başladıktan sonra nedeni üstüne fikir yürütmeye ve ay ışığı kadar tuhaf sesiyle yavaşça bunu anlatmaya vakit buldu.

“Tom, birkaç hafta önce yaşamakta olduğumu fark ettim. Vay be! Etrafta hoplayıp zıpladım. Ve sonra, sadece geçen hafta, filmlerde, bir gün ölmek zorunda olduğumu anladım. Bunu hiç düşünmemiştim, gerçekten. Ve birdenbire bu sanki Genç Hıristiyan Erkekler Birliği’nin ya da okulun sonsuza kadar kapatılacağını (ki aslında düşünürsek hiç de fena değil, temelli olarak sona eriyor) ve şehrin dışındaki tüm şeftali ağaçlarının kuruduğunu veya koyağın doldurulduğunu ve bir daha hiç oynayacak yerimiz kalmadığını ve benim yatakta hasta yattığımı öğrenmek gibiydi; düşünebildiğim sürece her şey karanlıktı ve korktum. Böylece, bilmiyorum, yapmak istediğim şey bu: Madam Tarot’a yardım etmek. Bunca zaman sonra onu balmumundan kurtarıp yeniden dünyanın çevresinde dolaşmasını sağlamak için kütüphanede kara büyü kitaplarını inceleyip büyülerin nasıl geri alınacağını öğrenirken onu birkaç hafta veya ay saklayacağım. Ve çok minnettar olacak; üstlerindeki tüm o şeytanlar, kupalar, kılıçlar ve kemiklerle kartları yayacak ve bana hangi lağım çukurlarının etrafından dolanacağımı ve hangi belirli perşembe günleri yataktan çıkmamam gerektiğini söyleyecek. Sonsuza kadar ya da onun sonrasına kadar yaşayacağım.”

“Buna inanmıyorsun.”

“Evet, inanıyorum, en azından çoğuna. İzle şimdi, işte koyak. Çöp yığınının yanından kestirmeden gideriz ve...”

Tom durdu. Onu Douglas durdurmuştu. Çocuklar dönmediler, ama arkalarında, çok uzakta olmayan kuru gölün yatağında ateşlenmiş bir çifte gibi, ağır tok ayak sesleri duydular. Birisi bağırıyor ve küfrediyordu.

“Tom, onun seni izlemesine izin verdin!” Koşarlarken devasa bir el onları kaldırarak iki yana fırlattı ve Bay Black oradaydı; solunda sağında

çimenlerin üstünde yatarken bağrışan çocuklar, keskin dişleri ve genişlemiş dudaklarıyla salyalar saçan gözü dönmüş adamı gördüler. Adanı büyücüyü boğazından ve bir kolundan tuttu, çılgın gözleriyle yerde yatan çocuklara ateş saçtı.

“Bu benim! Ne istersem yaparım. Onu alarak ne yapmak istiyorsunuz? Bütün dertlerimin nedeni; para, iş... her şeyin. Onun için düşündüğüm şey bu işte!”

“Hayır!” diye bağırdı Douglas.

Fakat demir bir mancınık gibi, muazzam kollaı figürü aya doğru kaldırdı ve kırılgan vücudu döndürerek ve lanet okuyarak yıldızlara doğru fırlatt ı; kadm hışırdayan bir rüzgârla uçup koyağa inerek yuvarlandı ve kendisiyle birlikte bir çöp heyelanı oluşturarak beyaz toz ve cürufun arasına indi.

“Hayır!” dedi Douglas, orada oturmuş aşağıy.ı bakarken. “HAYIR!”

Koca adam tepenin kenarında sendeledi, solu du. “Bunu size yapmadığım için sadece Tanrı y;ı şükredin!” Dengesizce uzaklaştı, bir kez düştu, kalktı, kendi kendine konuşarak, gülerek, küfre derek gitti.

Douglas koyağın kenarında oturdu ve ağladı. Bir süre sonra burnunu temizledi. Tom’a baktı.

“Tom, geç oldu. Babam sokakta dolanarak bizi arıyordur. Bir saat önce evde olmalıydık. Was-hington Caddesi’ne geri dön, babamı alıp buraya getir.”

“O koyağın içine inmeyeceksin, değil mi?”

“O artık şehrin malı, çöplükte ve ne olduğuna kimse aldırmaz, Bay Black bile. Babama neden buraya geldiğini anlat. Eve benimle ve onunla dönerken görünmek istemezse, onu arka yoldan dolaşarak getiririm ve asla kimse bilmez.”

“Kadının artık sana bir yararı olmaz, makinelerinin hepsi kırılmıştır.”

“Onu dışarıda yağmur altında bırakamayız, anlamıyor musun Tom?”

“Elbette.”

Tom isteksizce oradan ayrıldı.

Douglas, cüruf, eski kâğıt ve teneke kutu yığınları arasından tepeden ağıya inmeye başladı. Yarı yolda durdu ve dinledi. Rengârenk loşluğa, altındaki toprak kaymasına baktı. Adeta “Madam Tarot?” diye fısıldadı. “Madam Tarot?”

Tepenin dibinde, ay ışığında, onun beyaz balmumu elini kımıldarken gördüğünü sandı. Bu uçan beyaz bir kâğıt parçasıydı. Ama yine de ona doğru gitti.

Şehrin saati gece yarısını vurdu. Çevredeki evlerin ışıklarının çoğu kapatılmıştı. Atölye garajda iki çocuk ve adam, şimdi yeniden düzeltilmiş ve eski bir hasır koltukta huzurla oturan, balmumu ellerinden biri önündeki muşamba örtülü oyun masasının üstündeki fantastik papalar, palyaçolar, kardinaller, ölümler, güneşler ve kuyruklu yıldızlardan oluşan tarot kartlarının üstünde duran büyücünün biraz ötesinde durdular.

Baba konuşuyordu.

“...nasıl olduğunu bilirim. Çocukluğumda, sirk şehirden ayrıldığı zaman etrafta koştururur, milyonlarca poster toplardım. Sonra üreyen tavşanlar ve sihir. Tavan arasında hayaller kurar ve onlardan kurtulamazdım.” Büyücüyü işaret etti. “Ah, otuz yıl önce bana falımı söylediği günü hatırlıyorum. Pekâlâ, onu iyice temizleyin, sonra yatağınıza gidin. Cumartesi günü ona özel bir kutu yaparız.” Garaj kapısına doğru yürüdü, ama Douglas usulca konuşunca durdu.

“Baba. Teşekkürler. Eve yaptığımız yürüyüş için. Teşekkürler.”

“Boş ver,” dedi Baba ve gitti.

İki çocuk birbirlerine bakarak büyücüyle baş başa kaldılar. “Öf be, doğruca ana caddede yürüdük, dördümüz, sen, ben, babam ve büyücü! Babam az rastlanan biri.”

“Yarın,” dedi Douglas, “aşağı inecek ve makinenin geri kalan kısmını Bay Black’ten on dolara satın alacağım, yoksa onları atacak.”

“Mutlaka.” Tom orada, hasır iskemlede oturan yaşlı kadına baktı. “Vay be, gerçekten canlı görünüyor. Acaba içinde ne var?”

“Minicik, ufacık kuş kemikleri. Madam Tarot’tan kalanların hepsi bu, Napolyon’un...” “Hiç makine yok mu? Neden onu kesip bakmıyoruz?”

“Bunun için bol zamanımız var, Tom.”

“Ne zaman?”

“Şey, bir yıl içinde, iki yıl, on dört veya on beşimdeyken yaparız. Şimdi onun burada olduğundan başka bir şey bilmek istemiyorum. Ve yarın, onun sonsuza kadar kurtulması için büyüler üstünde çalışacağım. Bazı geceler, o tuhaf, güzel İtalyan kızının şehir merkezinde yazlık bir elbise içinde görüldüğünü, Doğu’ya gitmek için bilet aldığını ve herkesin onu istasyonda gördüğünü, herkesin onu trene binmiş ve giderken gördüğünü ve herkesin onun şimdiye kadar gördükleri en güzel kız olduğunu söylediğini duyacaksın ve bunu duyduğun zaman, Tom, inan bana, haberler hızla etrafa yayılacak! Kimse onun *nereden* geldiğini veya *nereye* gittiğini bilmeyecek. O zaman sen, büyünün üstünde uğraştığımı ve onu serbest bıraktığımı anlayacaksın. Ve sonra, bundan bir yıl, iki yıl sonra, trenin ayrıldığı o gece, balmu-munu kesebileceğiz. O gittikten sonra içinde herhalde küçük çarklar, tekerlekler ve içine doldurulmuş şeylerden başkasını bulamayacaksın. İşte hepsi bu.”

Douglas büyücünün elini tuttu ve onu yaşam dansının üstünde dolaştırdı; kadının aşınmış tırnak uçları kemik beyazı ölümün dansına, tarihlere ve kaderlere, alın yazılarına ve çılgınlıklara tıkladı, dokundu, fısıldadı. Yüzü gizemli bir dengeyle eğildi ve gözleri çıplak ampul ışığında kırpışmadan parlarken çocuklara baktı.

“Falına baksın mı, Tom?” diye Douglas yavaşça sordu.

“Elbette.”

Büyücünün elbisesinin çok geniş olan kolundan bir kart düştü.

“Tom, bunu gördün mü? Bir kart, gizlenmiş bir kart ve şimdi kadm onu bize atıyor!” Douglas kartı ışığa tuttu. “Boş. Bunu gece boyunca kimyasal dolu bir kibrit kutusunda bırakacağım. Yarın kutuyu açtığımızda mesaj orada olacak!”

“Ne diyecek?”

Douglas sözcükleri daha iyi görmek için gözlerini kapadı.

“Diyecek ki, ‘Duacınız ve minnettar arkadaşınız, El Falcısı, Ruhların Şifacısı ve Kaderin ve Gazabın Yürekten Falcısı, Madam Floristan Mariani Tarot’tan teşekkürler.’”

Tom güldü ve kardeşinin kolunu sarstı.

“Devam et Doug. Başka, başka?”

“Bakayım... Ve diyecek ki, ‘Hey, salak hayır! Dans edip şarkı söylemek iyi değil mi? Ölüm çan-lan çalarken... ve nalları dikmek... ve şarkı söylemek. Hey, salak hayır!’ Ve diyecek ki, ‘Tom ve Douglas Spaulding, tüm yaşamınız boyunca, istediğiniz her şeyi elde edeceksiniz...’ Ve senin ve benim sonsuza kadar yaşayacağımızı söyleyecek Tom, sonsuza kadar yaşayacağız...”

“Bunların hepsi sadece bir kartın üstünde mi?” “Hepsi, her bir sözcüğüyle Tom.”

Elektrik lambasının ışığı altında eğildiler; iki çocuğun başı eğik, büyücünün başı eğik, o güzel, boş, ama umut verici karta, yakında solgun unutulmuşluğundan ortaya çıkacak olan ve inanılmaz bir şekilde gizlenmiş her sözcüğü hissederek baktılar, baktılar.

“Hey,” dedi Tom seslerin en hafifiyle.

Ve Douglas olağanüstü bir fısıltıyla tekrarladı: “Hey...”

Öğle vakti, ateş gibi parlayan yeşil ağaçların altında monoton bir ses usulca konuşuyordu, “...dokuz, on, on bir, on iki...”

Douglas yavaşça çimlerin üstünde ilerledi. “Tom, ne sayıyorsun?”

“...on üç, on dört, kes sesini, on altı, on yedi, ağustosböcekleri, on sekiz, on dokuz...” “Ağustosböcekleri mi?”

“Kahretsin!” Tom gözlerini açtı. “Kahretsin, kahretsin, kahretsin!”

“Umarım kimse küfür ettiğini duymaz.” “Kahrolasıca yer!” diye bağırdı Tom. “Şimdi baştan başlamam gerek. Ağustosböceklerinin her on beş saniyede bir ötüşlerini sayıyordum.” İki dolarlık saatini yukarı kaldırdı. “Seslerini zamanlıyorsun, sonra otuz dokuz eklersen o andaki hava sıcaklığını buluyorsun.” Bir gözünü kapatıp saatine baktı, kafasını eğdi ve yeniden fısıldamaya başladı: “Bir, iki, üç...”

Douglas, sesleri dinlerken yavaşça kafasını çevirdi. Yukarılarda yanan kemik rengi gökyüzünde bir bakır tel tıngırdayıp titriyordu. Tekrar tekrar, sanki elektrik çarpması gibi insanın içine işleyen metalik titremeler, felç eden şoklar halinde sersemlemiş ağaçlardan aşağıya düşüyorlardı.

“Yedi!” diye saydı Tom. “Sekiz.”

Douglas yavaş yavaş verandanın merdivenlerini çıktı. Zorlukla koridora doğru ilerledi. Bir an orada durduktan sonra yavaşça verandaya doğru döndü ve kısık bir sesle Tom’a seslendi: “Sıcaklık tam olarak seksen yedi Fahrenheit.”

“...yirmi yedi, yirmi sekiz...”

“Hey Tom, duyuyor musun beni?” “Duyuyorum... Otuz, otuz bir! Defol git! İki, üç, otuz dört!”

“Artık saymayı bırakabilirsin, içerideki o eski termometrenin gösterdiği sıcaklık seksen yedi ve yükselmeye devam ediyor. Bir çekirgenin yardımına

hiç de ihtiyacı yok.”

“Ağustosböcekleri! Otuz dokuz, kırk! Çekirge değil! Kırk iki!”

“Seksen yedi derece, bilmen gerektiğini düşündüm.”

“Kırk beş, o içeride, dışarıda değil! Kırk dokuz, elli, elli bir! Elli iki, elli üç! Elli üç artı otuz dokuz, doksan iki derece yapar!”

“Kim demiş?"

“Ben söylüyorum! Seksen yedi Fahrenheit değil! Ama doksan iki Spaulding!”

“Sen ve başka kim söylüyor?"

Tom ayağa fırladı ve güneşe dönük kıpkırmızı suratıyla dikildi. “Ben ve ağustosböcekleri, biz diyoruz işte! Ben ve ağustosböcekleri! Senden sayıca daha fazlayız! Doksan iki, doksan iki, doksan iki derece Spaulding, tamam mı?”

İkisi birden, bozulmuş bir fotoğraf makinesinin açık kalmış objektifinin ateşler içinde terli ve ölmekte olan, hareketsiz ve harap bir şehre bakması gibi, acımasız ve bulutsuz gökyüzüne bakakaldılar.

Douglas gözlerini kapadı ve göz kapaklarının

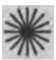

şeffaf pembeliğinin altında dans eden iki aptal güneş gördü.

“Bir... iki... üç...”

Douglas dudaklarının hareket ettiğini hissetti, “...dört... beş... altı...”

Ağustosböcekleri şimdi daha da hızlı ötüyorlardı.

Öğle vaktinden gün batımına, gece yarısından güneşin doğuşuna kadar bir adam, bir at ve bir araba, Green Town Illinois’de yaşayan yirmi altı bin üç yüz kırk dokuz kişinin hepsi tarafından bilinirdi.

Günün ortasında, hiç yoktan birden ortaya çıkardı, çocuklar kımıldamadan durup şöyle derlerdi:

“İşte Bayjonas geliyor!”

“İşte Ned geliyor!”

“İşte araba geliyor!”

Daha yaşlılar, kuzeye veya güneye, doğuya veya batıya bakıp, Jonas denen adamla, Ned denen atla

_li

veya yaban plajına ulaşmak için otlak dalgalarım neşeyle geçen Conestoga[1] tipi uzun arabayla ilgili hiçbir iz göremeyebilirlerdi.

Fakat bir köpeğin kulağını ödünç alır ve sesini yükselterek gergin tutarsanız, şehrin kilometrelerce ve kilometrelerce ötesinden gelen, sanki kayıp ülkelerdeki bir haham, minareye çıkmış bir müezzin tarafından söylenen bir şarkı duyardınız. Bayjonas’ın sesi hep kendisinden önce gelir, böylece insanlar yarım saat, bir saat önceden onun gelişine hazırlanabilirlerdi. Ve arabası gözüktüğü zaman, sanki geçit törenindeymiş gibi, çocuklar kaldırımların kenarına sıralanırlardı.

Ve araba gelirdi; yüksek oturma yerinde, sarı hurma rengi şemsiyenin altında, su akıntısına benzeyen dizginler ellerinde, Bayjonas şarkı söylüyor olurdu.

Çöp! Çöp!

Hayır bayım, çöp değil!

Çöp! Çöp!

Hayır hanımefendi, çöp değil!

Dikiş iğneleri! Süs eşyaları!

Ufak biblolar! Antikalar!

Kadın eşyaları! Kakma taşlar!

Fakat... Çöp!

Çöp!

Hayır bayım, çöp... değil!

Bay Jonas'ın geçerken söylediği düzmece şarkıyı dinleyenler, onun sıradan bir çöpçü olmadığını anlayabilirlerdi. Görünüşe bakılırsa, yıpranmış yosun rengi fitilli kumaştan elbisesi, başındaki fötr şapkasını çevrelemiş ve ta Manila Körfezi'ne[2] kadar geri giden eski başkanlık kampanyaları rozetleriyle, evet. Ama şu açıdan olağandışıydı: Sadece güneş ışığında dolaşmakla kalmazdı, aynı zamanda onu ve atını sık sık ay ışığıyla aydınlanmış caddelerde yüzerken ve tüm hayatı boyunca tanıdığı insanların oturduğu adaların, blokların çevresinde dolanırken, yeniden dolanırken görebilirdiniz. Ve o arabanın içinde, şuradan buradan topladığı, birisi onu isteyinceye veya ihtiyaç duyuncaya kadar bir gün ya da bir hafta veya bir yıl boyunca taşıdığı şeyler bulunurdu. Sonra tüm yapmaları gereken şey, "Şu saati istiyorum," veya "Şu şilteye ne dersin?" demek olurdu. Ve Jonas onu teslim eder, para almaz, başka bir şarkı için sözler düşünürken arabasını sürüp giderdi.

Yani, genellikle sabahın üçünde Green Town'da yaşayan tek insan herhalde o olurdu ve ara sıra, başı ağrıyan insanlar onu ay-parıltılı atıyla salınarak geçerken görür ve bir aspirini olup olmadığını sormak için peşinden koşarlardı, ve elbette olurdu. Birkaç kez, sabahın erken saatinde bebek doğurtmuş ve ancak o zaman insanlar onun ellerinin ve tırnaklarının ne kadar temiz olduğunu fark etmişlerdi; başka bir yerde, tahmin edemedikleri bir hayatı olan zengin bir insanın elleriydi. Bazen insanları şehir merkezine

taşır, bazen de, insanlar uyu-yamadıkları zaman verandalarına çıkarak purolar getirir, şafağa kadar onları içerek çene çalarlardı.

O her kimse veya her nevse ve ne kadar farklı ve çılgın görünse de, deli değildi. Kendisinin de sık sık kibarca açıkladığı gibi, uzun yıllar önce Chicago'daki işinden sıkılmış ve hayatının geri kalan kısmını geçirecek bir yol aramıştı. Her ne kadar düşüncelerini takdir etse ve vaizliğe, bilgi aktarmaya bir meyli olsa da kiliselere katlanamı-yordu; bu nedenle atı ve arabayı satın almıştı ve hayatının geri kalan kısmını şehrin bir tarafının attığı şeylerin, şehrin diğer tarafınca ayıklanma fırsatını sağlayarak geçirmekteydi. Kendisini, şehir sınırları içindeki çeşitli kültürlerin birbirlerine ulaşabildikleri, ozmos gibi bir tür süreç olarak görüyordu. İsrafa tahammül edemezdi, çünkü bir insanın çöpünün başka bir insanın lüksü olduğunu bilirdi.

Böylece yetişkinler ve özellikle de çocuklar, arabanın arkasındaki muazzam hazine yığınına göz atmak için arabaya tırmanırlardı.

“Şimdi, unutma,” derdi Bay Jonas. “Eğer gerçekten istiyorsan, istediğini alabilirsin. Anlamak için kendine sormalısın. Bunu tüm kalbimle istiyor muyum? Onsuz bütün gün yaşayabilir miyim? Eğer güneş batmcaya kadar öleceğini hissedersen, o lanet şeyi kap ve kaç. Ne olursa olsun onu almana seve seve izin veririm.”

Ve çocuklar muazzam parşömen kâğıdı yığınlarını, sırmalı kumaşları, duvar kâğıdı tomarlarını, mermer sigara tablalarını, fanilaları, kaykayları, büyük aşırı kabarık koltukları, sehpaları ve kristal avizeleri araştırırlardı. Bir süre sadece fısıltılar, tıkırtılar ve çıngırtılar duyardınız. Bay Jonas piposunu tüttürerek rahatça onları izlerdi ve çocuklar onun baktığını bilirlerdi. Bazen elleri bir dama oyununa veya bir boncuk kolyeye ya da eski bir koltuğa uzanırdı ve ona dokundukları anda başlarını kaldırıp onları gözleriyle kibarca sorgulayan Bay Jonas'a bakarlardı. Ve ellerini geri çeker, araştırmaya devam ederlerdi. Sonunda her biri elini bir tek parçanın üstüne koyup bırakırdı. Yüzlerini yukarı kaldırırlardı; bu kez yüzleri o kadar aydınlık olurdu ki, Bay Jonas kendini gülmekten alamazdı. Gözlerini onların yüzünün parlaklığından korumak istermiş gibi elini kaldırır, bir an için gözlerini kapatırdı. Bunu yaptığı zaman çocuklar bağrışarak teşekkür

eder, kaykaylarını veya künklerini ya da şemsiyelerini kapar, arabadan atlayarak kaçarlardı.

Ve çocuklar az sonra, kendilerine ait, artık bıkmış oldukları, eğlendiriciliğini ve bir çiklet gibi tadını kaybetmiş olan, artık şehrin başka bir yanına gidip orada ilk defa görülerek yeniden hayat bulmalarının ve başkalarına keyif vermelerinin zamanı gelmiş bir bebek veya bir oyunla geri gelirlerdi. Bu takas andaçları çekingence arabanın kenarından aşağıya, görünmeyen zenginliklerin arasına bırakılırdı ve sonra araba, büyük ayçiçeği tekerleklerinde titreşen ışıklarla yavaşça ilerlerken Bay Jonas yeniden şarkı söylerdi...

“Çöp! Çöp!

Hayır bayım, çöp değil!

Hayır hanımefendi, çöp değil!”

diye şarkı söylerdi gözden kayboluncaya kadar ve sadece ağaçların altındaki gölge havuzlarında yatan köpekler kırsaldaki hahamın sesini duyabilir ve kuyruklarını sallarlardı...

“...çöp...”

Zayıflardı.

“...çöp...”

Bir fısıltı

“...çöp...” ve yok olurdu.

Ve köpekler uykuya dalardı.

Kaldırımlar, tüm gece boyunca fırın gibi rüzgârların onları yukarı çağırdığı, yukarıda orasını burasını düzeltip bahçelerin üzerine sıcak baharat halinde

hafifçe serpiştirdiği toz hayaletler tarafından lanetlenmişti. Gececi avarelerin ayak sesleriyle titreyen ağaçlar, toz çığlarını elekten geçiriyordu. Gece yarısından itibaren sanki şehrin ötesindeki bir volkan her yere kızgın küller yağdırıyor, küller de uykusuz gece bekçileri ve hırçın köpeklerin üstünde kabuklaşıyordu. Her ev, sabahın üçünde kendiliğinden tutuşan ve için için yanan sarı bir tavan arasıydı.

Ardından gelen şafak, her şeyin parça parça değiştiği zamandı. Hava, suları olmayan sessiz bir sıcak su kaynağı gibi akıyordu. Göl, sakin sularının altında pişen balık ve kum vadilerinin üstünde çok durgun ve derin bir buhar kütlesiydi. Asfalt, caddelere boşaltılmış meyankökü özüydü; kırmızı tuğlalar pirinç ve altındı; damların üstü bronzla döşenmişti. Yüksek gerilim hatları, uyumamış evlerin üzerinde sonsuza kadar çakan alev alev bir tehditti.

Ağustosböcekleri gitgide daha yüksek sesle ötüyorlardı.

Güneş yükselmedi, taştı.

Yüzü ter boncuklarıyla kaplı olan Douglas odasında, yatağında eridi.

“Vay canına,” dedi Tom, içeri girerken. “Haydi Doug. Bütün gün nehirde boğulacağız.”

Douglas soluk verdi. Douglas soluk aldı. Boynundan aşağıya ter süzüldü.

“Doug, uyanık mısın?”

Başıyla hafifçe onayladı.

“Kendini iyi hissetmiyorsun, ha? Vay be, bu ev bugün yanacak.” Elini Douglas’ın alnına koydu. Tıpkı alev alev yanan bir sobanın kapağına dokunmak gibiydi. İrkilerek parmaklarını çekti. Döndü ve aşağıya indi.

“Anne,” dedi, “Doug gerçekten hasta.” Buzdolabından yumurtaları çıkarmış olan annesi durdu, yüzünde hafif bir kaygı ifadesi belirdi, yumurtaları geri koydu ve Tom’un arkasından yukarıya doğru ilerledi.

Douglas bir parmak kadar bile kımıldamamıştı. Ağustosböcekleri şimdi çığlık çığlığa bağrışıyorlardı.

Öğleyin, sanki güneş onu yere devirmek için peşindeymiş gibi koşan doktor ön verandaya çıktı; nefes darlığı çekiyordu ve gözleri şimdiden bezgindi. Çantasını Tom'a verdi.

Saat birde doktor başını sallayarak evden çıktı. Tom ve annesi, doktor alçak bir sesle bilmediğini, bilmediğini tekrar tekrar söylerken, tel kapının arkasında kaldılar. Adam panama şapkasını başına koydu, tepesindeki ağaçlan kabartan ve buruşturan güneş ışığına dik dik baktı, cehennemin diğer kenarına atlayacak bir adam gibi durakladı ve tekrar arabasına koştu. O gittikten sonra arabanın egzozu nabız gibi atan havada beş dakika süreyle mavi bir duman perdesi bıraktı.

Tom mutfaktaki buz kıracağını aldı ve içinde bir kilo kadar buzu ufak prizmalar halinde ufalayarak yukarıya götürdü. Annesi yatağın üstünde oturuyordu ve odadaki tek ses, Douglas'ın içine çektiği buhar ve dışarı verdiği ateşti. Buzu mendillere koyup yüzüne ve vücuduna yaydılar. Perdeleri çektiler ve odayı bir mağaraya çevirdiler. Yukarıya daha fazla buz getirerek saat ikiye kadar orada oturdular. Sonra tekrar Douglas'ın alnına dokundular, sanki bütün gece yanmış bir ampul gibiydi. Ona dokunduktan sonra kemiğe kadar dağlanmadığından emin olmak için parmaklarınızı kontrol etmeniz gerekirdi.

Anne bir şey söylemek için ağzını açtı, fakat şimdi ağustosböcekleri tavandaki tozları sarsarak aşağıya inmelerine neden olacak kadar fazla gürültü ediyorlardı.

Kızartının içinde, körlüğün içinde, Douglas kalbinin zayıf pistonunu, bulanık gelgiti, kolları ve bacaklarındaki kan akışını dinledi.

Dudakları ağırdı ve kıpırdamıyordu. Düşünceleri ağırdı ve sanki bir kum saatinin içinde yavaşça, teker teker düşen kum taneleri gibi zorlukla tıklıyordu. Tık.

Civarda parlak çelik bir ray dönemecinden etrafa, yerlere dökülen cızırtılı kıvılcımlar dalgası püskürerek bir tramvay savruldu; o yaygaracı çanı,

ağustosböcekleriyle harmanlanıncaya kadar on bin kez çaldı. Bay Tridden el salladı. Tramvay bir top mermisi gibi kükreyerek köşeyi döndü ve eridi. Bay Tridden!

Tık. Bir kum tanesi düştü. *Tık.*

“Puf-puf-puf-çın-çm! Vuu-Vuuuu! ”

Damın üstünde bir çocuk görünmeyen bir düdüğün ipini çekerek harekete geçti, sonra bir heykel gibi dondu. “John! John Huff, sen ha! Senden nefret ediyorum, John! John, biz arkadaşız! Senden nefret etmiyorum, hayır.”

John, karaağaçların koridorunda, sonsuz bir yaz kuyusuna düşmekte olan biri gibi gitgide gözden kaybolarak düştü.

Tık. John Huff. Tık. Kum tanesi düşüyor. Tık. John...

Douglas beyaz, beyaz, korkunç beyaz yastığı ezerek başını öte yana döndürdü.

Yeşil Makine’deki hanımlar siyah bir deniza-yısı bağırtısı içinde, güvercin kadar beyaz ellerini kaldırarak süzüldüler. Bahçenin derin sularına battılar ve çimen üstlerine kapanırken hâlâ ona eldivenlerini sallıyorlardı...

Bayan Fern! Bayan Roberta!

Tık... Tık...

Ve hemen sonra, yolun karşısındaki bir pencereden yüzü bir saat olan Albay Freeleigh eğildi ve caddeden bizon tozu yükseldi. Albay Freeleigh sıçradı ve hırıldadı, ağzı açıldı, dilinin yerine bir yay fırladı ve havada sallandı. Bir eli hâlâ el sallarken pervazın üstüne bir kukla gibi yığıldı...

Bay Auffmann, parlak bir şeyi, tramvaya ve yeşil elektrikli arabaya benzeyen bir şeyi sürdü; muhteşem bulutları izledi ve bu, bir güneş gibi insanın gözlerini söndürüyordu. “Bay Auffmann, icat ettiniz mi?” diye bağırdı. “Sonunda Mutluluk Makinesi’ni yaptınız mı?”

Fakat sonra, makinenin altının olmadığını fark etti; Bay Auffmann caddede koşuyor, o inanılmaz yapıyı omuzlarında taşıyordu.

“Mutluluk, Doug, işte mutluluk gidiyor!” Ve tramvayın, John Huff’m ve güvercin parmaklı hanımların yolunda ilerledi.

Damın üstünde bir takırtı. Tak-tuk-küt. Duraklama. Tak-tuk-küt. Çivi ve çekiç. Çekiç ve çivi. Bir kuş korosu. Ve yaşlı bir kadm hafif ama yürekten bir sesle şarkı söylüyordu.

“Evet, bir nehirde toplanacağız.■■ nehirde... nehirde...

Evet, bir nehirde toplanacağız. ■■

Tanrı’mn tahtının yanında akan...”

“Büyükanne? Büyük-büyükanne?”

Tak, yavaşça, tak. Tak, yavaşça, tak.

“...nehirde... nehirde...”

Ve şimdi damda sadece kuşlar minik ayaklarını kaldırıp yeniden indiriyorlardı. Tıkırtı-tıkırtı. Gıcırtı. Cik. Cik. Yumuşak. Yumuşak.

“...nehirde...”

Douglas nefes aldı ve feryat ederek hepsini birden dışarı bıraktı.

Annesinin odaya koştuğunu duymadı.

Hissiz eline, tıpkı bir sigaranın yakan külü gibi, bir sinek saldırdı, cızırdadı ve uçtu gitti.

Öğleden sonra saat dört. Asfalt üstünde ölü sinekler. Islak tüylü köpekler kulübelerinde. Gölge sürüleri ağaçların altında. Şehir merkezindeki dükkânlar kapanmış ve kilitlenmiş. Göl kıyısı boş. Göl, gırtlağına kadar ılık fakat rahatlatıcı suya girmiş binlerce insanla dolu.

Dört-on beş. Şehrin tuğla sokakları boyunca çöp arabası ilerledi ve üstünde Bay Jonas şarkı söylüyordu.

Douglas’ın kavrulan yüzü nedeniyle evden çıkmış olan Tom, araba dururken kaldırımın kenarına yavaşça yürüdü.

“Merhaba Bay Jonas.”

“Merhaba Tom.”

Tom ve Bay Jonas caddede yalnızdılar, göz atmaya değer bütün güzel çöpe rağmen ikisi de arabaya bakmıyordu. Bay Jonas hemen bir şey söylemedi. Piposunu yaktı ve pufladı, daha sormadan sanki bir şeyin yanlış gittiğini biliyormuş gibi başını salladı.

“Tom?” dedi.

“Kardeşim,” dedi Tom. “Doug.”

Bay Jonas eve doğru baktı.

“Hasta,” dedi Tom. “Ölüyor.”

Kaşlarını çatarak etrafına bakarken, bu gerçek dünyada, bu sakin günde belirsizce bile olsa ölüme benzeyen bir şeyin bulunamayacağını düşünen Bay Jonas, “Ah, olamaz,” dedi.

“O ölüyor,” dedi Tom. “Ve doktor ne olduğunu bilmiyor. Ateş dedi, ateşten başka bir şey yok. Bu olabilir mi, Bay Jonas? Ateş insanları öldürebilir mi, karanlık bir odada bile?”

“Şey,” dedi Bay Jonas ve durdu.

Çünkü Tom şimdi ağlıyordu.

“Hep ondan nefret ettiğimi sanırdım... böyle düşünürdüm... vaktimizin yarısını kavgayla geçirirdik... sanırım ondan gerçekten nefret ediyordum... Bazen... ama şimdi... şimdi. Ah Bay Jonas, keşke...”

“Keşke ne, çocuk?”

“Keşke bu arabada yardımcı olabilecek bir şeyiniz olsa. Alıp yukarı götürebileceğim ve onu iyileştirecek olan bir şey.”

Tom yeniden ağladı.

Bay Jonas benek desenli büyük kırmızı mendilini çıkardı ve Tom’a verdi. Çocuk burnunu ve gözünü sildi.

“Çok zorlu bir yaz oldu,” dedi Tom. “Doug’ın başına çok şey geldi.”

“Bana onlardan bahset,” dedi çöpçü.

Ağlaması henüz tam olarak kesilmemiş olan Tom, “Şey,” dedi soluk soluğa. “Öncelikle en iyi mermer bilyesini kaybetti, gerçekten güzeldi. Ve bunun üstüne birisi onun beyzbol eldivenini çaldı, bir dolar doksan beş sent. Sonra fosil taşları ve deniz kabuğu koleksiyonunu, Charlie Woodman’ın, makarna kutusu marka bantlarını biriktirerek alabileceğiniz, kilden Tarzan heykeliyle değiştirerek yaptığı kötü alışveriş. Heykeli aldığının ikinci gününde onu kaldırıma düşürmesi.”

“Çok yazık,” dedi çöpçü ve bütün parçaları çimentonun üstünde gördü gerçekten de.

“Sonra doğum günü için istediği sihir numaraları kitabını alamadı, onun yerine bir gömlek ve pantolon eline geçti. Bu bir yazı, tam o noktada harabeye çevirmeye yeterli.”

“Ebeveynler bazen unutuyorlar,” dedi Bay Jonas.

“Elbette.” Tom kısık bir sesle devam etti: “Sonra Doug’m Londra-Kulesi özgün kelepçe seti bütün gece dışarıda kaldı ve paslandı. Ve en kötüsü, boyum neredeyse onu yakalayacak kadar, iki buçuk santim uzadı.”

“Hepsi bu kadar mı?” diye alçak sesle sordu çöpçü.

“Hepsi kötü, hatta daha kötü olan on düzine başka şey daha düşünebilirim. Bazı yazlar şansınız böyle ters gider işte. Okul kapandığından beri Doug’m

çizgi roman koleksiyonuna gümüş böceği ve yeni spor ayakkabılarına küf musallat oldu.”

“Böyle yazları hatırlıyorum,” dedi çöpçü.

Gökyüzüne baktı ve bütün yıllar oradaydı.

“İşte böyle, Bayjonas. Hepsi bu. İşte bu nedenle ölüyor...”

Tom durdu ve uzaklara baktı.

“Bir düşüneyim,” dedi Bayjonas.

“Yardım edebilir misiniz, Bay Jonas? *Edebilir* misiniz?”

Bayjonas büyük eski arabanın içine göz attı ve başını salladı. Şimdi, güneş ışığı altında yüzü yorgun görünüyordu ve terlemeye başlamıştı. Sonra vazo yığınlarını, yer yer dökülmüş abajurları, mermer perileri ve yeşillenen bakırdan yapılmış satirleri inceledi. İçini çekti. Döndü, dizginleri aldı ve onları hafifçe salladı. Atın arkasından geri bakarak, “Tom,” dedi, “seninle sonra görüşürüz. Bir plan yapmalıyım. Etrafa bir göz atıp akşam yemeğinden sonra gelirim. O zaman da, kim bilir? O zamana kadar...” Uzanarak aşağıdan küçük bir Japon rüzgâr-kristali seti çıkardı. “Bunu yukarıdaki penceresine as. Hoş ve sakinleştirici bir müzik!” Araba uzaklaşırken Tom ellerinde rüzgâr kristalleriyle durdu. Onları yukarı kaldırdı; rüzgâr yoktu, kımıldamadılar. Ses çıkaramadılar.

Saat yedi. Üstünde batıdan gelen sıcağın titreşerek tekrar tekrar dolandığı şehir bir fırın gibiydi. Kömür renkli gölgeler her evden, her ağaçtan dışarı süzüldüler. Kızıl saçlı bir adam aşağıda ilerledi. Ölmekte olan ama hâlâ acımasız güneşin aydınlığında Tom onu gördü, gururla kendini taşıyan bir meşale gördü, ateşten bir tilki gördü, şeytanın kendi ülkesinde ilerlediğini gördü.

Saat yedi otuzda Bayan Spaulding çöp kovasına birkaç karpuz kabuğu atmak için dışarı çıktı ve Bayjonas’ın orada durduğunu gördü.

“Çocuk nasıl?” dedi Bayjonas.

Bayan Spaulding, yanıt dudaklarında titreşerek, bir an öylece kaldı.

“Onu görebilir miyim, lütfen?” dedi Bayjonas. Kadm yine bir şey söyleyemedi.

“Çocuğu çok iyi tanırım,” dedi adam. “Evden çıkıp ortalıkta dolanmaya başladığı günden beri bilirim. Arabada onun için bir şeyim var.”

“O...” Kadm “bilinçsiz” diyecekti, fakat bunun yerine, “uyanık değil” dedi. “Uyanık değil Bayjonas. Doktor onun rahatsız edilmemesini söyledi. Ah, ne olduğunu bilmiyoruz!”

“‘Uyanık’ olmasa bile,” dedi Bayjonas, “onunla konuşmak isterdim. Bazen uykunuzda dinlediğiniz şeyler daha önemlidir, daha iyi dinlersiniz, yerine ulaşır.”

“Üzgünüm Bay Jonas. Sadece riski göze alamam.” Bayan Spaulding tel kapının kolunu tuttu ve ona dayandı. “Teşekkürler. Yine de, uğradığınız için teşekkür ederim.”

“Tabii hanımefendi,” dedi, Bayjonas.

Adam yerinden kımıldamadı. Yukarıdaki pencereye bakmaya devam etti. Bayan Spaulding eve girdi ve tel kapıyı kapadı.

Yukarıdaki yatağında, Douglas nefes aldı.

Bu, keskin bir bıçağın kınının içine girip çıkması, girip çıkması gibiydi.

Saat sekizde doktor geldi ve başını sallayarak çıktı; ceketini çıkarmış, kravatını gevşetmiş, sanki o gün on kilo kaybetmiş gibiydi. Saat dokuzda Tom, Anne ve Baba dışarıya portatif bir karyola taşıdılar ve bahçede, elma ağaçlarının altında uyuması ve eğer bir rüzgâr çıkarsa onu yukarıdaki korkunç odalardan daha önce bulması için Douglas’ı aşağıya getirdiler. Sonra, saat on bire kadar gidip geldiler, ardından biraz daha buz kırıp paketleri yeniden doldurmak için saatin alarmını üçe kurdular.

Sonunda ev karanlık ve sakindi; uyudular.

Saat on iki otuz beşte Douglas'ın gözleri titredi.

Ay yükselmeye başladı.

Ve çok uzakta bir ses şarkı söylemeye başladı.

Bu, yükselen ve alçalan, gür ve hüzünlü bir sesti. Bu, ahenkli ve berrak bir sesti. Sözcükleri anlayamazdınız.

Ay göl kenarının üstüne geldi ve Green Town, Illinois'ye baktı, hepsini gördü ve hepsini gösterdi: her evi, her ağacı, tarih öncesi anımsamalarla sade rüyasında titreyen her köpeği.

Ve sanki ay ne kadar yükselirse, şarkı söyleyen ses o kadar daha yakın, daha yüksek ve daha berrak geliyordu.

Ve Douglas ateş içinde döndü ve göğüs geçirdi.

Belki ayın tüm ışığını dünyanın üstüne dökmesinden bir saat önceydi, belki daha da azdı. Fakat ses şimdi daha yakındı ve kalp çarpmasına benzeyen, ama aslında ağaçların sıcak kalın yapraklarıyla örtülmüş tuğla sokaklarda ilerleyen bir atın toynaklarının boğulmuş sesi.

Ve sanki bir kapı yavaşça açılıyormuş veya kapanıyormuş gibi, ara sıra gacırdayan, gıcırdayan başka bir ses daha vardı. Bir arabanın sesi.

Ve yolun aşağısından, yükselen ayın ışığı altında, arabayı çeken at göründü ve arabanın yüksek oturma yerinde her zaman olduğu gibi Bay Jonas'ın ince ve sakin vücudu vardı. Hâlâ dışarıda, güneş altındaymış gibi şapkasını takmıştı ve atm üstünde havada akan bir su gibi dalgalanan dizginleri sallamak için ara sıra ellerini hareket ettirmekteydi. Bay Jonas şarkı söylerken araba yavaş yavaş caddeden aşağıya indi ve Douglas uykusunda soluk almayı bırakıp dinlermiş gibi göründü.

"Hava, hava... bu havayı kim satın alır... Su gibi hava ve buz gibi hava... Bir kez al, bir daha alırsın... İşte nisan havası... işte bir sonbahar esintisi... işte Antillerden papaya rüzgârı... Hava, hava, güzel salamuralanmış hava... saf...

nadir... her yerden... şişelenmiş, tıpalanmış ve dağ kekiğiyle kokulandırılmış, havayla ilgili istediğiniz her şey on sent.”

Sonunda araba kaldırımın kenarındaydı. Ve birisi avluda duruyordu; gölgesini izleyerek, kedi gözleri gibi parıldayan iki yeşil kaplan böceği rengi şişe taşıyarak, orada portatif karyolaya bakıp çocuğun adını yavaşça bir kez, iki kez, üç kez seslenerek. Bayjonas tereddütle sallandı, taşıdığı şişelere baktı, kararını verdi, dikkat çekmeden ilerleyerek çimenliğin üstüne oturdu ve yazın büyük ağırlığı atında ezilmiş olan çocuğa baktı.

“Doug,” dedi, “sadece sessizce yat. Bir şey söylemek veya gözlerini açmak zorunda değilsin. Dinliyormuş gibi davranmak zorunda bile değilsin. Ama orada, içinde, beni duyduğunu biliyorum ve ben ihtiyar Jonas’ım, arkadaşın. Arkadaşın.” Adam bu son sözcüğü tekrarlayıp başıyla onayladı.

Uzandı ve ağaçtan bir elma kopardı, elinde çevirdi, bir ısırık aldı ve devam etti.

“Bazı insanlar henüz çok gençken mutsuz bir insan olurlar,” dedi. “Görünürde özel bir nedeni yoktur ama sanırım bu şekilde dünyaya gelirler. Daha kolay yaralanırlar, daha çabuk yorulurlar, daha çabuk ağlarlar, daha uzun süre hatırlarlar ve söylediğim gibi, dünyadaki herkesten çok daha gençken mutsuz olurlar. Biliyorum, çünkü ben de onlardan biriyim.”

Elmadan başka bir ısırık aldı ve çiğnedi.

“Güzel, şimdi, nerede kalmıştık?” diye sordu.

“Ağustos ayında sıcak bir gece, bir yaprak bile kımıldamıyor,” diye kendini yanıtladı. “Öldürücü sıcak. Uzun bir yaz ve çok şey oldu, ha? Çok şey. Saat bire yaklaşıyor, rüzgâr ve yağmur belirtisi yok. Ve bir dakikaya kadar ben de kalkıp gideceğim. Ama giderken şunu açıkça hatırlayacağım ve bu iki şişeyi burada, yatağının üstünde bırakacağım. Ve gittiğim zaman, biraz beklemeni, sonra yavaşça gözlerini açmanı, doğrulup oturmam ve bu şişelere uzanıp içindekini içmeni istiyorum. Ağzınla değil, hayır. Burnunla iç. Şişeleri eğ, tıpalarını çıkar ve bırak içindekiler doğruca kafana girsin.

Elbette önce etiketlerini oku. Ama işte, senin için okuyayım.”

Şişelerden birini ışığa doğru kaldırdı.

“RÜYA MARKA SAF KUZEY HAVASI İÇİN YEŞİL ALACAKARANLIK,” diye okudu. “1900 baharında beyaz Arktik atmosferinden elde edilmiş, nisan ayında yukarı Hudson Vadisi’nin rüzgârıyla karıştırılmıştır ve bir gölden veya küçük bir dereden ya da doğal bir kaynaktan yükselen serin havanın yakalandığı Grinnell, Iowa etrafındaki otlaklarda güneşin batış saatlerinde parıldadığı görülen toz parçacıklarını içermektedir.”

“Şimdi küçük yazılar,” dedi. Gözlerini kıstı. “Ayrıca mentol, limon, papaya, karpuz ve bütün diğer su kokan, serinliğin tadına varılan meyvelerin ve kâfur ağacının ve keklik üzümü gibi otların buharını ve Des Plaines Nehri’nin kendisinden yükselen rüzgârın soluğunu içerir. Canlandıracağı ve serinleteceği garanti edilmektedir. Sıcaklığın doksanı geçtiği yaz akşamlarında alınacaktır.” Diğer şişeyi aldı.

“Bu da aynı, yalnız, Aran Adalarından ve Dublin Körfezi’nden üzerinde tuz olan rüzgâr ve İzlanda sahilinden bir şerit yumuşak sis topladım.” İki şişeyi de yatağa koydu.

“Son bir talimat.” Portatif yatağın kenarında durdu ve eğilerek yavaşça konuştu. “Bunları içer-

ken, bir arkadaş tarafından şişelendiğini anımsa. S. J. Jonas Şişeleme Şirketi, Green Town, Illinois, Ağustos, 1928, bir hasat yılı, çocuk... bir hasat yılı.”

Bir dakika sonra, ay ışığında atın sırtına çarpan dizginlerin sesi ve cadde boyunca uzaklaşan arabanın gürültüsü vardı.

Ve bir dakika sonra da Douglas’ın gözleri titreşti, çok yavaşça, açıldı.

“Anne!” diye fısıldadı Tom. “Baba! Doug. Doug! iyileşecek. Az önce ona bakmak için aşağı indim ve... *Gelini"*

Tom koşarak evden çıktı. Ebeveynleri onu izledi.

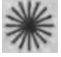
Onlar yaklaşırken Douglas uyuyordu. Tom neşeyle gülerek ebeveynlerine işaret etti. Portatif karyolaya eğildiler.

Onlar eğilmiş dururken, tek bir nefes, duraklama, tek bir nefes, duraklama.

Douglas'ın ağzı biraz aralıktı, dudaklarından ve burun deliklerinin ince kanallarından, serin gecenin, serin suların, serin beyaz kann, serin yeşil yosunun, sakin bir nehrin dibinde yatan gümüş çakıl taşlarına vuran serin ay ışığının ve küçük beyaz taş kuyunun dibindeki serin berrak suyun kokusu hafifçe yükseliyordu.

Bu sanki, bir an için serince yukarı fışkırıp yüzlerini yıkayan elma kokulu bir çeşmenin üstünde başlarını tutmak gibiydi.

Uzun süre kımıldayamadılar.

Ertesi sabah etrafta tırtıl olmayan bir sabahtı. Her tarafı kaplayan ve titreyen çimen saplarına ve yeşil yapraklara doğru yuvarlanan minik siyah-kahve-rengi kürk yumakları dünyası tamamen yok olmuştu. Ses olmayan ses, kendi dünyalarında yaşayan milyarlarca tırtılın ayak sesleri yok olmuştu. Bu sesi duyabildiğini iddia eden ve bu nedenle gururlu olan Tom, şaşkınlıkla tek bir kuşun bile sesinin duyulmadığı şehre doğru bakakaldı. Ağustosböcekleri de yok olmuşlardı.

Sonra, sessizliğin içinde, derinden gelen bir hışırdama duydular ve tırtılların neden yok olduklarını ve ağustosböceklerinin neden aniden sustuklarını anladılar.

Yaz yağmuru.

Yağmur hafifçe başladı, çok hafif bir dokunuş gibi. Hızlanarak sağanağa çevrildi. Kaldırımları ve çatılan büyük piyanolar gibi çaldı.

Ve yukarıda, yine içeride, yatağında bir kar yığını gibi yatan Douglas, başını çevirerek gözlerini açtı ve ferahlatan yağmura baktı; çok yavaş bir şekilde parmaklarını nikel bloknotuna ve sarı Ticonderoga kalemine uzattı...

Büyük bir misafir telaşı vardı. Bir yerlerde trompetler çalıyordu. Bir yerlerde odalar ikindi çaylarını içen pansiyonerler ve komşularla dolup taşıyordu. Adı Rose olan bir hala gelmişti ve onun boru berraklığındaki sesini, diğerlerinin üstünden duyabilirdiniz; ayrıca onun ismiyle uyumlu olarak sıcak ve muazzam bir sera gülü gibi içinde oturduğu her odayı kapladığını hayal edebilirdiniz. Ama şu anda, Douglas için, sesin, şamatanın hiç önemi yoktu. Kendi evinden gelmişti ve şimdi, salondaki tavuk dalaşından ayrılıp kendi nüfuz alanına kaçan Büyükanne'nin akşam yemeği hazırlığına başlamak üzere olduğu mutfağının dışında duruyordu. Kadın onu orada dururken gördü, tel kapıyı açtı, alnını öptü, soluk saçlarını okşadı, gözlerine bakarak geri çekildi ve ateşin küle dönüşüp dönüşmediğini görmek için dikkatle yüzüne baktı ve dönüştüğünü görünce de şarkı söyleyerek işine devam etti.

Büyükanne, demek isterdi sık sık, dünyanın başladığı yer burası mı? Elbette bundan farklı bir yerde başlamış olamazdı. Kuşkusuz mutfak yaratılışın merkeziydi, her şey onun etrafında dönerdi; o, tapmağı ayakta tutan alınlıktı.

Burnuyla araştırmak için gözlerini kapatıp derinden kokladı. Antil bakışı gözlerinde, iki sert sıcak tavuk gövdesi göğsünde olan Büyükanne'nin, sarsan, dayak atan, kamçılayan, döven, çimdikleyen, doğrayan, soyan, saran, tuzlayan, karıştıran bin kollu Büyükanne'nin bu mucizevi yerinin cehennem-ateşi buharları ve ani kabartma tozu fırtınalarının arasında ilerledi.

Görmeden, el yordamıyla kilerin kapısına ulaştı. Salondan bir kahkaha ciyaklaması geldi, çay fincanları tıngırdadı. Ama o, aroması havada asılı kalmış kremsi muzların sessizce olgunlaştığı ve kafasına çarptığı serin sualtı ve yeşil yaban hurması ülkesine girmişti. Tatarcıklar öfkeyle sirke şişelerinin ve kulaklarının çevresinde vızıldıyorlardı.

Gözlerini açtı. Sıcak yaz bulutları halinde kesilmeyi bekleyen ekmekleri, yenebilir bir oyunun palyaço halkaları gibi serpiştirilmiş tatlı çörekleri gördü. Yanaklarındaki musluklar açılmış ve kapanmıştı. Burada, evin akçaağaç yapraklarının penceredeki sıcak rüzgârda dere suyu gibi aktığı erik ağacı gölgeli tarafında, baharat kutularının adlarını okudu.

Yaptığı şey için Bay Jonas’a nasıl teşekkür edeceğim, diye düşündü, ona nasıl teşekkür edeceğim, borcumu nasıl ödeyeceğim? Bir yolu yok, hiçbir yolu yok. Bazen ödeyemezsin. O zaman ne? Ne? Bir şekilde devret, diye düşündü. Etrafına bak, birini bul ve devret. Tek yol buydu...

“Kırmızı biber, kekik, tarçın.”

İçlerinde baharat fırtınaları çiçeklenen ve toz haline gelen kayıp ve efsanevi şehirlerin adları.

Bir zamanlar süt beyazı mermerlerin üstüne saçılmış, meyankökü elli çocukların beştaş oyununda kullanılmış, karanlık bir ülkeden gelmiş sarımsakları havaya attı.

Ve bir kavanozun üstündeki tek bir etikete bakarken, dönen dünyaya baktığı zaman kendisini ortasında bulduğu bu yazın o özel günündeymiş gibi hissetti.

Kavanozdaki isim ÇEŞNl’ydi.

Ve yaşamaya karar verdiği için mutluydu.

ÇEŞNl! Beyaz kapaklı kavanozunun içinde hafifçe ezilmiş, doğranmış salatalık turşusu için ne de özel bir isimdi. Buna isim veren adam nasıl bir adam olmalıydı ama. Kükreyerek, etrafı sarsıp yürüyerek dünyanın tüm zevklerini ayaklarının altında ezmiş, bu kavanoza sıkıştırmış ve koca eliyle fermanı yazıp ÇEŞNİ diye bağırmış olmalıydı. Çünkü bu isim bile tatlı kırlarda gürültülü kestane kısraklarla gürül gürül akmayı, ağızların çimenlerle sakallanmasını, kafanızı suyun derinliklerine daldırmanızı ve böylece suyun büyük bir mağaraymış gibi kafanızı doldurmasını ifade ediyordu. ÇEŞNİ! Elini uzattı. Ve işte İŞTAH AÇICI.

Öğleden sonranın gerçek dünyasında Rose Hala’nm sesi, “Büyükanne bu akşam için ne pişiriyor?” dedi.

Bu muazzam çiçekle ilgilenmek için işten eve erken gelmiş olan Büyükbaba, “Büyükanne’nin ne pişirdiğini kimse bilmez,” dedi. “Ta ki biz masaya oturuncaya kadar. Her zaman bir gizem, bir belirsizlik vardır.”

“Eh, ne yiyeceğimi bilmek her zaman hoşuma gider,” diye bağırdı Rose Hala ve güldü. Yemek odasındaki avizenin prizmaları azapla şıngırdadılar. Douglas kilerin karanlığında ilerledi.

“iştah açıcı... bu güzel bir isim. Ve Fesleğen, Karabiber, Kırmızıbiber, Köri. Hepsi müthiş. Ama

şimdi, Çeşni, büyük Ç ile Çeşni. Tartışmaya gerek yok. En iyisi bu.”

Toplanmış grup sessizlik içinde beklerken, Büyükanne peşinden buharlar süzülerek mutfakla masa arasında geldi, gitti ve tekrar geldi. Kimse gizli yemeklere gizlice bakmak için kapakları kaldırmadı. Sonunda Büyükanne oturdu, Büyükbaba şükran duasını yaptı ve hemen sonra gümüş sofra takımları bir çekirge sürüsü gibi havada uçuşmaya başladı.

Herkesin ağzı tıka basa harikalarla doluyken, Büyükanne arkasına yaslandı ve, “Eh, nasıl buldunuz?” dedi.

Ve o anda dişleri lezzetle sıvanmış olan Rose Hala da dahil akrabalar ve kiracılar, korkunç bir açmazla karşı karşıya kaldılar: Konuşmak ve büyüyü bozmak ya da tanrıların bal şurubu olan bu yiyeceklerin ağızlarında çözülüp zaferle erimesine izin vermeye devam etmek. Bu zalim açmaz nedeniyle ağlamak veya gülmek arasındaymış gibi görünüyorlardı. Yangından, depremden, sokakta vurulmaktan, bahçede masum insanların katledilmesinden hiç etkilenmeyecekmiş ve ölümsüzlüğün istenmeyen kokularından ve vaatlerinden bunalmış halde, sonsuza kadar orada oturacakmış gibi görünüyorlardı. Bu taze otların, tatlı kereviz-

lerin, lezzetli köklerin müşfik anında tüm zalimler masumdu. Salçalı etlerin, ançüezli ve yumurtalı salatanın, bamya çorbasının, yeni keşfedilmiş fasulye ve mısır haşlamasının, balık çorbasının, sebzeli yahninin yattığı kar tarlasının üstünde gözler hızla dolaştı. Duyulan tek ses, mutfaktan gelen tarih öncesi fokurdama ve çatalların tabakların üstünde, saat yerine saniyeleri gösteren bir saat gibi çınlamasıydı.

Ve sonra Rose Hala direngen pembeliğini, esenliğini ve gücünü toparladı, derin bir nefes aldı, çatal havada dengelendi, orada çubuğa geçirilmiş gizeme bakarak aşırı tiz bir sesle konuştu.

“Ah, bu çok güzel bir yemek. Fakat yediğimiz bu şey ne?”

Buzlu bardaklardaki limonata tıngırdamayı kesti, çatallar havada ışık saçmayı bırakıp tabaklarda dinlenmeye çekildiler.

Douglas, Rose Halaya vurulmuş bir geyiğin düşüp ölmeden önce avcıya baktığı gibi baktı. Oradaki herkesin yüzünde yaralı bir şaşkınlık belirdi. Yemek kendini açıklıyordu. Değil mi? Kanınızın ve vücudunuzun bu ayin ve nadir tütsüler anından başka bir şey istememesi yeterli değil miydi?

“Gerçekten,” dedi Rose Hala. “Kimsenin sorumu duyduğunu sanmıyorum.”

Sonunda Büyükanne yanıtın dışarı çıkması için dudaklarını bir parça araladı.

“Buna bizim Perşembe Spesiyalimiz diyorum. Düzenli olarak bunu yeriz.”

Bu yalandı.

Bunca yıl boyunca hiçbir yemek diğerine ben-zememişti. Bu, derin yeşil denizden miydi? Şu, mavi yaz havasında mı vurulmuştu? Yüzen bir yiyecek miydi yoksa uçan bir yiyecek miydi; kan mı yoksa klorofil mi pompalardı; güneşten sonra yürür müydü yoksa eğilir miydi? Kimse bilmezdi. Kimse sormazdı. Kimse aldırmazdı.

Çoğunun yaptığı, mutfağın kapısında durmak, kabartma tozu patlamalarını izlemek, Büyükanne yarı kör bir halde etrafa bakınıp, parmakları

kavanozlar ve çanaklar arasında dolanırken, sanki çıldırmış bir fabrikadan geliyormuş hissini veren tıngırtılardan, takırtılardan ve patırtılardan keyif almaktı.

Kadm kendi yeteneğinin farkında mıydı? Neredeyse hayır. Ona yemek pişirişini sorsanız, olağanüstü bir içgüdünün un eldivenle kaplanıp parıldamaları için onları bir seyahate yolladığı veya dertlerinden kurtulmuş hindileri inceleyip onların hayvan ruhunu aramak için bileğine kadar içlerine soktuğu ellerine bakardı. Kırk yılın fırın patlamalarının eğdiği, biber ve adaçayının körelttiği gözlüklerinde gri gözlerini kırpıştırır-dı; bu nedenle bazen bifteklerin üstüne mısır unu serperdi. Şaşılacak kadar gevrek, sulu ve lezzetli biftekler! Ve bazen et dilimlerinin üstüne kayısı atardı. Hiçbir ön yargı, hata payı, tarif veya formül olmadan servisin son anma bırakılmış çapraz döllenmiş etler, otlar, meyveler, sebzeler; ağızlar sulanır, yanıt olarak kanınız gürülderdi. Sonra elleri, ondan önceki Büyük-büyükanne’nin elleri gibi, Büyükanne’nin gizemi, zevk kaynağı ve hayatıydı. Onlara şaşkınlıkla bakar, ama onları, yaşamaları gereken hayatlarının yönlendirdiği mutlak yolda devam etmeleri için serbest bırakırdı.

Fakat şimdi, sonsuz yıllar boyunca ilk kez, bir zıpçıktı, bir sorgucu, adeta bir laboratuvar bilimcisi ortaya çıkmış, susmanın bir erdem olduğu yerde yüksek sesle konuşuyordu.

“Evet, evet, ama bu Perşembe Spesiyali’nin içine ne koydun?”

“Şey,” dedi Büyükanne kaçamak bir şekilde. “Sana ne *tadı* veriyor?”

Rose Hala çatalındaki parçayı, kokladı.

“Sığır eti, yoksa kuzu mu? Zencefil, yoksa tarçın mı? Jambon sosu? Yaban mersini? İçine biraz bisküvi atılmış? Sarımsak? Badem?”

“Kesinlikle öyle,” dedi Büyükanne. “İkinci porsiyonları isteyenler?”

Bunu büyük bir kargaşa izledi: tabakların çarpışması, sürüyle kolun uzanması ve bu saygısız soruşturmayı sonsuza kadar boğmayı uman telaşlı sesler. Douglas diğerlerinden daha yüksek sesle konuşuyor ve daha çok

hareket ediyordu. Ve hepsinin yüzünde dünyalarının sallanmakta olduğunu, mutluluklarının tehlikede olduğunu görebilirdiniz. Çünkü onlar işten veya oyundan aceleyle eve gelen, yemek zili çalar çalmaz salonda olan ayrıcalıklı ev halkı üyeleriydiler. Sayısız yıllar boyunca, sanki tek başlarına çekildikleri inziva nedeniyle açlıktan ölüyorlarmış gibi yemek odasına gelişleri, çatal bıçak takımları sarılmış olan peçeteleri beyaz bir titreşmeyle sallayıp açarak çatal-bıçağı ele geçirdikten sonra titreşen dirsekler kümesi arasında yemeklerin aşağıya inip masanın üstünü doldurmasını bekledikleri bir tür çılgın müzik iskemleleri gibiydiler. Şimdi sinirli bir gürültü içinde belli şakaları yapıyorlardı ve bu kalabalık, samimi grubun içine kaderlerine doğru düzenle tıklayan bir bomba saklanmış gibi ara sıra Rose Hala ya göz atıyorlardı.

Rose Hala, tabağında olan şeyden üç porsiyonu gövdeye indirmesi nedeniyle, bunu bir kutsama olarak algılayarak korsesini gevşetmek için yukarı çıktı.

Tekrar aşağıya inmiş olan Rose Hala, “Büyükanne,”

dedi. “Ah, mutfağını nasıl böyle tutuyorsun. Şimdi, kabul etmelisin ki burası gerçek bir karmaşa. Her taraf şişeler, tabaklar ve kutularla dolu; neredeyse çoğunun etiketleri yok. Neyi kullandığını nasıl bilebilirsin ki? Buradaki ziyaretim boyunca ortalığı düzeltmene yardım etmeme izin vermezsen kendimi suçlu hissedeceğim. Bırak kollarımı sıvayayım.” “Hayır, çok teşekkür ederim,” dedi Büyükanne. Douglas onları kütüphane duvarının arkasından duydu ve kalbi gümbürdedi.

“Burası Türk hamamı gibi,” dedi Rose Hala. “Bazı pencereleri açalım, şu perdeleri kaldıralım, böylece ne yaptığımızı görebiliriz.”

“Işık gözlerimi acıtıyor,” dedi Büyükanne. “Süpürgeyi aldım. Bulaşıkları yıkar ve temizce yerlerine yerleştiririm. Yardım etmeliyim, şimdi bir tek söz bile söyleme.”

“Git yerine otur,” dedi Büyükanne.

“Neden ama Büyükanne, yemek pişirmene ne kadar yardımcı olacağını bir düşün. Sen fevkalade bir aşçısın, bu gerçek, ama eğer tüm bu karmaşanın

içinde bu kadar iyiysen ki tam bir kargaşa, bir de her şeyin elinin altında olduğu bir yerde ne kadar iyi olabileceğini düşün."

"Bunu hiç düşünmemiştim..." dedi Büyükanne. "O zaman düşün. Örneğin, modern mutfak yöntemleri yemek pişirmeni yüzde on, on beş artırmana yardımcı olur. Senin erkekler masada zaten katıksız birer hayvan. Gelecek hafta bu zamanlarda aşırı yemekten sinekler gibi ölecekler. Yemek o kadar hoş ve iyi olacak ki, çatal bıçaklarını durduramayacaklar."

İlgilenmeye başlayan Büyükanne, "Gerçekten böyle mi düşünüyorsun?" dedi.

Douglas kütüphane duvarına, "Pes etme Büyükanne," diye fısıldadı.

Fakat dehşet içinde, süpürdüklerini, toz aldıklarını, yarı dolu torbaları attıklarım, teneke kutulara yeni etiketler yapıştırdıklarını; tabakları, tencereleri ye tavaları yıllardır boş olan raflara koyduklarını işitebiliyordu. Mutfak masalarında yakalanmış gümüş balıkları gibi yatan bıçaklar bile kutulara konmuştu.

Beş dakikadır Douglas'ın arkasında olanları dinlemekte olan Büyükbaba, biraz huzursuzca çenesini kaşıdı. "Düşününce, mutfak tam bir çorbaydı. Kuşkusuz bazı şeylerin biraz düzelmesi gerekiyor. Eğer Rose Hala'nın dedikleri doğruysa Douglas, oğlum, yarın akşamki yemek nadir bir deneyim olacak."

"Evet, efendim," dedi Douglas. "Nadir bir deneyim."

"Bu ne?" diye sordu Büyükanne.

Rose Hala, arkasından paketlenmiş bir hediye çıkardı.

Büyükanne açtı.

"Bir yemek kitabı!" diye bağırdı. Onu masanın üstüne bıraktı. "Bunlardan birine ihtiyacım yok! Şundan bir avuç, bundan bir tutam, başka bir şeyden bir yüksük dolusu, şimdiye kadar kullandığım şeyler..."

“Alışverişte sana yardım ederim,” dedi Rose Hala. “Ve konu açılmışken, gözlüklerine dikkat ettim, Büyükanne. Demek bunca yıldır bu kenarları çentikli, eğri büğrü gözlüklerle bakarak etrafta dolanıyorsun. Un kovasına yüzüstü düşmeden yolunu nasıl görüyordun? Derhal sana yeni gözlük almak için gidiyoruz.”

Ve sersemlemiş Büyükanne, Rose Hala’nın kolunu tutarken yürüdüler ve yaz ikindisine çıktılar.

Yemek takımları, yeni bardaklar ve Büyükanne’nin yeni saç modeliyle döndüler. Büyükanne sanki şehir boyunca kovalanmış gibi görünüyordu. Rose onun eve girmesine yardım etti.

“İşte Büyükanne. Artık her şey bulabileceğin yerde. Artık *görebilirsin.”*

“Haydi Doug,” dedi Büyükbaba. “İştahımızı açmak için evin etrafında bir tur atalım. Bu tarihe geçen bir gece olacak. Ya ortaya konan en iyi lanet akşam yemeklerinden biri olacak ya da atletimi yiyeceğim.”

Yemek vakti.

Gülümseyen insanlar gülümsemeyi kestiler. Douglas bir parça yemeği ağzında üç dakika çiğnedi ve sonra, ağzını siliyormuş gibi yaparak yemeği peçetesine çıkardı. Babasının ve Tom’un da aynı şeyi yaptıklarını gördü. İnsanlar et suyunun üstüne yollar ve desenler yaparak, resimler çizerek, patateslerden kaleler yaparak yemeklerini karıştırdılar ve et parçalarını gizlice köpeğe verdiler.

Büyükbaba erken izin istedi. “Tıka basa doydum,” dedi.

Kiracıların çoğu solgun ve sessizdi.

Büyükanne sinirli bir şekilde kendi tabağını dürtükledi.

“Güzel bir yemek, değil mi?” diye Rose Hala herkese sordu. “Ayrıca sofraya da yarım saat önce geldi.”

Fakat diğerleri, pazarı izleyecek olan pazartesiyi ve pazartesiyi izleyecek olan salıyı ve bunları izleyecek olan hüzünlü kahvaltıları, melankolik öğle

yemeklerini ve cenaze akşamı yemeklerini düşünüyorlardı. Birkaç dakika içinde yemek odası boşalmıştı. Yukarıdaki kiracılar odalarında kara kara düşünüyorlardı.

Büyükanne afallamış bir halde ayağa kalkarak mutfağa doğru ilerledi.

“Bu iş,” dedi Büyükbaba, “oldukça ileri gitti!” Merdivenlerin dibine gitti ve tozlu güneş ışığına bağırdı. “Aşağı gelin, hepiniz!”

Loş, rahat kütüphaneye kapanan kiracıların hepsi homurdanıyordu. Büyükbaba bir melon şapka dolaştırdı. “Kedicik için,” dedi. Sonra elini ağırca Douglas’m omzuna koydu. “Douglas, senin için büyük bir görevimiz var oğlum. Şimdi dinle...” Ve sıcak, dost nefesini çocuğun kulağına fısıldadı.

Douglas, ertesi gün öğleden sonra Rose Hala’yı bahçede çiçek toplarken buldu.

“Rose Hala,” dedi ciddi bir ifadeyle, “neden şimdi bir yürüyüşe çıkmıyoruz? Sana bu yolun sonundaki kelebekler koyağını gösteririm.”

Birlikte şehir boyunca dolaştılar. Douglas kadına bakmadan hızlı ve gergin bir şekilde konuşuyor, sadece öğleden sonrası saatlerini çalan adliye binası saatini dinliyordu.

Sıcak yaz karaağaçlarının altında eve dönerken Rose Hala birden soludu ve elini boğazına götürdü.

Orada, veranda basamaklarının dibinde, düzgünce hazırlanmış bavulu duruyordu. Bavulun üstünde de pembe tren bileti yaz meltemiyle titreşiyordu.

On kiracının onu da verandada, katı bir ifadeyle oturuyorlardı. Büyükbaba bir tren biletçisi, bir belediye başkanı, iyi bir dost gibi ciddiyetle merdivenleri indi.

Kadının elini tutup aşağı yukarı sallayarak sıkarken, “Rose,” dedi. “Sana söyleyeceğim bir şey var.”

“Nedir?” dedi Rose Hala.

“Rose Hala,” dedi Büyükbaba. “Güle güle.”

ikindinin geç saatlerinde trenin uzaklaşan düdüğünü işittiler. Veranda boştu, bavul gitmişti. Rose Hala’nın odası boştu. Büyükbaba kitaplıkta, E. A. Poe’nun arkasında el yordamıyla küçük ilaç şişesini ararken gülümsüyordu.

Büyükanne tek başına çıktığı alışveriş seferinden döndü.

“Rose Hala nerede?”

“Onu istasyondan uğurladık,” dedi Büyükbaba. “Hepimiz ağladık. Gitmek zorunda kaldığı için üzüldü, fakat sana sevgilerini yolladı ve on iki yıl sonra tekrar geleceğini söyledi.” Büyükbaba som altın saatini çıkardı. “Ve şimdi, Büyükanne o parmak ısırtan akşam yemeklerinden birini hazırlarken, hepimizin kütüphanede bir bardak şeri için toplanmamızı öneriyorum.”

Büyükanne evin arka tarafına yürüdü.

Herkes konuştu, güldü ve dinledi (kiracılar, Büyükbaba ve Douglas) ve mutfaktan hafifçe gelen sesleri duydular. Büyükanne zili çaldığı zaman birbirlerini dirsekleriyle iterek sürü halinde yemek odasına koştular.

Herkes kocaman birer lokma aldı.

Büyükanne kiracılarının yüzüne baktı. Kiracılar da elleri kucaklarında, çiğnenmemiş yemek yanaklarının içinde soğurken, tabaklarına sessizce baktılar.

“Onu kaybettim,” dedi Büyükanne. “Dokunuşumu kaybettim...”

Ve ağlamaya başladı.

Kalktı ve elleri önünde boşuna sallanırken, özenle düzenlenmiş, etiketlenmiş mutfağına gitti.

Kiracılar yatağa aç gittiler.

Douglas adliye binası saatinin on otuzu, on biri, sonra da gece yarısını vurduğunu duydu; koca evin ay ışığıyla aydınlanmış damının altında kiracıların yataklarında döndüklerini işitti. Hepsinin uyanık, düşünceli ve üzgün olduklarını biliyordu. Uzun bir süre sonra, yatağında doğrularak oturdu. Duvara ve aynaya doğru gülümsemeye başladı. Kapıyı açıp sessizce aşağıya inerken sırıttığını gördü. Salon karanlıktı, eskilik ve yalnızlık kokuyordu. Nefesini tuttu.

El yordamıyla mutfağa girdi ve biraz bekledi.

Sonra hareket etmeye başladı.

Kabartma tozunu güzel, yeni teneke kutusundan aldı, her zaman olduğu yere, eski un torbasına koydu. Eski kurabiye çömleğine beyaz un serpti. Şekeri üstünde şeker yazan metal kutusundan aldı ve üstünde baharat, çatal-bıçak, sicim gibi vazılar olan daha küçük, bildik kutulara paylaştırdı. Yarım düzine kadar çekmecenin dibini darmadağınık ederken, sarımsakları yıllardır durdukları yere bıraktı. Tabakları, bıçakları, çatalları ve kaşıkları yeniden masaların üstüne koydu.

Büyükanne'nin yeni gözlüğünü salondaki rafta buldu ve onu mahzene sakladı. Yeni yemek kitabının sayfalarını kullanarak eski odun sobasında büyük bir ateş yaktı. Sakin sabahın saat birine doğru siyah soba borusunda büyük bir kükreme oldu, öyle vahşi bir kükremeydi ki, eğer ev şimdiye dek uyumuş olsaydı uyanırdı. Büyükanne'nin koridor merdivenlerinden inen terliklerinin hışırtısını duydu. Kadm mutfakta durdu, karmaşa karşısında gözlerini kırpıştırdı. Douglas kiler kapısının arkasına gizlenmişti.

Koyu karanlık sabahın saat bir otuzunda, yemek kokuları evin rüzgârlı koridorlarında uçuştu. Saçlan bigudili kadınlar, bornozlarının içindeki erkekler birer birer parmaklarının ucunda merdivenlerden inerek, sadece tıslayan sobadan gelen kırmızı ateşin düzensiz fırtınalarıyla aydınlanan mutfağa göz attılar. Ve orada, siyah mutfakta, ılık yaz sabahının saat ikisinde Büyükanne tıngırtılar ve şıngırtılar arasında bir kez daha körleşmiş, karanlıkta içgüdüsel olarak parmaklarıyla yoklayarak, fokurdayan tencerelerin ve cızırdayan tavaların üstüne baharat bulutları serperek, ateş ışığında kırmızı ve büyülü yüzüyle mest olmuş halde muhteşem yemekleri alıp, karıştırıp boşaltarak hayalet gibi süzülüyordu.

Yavaş yavaş kiracılar en iyi masa örtülerini, parıldayan gümüşleri çıkardılar ve elektrik düğmesini çevirmek yerine mumları yakmayı yeğlediler ve büyüyü bozdular.

Matbaadaki gece vardiyasından eve dönen Büyükbaba, mum ışığıyla aydınlanmış yemek odasından gelen şükran duasını duyunca şaşırdı.

Yemeğe gelince... Etler baharatlı ve açılıydı, soslar köriliydi, yeşillikler tatlı tereyağıyla öbeklen-mişti, mücevher balın üstüne bisküviler serpiştirilmişti; her şey iştah açıcı, lezzetli ve o derece olağanüstü canlandırıcıydı ki, otlaktaki hayvanların yoncalar karşısında çıldırmaları gibi, o nazik ve sevecen insanlar sofraya saldırdılar. Bol ve rahat gece giysileri için hepsi memnuniyetlerini haykırdılar.

Pazar sabahı saat üç otuzda, yenilen yemek ve dostane içilen içkilerden sonra ev sıcacıktı. Büyükbaba iskemlesini geri itti ve muhteşem bir jest yaptı. Kitaplıktan bir Shakespeare kopyası aldı. Onu bir servis tabağının üstüne koydu ve karısına sundu.

“Büyükanne,” dedi, “yarın akşam yemeği için bize sadece bu güzel bölümü pişirmeni rica ediyorum. Yarın alacakaranlıkta masaya geldiği zaman hepimizin bunu bir sonbahar sülününün göğsü gibi nefis, lezzetli, kahverengi ve gevrek bulacağına eminim.”

Büyükanne kitabı eline aldı ve mutlulukla ağladı.

Biraz tatlı ve ön bahçede yetişen çiçeklerden elde edilen şarapla şafağa kadar oyalandılar ve sonra, ilk kuşlar hayata göz kırparken ve güneş doğu göklerini tehdit ederken hepsi yukarıya çıktılar. Douglas mutfaktaki sobanın soğumasını dinledi. Büyükanne’nin yatağa girdiğini duydu.

Çöpçü, diye düşündü, Bayjonas, her neredeysen teşekkürler, sana olan borcumu ödedim. Onu devrettim, bundan eminim, sanırım onu devrettim...

Uyudu ve rüya gördü.

Rüyasında zil çalıyordu ve hepsi bağrışarak kahvaltı için aşağıya koşuyorlardı.

Ve sonra, birdenbire, yaz bitti.

Douglas bunu ilk kez şehir merkezine yürürken anladı. Tom onun kolunu tuttu ve soluyarak ucuzcu dükkânının vitrinini işaret etti. Orada durdular ve çok düzenli, çok masumca ve çok ürkütücü bir şekilde sergilenen bu başka dünyadan gelmiş olan şeyler nedeniyle kımıldayamadılar. “Kalemler, Doug, on bin kalem!”

“Ah, vay canına!”

“Nikel bloknotlar, ucuz bloknotlar, not defterleri, silgiler, sulu boyalar, cetveller, pusulalar, yüz binlercesi birden!”

“Bakma. Belki de bu sadece bir seraptır.” “Hayır,” diye Tom kederle inledi. “Okul. Okul tam karşıda! Neden yaz daha bitmeden dükkânlar vitrinlerine böyle şeyler koyarlar ki? Tatilin yarısını mahvediyorlar!”

Eve gittiler ve Büyükbaba’yı kurumuş, kelleşmiş, bazı yerleri lekeli bahçede son birkaç karahindibayı toplarken buldular. Bir süre sessizce onunla birlikte çalıştılar, sonra Douglas kendi gölgesine eğildi ve “Tom,” dedi, “eğer bu yıl böyle geçtiyse, gelecek yıl nasıl olacak; daha mı iyi, yolsa daha mı kötü?”

“Bana sorma.” Tom karahindiba sapıyla bir melodi üfledi. “Dünyayı ben yapmadım.” Bunu düşündü. “Ancak, bazen kendimi yapmış gibi *hissediyorum* " Mutlulukla tükürdü.

“İçime bir şey doğuyor,” dedi Douglas.

“Ne?”

“Gelecek yıl daha da büyük olacak, günler daha parlak, geceler daha uzun ve daha karanlık olacak; daha çok insan ölecek, daha çok bebek doğacak ve ben de bunların hepsinin ortasında olacağım.”

“Sen ve zilyon tane insan daha Doug, unutma.”

“Bugünkü gibi bir gün,” diye mırıldandı Douglas. “Öyle hissediyorum ki sadece... ben olacağım!”

“Yardıma ihtiyacın olursa,” dedi Tom, “sadece seslen.”

“On yaşındaki bir kardeş ne yapabilir ki?”

“O on yaşındaki kardeş gelecek yaz on birinde olacak. Her sabah dünyayı tıpkı bir golf topunun içindeki kauçuk şerit gibi çözüp gece olunca eski haline getirebilirim. Eğer istersen, sana nasıl olduğunu gösteririm.”

“Çılgın.”

“Her zaman öyleydim.” Tom gözlerini şaşılaştırdı, dilini çıkardı. “Her zaman öyle olacağım.”

Douglas güldü. Büyükbaba yla birlikte mahzene indiler ve o çiçekleri ayıklarken, onlar da yazın tüm raflarına ve orada hareketsiz akıntılar halinde parıldayan karahindiba şarabı şişelerine baktılar. Orada, birden doksan küsura kadar numaralanmış, artık çoğu dolmuş ve mahzenin alacakaranlığında yaşayan her yaz günü için ışıldamakta olan ketçap şişeleri vardı.

“Vay be,” dedi Tom. “Haziranı, temmuzu ve ağustosu saklamak için ne yöntem ama. Gerçekten pratik.”

Büyükbaba yukarı baktı, bunu düşündü ve gülümsedi.

“Bir daha kullanmayacağınız şeyleri tavan arasına koymaktan daha iyi. Bu şekilde, bütün kış boyunca bir veya iki dakika için orada, burada yazı yeniden yaşarsınız ve şişeler boşaldığı zaman yaz sonsuza kadar gitmiş olur ve bundan kırk yıl sonraya kadar tökezlemenize neden olacak bir pişmanlık veya duygusal saçmalık yalanları olmaz. Temiz, dumansız ve etkili, karahindiba şarabı işte bu.”

İki çocuk dizili şişeleri işaret ettiler.

“Şu yazın ilk günü.”

“Şu yeni spor ayakkabı günü.”

“Elbette! Bu da Yeşil Makine!”

“Bizon tozu ve Ching Ling Soo!”

“Tarot Büyücüsü! Yalnız Adam!”

“Aslında henüz bitmedi,” dedi Tom. “Hiçbir zaman bitmeyecek. Bu yılın her gününde neler olduğunu sonsuza kadar hatırlayacağım.”

“Başlamadan önce bitmişti,” dedi Büyükbaba, şarap presini gevşetirken. “Biçilmesi gerekmeyen birkaç yeni ot dışında başımdan geçen hiçbir şeyi hatırlamıyorum.”

“Şaka yapıyorsun!”

“Hayır efendim. Doug, Tom, yaşlandıkça günlerin bir tür bulanıklaştığını... birini diğerinden ayıramadığınızı göreceksiniz.”

“Fakat saçmalık,” dedi Tom. “Bu hafta pazartesi Elektrik Park’ta kaykay yaptım, salı çikolatalı pasta yedim, çarşamba boynum tutuldu, perşembe sallanan sarmaşıktan düştüm, hafta bir sürü şeyle *doluydu*! Ve bugün. Bugünü hatırlayacağım, çünkü dışarıdaki yapraklar kızarmaya ve sararmaya başladı. Hepsinin bahçeye dökülmesi, onları yığınlar halinde toplayıp üzerinde zıplamamız ve onları yakmamız çok yakın. Bugünü hiç unutmayacağım! Her zaman hatırlayacağım. Biliyorum.”

Büyükbaba mahzen pencerelerinin dışında, geç-yazın daha serin rüzgârında kıpırdayan ağaçlara bakmak için başını kaldırdı. “Elbette hatırlayacaksın, Tom,” dedi. “Elbette hatırlayacaksın.”

Karahindiba şarabının yumuşak ışığını bırakıp yazın son birkaç ritüelini yerine getirmek için yukarı çıktılar, çünkü bunun son gün olduğunu, son gecenin gelmiş olduğunu hissediyorlardı. Ve gün ilerledikçe, artık önlerindeki birkaç akşam sonra verandaların orada yaşayanlarca erkenden terk edileceğini fark ettiler. Havanın daha farklı, daha kuru bir kokusu olacak ve Büyükanne buzlu çay yerine sıcak kahveden söz edecekti; büyük

körfezlerdeki açık, titreşen-beyaz-perdeler kapanıyor, söğüş eti yerini dumanı tüten sığır etine bırakıyordu. Sivrisinekler verandalardan gitmişlerdi ve elbette terk edince, çatışma, Zaman'la yapılan savaş gerçekten sona ermiş oluyordu ve insanların da savaş alanını terk etmekten başka yapacakları şey yoktu.

Şimdi Tom, Douglas ve Büyükbaba, tıpkı üç ay önce durdukları gibi (yoksa üç uzun asır mıydı?) büyüyen dalgalarda geceleyin hareketsiz duran bir gemi gibi çatırdayan ön verandanın üstünde durdular ve havayı kokladılar. Çocuklar içlerindeki kemikleri, bu yılın daha önceki günlerindeki gibi yeşil nane çubukları veya meyankökü sapları yerine tebeşir veya fildişiymiş gibi hissettiler. Ama yeni soğuk, tıpkı kaba bir el yemek odasındaki sarı bas piyano tuşlarını akort ediyormuş gibi, önce Büyükbaba'nın iskeletine dokundu.

Pusula dönerken, Büyükbaba da onunla birlikte döndü: kuzey.

"Sanırım," dedi, düşünüp taşınarak, "artık buraya çıkmayacağız."

Ve üçü birlikte veranda tavanındaki zincirleri şakırdatıp sallayarak kancalarından kurtardılar ve ilk kuru yapraklar esintiyle onları izlerken, yıpranmış bir tabut sehpası gibi salıncağı garaja taşıdılar. İçeride, Büyükanne'nin kütüphanedeki ateşi dürtüklediğini işittiler. Pencereler ani bir rüzgâr sağanağıyla sarsıldı.

Büyükbaba ve Büyükanne'nin üstündeki küçük kubbeli kulede son bir gece geçirmekte olan Douglas, bloknotuna şunu yazdı:

"Artık her şey tersine dönüyor. Tıpkı bazen filmlerde insanların tramplenlere sudan geri fırlamaları gibi. Eylül gelince yukarı kaldırmış olduğun pencereleri indiriyorsun, ayağına geçirdiğin terlikleri ortaya çıkartıyorsun, geçen haziran fırlatıp attığın sert ayakkabıları giyiyorsun. İnsanlar şimdi saatlerin içine geri zıplayan kuşlar gibi evlerinin içine koşuyorlar. Bir dakika verandalar dolu, otuzdan on ikiye kadar herkes gevezelik ediyor. Bir sonraki dakika, kapılar çarpılıyor, konuşma kesiliyor ve yapraklar çıldırmış gibi ağaçlardan dökülüyorlar."

Yüksek pencereden, çekirgelerin kuru incirler gibi yayıldıkları dere yataklarına, sonbahar dalgıç kuşlarının bağırtılarını izleyecek kuşların güneye dümen kıracağı gökyüzüne ve çelik bulutların altında büyük bir renk yangını içindeki ağaçların olduğu yere baktı. Bu gece kırsalın çok ötesinde bıçağa doğru gittikçe olgunlaşan balkabaklarınm, üçgen gözlerin ve hafifçe yanan mumun kokusunu alabiliyordu. Burada, şehirde birkaç duman fuları ilk kez bacalardan çözülüyordu ve uzaklardan gelen hafif demir gıcırtısı, kaydırma oluklarından hızla akarak kömürlük mahzenlerde yüksek, siyah tepeler yapan kömür nehriydi.

Fakat geç olmuştu ve daha da geç oluyordu. Douglas şehrin üstündeki kubbeli kulede elini oynattı.

"Herkes elbisesini çıkarsın!"

Bekledi. Rüzgâr, pencere camını buzlandırarak esti.

"Dişlerinizi fırçalayın."

Yeniden bekledi.

"Şimdi," dedi sonunda, "ışıkları söndürün!" Gözlerini kırptı. Ve adliye binası saati onu, on otuzu, on biri ve uyku bastırmış gece yarısını çalarken, şehir uykulu bir şekilde şurada, burada ışıklarım kırpıştırdı.

"Şimdi sonuncular... şurada... burada..."

Yatağına yattı ve şehir onun etrafında uyudu; koyak karanlıktı, göl sakince kıyısında kımıldıyordu ve herkes, ailesi, arkadaşları, yaşlılar ve gençler, sokağın birinde ya da diğerinde, bir evde veya diğerinde uyuyanlar ya da uzak diyarların kilise mezarlıklarında uykuda olanlar oradaydı.

Gözlerini kapadı.

Haziran şafakları, temmuz öğlenleri, ağustos akşamlan, sadece her şeyin orada, kafasında kaldığı hissiyle sona ermiş, bitmiş, yok olmuş ve sonsuza kadar gitmişti. Şimdi, geçmiş olan yazın hesabını çıkarmak için bütün bir sonbahar, beyaz bir kış, serin ve yeşeren bir ilkbahar vardı. Ve eğer

unutacak olursa, her gün için kocaman sayılarla numaralandırılmış karahindiba şarabı mahzende duruyordu. Oraya sık sık gider, artık bakamayın-caya kadar güneşe bakardı, sonra gözlerini kapar ve yanan noktaları düşünürdü; geçici izler, her ateş ve yansıma düzenlenerek, yeniden düzenlenerek, desen tamamlanıncaya kadar onun sıcak göz kapaklarında dans ederdi...

Böylece Douglas, düşünürken uyudu.

Ve uyku, 1928 yazma son noktayı koydu.

1

Conestoga Arabası (Conestoga Wagon): 18. yüzyıl sonlan ve 19. yüzyılda ABD’de yaygın olarak kullanılan, ağır, büyük, geniş tekerlekli ve atlarla çekilen arabalar, -çn

2

Manila Körfezi (Manila Bay): 1898 Ispanya - Amerika Savaşı’nda, Amerika’nın kazandığı bir deniz savaşı, -çn